

UNDERVISNING, INTET STØRRE KALL

Ressursveiledning for undervisning i evangeliet

UNDERVISNING, INTET STØRRE KALL

Ressursveiledning for undervisning i evangeliet

Utgitt av
Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige

Kommentarer og forslag

Vi vil sette pris på å få dine kommentarer og forslag til denne boken. De kan sendes til:

Curriculum Planning
50 East North Temple Street, Floor 24
Salt Lake City, UT 84150-3200, USA
E-mail: cur-development@ldschurch.org

Vennligst oppgi navn, adresse, ward og stav. Husk å oppgi bokens tittel, og skriv dernest dine kommentarer om hva du synes er bra og på hvilke områder boken kan forbedres.

Omslaget, side 3: *Jesus i synagogen i Nasaret*, av Greg K. Olsen

Side 1: *Bergprekenen*, av Carl Bloch. Gjengitt med tillatelse fra Nasjonalhistorisk museum i Frederiksborg, Hillerød.

Side 5: *Elsker du meg mer enn disse?* av David Lindsley. © David Lindsley.

Side 22: *Pionérhage*, av Valoy Eaton. © Valoy Eaton.

Side 29: *Jesus og den samaritanske kvinnen*, av Carl Bloch. Gjengitt med tillatelse fra Nasjonalhistorisk museum i Frederiksborg, Hillerød.

Side 31: *Historiestund i Galilea*, av Del Parson. © Del Parson.

Side 33: *En kvinne berører Frelserens kappekant*, av Judith Mehr. © Judith Mehr.

Side 35: *Den gode hyrde*, av Del Parson. © Del Parson.

© 2000 Intellectual Reserve, Inc.

Ettertrykk forbudt

Printed in Germany

Engelsk original godkjent: 8/98

Oversettelse godkjent: 8/98

Oversettelse av *Teaching, No Greater Call*

36123 170

Norwegian

ISBN 82 7084 301-6

HVORDAN BRUKE DENNE RESSURSVEILEDNINGEN

Hvem skulle bruke denne ressursveiledningen?

Denne ressursveiledningen er beregnet på alle som underviser i evangeliet, innbefattet:

- Foreldre
- Klasselærere
- Ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene
- Hjemmelærere og besøkende lærerinner

Hva inneholder ressursveiledningen?

Undervisning, intet større kall inneholder retningslinjer og forslag angående undervisning, som vist i følgende oversikt:

Del A

Ditt kall til å undervise

Denne delen av boken forklarer hvor viktig undervisning i evangeliet er i Guds plan. Den gir også hjelp til den enkelte når det gjelder forberedelse til å undervise i evangeliet.

Del B

Grunnprinsipper for undervisning i evangeliet

Denne delen av boken vil danne grunnlaget for all undervisning i evangeliet.

Del C

Undervisning i ulike aldersgrupper

Denne delen av boken gir orientering om og forslag til hvordan man kan undervise barn, ungdom og voksne i evangeliet.

Del D

Undervisning i hjemmet

Denne delen av boken er et hjelpemiddel for foreldre til å undervise sine barn, og inneholder også forslag til hjemmelærere og besøkende lærerinner.

Del E

Undervisning i lederskapssammenheng

Denne delen av boken er et hjelpemiddel for ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene til å forstå sitt viktige ansvar for å undervise.

Del F

Undervisningsteknikker

Denne delen av boken beskriver en rekke forskjellige teknikker som lærere kan bruke for å berike sine leksjoner.

Del G

Kurset Undervisning i evangeliet

Denne delen av boken inneholder tolv leksjoner som gjør enkeltpersoner rede til å undervise. Leksjonene er laget slik at de kan brukes som en del av en organisert klasseromsundervisning, og de kan også læres individuelt eller som familie.

Hvordan er ressursveiledningen beregnet brukt?

Undervisning, intet større kall er laget som en ressursveiledning mer enn en bok som skal leses fra perm til perm. Den er ment som:

- En personlig studieveiledning.
- En ressurs til lærerutviklingsmøter.
- Læreboken til kurset Undervisning i evangeliet.
- Et hjelpemiddel for ledere i deres arbeid med lærere i sine organisasjoner.

For å få størst nytte av boken skulle lærere:

- Lese alt som står i innholdsfortegnelsen.
- Lese de artiklene som omhandler deres spesielle interesseområde eller behov i øyeblikket.

Foreldre ønsker kanskje å gjøre bedre bruk av undervisningsanledninger til å hjelpe sine barn å vokse åndelig. Del D, «Undervisning i hjemmet», inneholder artikkelen «Undervisningsanledninger i familien», som omhandler

hvordan man kan bli oppmerksom på undervisnings-situasjoner og undervise i prinsipper som barna er rede til å lære. Lærere vil kanskje ønske å skape større variasjon i undervisningen. Artiklene i Del B under «Bruk av effektive teknikker» gir nyttige tips om hvordan man kan velge ut og bruke forskjellige undervisningsteknikker.

Hvis lærere bruker *Undervisning, intet større kall* på denne måten, vil den bli et viktig hjelpemiddel i deres stadige bestrebelser på å forbedre sin undervisning.

Erstattede publikasjoner

Denne boken erstatter følgende publikasjoner:

- Alle tidligere utgaver av *Undervisning – intet større kall*
- *Hvordan undervise barn*
- *Idébok for Primærforeningens samlingsstund*

Materiell som det er henvist til

Det følgende er en liste over materiell som Kirken har produsert, og som det henvises til i denne boken. Artikkelnumrene er oppgitt nedenfor istedenfor i selve teksten.

Barnas sangbok (34831 170)

Bedre undervisning i evangeliet – Retningslinjer for ledere (35667 170)

Bildesettet «Kunst inspirert av evangeliet» (34730 170)

Delen «Aktiviteter» i *Kirkens instruksjonshåndbok* (35710 170)

Delen «Musikk» i *Kirkens instruksjonshåndbok* (35714 170)

Delen «Undervisning og lederskap i evangeliet» i *Kirkens instruksjonshåndbok* (35903 170)

Evangeliets prinsipper (31110 170)

Heftet *Mine måldager* (35317 170)

Historier fra Skriften (31120 170)

Idébok for Familiens hjemmeaften (31106 170)

Katalog over Kirkens materiell (utgis årlig med nytt artikkelnummer hvert år)

Kirkens instruksjonshåndbok, bok 2: Ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene (35209 170)

Primærforeningens multivideo (56179 170)

Salmer (se Katalog over Kirkens materiell for fullstendig liste over artikkelnummere)

Undervis barnet (56677 170)

Veiledning i undervisningen (34595)

Visuelle hjelpemidler og utklippfigurer (komplett sett: 08456, enkeltsett; 33239, 33242 t.o.m. 33250)

INNHOlds- FORTEGNELSE

**Hvordan bruke denne
ressursveiledningen** III

Del A: Ditt kall til å undervise

Viktigheten av å undervise i evangeliet i Guds plan

- 1 Intet større kall 3
- 2 Næring til sjelen 5
- 3 Lærerens guddommelige kall 8

Forbered deg åndelig

- 4 Søk nestekjærlighetens gave 12
- 5 Søk Ånden 13
- 6 Søk å erholde ordet 14
- 7 Sett opp en personlig plan for studium
av evangeliet 16
- 8 Lev i samsvar med hva du lærer 18
- 9 Kalt, beskikket og forherliget 20

Forbedre dine talenter

- 10 Vi kan se etter noe å lære overalt 22
- 11 Legg en plan for å forbedre din
undervisning 24
- 12 Søk hjelp hos dine ledere 28

Del B: Grunnprinsipper for undervisning i evangeliet

Ha kjærlighet til dem du underviser

- 1 Kjærlighet bløtgjør hjerter 31
- 2 Forstå dem du underviser 33
- 3 Hvordan nå frem til den ene 35
- 4 Hvordan hjelpe nye medlemmer
og mindre aktive 37
- 5 Hvordan undervise funksjonshemmede 38

Undervis ved Ånden

- 6 Ånden er den virkelige lærer 41
- 7 Undervisning og vitnesbyrd 43
- 8 Innby Ånden når du underviser 45
- 9 Hvordan gjenkjenne og følge Åndens
tilskyndelser når du underviser 47

Undervis i læren

- 10 Ordets kraft 50
- 11 Bevar læren ren 52
- 12 Undervis fra Skriften 54

Oppfordre til flid

- 13 Hjelp den enkelte å påta seg det ansvar
han/hun har for å lære evangeliet 61
- 14 Hvordan lede diskusjoner 63
- 15 Lytte 66
- 16 Undervis ved hjelp av spørsmål 68
- 17 Hvordan hjelpe elevene å være
oppmerksomme 71
- 18 Hvordan vet du at de lærer? 73
- 19 Hjelp andre å etterleve det de lærer 74

Skap en god atmosfære for læring

- 20 Forberedelse av klasserommet 76
- 21 Hvordan lære andre å bidra til en god
atmosfære for læring 77
- 22 Hvordan lærere kan bidra til en god
atmosfære for læring 79
- 23 Ærbødighet 82
- 24 Hvordan hjelpe dem som forstyrrer 84

Bruk effektive teknikker

- 25 Undervis med variasjon 89
- 26 Valg av passende teknikker 91
- 27 Valg av effektive teknikker 92
- 28 Hvordan begynne undervisningen 93
- 29 Konklusjon på leksjonen 94

Forbered alt som er nødvendig

- 30 Ta deg tid til å forberede 97
- 31 Forberedelse av leksjoner 98
- 32 Tilretteleggelse av leksjoner på grunnlag
av konferansetaler og andre kilder 100
- 33 Tilpass leksjoner til dem du underviser 102
- 34 Vurdering av leksjonspresentasjoner 103
- 35 Kirkens ressurser til undervisning
i evangeliet 105

Del C: Undervisning for forskjellige aldersgrupper

- 1 Undervisning av barn 108
- 2 Karakteristiske alderskennetegn
hos barn 110
- 3 Undervisning av barn i blandete
aldersgrupper 117
- 4 Forutsetninger for å forstå og undervise
ungdom 118
- 5 Du kan undervise ungdom gjennom
gruppeaktiviteter 121
- 6 Hvordan forstå og undervise voksne 123

Del D: Undervisning i hjemmet

Undervisning i familien

- 1 Foreldres ansvar for å undervise 127
- 2 Fedre som lærere 129
- 3 Mødre som lærere 131
- 4 Foreldre er undervisningspartnere 133
- 5 Undervise gjennom mønstre
for etterlevelse av evangeliet 135
- 6 Regelmessige anledninger til å undervise
i hjemmet 137
- 7 Undervisningsanledninger i familiens
dagligliv 140
- 8 Andre familiemedlemmers innflytelse 142

Hjemmelærere og besøkende lærerinner

- 9 Undervisningsdelen
av hjemmeundervisningen 145
- 10 Undervisningsdelen til besøkende
lærerinner 147

Del E: Undervisning i lederskapssammenheng

- 1 Å lede er å undervise 150
- 2 Undervisning på lederskapsmøter 152
- 3 Undervisning i intervjuer 153
- 4 Når ledere underviser lærere 154

Del F: Undervisningsteknikker

- Aktivitetsark 159
- Aktivitetsvers 159
- Anvendelse av Skriften på oss 159
- Anvendelsesteknikker 160
- Arbeidsark 160
- Audiovisuelt materiale (Videokassetter
og lydopptak) 162
- Bilder 162
- Demonstrasjoner 162
- Diorama 163
- Diskusjoner 163
- Dramatiseringer 164
- Dukker 164
- Eksempler 165
- Flanelltavle 166
- Forelesning 166
- Gjestetalere 166
- Gruppesitering 167
- Historier 167
- Idédugnad 169
- Kart 170
- Konkretisering 170

- Lesekor 170
- Musikk 170
- Opplesningsteater 172
- Oppmerksomhetsaktiviteter
(Oppmerksomhetsvekkere) 172
- Overhead-prosjektører 173
- Paneldiskusjoner 173
- Papirfigurer 173
- Rollespill 174
- Rulle-esker 174
- Sammenligninger og konkretisering 175
- Sang med fortelling (syng-en-historie) 176
- Situasjonsstudier 177
- Skriften, studer hjelp som gis i 177
- Skriften, undervis fra 177
- Skriftsteder, høytlesning av 177
- Skriftsteder, merking og notater i margin 177
- Skriftsteder, utenatføring av 177
- Spill 177
- Spørsmål 179
- Stasjoner 179
- Summegrupper 179
- Syng-en-historie 180
- Tavle 180
- Tegneaktiviteter 181
- Utenatføring 181
- Visuelle hjelpemidler 182
- Whiteboard 183

Del G: Kurset Undervisning i evangeliet

- Hjelp til kursets lærer 186
- Selvstudium og familiestudium av kurset 188
- Leksjon 1: Betydningen av undervisning
i Guds plan 189
- Leksjon 2: Vær glad i dem du underviser 194
- Leksjon 3: Undervis ved Ånden 198
- Leksjon 4: Undervis i læren 203
- Leksjon 5: Oppfordre til flid 208
- Leksjon 6: Skap en god atmosfære for læring
(Del 1) 213
- Leksjon 7: Skap en god atmosfære for læring
(Del 2) 219
- Leksjon 8: Bruk effektive teknikker (Del 1) ... 222
- Leksjon 9: Bruk effektive teknikker (Del 2) ... 227
- Leksjon 10: Forbered alt som er nødvendig 230
- Leksjon 11: Utvikle dine talenter 234
- Leksjon 12: Gå i gang med å undervise 238

Emneregister 241

A

DITT KALL TIL Å UNDERVISE

VIKTIGHETEN AV Å UNDERVISE I EVANGELIET I GUDS PLAN

Som lærere står dere på det høyeste undervisningsnivå, for hvilken undervisning kan ha tilnærmet samme uvurderlige verdi og vidtrekkende konsekvenser som den som angår mennesket som det var i tidligere evigheter, som det er på jorden i dag og som det for evig vil være i tider etter denne. Deres område dekker ikke bare tid, men også evigheten.

President J. Reuben Clark jr.

INTET STØRRE KALL

Eldste Jeffrey R. Holland sa på en generalkonferanse: «Vi er så takknemlige for alle som underviser. Vi er glad i dere og setter større pris på dere enn vi kan gi uttrykk for. Vi har stor tiltro til dere.» Han fortsatte: «Å undervise effektivt og føle at dere lykkes, er virkelig et krevende arbeid. Men det er strevet verd. Vi får 'intet større kall'. ... For oss alle gjelder det at 'å komme til Kristus', holde hans bud og følge hans eksempel tilbake til Faderen i sannhet er den største og helligste hensikt med menneskets eksistens. Å hjelpe andre til også å gjøre dette – å undervise, overbevise og ydmykt føre også dem inn på denne forløsningens vei – må i sannhet være den nest viktigste oppgaven i livet. Kanskje det var derfor president David O. McKay en gang sa: 'Det kan ikke hvile noe større ansvar på noen mann [eller kvinne] enn det å være en lærer for Guds barn.'» (*Lys over Norge*, juli 1998, s. 25.)

Undervisningens rolle i vår himmelske Faders plan

For fullt ut å kunne utøve vår handlefrihet på en rettferdig måte, må vi lære av Frelseren og læresetningene i hans evangelium. Derfor har undervisning alltid hatt en viktig rolle i vår himmelske Faders plan for hans barn.

I den førjordiske ånde verden «mottok [vi våre] ... første leksjoner ... og ble forberedt til å komme frem i Herrens beleilige tid for å arbeide i hans vingård med å frelse menneskenes sjeler» (L&P 138:56). Etter at Adam og Eva var drevet ut av Edens hage, sendte Herren engler for å undervise dem om forløsningens planen (se Alma 12:27–32). Han befalte senere

Adam og Eva å «undervise disse ting» til sine barn (se Moses 6:57–59).

I alle evangelieutdelinger har Herren befalt at det skal undervises om forløsningens planen. Han har sent engler (se Mosiah 3:1–4, Moroni 7:29–32, Joseph Smith – Historie 1:30–47), kalt profeter (se Amos 3:7), frembragt hellig skrift (se L&P 33:16) og hjulpet menneskene til å få kunnskap om sannheten ved Den hellige ånds kraft (se 1. Nephi 10:19, Moroni 10:5). Han har befalt sine følgesvenner å undervise sine familier i evangeliet (se 5. Mosebok 6:5–7, Mosiah 4:14–15, L&P 68:25–28), undervise andre medlemmer av Kirken (se L&P 88:77–78, 122) og dem som ennå ikke har mottatt evangeliets fylde (se Matteus 28: 19–20, L&P 88:81).

Eldste Gordon B. Hinckley har sagt om betydningen av å undervise i evangeliet i Kirken: «Å undervise Kirkens medlemmer i evangeliet er det grunnleggende i Kirkens program. For å oppfylle den forpliktelse som ble pålagt Kirken i dens begynnelse, er det innenfor Kirken utviklet et system med fine undervisningsorganisasjoner – prestedømsquorumene, både Det melkise-dekske og Det aronske, det vidt utbredte Kirkens skoleverk og hjelpeorganisasjonene ..., som alle spiller en så viktig rolle i vårt folks utdannelse» (Conference Report, okt. 1962, s. 72–73).

Ethvert medlem en lærer

Da den oppstandne Frelser underviste nephittene, sa han: «Løft derfor opp eders lys så det kan skinne for verden. Se, jeg er lyset som I skal løfte opp – det I har sett meg gjøre» (3. Nephi 18:24). I denne instruksjonen gjorde ikke Herren noen distinksjon blant dem som hørte hans røst. Alle ble befalt å undervise.

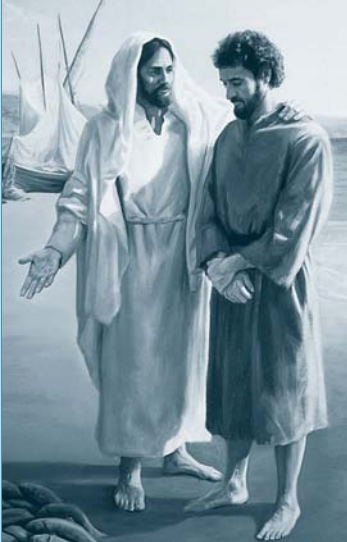
Det samme gjelder i dag. Ansvar for å undervise i evangeliet er ikke begrenset til dem som formelt er kalt til lærere. Som medlem av Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige har du ansvar for å undervise i evangeliet. Som foreldre, sønn, datter, ekte-mann, hustru, bror, søster, leder i Kirken, lærer for en klasse, hjemmelærer, besøkende lærerinne, medarbeider, nabo eller venn har du anledninger til å undervise.

Noen ganger kan du undervise åpent og direkte ved det du sier og det vitnesbyrd du bærer. Og du underviser alltid ved eksempel.

Herren sa: «Dette er min gjerning og min herlighet – å tilveiebringe mennesket udødelighet og evig liv» (Moses 1:39). Kan du, når du tenker på hvilken rolle det å undervise i evangeliet har i Guds barns frelse og opphøyelse, forestille deg en edlere eller mer hellig plikt? Det krever flittig arbeid av deg å øke din forståelse og forbedre dine evner, samtidig som du vet at Herren vil forøke dine evner når du underviser på den måten han har befalt. Det er et kjærlighetsarbeid – en anledning til å hjelpe andre til å utøve sin handlingsfrihet på en rettferdig måte, komme til Kristus og motta det evige livs velsignelser.

NÆRING TIL SJELEN

Ved bredden av Tiberias-sjøen spurte den oppstandne Herren Peter tre ganger: «Elsker du meg?» Hver gang svarte Peter det samme: «Du vet at jeg har deg kjær.» Til dette svarte Herren: «Fø mine lam ... Vokt mine får ... Fø mine får» (Johannes 21:15–17).

Herrens instruksjoner til Peter gjelder alle som er blitt kalt i Hans tjeneste. President Gordon B. Hinckley skrev: «Det er hunger i landet og virkelig tørst – en stor hunger etter Herrens ord og en uslukket tørst etter det som er av Ånden ... Verden hungre etter åndelig føde. Det er vår plikt og anledning å gi sjelen føde» («Gi Ånden føde, og gi sjelen næring», *Lys over Norge*, okt. 1998, s. 3; se også Amos 8:11–12).

Jesu Kristi evangelium: Varig næring for sjelen

Akkurat som vi trenger føde for å overleve fysisk, trenger vi Jesu Kristi evangelium for å overleve åndelig. Våre sjeler næres av alt som taler om Kristus og leder oss til ham, enten det er skrevet i den hellige skrift, talt av profeter i de siste dager eller forkynt av Guds ydmyke tjenere. Frelseren selv sa: «Jeg er livets brød. Den som kommer til meg, skal ikke hunge. Og den som tror på meg, skal aldri noen gang tørste» (Johannes 6:35).

Undervisning som gir næring til sjelen, oppløfter andre, bygger opp deres tro og gir dem trygghet til å møte livets utfordringer. Den gjør dem motivert til å avstå fra synd og komme til Kristus, påkalle hans navn, adlyde hans bud og bli i hans kjærlighet (se L&p 93:1, Johannes 15:10).

Ikke all undervisning gir næring til sjelen

Mange emner er interessante, viktige og til og med relevante for vårt liv, og likevel gir de ikke næring til sjelen. Vi har ikke til oppgave å undervise i slike emner. I stedet skal vi oppløfte andre og lære dem prinsipper som hører Guds rike og menneskehetens frelse til.

Undervisning som stimulerer intellektet uten å tale til ånden, kan ikke gi næring. Det kan heller ikke noe som reiser tvil om at det gjengitte evangelium er sant, eller om at vi har behov for å forplikte oss av hele vårt hjerte, all makt, sinn og styrke.

Eldste Bruce R. McConkie ga følgende råd: «Forkynn frelsens lære, gi åndelig føde, bær vitnesbyrd om at Herren er Guds Sønn – noe mindre enn dette er en tjener uverdigg som er blitt kalt ved åpenbaring. Kun når Kirken gis livets brød, holdes dens medlemmer på rettferdighetens stier» (*Doctrinal New Testament Commentary*, 3 bind [1966–73], 2:178).

Utfordringen å gi næring til andre

Noen mennesker synes kanskje ikke å være interessert i evangeliets prinsipper. Du skulle ved bønn likevel søke å finne en måte å lære dem disse prinsippene på. Du skulle alltid huske at målet er å hjelpe andre til å bli «oppdratt i Guds gode ord» (Moroni 6:4).

De du underviser kan være som den samaritanske kvinnen som traff Jesus ved Jakobs brønn. Da Jesus talte til henne, visste hun først ikke hvem han var. Men han kjente henne. Han var klar over hennes omsorgsoppgave, ansvar, bekymringer og alt annet hun var opptatt av. Han visste om hennes behov for det «levende vann», som bare han kunne gi henne. Han begynte med å be henne om litt vann å drikke. Så sa han til henne: «Hver den som drikker av dette vann, blir tørst igjen. Men den som drikker av det vann jeg vil gi ham, skal aldri i evighet tørste, men det vann jeg vil gi ham, blir i ham en kilde med vann som veller frem til evig liv.» Hun ble interessert. Hun ble oppriktig interessert i det han hadde å lære henne. Da han vitnet om at han var Messias, trodde hun ham og gikk og vitnet om ham blant sitt folk. (Se Johannes 4:1–30).

President Spencer W. Kimball fortalte: For noen år siden besøkte vi et land hvor det ble undervist i underlige ideologier og fordervelig lære hver eneste dag på skolene og i den statskontrollerte pressen. Hver eneste dag hørte barna på den lære, filosofi og de idealer som deres lærere fortalte om. En eller annen har sagt at 'konstante drypp vil slipe ned den hardeste sten'. Dette var jeg klar over, så jeg stilte spørsmål om barna: 'Bevarer de sin tro? Blir de ikke overvunnet av det konstante presset fra sine lærere? Hvordan kan dere være sikker på at de ikke vil forlate sin enkle tro på Gud?' Svaret lød i korte trekk at 'Vi reparerer skaden i reservoaret hver kveld. Vi lærer våre barn positiv rettskaffenhet så de falske filosofiene ikke får feste. Våre barn vokser opp i tro og rettferdighet på tross av det nærmest overveldende presset utenfra.' Selv demninger med sprekker kan repareres og reddes, og sandsekker kan holde vannflommen tilbake. Og gjentatt sannhet, fornyet bønn, undervisning i evangeliet, uttrykk for kjærlighet og foreldres interesse kan frelse barnet og holde det på den rette sti.» (Faith Precedes the Miracle [1972], s. 113–14.)

Søster Susan L. Warner, som var annen-rådgiver i Primærs generalpresidentskap, fortalte følgende: «I vår familie har vi forsøkt å ha skriftstudium tidlig om morgenen. Men vi ble ofte frustrert når en av våre sønner beklaget seg og måtte godsnakkes ut av sengen. Når han endelig kom, la han ofte hodet rett ned på bordplaten. Flere år senere, mens han var på misjon, skrev han hjem: 'Takk for at dere underviste meg fra Skriften. Jeg vil dere skal vite at alle de gangene jeg gjorde som om jeg sov, hørte jeg virkelig etter med øynene igjen.'»

Søster Warner fortsatte: «Foreldre og lærere, våre bestrebelser på å hjelpe våre barn til å skaffe seg en arv i form av rike åndelige minner er aldri bortkastet. Noen ganger vil de frø vi sår, kanskje ikke bære frukt på mange år, men vi kan trøste oss med at de barna vi underviser, forhåpentligvis en dag vil huske hvordan de har 'mottatt og hørt' det som er av Ånden.

De vil huske det de vet og det de har følt. De vil huske sin identitet som barn av vår himmelske Fader som sendte dem hit i en guddommelig hensikt.» (*Lys over Norge*, juli 1996, s. 80.)

Hvis du underviser ungdom, tror du kanskje noen ganger at de ikke ønsker å snakke om evangeliets læresetninger og prinsipper. Du kan bli fristet til å bare opptre kameratslig, underholde dem og snakke med dem om deres sosiale gjøremål og erfaringer på skolen. Det ville være et alvorlig feilgrep. President J. Reuben Clark jr. sa:

«Kirkens ungdom hungrer etter det som er av Ånden. De er ivrige når det gjelder å lære evangeliet, og de vil ha det rent og utvannet ...

Når disse elevene kommer til dere, arbeider de åndelig mot en modenhet som de tidlig vil nå hvis dere bare gir dem riktig føde ...

... Dere trenger ikke snike dere inn på [dem] og hviske religion i øret på dem. Dere kan stå ansikt til ansikt og snakke med dem. Dere trenger ikke å innhulle åndelige sannheter i en kappe av verdslighet. Dere kan gi dem disse sannheter åpent i sin naturlige form ... Det er ikke behov for en gradvis tilnærming, for 'fortellinger ved sengekanten', for å degge

med dem, for å beskytte dem eller for ... andre barnslige metoder.» (*Kirkens opptrukne kurs for utdanning*, rev. utg. [brosjyre], s. 3, 6, 9.)

Et medlem av Kirken ble kalt til å undervise 12- og 13-åringene i Søndags-skolen. Hennes mann fortalte senere at hun hadde snakket inngående med ham om hva som ville være den «rette føde» for dem hun skulle undervise, selv om de «nok ønsket en mer underholdende 'dessert'-porsjon». Han skrev dette om hennes erfaringer mens hun ga næring til klassens unge sjeler:

«Hun ga dem føde som ga næring og vekst, oppfordret dem til å ha med seg Skriften og til å tenke over rikets store lærdommer.

En slik kursendring tok tid, men viktigere enda var det at det krevde tillit til at elevene virkelig trengte og ønsket denne evangeliets næring, og at presentasjonen av føden gjennom Skriften og Ånden virkelig var det som skulle til for å gi dem styrke. De påfølgende månedene skjedde det en gradvis forandring ved at elevene begynte å ha med seg Skriften regelmessig, de begynte å føle seg friere og mer villige til å diskutere evangeliet, og de begynte å fornemme det underfulle ved budskapet.

Foreldrene begynte å spørre [henne] hva som skjedde i klassen, hvorfor deres barn var så påpasselige med å få med seg Skriften til kirken, og de spurte også spøkefullt hvordan de skulle besvare spørsmål fra barna ved søndagsmiddagen om læresetninger og prinsipper i evangeliet som de hadde lært om i klassen tidligere på dagen. Elevene hungret etter evangeliet, for de hadde en lærer som ... forsto ... hvilken føde som var nærende og hvordan den skulle gis til dem.» (Jerry A. Wilson, *Teaching with Spiritual Power* [1996], s. 26–27.)

Hvis du underviser små barn, vet du at det kan være en utfordring å lære dem evangeliet. Men små barn ønsker og trenger å høre om sannheter i evangeliet. De vil gi respons på dine bestrebelser på å fremlegge varme, varierte og entusiastiske leksjoner om evangeliet. En Primær-lærer fortalte:

«Jeg må medgi at det som skjedde, var uvanlig. Men det viste hva som virkelig

hadde betydning for de 9-åringene jeg underviste. Uten å være klar over hva de gjorde, overtok de klassesjaksonen selv. Det begynte med Katie. Hun besvarte et spørsmål fra lekseboken om frelsesplanen. Så fulgte hun opp med et spørsmål. Et annet klassemedlem ga et svar som hjalp Katie til å forstå. Så stilte John et spørsmål om samme emne som syntes å gå mer i dybden enn Katies hadde gjort. Det kom svar på det, og så stilte Carly et oppfølgings-spørsmål. Resten av klasseperioden stilte barna spørsmål og

besvarte dem selv med en interesse og ettersomhet som lå langt over det deres alder skulle tilsi. Det forekom ikke avbrytelser eller at de snakket utenom tur. Deres ærlige og direkte besvarelser, nå og da supplert av meg, dekket leksjonsmaterialet. De var nysgjerrige, de ønsket svar, de var oppriktig interesserte, det de sa, krevde tankevirksomhet og forståelse. Jeg forsto da at disse vår himmelske Faders barn var rede og ivrige etter å lære de sannheter evangeliet byr på.»

LÆRERENS GUDDOMMELIGE KALL

«Undervis med all flid, og min nåde skal være hos eder så I mer fullkomment kan bli instruert i teori, i prinsipp, i lære, i evangeliets lov, i alle ting som henhører til Guds rike, og som er gagnlig for eder å forstå» (L&p 88:78).

Det følgende er utdrag fra en tale av eldste Bruce R. McConkie til Kirkens Søndagsskoleavdeling i 1977. Hele utdraget er et direkte sitat.

«I all vår undervisning representerer vi Herren og er kalt til å undervise i hans evangelium. Vi er Herrens utsendinger, og som sådanne har vi kun myndighet til å si det han ønsker sagt.

Utsendinger representerer sin overordnede. De har ingen makt i seg selv. De handler i en annens navn. De gjør det de blir bedt om å gjøre. De sier det de har myndighet til å si – intet mer, intet mindre.

Vi er Herrens utsendinger. Vi representerer ham. 'Eftersom I er ombudsmen,' sier han, 'går I Herrens ærend; og alt hva I gjør etter Herrens vilje er Herrens gjerning' (L&p 64:29).

Vår oppgave som lærere er å undervise i hans lære og ingen annens. Det er ingen annen kurs å følge hvis vi skal frelse sjeler. Vi har ingen frelsende kraft i oss selv. Vi kan ikke forfatte en lov eller lære som vil forløse eller oppreise eller frelse et annet menneske. Bare Herren kan gjøre det, og vi er kalt til å undervise om det han åpenbarer om dette og alle evangeliets læresetninger.

Hva er vi så bemyndiget til å gjøre når vi underviser i evangeliet? Hva er vår gudgitte oppgave? En lærers gudgitte oppgave oppsummeres under fem overskrifter:

1. *Vi er befalt – vi har intet valg. Det finnes ingen alternativ kurs åpen for oss – vi er befalt å undervise i evangeliets prinsipper.*

I åpenbaringen som er kjent som 'Kirkens lov', sier Herren: 'Denne kirkes eldster, prester og lærere skal undervise i mitt evangeliums prinsipper' (L&p 42:12). Utallige åpenbaringer sier: Forkynn mitt evangelium og mitt ord, og 'ikke forkynn annet enn det som profetene og apostlene

har skrevet, og det som læres dem av Talsmannen ved troens bønn' (L&p 52:9).

Det er innlysende at vi ikke kan undervise i noe vi selv ikke har kunnskap om. En forutsetning for å undervise i evangeliet er å studere det. Derav guddommelige påbud som:

'Gransk skriftene' (Joh. 5:39).

'Ransak disse bud' (L&p 1:37).

'Bevar mitt ord' (Joseph Smith – Matteus 1:37).

'Undersøk alvorlig mitt ord' (L&p 11:22).

'Undersøk profetene' (3. Nephi 23:5).

'I burde undersøke disse ting. Ja, jeg gir eder den befaling at I skal undersøke disse ting med flid, for store er Esaias' ord' (3. Nephi 23:1).

'Søk ikke å forkynne mitt ord, men søk først å erholde mitt ord, og da skal din tunge bli løst. Hvis du da ønsker det, skal du få min Ånd og mitt ord, ja, Guds kraft til å overbevise menneskene' (L&p 11:21).

Vi kan lese alle Kirkens standardverker på ett år hvis vi leser ca. seks sider pr. dag. Med alvorlig undersøkelse og fordypelse vil det ta lenger tid.

Det er kunnskap og åndelig erfaring å hente ved å lese, grunne på og be angående Skriften som man ikke kan skaffe seg på annen måte. Uansett hvor engasjerte og aktive Kirkens medlemmer er i administrative saker, vil de aldri oppnå de store velsignelser som følger studium av Skriften, med mindre de betaler prisen for et slikt studium og på den måten gjør det skrevne ord til en del av sitt liv.

2. *Vi skal undervise i evangeliets prinsipper slik de finnes i Kirkens standardverker.*

I Kirkens lov sier Herren: 'Denne kirkes eldster, prester og lærere [skal] undervise i mitt evangeliums prinsipper' – og legg nå merke til følgende restriksjon – 'som de er i Bibelen og Mormons bok, hvor evangeliet finnes i sin fylde' (L&p 42:12).

Videre taler Herren om nødvendigheten av å bli ledet av Ånden, men vender så tilbake til Skriftens kilde for evangeliets sannhet med disse ordene: 'Og alt dette skal I gi akt på og gjøre som jeg har befalt angående eders undervisning, inntil mine skrifers fylde er gitt' (L&p 42:15).

Da denne åpenbaringen ble gitt, var Bibelen og Mormons bok det eneste som var tilgjengelig av hellig skrift for de

siste-dagers-hellige. Nå har vi også Lære og pakter og Den kostelige perle, og det vil selvfølgelig komme andre åpenbaringer, som vil bli gitt når tiden er inne til det.

3. Vi skal undervise ved Den hellige ånds kraft.

Etter å ha befalt alle lærere å undervise i evangeliets prinsipper slik de finnes i standardverkene, sier Herren: 'Disse skal være eders lærdommer, alt etter som de blir veiledet av Ånden.'

Så gir han det store påbudet: 'Og Ånden skal bli gitt ... ved troens bønn; og hvis I ikke mottar Ånden, skal I ikke undervise.'

Sammen med dette påbudet gir han følgende løfte: 'Og når I oppløfter eders røst ved Talsmannen, skal I tale og profetere som det behager meg; for se, Talsmannen kjenner alle ting, og vitner om Faderen og Sønnen' (L&p 42:13–14, 16–17).

Enhver lærer i enhver undervisningssituasjon gjør klokt i å tenke som så:

Hvis Herren Jesus var her, ville det han hadde sagt i denne situasjonen, vært fullkomment.

Men han er ikke her. I stedet har han sendt meg for å representere ham.

Jeg skulle si det han ville sagt om han var her. Jeg skulle si det han ønsker sagt. .

Den eneste måten jeg kan gjøre det på, er å la ham fortelle meg hva jeg skal si.

Denne åpenbarte rettledningen kan kun komme til meg ved hans Ånds kraft.

Derfor må jeg bli ledet av Ånden hvis jeg skal undervise i egenskap av Herrens representant.

Disse prinsippene som ligger til grunn for å undervise i evangeliets sannhet, forklares mer inngående i en annen åpenbaring ved hjelp av åpenbarte spørsmål og svar på denne måten:

Spørsmål: 'Jeg, Herren, stiller eder dette spørsmål – Hva var I ordinert til?' (L&p 50:13).

Med andre ord: 'Hva er din oppgave?' Hva har jeg gitt deg makt til? Hvilken myndighet har du fått fra meg?'

Svar: 'Til å forkynne mitt evangelium ved Ånden, ja, Talsmannen, som ble utsendt for å undervise om sannheten' (L&p 50:14).

Med andre ord: Din oppgave, det du har myndighet til, det du har blitt ordinert til, er å undervise i mitt evangelium, ikke dine egne synspunkter, ikke verdens filosofier, men mitt evige evangelium, og å gjøre det ved min Ånds kraft, i full overensstemmelse med den befaling jeg har gitt: 'Hvis I ikke mottar Ånden, skal I ikke undervise.'

Spørsmål: 'Den som er ordinert av meg og utsendt, ved Talsmannen, i sannhetens Ånd, for å forkynne sannhets ord, forkynner han det ved sannhetens Ånd eller på noen annen måte?' (L&p 50:17)

Før vi ser på det åpenbarte svaret, la oss legge merke til at Herren her taler om å undervise i evangeliets sannhetens ord, frelsende prinsipper. Han taler ikke om verdens læresetninger og menneskebud. Å holde fast ved dem, er bortkastet og fører ikke til frelse.

Spørsmålet er: Når vi forkynner evangeliets ord, når vi fremlegger frelsens sanne lære, gjør vi det ved Den hellige ånds kraft, eller på noen annen måte? 'Annen måte' er tydeligvis å undervise i sannheten i kraft av sitt intellekt.

Så til det åpenbarte svaret: 'Hvis det er på noen annen måte, er det ikke av Gud' (L&p 50:18).

La oss gjøre dette klart. Selv om det vi sier, er sant, er det ikke av Gud hvis det ikke er fremsatt ved Åndens kraft. Det skjer ingen omvendelse, ingen åndelig erfaring, hvis ikke Herrens ånd er med.

Spørsmål: 'Og ennvidere, den som mottar sannhets ord, mottar han det ved sannhetens Ånd eller på noen annen måte?' (L&p 50:19).

Svar: 'Hvis det er på noen annen måte, er det ikke av Gud' (L&p 50:20).

Dette er grunnen til at jeg innledningsvis sa at om denne presentasjonen skulle ha noen kraft til omvendelse, må jeg fremlegge den ved Åndens kraft, og du må høre og motta ved den samme kraft. Bare da kan 'den som taler og den som mottar forstå hverandre' så 'begge blir oppbygget og fryder seg sammen' (L&p 50:22).

4. Vi skal anvende de evangeliets prinsipper det undervises i, på våre tilhøreres behov og omstendigheter.

Evangeliets prinsipper forandres aldri. De er de samme i alle tidsaldre, og stort sett er folks behov de samme i alle tidsaldre. Vi har ikke fått andre problemer enn dem som har vært menneskers felles lodd helt fra begynnelsen, og det er derfor ikke vanskelig å ta det evige livs ords prinsipper og anvende dem på våre konkrete behov. Den uhåndgripelige sannhet må være levende i mennesket hvis det skal bære frukt.

Nephi siterte fra Mose bok og Jesajas skrifter og sa så: 'Jeg anvendte alle skrifter på oss, for at de kunne være oss til gagn og undervisning' (1. Nephi 19:23) – og mente med det at han anvendte Moses' og Jesajas læresetninger på nephittenes behov.

5. Vi må vitne om at det vi underviser om, er sant.

Vi er et folk som bærer vitnesbyrd, slik vi skulle være. Våre møter er rike på høytidelige forsikringer om at det verk vi er engasjert i, er sant. Vi bekrefter med glød og overbevisning at Jesus er Herren, at Joseph Smith er hans profet, og at Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige er 'den eneste sanne og levende kirke på hele jordens overflate' (L&p 1:30).

I alt dette gjør vi rett, men vi burde gjøre mer. Den inspirerte lærer, han som underviser ved Åndens kraft, for-

ventes å bære vitnesbyrd om at den lære han underviser i, er sann.

Alma var et forbilde i så måte. Han ga en mektig tale om det å bli født på ny, deretter sa han at han hadde talt tydelig, at han var kalt til å gjøre det, at han hadde sitert skriftene og undervist i sannheten.

‘Og dette er ikke alt,’ la han til. ‘Tror I ikke at jeg kjenner til disse ting? Se, jeg vitner for eder at jeg vet alt det jeg har talt om er sant’ (Alma 5:45).

Dette er kronseglet på undervisning i evangeliet – lærerens personlige vitnesbyrd om at den lære han har undervist i, er sann!

Hvem kan argumentere mot et vitnesbyrd? De vantrø kan strides om vår lære. De kan vri og vrenge på Skriften til egen ødeleggelse. De kan bortforklare dette eller hint ut fra et rent intellektuelt synspunkt, men de kan ikke ha sterkere kraft enn et vitnesbyrd.

Hvis jeg sier at den eller den av Jesajas profetier om Messias ble oppfylt ved den eller den hendelsen i vår Herres liv, vil mange stå klar til å debattere saken og vise at verdens kloke hoder tror noe annet. Men hvis jeg sier at jeg vet ved Den hellige ånds åpenbaring til min sjel at disse uttalelsene om Messias viser til Jesus av Nasaret, som var Guds Sønn, hva er det da å debattere om? Jeg har båret et personlig vitnesbyrd om det doktrinære poeng som det undervises om, og enhver som lytter og er i harmoni med den samme Ånd, vet i sitt hjerte at det jeg har sagt, er sant.

Da Alma hadde båret vitnesbyrd om at det han hadde forkynt, var sant, spurte han: ‘Og hvordan tror I jeg kjenner til deres sikkerhet?’ Hans svar, som er et mønster for alle lærere, lyder: ‘Se, jeg sier eder at de er tilkjenngitt meg ved Guds Hellige Ånd. Jeg har fastet og bedt mange dager for å få vite disse ting selv, og nå vet jeg at

de er sanne, for Herren har åpenbart dem til meg ved sin Hellige Ånd, og dette er åpenbarelsens ånd som er i meg’ (Alma 5:45–46).

Vi har således her en redegjørelse for vår status som Herrens representanter og en lærers guddommelige oppgave.

Vi er beskikket til å:

1. Undervise i evangeliets prinsipper
2. fra standardverkene
3. ved Den hellige ånds kraft,
4. alltid anvende undervisningen på våre behov, og
5. vitne om at det vi har lært fra oss, er sant.

Nå gjenstår bare én ting for meg å si om dette, og det er å bære vitnesbyrd om at de begreper som her er fremlagt, er sanne, og at hvis vi følger dem, vil vi ha kraft til å omvende og frelse menneskers sjeler.

Jeg vet:

at Herren har befalt oss å forkynne evangeliets prinsipper slik de finnes i hans hellige skrifter, at hvis vi ikke gjør dette ved Den hellige ånds kraft, er ikke vår undervisning av Gud, at han forventer at vi skal anvende den evige sannhets prinsipper på oss selv, at vi skulle bære vitnesbyrd til alle som vil høre, om at vår forkynnelse kommer fra Ham som er evig, og som vil lede menneskene til fred i dette liv og evig liv i den tilkommende verden.

Det er min bønn at alle vi som underviser, må gjøre det i overensstemmelse med dette gudgitte mønsteret, i Jesu Kristi navn, amen.»

FORBERED DEG ÅNDELIG

Disse Mosiahs sønner ... hadde vokst seg sterke i kunnskap om sannheten, for de var menn med sunn forståelse, og de hadde studert skriftene flittig for å kjenne Guds ord.

Men dette er ikke alt. De hadde hengitt seg til megen bønn og faste, derfor hadde de profetiens og åpenbaringsens ånd, og når de lærte, lærte de med makt og myndighet fra Gud.

Alma 17:2–3

SØK NESTEKJÆRLIGHETENS GAVE

Mot slutten av sitt virke på jorden sa Jesus til sine disipler: «Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre! Som jeg har elsket dere, skal også dere elske hverandre» (Johannes 13:34). Dette var en viktig formaning til lærere i evangeliet dengang, og det er viktig for lærere i evangeliet i dag.

Apostelen Paulus understreket nødvendigheten av å ha nestekjærlighet, eller Kristi rene kjærlighet: «Om jeg taler med menneskers og englers tunger, men ikke har kjærlighet, da er jeg en lydende malm eller en klingende bjelle. Og om jeg har profetisk gave og kjenner alle hemmeligheter og all kunnskap, og om jeg har all tro, så jeg kan flytte fjell, men ikke har kjærlighet, da er jeg intet. Og om jeg gir alt jeg eier til mat for de fattige, og om jeg gir mitt legeme til å brennes, men ikke har kjærlighet, da gagnar det meg intet» (1. Kor. 13:1–3).

Hvis du har Kristus-lignende kjærlighet, vil du være bedre forberedt til å undervise i evangeliet. Du vil være inspirert til å hjelpe andre til å bli kjent med Frelseren og følge ham.

Hva du kan gjøre for å få nestekjærlighetens gave

Nestekjærlighet er en gave du kan motta når du ber om å bli fylt med kjærlighet, når du yter tjeneste og når du ser etter det gode i andre.

Be om å bli fylt med kjærlighet. Profeten Mormon ga denne påminnelse: «Men kjærligheten, Kristi rene kjærlighet, varer evig, og den som finnes i besittelse av den på den ytterste dag, skal det bli vel med. Derfor, . . . be til Faderen med all hjertets iver om å bli fylt med denne kjærlighet» (Moroni 7:47–48). Kanskje du ikke kommer til å føle Kristi rene kjærlighet umiddelbart eller fullt ut med det samme som svar på dine bønner. Men når du lever rettfærdig og fortsetter å be oppriktig og ydmykt, vil du motta den.

Yt tjeneste. Vi blir etter hvert glad i mennesker når vi tjener dem. Når vi setter til side våre egne interesser til beste for andre etter det mønster Frelseren ga oss, blir vi mer mottakelige for Ånden. Når du ber for dem du underviser, tenker over deres behov og forbereder leksjoner, vil din kjærlighet til dem tilta. (Du vil finne andre måter å tjene dem du underviser, i «Hvordan nå frem til den ene» på s. 35–36.)

Se etter det gode i andre. Etter hvert som du oppdager andres gode egenskaper, vil du få større forståelse av dem som Guds barn. Ånden vil bekrefte at det du avdekker om dem, er sant, og du vil sette enda mer pris på dem og bli mer glad i dem.

SØK ÅNDEN

Eldste Bruce R. McConkie sa: «Ingen pris er for høy, ... ingen bestrebelse for hård, intet offer for stort hvis vi ut av det hele oppnår og kan nyte godt av Den hellige ånds gave» (A New Witness for the Articles of Faith [1985], s. 253).

Vi kan leve slik at det gjør oss mottakelig for Ånden

Hva kan vi gjøre, etter at vi er gitt Den hellige ånds gave, for å ha Ånden med oss? Eldste Dallin H. Oaks har sagt: «Å undervise ved Ånden krever først og fremst at vi holder budene og er rene for Gud, slik at hans Ånd kan dvele i vårt personlige tempel» («Undervis og lær ved Ånden», *Liahona*, mai 1999, s.17).

For å være «rene for Gud» kan vi huske Frelseren i alt vi gjør og alltid handle som hans sanne disipler. Vi kan omvende oss fra våre synder. Vi kan søke det som er «dydig, skjønt, prisverdig og godt» (13. trosartikkel). Vi kan studere Skriften daglig og med en virkelig hensikt, søke å «oppdras i Guds gode ord» (Moroni 6:4). Vi kan lese gode bøker og lytte til opplyttende, berikende musikk. Vi kan «stå på hellige steder» (L&P 45:32) ved å gå i kirken og ta del i nadverden og ved å reise til templet så ofte som mulig. Vi kan tjene våre familiemedlemmer og naboer.

Eldste Boyd K. Packer har sagt at «åndelighet, selv om den er fullkomment sterk, reagerer på meget små forandringer i sine omgivelser» («I Say unto You, Be One», *Brigham Young University 1990–91 Devotional and Fireside Speeches* [1991], s. 89).

Vi skulle være påpasselige med å unngå fullstendig alt som kan forårsake at Ånden forlater oss. Det vil si å sky samtaler og underholdning som er upassende eller lettsindige. Klærne våre skulle aldri være usømmelige. Vi skulle aldri skade andre, heller ikke med tomt snakk. Vi skulle ikke misbruke Herrens navn eller bruke heslig språk. Vi skulle ikke gjøre opprør mot eller kritisere Herrens utvalgte tjenere.

Velsignelsene ved å ha Åndens fellesskap

Vår himmelske Fader forlanger ikke at vi skal være fullkomne før han lar oss motta hans Ånd. Han vil velsigne oss for våre rettferdige ønsker og trofaste bestrebelsler på å gjøre så godt vi kan. President Ezra Taft Benson talte om noen av disse velsignelsene:

«Den hellige ånd gjør våre følelser mer vare. Vi føler større nestekjærlighet og medfølelse for hverandre. Vi blir roligere overfor andre. Vi får større evne til å elske hverandre. Folk vil gjerne være sammen med oss fordi vårt vesen utstråler Åndens påvirkning. Vår karakter blir mer guddommelig. Som følge av dette blir vi mer følsomme for Den hellige ånds tilskyndelser og derved i stand til å forstå åndelige ting» («Søk Herrens ånd», *Lys over Norge*, sept. 1988, s. 5).

SØK Å ERHOLDE ORDET

I mai 1829, like etter at Det aronske presedømme var blitt gjengitt, følte Hyrum Smith, profeten Joseph Smiths bror, «stor usikkerhet med hensyn til hva som var ventet av ham selv». Hyrum spurte Joseph om «sin [egen] plass i gjenopprettelsens store verk» (Pearson H. Corbett, *Hyrum Smith – Patriarch* [1963], s. 48). Som svar på denne ydmyke forespørselen ga Herren Hyrum en åpenbaring gjennom profeten. Noe av denne åpenbaringen angår vår forberedelse til å undervise i evangeliet:

«Søk ikke å forkynne mitt ord, men søk først å erholde mitt ord, og da skal din tunge bli løst. Hvis du da ønsker det, skal du få min Ånd og mitt ord, ja, Guds kraft til å overbevise menneskene» (L&p 11:21).

President Ezra Taft Benson sa at dette rådet viser oss den trinnvise rekkefølgen for å oppnå Guds kraft i vår undervisning ... Først søke å tilegne oss ordet, dernest følger forståelsen og Ånden, og til sist makt til å overbevise» (*The Gospel Teacher and His Message* [tale til religionslærere, 17. sep. 1976], s. 5).

Lær ved «studium og ved tro»

Herren har fortalt oss hvordan vi skulle tilegne oss hans ord: «Søk lærdom ved studium og ved tro» (L&p 88:118). Vi følger befalingen ved å studere Skriften flittig med tro og beslutning om å følge de prinsipper vi lærer. Vi følger også hans befaling når vi tar fatt på skriftstudium med bønn og faste.

Flittig studium

Eldste Dallin H. Oaks har gitt dette råd: «Vi kommer på bølgelengde med Herrens ånd når vi leser i Skriften ...

Fordi vi har tro på at det å lese i Skriften kan hjelpe oss å motta åpenbaring, oppfordres vi til å lese Skriften igjen og igjen. Derved får vi tilgang til det vår himmelske Fader vil vi skal vite og gjøre i det daglige liv i vår tid. Det er en av grunnene til at de siste-dagers-hellige har tro på *daglig skriftstudium* («Scripture Reading and Revelation», *Ensign*, jan. 1995, s. 8).

Når vi studerer Skriften regelmessig og flittig og oppriktig søker Åndens veiledning, vil vi være mottakelige for kunnskap om hvordan vi kan tilrettelegge leksjoner. Vi vil også være beredt til å motta og følge tilskyndelser fra Ånden mens vi underviser. Når vi 'til enhver tid samle[r] livets ord i [vårt] sinn, ... skal det bli gitt [oss] i samme stund den del som skal bli tildelt enhver» (L&p 84:85).

Tro

Mormon rådet oss til å «ikke tvile, men være troende» (se Mormon 9:27). Vi skulle ta fatt på skriftstudiet med denne holdningen. Joseph Smith hadde for eksempel tro da han leste Jakobs brev 1:5, der han fikk vite at han kunne be Gud om visdom. Han gjorde som skriftstedet sa, og spurte Herren hvilket av alle kirkesamfunnene han skulle slutte seg til. På grunn av sin troende innstilling mottok han svar på sin bønn. (Se Joseph Smith – Historie 1:11–17.)

Lydighet

Vi skulle bestrebe oss på å etterleve de prinsippene vi leser om, selv før vi fullt ut forstår dem. Når vi stoler på det Herren har sagt, vil vi få større kunnskap om evangeliet. Herren har sagt; «Om noen vil gjøre [Faderens] vilje, da skal han kjenne om læren er av Gud» (Johannes 7:17).

Bønn og faste

Det er forskjell på å lese i Skriften og å lese en roman, en avis eller en lærebok. Vi skulle holde en bønn hver dag før skriftstudiet. Vi skulle søke å få Ånden til å gi oss forståelse når vi studerer Herrens ord.

Når vi ber om forståelse, skulle vi noen ganger faste. Alma er et godt eksempel på en som fastet og ba for å få kunnskap om sannheter i evangeliet. Etter at han hadde båret vitnesbyrd om Jesu Kristi forsoning

og nødvendigheten av å få en mektig forandring i hjertet, sa han: «Tror I ikke at jeg kjenner til disse ting? Se, jeg vitner for eder at jeg vet alt det jeg har talt om er sant. Og hvordan tror I jeg kjenner til deres sikkerhet? Se, jeg sier eder at de er tilkjennegitt meg ved Guds Hellige ånd. Jeg har fastet og bedt mange dager for å få vite disse ting selv, og nå vet jeg at de er sanne, for Herren har åpenbart dem til meg ved sin Hellige ånd» (Alma 5:45–46). (Se også «Søk Ånden», s. 13.)

La oss på ny forplikte oss til å studere Skriften

President Benson ga dette råd: «La oss ikke behandle de ting lettvtint som vi har mottatt fra Herrens hånd! Hans ord er en av de mest verdifulle gaver han har gitt oss. Jeg bønnfaller dere om å forplikte dere på ny til å studere Skriften. Fordyp dere i den daglig, slik at dere vil ha Åndens kraft med dere i deres kall. Les den i deres familier og lær deres barn å elske og skatte den.» («Ordets makt», *Lys over Norge*, nr. 6 1986, s. 83.)

SETT OPP EN PERSONLIG PLAN FOR STUDIUM AV EVANGELIET

Eldste M. Russell Ballard har sagt: «Hver enkelt av oss er forpliktet til å gjøre alt vi kan for å øke vår åndelige kunnskap og forståelse ved å studere Skriften og de levende profeters ord. Når vi leser og studerer åpenbaringene, kan Ånden bekrefte sannheten av det vi lærer, i vårt hjerte. På denne måten taler Herrens røst til hver enkelt av oss.» (*I Lys over Norge*, juli 1998, s. 32.)

Følgende forslag kan hjelpe deg å sette opp en studieplan for å «øke [din] åndelige kunnskap og forståelse», som eldste Ballard rådet til. Planen skulle ikke være overveldende, men hjelpe deg til å være konsekvent i ditt studium av evangeliet. Du kan skrive ned planen i dagboken eller en notisbok så du ikke glemmer den.

Hva skulle du studere?

Konsentrer ditt studium av evangeliet om Skriften. Du kan velge å studere en bok i Skriften i sin helhet, eller du kan rette søkelyset mot ett eller flere emner og lese hva alle standardverkene sier om dem. Du kan kombinere disse to metodene, studere en av bøkene og ta for deg emner og temaer etter hvert som du kommer til dem. Du skulle også studere læresetningene til profeter i nyere tid fra generalkonferansetaler og *Liahona*.

Hvis du er kalt som lærer, er leksjonsboken en vesentlig del av din studieplan.

Du skulle også vurdere å ta med følgende i ditt studium av evangeliet:

- (1) kursmaterialet for Det melkisedekske prestedømme og Hjelpeforeningen,
- (2) oppgitte leseoppdrag til Søndagsskolens

klasse i Evangeliets lære og (3) artikler i *Liahona*.

Tidspunkt for studiet

Avsett om mulig et fast tidspunkt da du kan studere uten avbrytelser. Eldste Howard W. Hunter hadde dette råd å gi:

«Mange synes at morgenen er den beste tiden å studere på, etter at en natts søvn har rensset sinnet for de mange bekymringer som forstyrrer tankene. Andre foretrekker å studere i de stille timene etter at dagens arbeid og bekymringer er lagt til side, og på denne måten avslutte dagen med ro og fred som kommer ved kontakt med Skriften.

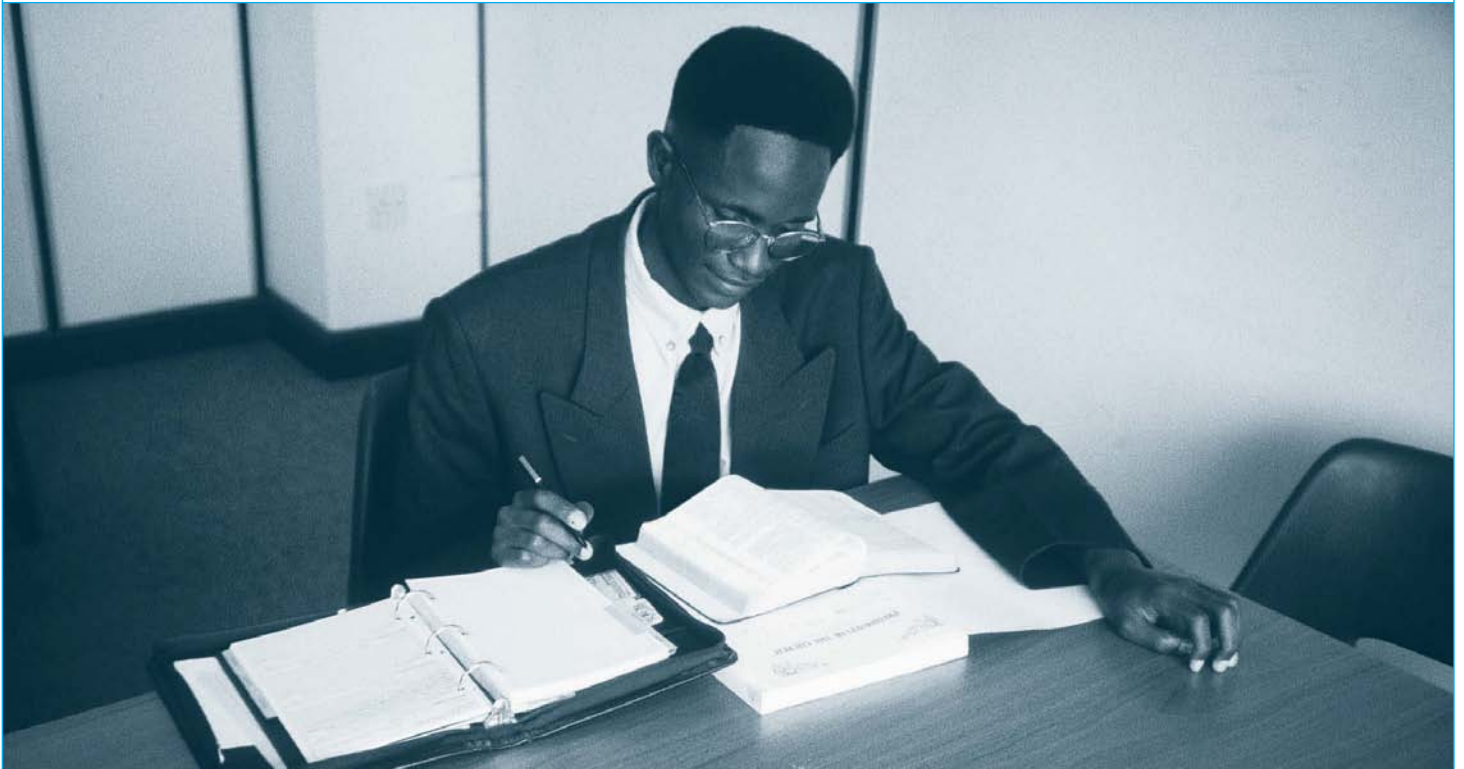
Kanskje er det viktigere enn tidspunktet at en regelmessig tid blir avsatt til studium. Det ideelle ville være om en time kunne avsettes hver dag, men hvis det er umulig å bruke så meget tid, vil en halv time på regelmessig basis gi et anseelig resultat. Et kvarter er lite tid, men det er overraskende hvor meget lys og kunnskap en kan tilegne seg om et så betydningsfullt emne.» (*I Lys over Norge*, mai 1980, s. 92–93.)

Studiemetode

Før du begynner å studere, holder du en bønn for å be om innsikt og forståelse. Tenk over hva du leser, og se etter måter å anvende det på i ditt liv. Lær å gjenkjenne og gi akt på Åndens tilskyndelser.

Vurder om du vil benytte noen av eller alle følgende forslag til å berike ditt studium:

- Bruk hjelpemidlene i Kirkens utgaver av Skriften, som emneregister, innholdsoversikt, oversikt over kapitlene, utdrag

fra Joseph Smiths oversettelse og kartene (se forslag under «Undervis fra Skriften» på s. 54–59).

- Spør deg selv mens du leser: «Hvilket evangelisk prinsipp forkynnes i dette skriftstedet? Hvordan kan jeg anvende det på meg selv?»
- Ha en notisbok eller dagbok liggende fremme så du kan skrive ned dine tanker og følelser. Forplikt deg skriftlig til å anvende det du lærer. Gjennomgå med jevne mellomrom det du har skrevet.
- Les kapitteloverskriften før du leser et kapittel i Skriften. Det vil gi deg en pekepinn om hva du skal se etter i kapitlet.
- Merk Skriften og skriv merknader i den. Gjør skriftstedhenvisninger i marginen som klargjør de versene du leser.
- Lær utenat vers som har en spesiell betydning for deg.
- Sett inn ditt eget navn istedenfor et annet i et skriftsted for å gjøre det personlig.
- Når du avslutter studiet, holder du en bønn for å takke for det du har lært.
- Fortell andre om det du har lært. Når du gjør det, vil tankene bli klarere, og du vil være bedre i stand til å bevare kunnskapen.

Gjør det du kan

Et medlem av Kirken forsøkte mange ganger å følge bestemte opplegg for skriftstudium, men det var alltid vanskelig for henne. Hun gjorde seg noen refleksjoner senere:

«Det virket som det at jeg skulle prøve å oppdra barn og samtidig oppfylle mine ansvarsoppgaver i Kirken, aldri var helt forenelig med å klare målsetningen. Jeg kunne fastsette tidspunkt og sted å studere hver dag, men opplevde bare at planene ble forpurret av syke barns behov, eller at det oppsto andre typiske kriser i en voksende familie. I denne tiden av mitt liv anså jeg egentlig aldri meg selv for å være flink til å studere Skriften.

Så en dag var mor hjemme hos oss. Hun så på et stort bord som var dekket av materiale om Skriften – blant dem mine standardverker – og sa: 'Jeg liker måten du alltid leser i Skriften på. Det ser ut som den alltid ligger oppslått på et eller annet bord.'

Med ett fikk jeg nytt syn på meg selv. Hun hadde rett. Jeg var konsekvent når det gjaldt å lese i Skriften, selv om jeg ikke hadde et formelt studieprogram. Jeg elsket Skriften. Den ga meg næring. Jeg hadde skriftsteder på kjøkkenveggene som pigget meg opp mens jeg arbeidet, skriftsteder som jeg hjalp barna å lære utenat til taler de skulle holde. Jeg levde i en verden av skriftlesing, og jeg forsto at jeg fikk rikelig næring fra den.»

8

LEV I SAMSVAR MED HVA DU LÆRER

President Spencer W. Kimball talte til en gruppe religionslærere og ga følgende formaning: «Dere må gjøre alt dere lærer deres elever å gjøre: faste, bære vitnesbyrd, betale tiende, være til stede på alle aktuelle møter, reise til templet når tiden er inne for det, helligholde sabbaten, yte tjeneste i Kirken uten å knurre, holde familiens hjemmeaften og familiebønn, holde økonomien i orden og være ærlig og full av integritet.» (Men of Example [tale til religionslærere, 12. sep. 1975], s. 7.)

Personlig eksempel er et av de mektigste undervisningshjelpemidler vi har. Når vi blir virkelig omvendt, vil alle våre tanker og motiver være ledet av evangeliets prinsipper. Vi vitner om sannheten ved alt vi gjør.

Eldste Bruce R. McConkie hevdet at vitnesbyrd innbefatter rettferdige gjerninger:

«Å være tapper i Jesu vitnesbyrd er å tro på Kristus og hans evangelium med urokkelig overbevisning. Det er å ha kunnskap om Herrens verks guddommelighet og sannhet her på jorden.

Men dette er ikke alt. Det er mer enn å tro og å vite. Vi må være ordets gjørere og ikke bare dets hørere. Det er mer enn tale, det er ikke bare å bekjenne Frelserens guddommelighet med sine lepper. Det er lydighet og standhaftighet og personlig rettferdighet.» (I «Vær tapper i troens kamp», *Lys over Norge*, mai 1975, s. 38.)

Eksempels påvirkning

Vår oppførsel kan påvirke holdningen til dem vi underviser, i positiv retning. President Thomas S. Monson har gitt oss del i denne erfaringen:

«I begravelsen til en edel generalautoritet, H. Verlan Andersen, ga en sønn en hyllest til sin far. Den er anvendelig hvor vi enn er og hva vi enn gjør ...

Eldste Andersens sønn fortalte at mange år tidligere skulle han på en spesiell skoletilstelning en lørdag kveld. Han lånte familiens bil av sin far. Da han hentet nøklene og var på vei ut av døren, sa hans far: 'Bilen trenger mer bensin til i morgen. Husk å fylle tanken før du kommer hjem.'

Eldste Andersens sønn fortalte så at tilstelningen hadde vært kjempefin, ... Men i sitt overstrømmende gode humør

glemte han sin fars instruksjoner om å fylle bensin før han kjørte hjem.

Søndag morgen opprant. Eldste Andersen oppdaget at tanken var tom. Sønnen så at faren la bilnøkklene på bordet. Hos familien Andersen var sabbaten en dag for gudsdyrkelse og takksigelse, og ikke for innkjøp.

Eldste Andersens sønn fortsatte begravelsestalen og sa: 'Jeg så far ta på seg frakken, si farvel til oss og begi seg av sted den lange veien til møtehuset for å være til stede på et tidlig møte.' Plikten kalte. Sannheten ble ikke ofret av bekvemmelighetshensyn.

Som avslutning på sin tale sa eldste Andersens sønn: 'Ingen sønn har noen gang blitt undervist så effektivt av sin far som jeg ble den gangen. Min far kjente ikke bare sannheten, han etterlevde den også.'» (I «Undervis barna», *Lys over Norge*, jan. 1998, s. 19.)

Vår adferd kan også ha negativ påvirkning. Ett eksempel er at da Almas sønn Corianton dro på misjon for å undervise zoramittene, sviktet han sin gjerning og begikk alvorlige synder (se Alma 39:3). Alma sa at mange mennesker ble ledet på avveier på grunn av Coriantons handlinger. Han fortalte Corianton: «Hvor stort synd du påførte zoramittene, for da de så din oppførsel ville de ikke tro mine ord» (Alma 39:11).

President Heber J. Grant sa: «Jeg ber enhver mann og kvinne som har en ansvarsfull stilling, og hvis plikt er å undervise i Jesu Kristi evangelium, om å etterleve det og holde Guds bud, så deres eksempel vil forkynne det.» (*Gospel Standards* [1941], red. G. Homer Durham, s. 72.)

Når du foregår med et eksempel ved å etterleve din undervisning:

- Ånden vil levendegjøre dine ord og føre ditt vitnesbyrd inn i hjertet til dem du underviser (se 2. Nephi 33:1). President Joseph Fielding Smith skrev: «Ingen mann eller kvinne kan undervise ved Ånden noe de selv ikke praktiserer» (*Church History and Modern Revelation*, 2 bind [1953], 1:184).
- Du vil hjelpe andre å forstå at Kristi ord kan følges i dagliglivet.

- Den fred og lykke du føler ved å etterleve evangeliet, vil være synbar. Den vil komme til uttrykk i ditt ansikt, i dine ord og i kraften av ditt vitnesbyrd.
- De du underviser vil ha tillit til deg og lettere tro på det du lærer dem.
- Ditt eget vitnesbyrd vil vokse. «Om noen vil gjøre [min Faders] vilje,» sa Frelseren, «da skal han kjenne om læren er av Gud» (Joh. 7:17). Du kan føle at du mangler forståelse av visse prinsipper som du forbereder å undervise om. Men når du studerer disse med en bønn i hjertet, går inn for å etterleve dem, forbereder deg til å undervise om dem og så deler dette med andre, vil ditt vitnesbyrd bli styrket og mer dyptgående.

Gå inn for å etterleve evangeliet

Å undervise i evangeliet krever mer enn forberedelser og presentasjoner. Eldste Richard G. Scott har forklart det slik:

«Det at du har forpliktet deg til å undervise vår himmelske Faders dyrebare barn, omfatter ikke bare de mange timene med forberedelse før hver undervisning, og heller ikke bare de mange timene med faste og bønn for å bli en dyktigere lærer. Det innebærer også at du forplikter deg til å leve slik at hver eneste time av ditt liv oppfyller en hensikt som samsvarer med Frelserens og hans tjeneres læresetninger og eksempel. Det er en forpliktelse til stadig å streve for at du evig og alltid skal bli mer åndelig, mer hengiven, mer verdig til å være den kanal Herrens ånd kan virke gjennom for å røre ved deres hjerter som du har fått i oppgave å gi større forståelse av hans læresetninger.» (»Four Fundamentals for Those Who Teach and Inspire Youth«, i *Old Testament Symposium Speeches*, 1987, s.1.)

Selv om du ikke vil være perfekt i alt, kan du anstrenge deg for å bli mer fullkommen når det gjelder å etterleve de sannheter du underviser om. Du vil finne stor styrke og kraft i å undervise om evangeliets prinsipper når du stadig streber etter å etterleve dem.

KALT, BESKIKKET OG FORHERLIGET

President Gordon B. Hinckley talte om betydningen av ordet foredle. Han sa: «Slik jeg fortolker det, betyr det å gjøre større og edlere, å gjøre klarere, å bringe nærmere, og å styrke.» Han sa at når prestedømsbærere foredler sitt kall, «forstørker de [sitt] prestedømmes potensial» («La oss foredle våre kall», Lys over Norge, juli 1989, s. 40, 42).

Dette gjelder også ditt kall til å undervise. Når du foredler ditt kall «med all flid . . . , ved å arbeide av all [din] kraft» (Jakobs bok 1:19), øker du din kapasitet til å påvirke andre til det gode.

Lehis sønner Jakob og Josef var et eksempel for dem som er blitt kalt til å undervise. Jakob sa at han hadde «mottatt [sin] befaling fra Herren». Han og Josef ble innviet, eller beskikket, som «folk[et]s prester og lærere». Deretter «forherliget [de sitt] embete for Herren» (Jakobs bok 1:17–19).

Kalt til å undervise

Hvis du er kalt til lærer eller leder i Kirken, kan du være forsikret om at kallet er fra Herren. Det ble fremsatt av en av hans utvalgte tjenere, og Herren har sagt at «enten ved min egen røst eller ved mine tjeneres røst, det være det samme» (L&P 1:38).

Et kall er en hellig anledning til å tjene. Det medfører et ansvarsforhold overfor Herren. Det skulle påvirke din livsførsel, være bestemmende for dine avgjørelser og motivere deg til å være en trofast og klok tjener.

Da du mottok et kall til å undervise, sa du kanskje til deg selv: «Men jeg har ingen forutsetninger for å undervise. Jeg har ikke evne til å fremlegge en leksjon eller lede en klassediskusjon. Det er så mange andre som kan gjøre det bedre enn jeg.» Ja, kanskje andre har mer erfaring med undervisning enn du, eller har naturlig anlegg for det, men det var du som ble kalt. Herren vil gjøre deg til et redskap i sine hender hvis du er ydmyk, trofast og flittig. President Thomas S. Monson har sagt:

«Hvis noen bror eller søster føler seg uforberedt – ja, til og med ute av stand til å si ja til et kall om å tjene, til å ofre, til å velsigne andre mennesker, så husk denne sannhet: ‘Den Gud kaller, den gjør han

skikket.’ Han som legger merke til at spuren faller, vil ikke svikte en tjener i hans nød.» («Tårer, prøvelser, tillit, vitnesbyrd», *Lys over Norge*, juli 1987, s. 38.)

Oppholdt og beskikket

Du vil få ekstra styrke når du blir oppholdt av forsamlingen og beskikket. Når du skal beskikkes, legger prestedømsledere hendene på ditt hode og gir deg ansvar for å virke i ditt kall. Du får også en velsignelse for å styrke og veilede deg. President Spencer W. Kimball erklærte: «Beskikkelsen kan forstås bokstavelig. Den er ensbetydende med å ta en til side fra synd, fra det kjødelige, til side fra alt som er grovt, nedrig, lastefullt, billig eller vulgært. Man blir *tatt til side* fra verden og plassert på et høyere tanke- og aktivitetsplan.» (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, red. Edward L. Kimball [1982], s. 478.)

Intet formelt kall er fullstendig uten at man blir beskikket av den rette prestedømsmyndighet. Hvis du er blitt kalt og oppholdt som lærer, men ikke er blitt beskikket, må du ta kontakt med din quorumsleder eller leder i hjelpeorganisasjonen så han kan ordne med det nødvendige for å beskikke deg.

Forherlige ditt kall og bli forherliget av Herren

Som nevnt ovenfor forherliget Jakob og Josef sine kall til å undervise folket. De underviste i Guds ord «med all flid . . . , [og] arbeidet av all [sin] kraft» (Jakobs bok 1:19).

Når du forherliger ditt kall til å undervise, vil Herren forherlige deg. President Ezra Taft Benson har uttalt: «Det kan ikke skje noen tabbe i Herrens verk når [vi] gjør [vårt] beste. Vi er bare redskapene, dette er Herrens verk. Dette er hans kirke, hans evangelieplan. Disse er hans barn som vi arbeider med. Han vil ikke tillate oss å gjøre feil såfremt vi gjør vår del. Han vil forøke oss endog utover våre egne talenter og evner når det er nødvendig. Dette vet jeg. Jeg er sikker på at mange av dere har erfart det samme som meg. Dette er noe av det fineste et menneske kan oppleve.» *The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], s. 372.)

FORBEDRE DINE TALENTER

Herren har et stort verk for hver enkelt av oss å utføre. Dere lurder kanskje på hvordan det kan være slik. Dere føler kanskje at det ikke er noe spesielt stort ved dere eller deres evner ...

Herren kan utføre bemerkelsesverdige mirakler med en person med alminnelige evner som er ydmyk, trofast og flittig til å tjene Herren, og som søker å forbedre seg. Dette er fordi Gud er den overordnede kilde til kraft.

President James E. Faust

VI KAN SE ETTER NOE Å LÆRE OVERALT

«Og nå, ettersom du har begynt å preke ordet, ønsker jeg at du skal fortsette, og jeg vil gjerne at du skal være flittig og måteholden i alt» (Alma 38:10).

Mens en stavsprezident holdt på å arbeide i hagen, tenkte han på en tale han skulle holde på en kommende stavskonferanse. Han hadde tenkt å snakke om det å styrke familien.

Hans nabo, som syntes å ha et spesielt håndlag når det gjaldt å få frem praktfulle blomster, arbeidet også i hagen. Han ropte til henne og spurte: «Hva er hemmeligheten med hagen din?»

Hun svarte ganske enkelt: «Jeg har nærhet til hagen min. Jeg går ut i hagen hver dag, selv når det ikke passer så godt. Og mens jeg er her ute, ser jeg etter små tegn på mulige problemer – sånt som ugress og insekter og jordsmonn som er lett å gjøre noe med hvis det blir tatt i tide, men som kan ta overhånd hvis det får bre seg uhindret.»

Stavsprezidenten ble inspirert til å sammenligne naboens omsorg for hagen sin med den omsorg vi skulle gi vår familie. I sin tale på stavskonferansen fortalte han om naboens hage. Han bemerket at hvis vi vil at forholdet til våre familiemedlemmer skal blomstre og trives, må vi «ha nærhet til hagen» – tilbringe tid sammen med familiemedlemmene hver dag, snakke med dem, fortelle dem at vi setter pris på dem og se etter små tegn på mulige problemer som kan tas hånd om før de tar overhånd.

En kvinne som hadde hørt stavsprezidentens tale, husket den da hun så at noen av plantene hennes hadde visnet. Hun hadde ikke tatt seg tid til å se til dem hver dag. Det minnet henne på at barna vokste, og at hun ikke skulle kaste bort de få årene hun hadde sammen med dem. På grunn av stavsprezidentens undervisning ble hun en bedre mor.

Stavsprezidenten hadde fulgt Frelserens eksempel. Han sammenlignet ofte åndelige sannheter med kjente, dagligdagse gjenstander og gjøremål. Du kan gjøre det samme. Du kan finne lære for livet i ting du gjør og legger merke til hver dag. Når du mediterer over og ber angående en leksjon og personer du underviser, kan dine omgivelser gi levende svar på dine spørsmål og eksempler på prinsipper i evangeliet.

De følgende to eksemplene viser hvordan andre lærere har funnet lærdom ved å iakttatte det daglige liv:

En Primær-lærer la merke til en familie som kom til kirken en søndag. Hun så på at en gutt i familien, som tilhørte hennes klasse og som noen ganger hadde oppført seg dårlig overfor andre i klassen, hjalp søsteren sin. «Det er eksemplet jeg trenger,» sa hun til seg selv. «Jeg vil undervise i prinsippet og hjelpe gutten.» Senere fortalte hun om eksemplet i en leksjon om å være snill. Barna lærte av eksemplet, og gutten begynte å forbedre sin oppførsel mot andre klassemedlemmer.

En far og hans sønn lekte med byggeklosser. Da den lille gutten hadde mislykkes med å bygge store hus på små fundamenter, så faren en undervisningsmulighet. Han forklarte hvor viktig det er å ha et sterkt, solid fundament. Og så, før de fortsatte leken, leste han Helaman 5:12, der det står at «det er på vår Forlørsers klippe som er Kristus, Guds Sønn, at [vi] må bygge [vår] grunnvoll». Senere på dagen leste familien i Skriften sammen. I en kort leksjon som understreket det skriftstedet de hadde lest, viste far og sønn byggeklossene og snakket om hvor viktig det er å bygge på Kristi grunnvoll.

Utvikle en lærers øyne og ører

De følgende forslag kan hjelpe deg å oppdage undervisningsidéer overalt.

Les leksjonen i god tid på forhånd. Når du er kjent med leksjonsstoffet du skal fremlegge, vil du være mer oppmerksom på dagligdagse hendelser som du kan benytte i undervisningen. Hvis du underviser i et kurs som det er en leksjonsbok til, er det fint å ha et overblikk over hva hele boken inneholder. Da vil du med større sannsyn-

lighet være oppmerksom når en spesiell observasjon kan anvendes på en leksjon som du skal ha om noen uker.

Be hver dag om hjelp i forberedelsen. Be vår himmelske Fader om å hjelpe deg til å bli oppmerksom på ting som kan gjøre leksjonene dine levende, minneverdige og inspirerende for dem du underviser.

Ha alltid dem du underviser og leksjonen du forbereder, i tankene. Tenk på dem du underviser. Tenk på deres liv, beslutninger de må ta og retningen de beveger seg i. Vær åpen for undervisningsidéer når du f.eks. studerer Skriften eller observerer det vakre i naturen. Du kan til og med finne undervisningsidéer i gjøremål som rengjøring, å gå på jobb eller å gå i butikken. Praktisk talt enhver erfaring kan gi deg akkurat det eksemplet, det lille ekstra eller den tydeliggjøringen du trenger til en leksjon om evangeliet.

Noter deg inntrykk som kommer

Etter hvert som du blir mer oppmerksom på undervisningsidéer i omgivelsene, vil du finne det nyttig å notere inntrykkene du får. Ha med deg en liten notisbok og skriv

om ting som slår deg som mulige undervisningsidéer. Noter innsikt du får fra taler du hører eller leksjoner du deltar i. Skriv om trosfremmende erfaringer. Etter hvert som du gjør det til en vane å notere slike ting, vil du bli mer og mer oppmerksom på de rike undervisningshjelpemidlene som finnes overalt rundt oss.

Bekymre deg ikke om hvordan du skal bruke idéene. Bare skriv dem ned. Noen ganger vil observasjoner du gjør, passe til en leksjon du skal gjennomgå om kort tid, men andre ganger vil du se fine eksempler på eller illustrasjoner av prinsipper som du ikke skal undervise i på mange uker, eller endog år. Du kan glemme dem hvis du ikke noterer dem ned.

Du kan også lage en mappe til hver av leksjonene du skal ha de nærmeste månedene. Legg et notat i den aktuelle mappen som kan gjøre nytte som konkretisering, sammenligninger og andre idéer. Når tiden kommer til at du skal forberede en bestemt leksjon, ser du kanskje at du har samlet en skattkiste med idéer og aktiviteter å berike leksjonen med.

LEGG EN PLAN FOR Å FORBEDRE DIN UNDERVISNING

«Legg vinn på opplesningen av Skriften, på formaningen og på læren ... Forsøm ikke den nådegaven som er i deg, som ble gitt deg ved profetiske ord med håndspåleggelse ... Tenk på dette, lev i dette, for at din fremgang kan bli åpenbar for alle! Gi akt på deg selv og læren! Bli ved med dette. For når du det gjør, skal du frelse både deg selv og dem som hører deg» (1. Tim. 4:13–16).

Da Moroni forkortet Jaredittenes opp-tegnelser, ble han bekymret over at han var så svak i skriving. Han mente at hedningene som skulle lese det han skrev, ville gjøre narr av det og forkaste det. Han ba om at hedningene måtte ha barmhjertighet og ikke forkaste Guds ord. Da ga Herren ham dette løftet: «Fordi du har sett din svakhet, skal du gjøres sterk» (Ether 12:37). Herren fortalte også Moroni at «hvis menneskene kommer til meg, vil jeg vise dem deres svakhet. Jeg gjør menneskene svake for at de skal være ydmyke, og min nåde er tilstrekkelig for alle som ydmyker seg for meg, for hvis de ydmyker seg for meg og har tro på meg, da vil jeg la det svake bli styrket for dem» Ether 12:27).

I dine anstrengelser for å undervise i evangeliet kan du noen ganger føle deg utilstrekkelig. Men du kan fatte mot ved dette løftet fra Herren. Når du ydmyker deg og erkjenner at det er områder du trenger hans hjelp til, og utøver tro på ham, vil han styrke deg og hjelpe deg til å undervise på en måte som behager ham.

Vurder dine sterke sider og svakheter

Du kan starte med å legge en plan for å forbedre deg ved å finne ut hvordan du gjør det i øyeblikket. Du kan dele evalueringen i to: dine sterke sider som lærer og dine svakheter som lærer.

Hvilken styrke har jeg som lærer?

Begynn med noen av de talentene Herren allerede har gitt deg som kan hjelpe deg i undervisningen. Skriv ned disse sterke sidene i dagboken din eller en notisbok, eller på skjemaet på s. 25. Når du gjør

dette, bør du tenke på de undervisningsprinsipper som fremheves i denne boken, som å ha kjærlighet til dem du underviser, undervise ved Ånden, undervise i læren, innby til flittig læring, skape en god atmosfære for læring, bruke effektive teknikker, og forberede leksjoner.

Kanskje det er din tålmodighet som kan hjelpe deg som lærer. Eller det kan være ditt blide ansikt, din omtanke for folk, dine kunstneriske evner, din kunnskap om Skriften, din villighet til å lytte, ditt rolige vesen, din vane med å forberede deg grundig eller ditt oppriktige ønske om å undervise godt.

Du behøver ikke finne så mange sterke sider, bare noen få så du kan komme i gang. Hensikten med å rette søkelyset på noen av dine sterke sider er å bygge dem opp samtidig som du forbedrer deg på områder hvor du ikke er så sterk.

Hvilke svakheter har jeg som lærer?

Når du har tenkt igjennom dine sterke sider, kan du grunne litt på de siste undervisnings erfaringene du har gjort. Tenk på områder hvor du kunne gjøre det bedre. Også nå bør du tenke på de undervisningsprinsippene som fremheves i denne boken. Du vil kanskje skrive en lang liste over ting du kunne gjøre bedre, men det er trolig best å begrense deg til å jobbe med en eller to ting av gangen. Generelt sett vokser vi «linje på linje og bud på bud» (2. Nephi 28:30). Vi skulle handle «i visdom og orden, for det forlanges ikke at en mann skal løpe hurtigere enn han har styrke til» (Mosiah 4:27).

Når du har valgt ett eller to områder som du gjerne vil forbedre, skriver du dem ned i dagboken din eller en notisbok.

Legg en plan for forbedring

Vurder følgende spørsmål for å finne ut hvordan du kan forbedre de områder du har valgt:

- Hva kan jeg gjøre nå for å bli en bedre lærer?
- Hvilke ferdigheter må jeg utvikle?
- Hvem kan hjelpe meg?
- Hva finnes av materiell?

Det følgende er et eksempel på hvordan du kan bruke spørsmålene. I dette eksemplet er det en lærer i Hjelpeforeningen som har besluttet at hun trenger å bli flinkere til å oppfatte om klassemedlemmene forstår det hun underviser, eller ikke.

Hva kan jeg gjøre nå for å bli en bedre lærer?

Læreren bestemmer seg for å se igjennom denne boken for å få noen idéer om hva hun kan gjøre bedre akkurat nå. Da hun leser «Hvordan vet du at de lærer?» (s. 73, ser hun at en måte å finne ut om klassen forstår, er å be dem gjenta prinsipper med sine egne ord. Hun bestemmer seg

for å bruke denne idéen i neste leksjon. Hun skriver ned planen i dagboken sin.

Hvilke ferdigheter må jeg utvikle?

Læreren leser også at hun bør observere klassens medlemmer under undervisningen. Hun forteller: «Dette er en evne jeg trenger å utvikle, men det krever en del øvelse.» Hun skriver dette ned i dagboken.

Når hun studerer planen sin, ser hun at hun allerede har minst én styrke å bygge på: Hun forbereder seg flittig. Fordi hun alltid er godt kjent med leksjonsstoffet, vil hun klare å observere klassemedlemmene istedenfor å konsentrere seg så mye om boken eller notatene sine.

Hvem kan hjelpe meg? Hva finnes av materiell?

Til slutt spør læreren seg om det finnes noen hjelpemidler å bruke. Hun har allerede brukt denne boken som ressurs. Hun tenker på andre mulige ressurser: «Hva med andre lærere? Kunne jeg kanskje snakke med lærerkoordinatoren eller en annen lærer som er spesielt dyktig til å vurdere klassens forståelse? Kunne kanskje en av mine ledere observere undervisningen min en dag og gi noen forslag? Kunne klassemedlemmene komme med forslag?»

Bruk dette skjemaet (eller et du selv har) til å sette opp en plan for å forbedre din undervisning. Besvar spørsmålene på de avsatte linjene.

<p>Hvor godt gjør jeg det?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hva er min styrke som lærer? ▪ Hvilke svakheter har jeg? 	
<p>Hva kan jeg gjøre for å forbedre meg?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hva kan jeg gjøre nå for å forbedre meg som lærer? ▪ Hvilke ferdigheter må jeg utvikle? 	
<p>Hvilke ressurser vil jeg benytte?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvem kan hjelpe meg? ▪ Hva finnes av materiell? 	

Sett deg mål og skriv ned fremskritt

Når du har lagt en plan for forbedring, setter du en frist for når du håper å nå målet. Noter gjerne fremskrittene i dagboken. Hvis du trenger å justere målene underveis, gjør du det.

Når du føler at du har gjort de forbedringene du planla, tar du fatt på et nytt punkt.

De viktigste egenskapene

Husk, i din streben etter å bli en dyktigere lærer, hvilke egenskaper som teller mest.

President Harold B. Lee beskrev en lærer som hadde øvet stor innflytelse på ham da han var barn. Du kan bruke denne beskrivelsen som rettesnor når du evaluerer din totale effektivitet som lærer og legger planer for forbedringer:

«I min barndom var det religionsundervisningen i Søndagsskolen som gjorde størst inntrykk på meg. Men jeg husker i dag svært få Søndagsskole-lærere som har gitt noe varig bidrag til min religionsopplæring. En av dem ... hadde tilsynelatende en merkelig evne til å risse inn i min sjel leksjoner om Kirkens historie, moral og evangeliets sannheter på en slik måte at jeg i dag, nesten 40 år senere, fremdeles husker og lar meg lede av hennes undervisning.

Hva var det som ga henne de helt vesentlige kvalifikasjonene som en god Søndagsskole-lærer skulle ha? Hun hadde ingen omfattende verdslig kunnskap og heller ingen inngående kjennskap til teori og praksis når det gjaldt moderne pedagogikk. Hun så ganske enkel og alminnelig ut – hun var hustru og mor i et lite landsens samfunn hvor arbeidsdagen for hele familien var svært lang. Jeg tror hun hadde tre talenter som gjorde hennes undervisning effektiv: For det første hadde hun evne til å få hver eneste elev til å føle at hun var personlig interessert i ham, for det annet hadde hun kunnskap om og kjærlighet til evangeliet, og hun hadde evnen til å illustrere hver eneste leksjon så treffende at den ble anvendelig for oss, og for det tredje hadde hun en udiskutabel tro på Gud og et urokkelig vitnesbyrd om guddommeligheten av det gjengitte Jesu Kristi evangelium.

Det var også en annen mindre åpenbar, men ... ytterst tilstedeværende og nødvendig kvalifikasjon for henne og enhver annen som vil undervise i Jesu Kristi evangelium. Herren har stadfestet loven for lærere i disse ordene: 'Og Ånden skal bli gitt eder ved troens bønn; og hvis I ikke mottar Ånden, skal I ikke undervise' (L&P 42:14) ...

En som ber om hjelp i sin undervisning, vil ha Den hellige ånds kraft, og ved hans undervisning vil, som Nephi uttrykte det, 'Den hellige ånds kraft føre det inn i menneskenes barns hjerter'.» (*The Teachings of Harold B. Lee*, red. Clyde J. Williams [1966], s. 444).

Når du vurderer din styrke og dine svakheter som lærer, bør du også tenke over hvor godt du gjenspeiler disse «nødvendige egenskapene». Du kan også vurdere følgende spørsmål:

- Viser jeg de jeg underviser, at jeg er glad i dem? Viser jeg personlig interesse for hver enkelt av dem?
- Kan de føle min kjærlighet til Herren og til hans læresetninger? Hjelper jeg dem å forstå hvordan de kan anvende læresetningene på seg selv?
- Kan de jeg underviser, føle mitt vitnesbyrd om det gjengitte Jesu Kristi evangelium? Kan de føle min udiskutable tro på Gud?
- Ber jeg i tro for å kunne undervise ved Den hellige ånds kraft?

Selv om du mangler erfaring når det gjelder mange tekniske sider ved å undervise, kan du konsentrere deg om de kvaliteter som teller mest. Du kan elske dem du underviser. Du kan stadig vise at du har kjærlighet til Herren og hans læresetninger. Og du kan formidle din brennende tro på Gud og ditt vitnesbyrd om det gjengitte evangelium. Du kan lykkes i de viktigste egenskapene selv mens du utvikler de tekniske ferdighetene.

Med Herrens hjelp kan du bli dyktigere

I din anstrengelse for å forbedre din undervisning vil Herrens hjelp ofte komme gjennom andre mennesker. Denne historien, som en mann som hadde vært misjons-president i Øst-Europa fortalte, illustrerer dette prinsippet: «Sommeren 1993 besøkte jeg en av våre nyopprettede grener. Et nylig døpt medlem underviste i Søndagsskolen. Hun følte seg utilpass der hun sto foran klassen, og istedenfor å risikere å begå feil, leste hun leksjonen ord for ord. Klassemedlemmene satt og vred seg på stolene.

Etter leksjonen roste jeg læreren for den doktrinære nøyaktigheten i materialet, og spurte så taktfullt jeg kunne om hun hadde vurdert å stille noen tankevekkende spørsmål for å stimulere til klassediskusjon. Hun svarte at i Europa stiller ikke lærerne spørsmål. Jeg reiste hjem og lurte på hva vi kunne gjøre for å hjelpe henne og mange andre nye lærere som henne i et land hvor Kirken hadde vært etablert i bare noen få år.

I august samme år ble et ektepar sendt for å sette i gang Kirkens skoleverks programmer i vårt område. Vi ba dem om å arrangere noe som da kaltes læreropplæring. En av dem de skulle hjelpe, var læreren i den klassen jeg hadde besøkt.

Fire måneder etter kom jeg tilbake til hennes gren. Et mirakel hadde skjedd. Hun sto foran klassen som forvandlet, avslappet og tillitsfull. De vel forberedte spørsmålene førte til interesserte svar. Hun kommenterte oppmun-

trende hvert klassemedlems innlegg. Hun hadde ordnet med at en i klassen skulle fortelle om en personlig erfaring med emnet for leksjonen, og oppfordret så andre til å fortelle. Mot slutten bar et ferskt medlem sitt vitnesbyrd. Læreren stoppet opp og spurte stille: 'La dere merke til Ånden da søster Molnar snakket? Det var Herrens ånd.'

Da vi frydet oss over den beroligende og opplysende ånden vi alle hadde følt i det leide klasserommet, takket jeg min himmelske Fader for det ekteparet som hadde undervist et engstelig nytt medlem om prinsipper knyttet til religionsundervisning og hjulpet henne til å gjøre seg fortjent til å kalles lærer i Jesu Kristi evangelium.»

12

SØK HJELP HOS
DINE LEDERE

Noe av det ansvar som påhviler en prestedømsleder eller leder i en hjelpeorganisasjon, er å stå til tjeneste for og hjelpe lærerne. Kvaliteten på undervisningen i Kirken vil bedres ved at forholdet mellom ledere og lærere er preget av støtte og omtanke.

I prestedømmet og hjelpeorganisasjonene gis lederne i oppgave å arbeide med bestemte lærere. Eksempelvis kan et medlem av Primærs presidentskap få i oppgave å arbeide med dem som underviser barn i alderen 8 t.o.m. 11 år. Et medlem av eldstenes quorumpresidentskap kan få i oppgave å arbeide med quorumets lærere.

Orientering for nye lærere

Hvis du nylig er kalt som lærer, vil lederen din ha et møte med deg, helst før du skal undervise første gang. Han eller hun vil snakke med deg om viktigheten av det kallet du har mottatt, og gi deg materiellet for klassen. Etter at du har hatt første undervisningstime, skulle du og lederen kort drøfte den erfaringen du har gjort.

Ta kontakt med lederne og snakk med dem

Ta ofte kontakt med din leder for å fortelle om erfaringer, drøfte elevenes behov, finne løsninger på problemer og søke råd. Det vil gi deg anledning til å gjennomgå planer du har for fortsatt forbedring som lærer.

Det er mest effektivt å ta personlig kontakt, men det kan også gjøres pr. telefon, brev eller på annen måte. Du skulle ta initiativet til kontakt når som helst du føler behov for det, men minst hver tredje måned.

Når en kvinnelig leder har møte med en mannlig lærer eller en mannlig leder har møte med en kvinnelig lærer, skulle de la døren stå åpen og be en annen voksen om å være til stede i et tilstøtende rom, ute i foajeen eller hallen. De skulle unngå omstendigheter som kan misforstås.

Når du skal snakke med din leder, bør du være beredt til å snakke om:

- Hva du føler for kallet som lærer.
- Erfaringer du har hatt med klassen.
- Eksempler på hvordan klassemedlemmer har gitt respons på de leksjonene du har undervist i.
- Klassemedlemmers individuelle, konkrete behov.
- Mål du har som lærer.
- Hva din leder kan gjøre for å hjelpe deg å nå målene.
- Emner du føler burde behandles på lærerutviklingsmøter.

Besøk i klasserommet

Noen ledere er til stede i den samme klassen hver uke i egenskap av sitt kall. Andre ledere, som medlemmene av Primærs presidentskap og Søndagsskolens presidentskap, har instruks om å avtale med lærerne å besøke deres klasser en gang i mellom. (Se *Bedre undervisning i evangeliet – Retningslinjer for ledere*, s. 6.) Hvis en leder avtaler besøk i din klasse, kan du be ham eller henne om bare å observere klassen eller hjelpe til på andre måter. En leder kan f.eks. presentere en del av leksjonen, hjelpe et bestemt klassemedlem eller være behjelpelig ved en aktivitet.

B

GRUNNPRINSIPPER
FOR UNDERVISNING I EVANGELIET

HA KJÆRLIGHET TIL DEM DU UNDERVISER

Intet er i den grad egnet til å få menneskene til å forsake synd som å ta dem i hånden og våke over dem med ømhet. Når folk viser den minste vennlighet og kjærlighet mot meg, har dette stor makt over mitt sinn, mens den motsatte holdning har en tendens til å fremkalle alle slags bitre følelser og gjøre menneskesinnet nedstemt.

Profeten Joseph Smith

1

KJÆRLIGHET BLØTGJØR HJERTER

«Ingen kan være med å fremme dette verk uten at han er ydmyk og full av kjærlighet» (L&p 12:8).

En ny lærer hadde vanskeligheter med noen elevers oppførsel. Hun søkte råd hos et medlem av Søndagsskolens president-skap, og han foreslo at hun skulle gjøre et eksperiment. Hun skulle velge ut en av bråkmakerne og vise vedkommende at hun brydde seg om ham/henne på fem forskjellige måter. Noen uker senere spurte lederen hvordan det gikk med læreren. Hun fortalte at vedkommende som hun hadde valgt, hadde sluttet å forstyrre, så hun var i gang med å velge ut en annen elev. Etter ytterligere to uker spurte lederen henne igjen. Læreren sa at hun hadde vanskeligheter med å finne noen å arbeide med. Da han spurte henne tredje gang, sa hun at hun hadde valgt ut tre forskjellige elever, den ene etter den andre, og da hun begynte å vise dem at hun brydde seg om dem, hadde de sluttet å forstyrre. I alle tilfellene hadde hun bløtgjort et hjerte.

Kraften i en lærers kjærlighet

Når vi viser at vi har kjærlighet til dem vi underviser, blir de mer lydhøre for Ånden. De blir mer begeistret for å lære og mer åpne overfor oss og andre i klassen. Ofte vekkes de til ny erkjennelse om sin evige verdi og et større ønske om det som er rettferdig.

Eldste Dallas N. Archibald i De sytti forklarte:

«Riktig undervisning vil utvide sjelen.

La oss f.eks. sammenligne et barn med et tomt glass og vår kunnskap og erfaring, som er samlet gjennom årene, med en bøtte med vann ... Vi kan ikke helle en bøtte vann rett i et lite glass. Men hvis vi bruker de riktige prinsipper for overføring av kunnskap, kan glasset utvides.

Disse prinsippene er forståelse, langmodighet, mildhet og ydmykhet, oppriktig kjærlighet, godhet og ren kunnskap. De vil utvide glasset, som er barnets sjel, og gjøre det mulig for dette barnet å ta imot mye mer enn bøtten vi begynner med.» (I *Lys over Norge*, jan. 1993, s. 25.)

En Primær-lærer fortalte om noen av de gode erfaringene hun og elevene hadde gjort etter at hun hadde besøkt dem hjemme og vist at hun var interessert i deres liv. En liten gutt hadde vært uvillig til å holde seg i klasserommet, og når han ble der, ville han ikke delta. Men etter at læreren hadde vært på et raskt besøk hjemme hos ham og snakket med ham om det han var mest opptatt av, begynte han å glede seg til å gå i Primær. En annen elev hadde aldri sagt noe i klassen, men pratet i vei da læreren kom hjem til henne. Etter besøket begynte hun å delta i klassen. (Se Norda D. Casaus, «One on One», *Ensign*, feb. 1994, s. 59.)

Hvordan Kristus-lignende kjærlighet påvirker vår undervisning

Apostelen Paulus skrev: «Om jeg taler med menneskers og englers tunger, men ikke har kjærlighet, da er jeg en lydende malm eller en klingende bjelle. Om jeg har profetisk gave og kjenner alle hemmeligheter og all kunnskap, og om jeg har all tro, så jeg kan flytte fjell, men ikke har kjærlighet, da er jeg intet» (1. Kor. 13:1–2). I denne evangelieutdelingen har Herren sagt at «ingen kan være med å fremme dette verk uten at han er ydmyk og full av kjærlighet, har tro, håp og nestekjærlighet» (L&p 12:8).

Hvis vi ønsker å påvirke dem som skal lære, til det gode, skulle vi ikke bare like å undervise. Vi skulle ha kjærlighet til hver av dem vi underviser. Vi skulle måle vår vellykkethet som lærere etter fremskrittene til dem vi underviser, ikke etter hvor dyktige vi er til å fremlegge stoffet.

Kjærligheten får oss til å forberede oss og undervise på en annen måte. Når vi har kjærlighet til dem vi underviser, ber vi for hver enkelt. Vi gjør alt vi kan for å kjenne til deres interesser, hva de oppnår, hva de har behov for og hva de er opptatt av (se «Forstå dem du underviser», s. 33–34).

Vi skreddersyr vår undervisning for å dekke deres behov, selv om det tar mer tid og krefter. Vi legger merke til om de ikke er til stede og anerkjenner dem når de er der. Vi tilbyr hjelp når det er behov for det. Vi er opptatt av deres evige velferd og gjør alt vi kan for å fremme den og ikke gjøre noe som kan skade den.

Mange av de viktigste egenskapene til trofaste og dyktige lærere er knyttet til kjærligheten. Profeten Mormon sa:

«Kjærligheten er langmodig og vennlig, den misunner ikke, hoverer ikke, søker ikke sitt eget, blir ikke lett forbitret, tenker ikke ondt og gleder seg ikke over urettferdighet, men gleder seg over sannheten, utholder alt, tror alt, håper alt og tåler alt.

Derfor er I ingenting hvis I ikke har kjærlighet, ... for kjærligheten svikter aldri. Hold derfor fast ved kjærligheten som er det største av alt, for alt skal svikte –

Men kjærligheten, Kristi rene kjærlighet, varer evig, og den som finnes i besittelse av den på den ytterste dag, skal det bli vel med» (Moroni 7:45–47).

Mer informasjon

Du finner mer om hvor viktig det er å ha kjærlighet til dem du underviser, i leksjon 2 i kurset Undervisning i evangeliet, s. 194–97).

2

FORSTÅ DEM DU UNDERVISER

Tenk igjennom den siste leksjonen du underviste i. Hva hadde du i tankene da du forberedte og presenterte den? Tenkte du på selve stoffet? Tenkte du på dem du underviste? Hvor mye visste du egentlig om den enkelte av dem du underviste? Hvis du ikke kjente dem, hvordan kunne det hatt betydning for undervisningen at du i det minste hadde visst noe om hver av dem?

En veileder i Det aronske prestedømmet fortalte følgende:

«Som quorumsveileder for diakonene har jeg lært noe om 12- og 13-årige gutter. Jeg forstår hvilke utfordringer, anledninger, erfaringer og spørsmål unge menn i den alderen har til felles. Jeg forstår at hver av disse unge mennene nettopp har mottatt prestedømmet og er i ferd med å lære hva det innebærer å være verdig til å utøve det.

Jeg kjenner også hver enkelt av diakonene personlig – vet hva de liker og ikke liker, hvilke talenter de har, hva som opptar dem og hva som skjer i deres liv akkurat nå.

Når jeg forbereder leksjoner og underviser guttene, forsøker jeg å lære dem evangeliets prinsipper på en måte som knyttes til deres forståelse og erfaring. For å engasjere en av guttene kan jeg stille et spørsmål som knytter et punkt i leksjonen til fotball. For å hjelpe en annen til å delta kan jeg fortelle om en opplevelse på en leir vi har hatt nylig, som bidrar til å illustrere hvordan et prinsipp i evangeliet kan anvendes. Ved å forstå disse guttene er jeg bedre i stand til å finne måter å relatere hver leksjon til dem på.

Lær hvilke karakteristiske egenskaper og erfaringer som er felles for dem du underviser

Selv om hvert individ er unikt, har alle du underviser, enten de er voksne, ungdom eller barn, mange ting til felles. Først og fremst er de alle Guds barn. Hver av dem har guddommelige muligheter. De ønsker alle å bli elsket. De ønsker alle å føle andre menneskers støtte og bli satt pris på for det de bidrar med.

I tillegg til disse fellestrekkene har sannsynligvis de du underviser også gjort nokså like erfaringer. Mange klassemedlemmer i en klasse for Evangeliets lære for voksne er f.eks. foreldre med betydelig erfaring og innsikt i det å oppdra barn. I eldstenes quorum har mange vært på heltidsmisjon. Mange høyprester har hatt administrative stillinger i wardet eller staven. Mange av de unge mennene og kvinnene har gått på samme eller en annen tilsvarende skole.

Det vil alltid være noe som de du underviser, har til felles. Du bør skaffe deg kunnskap om hvilke trekk og erfaringer de har til felles og finne måter å benytte disse fellestrekkene på. Når du gjør det, vil de du underviser føle at leksjonene dine er følsomme og relevante for deres behov og interesser. De vil delta mer fullt ut og bidra med større tillit.

Du vil finne informasjon om de forskjellige aldersgruppers fellestrekk i Del C, «Undervisning av forskjellige aldersgrupper» (s. 107–24).

Bli kjent med hver enkelt som du underviser

Selv om de du underviser har mange fellestrekk, kommer de fra vidt forskjellig bakgrunn og omstendigheter. Ikke to av dem er like. De har forskjellige evner, de liker og misliker forskjellige ting. Deres gleder, anledninger og utfordringer har vært forskjellige.

Mens han var regionalrepresentant, uttalte eldste Neal A. Maxwell:

«I en gruppe, et quorum eller et klasserom i Kirken kan det være noen som kjeder seg, noen som foretar en ubemerket,

smertefull og avgjørende vurdering av sitt forhold til Kirken, noen engangsbesøkende som vil basere senere tilstedeværelse og holdninger til Kirken på de erfaringene de gjør en tilfeldig søndag, noen som har mistet sin entusiasme, og en god del ... velopplyste medlemmer som finner glede og vekst i en guddommelig kirke full av skrøpelige mennesker og som kan takle skuffelser.

Å innta en upersonlig eller vilkårlig ... holdning til lederskap og undervisning når man har en så uunngåelig variert gruppe, er definitivt ikke forenlig med å være 'ivrig opptatt' av å lede eller undervise. Vilkårlig, ufølsom ledelse og undervisning vil si at man ser seg selv bare som et middel som medlemmene må innom for å nå målet. En slik leder tar ikke hensyn til individuelle ulikheter og er blottet for meningsfylt, personlig varme.» («... *A More Excellent Way*» [1973], s. 56–57.)

Etter hvert som du blir kjent med og forstår hver enkelt, vil du være mer rede til å undervise i leksjoner som har tilknytning til den enkeltes situasjon. Med en slik forståelse vil du finne utveier til å hjelpe den enkelte til å delta i diskusjonene og andre læreaktiviteter (se «Hvordan

nå frem til den ene», s. 35–36). Du vil vite hvem som kan håndtere visse spørsmål, hvem som vil være i stand til å fortelle en trosfremmende historie eller om en personlig erfaring som støtter opp under en aktuell leksjon. Du vil være bedre i stand til å vurdere de svarene som kommer frem i diskusjoner, og tilpasse leksjoner.

Ha likheter og ulikheter i tankene når du forbereder leksjonene

Tenk igjennom neste leksjon. Prøv å se for deg klasserommet og hver av dem som vil være der. Kanskje kommer du i tanker om en som pleier å sitte på samme plass hver uke. Hva vet du om denne personen som kan gi deg en pekepinn om hvilket punkt i leksjonen du skal legge vekt på? Hvilke erfaringer har han/hun hatt som kan hjelpe en annen til å forstå et prinsipp i evangeliet bedre? Alt du vet om dette vil påvirke valgene dine under forberedelsen og presentasjonen. Derfor må du gjøre mer enn bare å forstå leksjonsmaterialet, du trenger å forstå dem du underviser – som Guds barn, som medlemmer av sin aldersgruppe og som enkeltpersoner.

HVORDAN NÅ FREM TIL DEN ENE

En lærerutviklingskoordinator fortalte om en erfaring:

Jeg var blitt bedt om å være instruktør for et kurs for alle lærerne i Søndagskolen. Jeg visste at jeg skulle undervise folk med personligheter, bakgrunn og behov som var svært forskjellige. En var en rutinert lærer som ofte hadde arbeidet med ungdom. En annen hadde tilsynelatende ingen selvtillit som lærer i det hele tatt, og hun var svært oppmerksom på sin utilstrekkelighet. En bror følte seg brydd over å komme fordi han ikke hadde særlig kunnskap om Skriften.

Jeg tenkte at jeg måtte finne en måte å nå frem til hver enkelt på. Før første leksjon ga jeg ham som følte seg utilpass over å undervise i Skriften, i oppdrag å si litt om å sette opp en personlig plan for studium av evangeliet. Det ga meg anledning til å treffe ham utenom klassesituasjonen og gi uttrykk for at jeg hadde tillit til ham. Under leksjonen oppfordret jeg den rutinerne læreren til å fortelle litt om sin innsikt i det å undervise, og jeg fant anledning til å takke søsteren med liten selvtillit for det ydmyke vitnesbyrdet hun hadde båret i en annen klasse noen uker tidligere. Alle tre reagerte meget positivt.

Under leksjonen la jeg merke til en annen lærer som satt litt for seg selv. Jeg bestemte meg for å snakke med henne etter klassen, og jeg viste interesse for henne og spurte om jeg kunne hjelpe henne med et oppdrag jeg hadde gitt henne. Hver uke så jeg etter anledninger til å nå frem til hver enkelt i klassen.

Da vi var kommet et stykke ut i kurset, gikk det opp for meg at det var en uvanlig gruppe. Alle deltok i livlige diskusjoner og fortalte om erfaringer de gjorde. De syntes

å være forenet i kjærlighet. Jeg kunne se at jo mer jeg prøvde å gjøre noe for å tjene dem individuelt, dess mer villige var de til å lytte til og dele med hverandre. Når jeg ser tilbake, forstår jeg hvordan den enkle anstrengelsen for å nå frem til dem kan ha vært det mest betydningsfulle jeg gjorde som lærer for det kurset. Det så ut til å inspirere dem til å gjøre det samme for hverandre.»

Noe av ditt arbeid som lærer i evangeliet består i å hjelpe elevene til å forstå og føle vår himmelske Faders kjærlighet til dem. Det kan ikke gjøres med ord alene. Det krever at man strekker seg ut til den enkelte – til dem du ser ofte, dem du ser nå og da og dem du ikke ville se uten å gjøre spesiell anstrengelse for det. Det krever at man strekker seg ut etter dem enten de er samarbeidsvillige, mangler interesse eller er motvillige. Herren har formant oss til å huske at «sjeler er av stor verd i Guds øyne» (L&P 18:10).

Hvordan nå den enkelte når flere er samlet

Selv når du underviser mange mennesker samtidig, kan du nå enkeltpersoner. Du kan for eksempel nå frem til den enkelte når du hilser varmt på hver især når klassen begynner. Små handlinger som det kan ha stor betydning.

Du kan også nå den enkelte når du gjør deltakelsen innbydende og trygg. På familiens hjemmeaften og i klasser i Kirken kan du hjelpe dem som skal lære til å forberede en del av leksjonen. Du kan planlegge spesielle rapporter, musikkinnslag eller diskusjonsspørsmål som vil gi anerkjennelse til og benytte de enkelte deltakernes talenter. F.eks. vendte en mindre aktiv bror med god sangstemme gradvis tilbake til aktivitet i Kirken fordi han nå og da ble invitert til å synge i klasser eller ved andre anledninger i wardet.

Det rører ved et menneske at det blir satt pris på deres bidrag. Du kan gjøre deg spesielt flid med å anerkjenne en persons kommentarer og, om mulig, gjøre kommentarene til en del av klassesdiskusjonen. Til tider er det nyttig å gjenta en persons spørsmål eller kommentarer så alle kan høre og forstå.

Hvordan nå frem ved andre anledninger

Du skulle lete etter måter å nå frem på til dem du underviser. Det du gjør for folk utenom undervisningssituasjonen, kan få dyptgripende betydning for deres holdning til å studere evangeliet. Du kan tilbringe tid sammen med familiemedlemmer individuelt. Du kan gjøre deg flid med å snakke med klassemedlemmer når du møter dem. Du kan gi oppmuntring og hjelp når de har det vanskelig, huske betydningsfulle begivenheter i deres liv, besøke dem hjemme og være til stede ved aktiviteter som de er med på.

President Thomas S. Monson fortalte denne historien:

«Louis Jacobsen ... var sønn av en fattig dansk enke. Han var liten av vekst, ikke særlig pen – og ble lett offer for medelevenes tankeløse spøk. I Søndagsskolen en sabbatsdag ertet barna ham for at han hadde lappete bukser og slitt skjorte. Lille Louis var for stolt til å gråte, men han

flyktet fra møtehuset. Andpusten stanset han til sist for å sette seg ned på fortauskanten og hvile ... Det rant klart vann langsmed rennesteinen der Louis satt. Han tok frem et papir fra lommen med Søndagsskole-leksjonen på, og brettet med dyktige hender en papirbåt som han sjøsatte på vannet som rant forbi. Fra hans sårede guttehjerte lød disse ordene: 'Jeg går aldri dit mer.'

Med ett så Louis gjennom tårene speilbildet av en stor, velkledd mann i vannet. Louis snudde seg og gjenkjente George Burbidge, bestyreren for Søndagsskolen.

'Kan jeg få sitte ved siden av deg?' spurte den vennlige lederen.

Louis nikket ... Det ble brettet og sjøsatt flere båter mens samtalen gikk. Til sist reiste lederen seg, og med guttens hånd fast i sin gikk de tilbake til Søndagsskolen.»
(I *Ensign*, mai 1977, s. 72.)

HVORDAN HJELPE NYE MEDLEMMER OG MINDRE AKTIVE

President Gordon B. Hinckley har gitt følgende råd:

«Det er ikke lett å bli medlem av denne kirken. Som oftest innebærer det at man må legge av gamle vaner, forlate gamle venner og forbindelser og tre inn i et nytt samfunn som er annerledes og noe krevende.

Med et stadig økende antall konvertitter må vi gjøre stadig kraftigere innsats for å hjelpe dem å finne seg til rette. Hver enkelt av dem trenger tre ting: en venn, en ansvarsoppgave og næring i form av 'Guds gode ord' (Moroni 6:4). Det er vår plikt og vår anledning å sørge for disse ting ...

Dette er et arbeid for alle ...

Jeg ber hver især av dere om å være så snill å hjelpe til med dette. Det er behov for deres vennskapelighet. Det er behov for deres ansvarsbevissthet.» (I *Lys over Norge*, juli 1997, s. 47–48.)

Som lærer i evangeliet vil du kanskje betjene folk som nylig har sluttet seg til Kirken eller som vender tilbake til aktivitet. Du kan følge president Hinckleys råd ved å være deres venn, gi dem anledninger til å delta i leksjonene og påse at de får næring i form av Guds ord. Her følger noen forslag til hjelp.

«En venn»

Det første presidentskap har rådet oss til å «ønske undersøkere og nye medlemmer velkommen og trekke dem med i fellesskapet. Derved skapes et kjærlig forhold som hjelper nykommerne i den sosiale overgangen til nye venner og et nytt livsmønster» («Hvordan hjelpe nye medlemmer», vedlegg til brev fra Det første presidentskap, 15. mai 1997).

Du kan hjelpe andre med denne overgangen ved å invitere dem til klassen, ønske dem velkommen ved navn når de kommer, og presentere dem for de andre klassemedlemmene.

«Et ansvar»

I Kirkens klasser har alle medlemmene ansvar for å bidra til en god lære-atmosfære (se s. 77–78). Men nye

medlemmer og mindre aktive kan ha behov for spesiell oppmuntring for å påta seg dette ansvaret. Her følger noen idéer for å få dem til å delta i leksjonene:

- I klassediskusjoner stiller du spørsmål som du vet de vil kunne svare på.
- Oppfordre dem til å bære sitt vitnesbyrd og fortelle om personlige erfaringer med å lære evangeliets sannheter.
- Innby dem til å lese høyt. For å gi dem tid til å forberede seg kan du snakke med dem på forhånd om skriftsteder og annet som du vil ha dem til å lese.
- Innby dem til å holde bønn. Gi dem denne innbydelsen på forhånd for å unngå at de føler seg utilpass.
- Hvis du gir oppdrag, gjør du det på forhånd så de vil ha tilstrekkelig tid til å forberede seg. Tilby hjelp hvis de har spørsmål.

Ved at nye medlemmer og mindre aktive deltar i klassediskusjoner og andre læreaktiviteter vil de få en fastere forståelse av evangeliet og hengivenhet for Herren og hans kirke. De vil også styrke deg og andre klassemedlemmer.

«Nære med 'Guds gode ord'»

Nye konvertitter og medlemmer som kommer tilbake til aktivitet, er i alminnelighet ivrige etter å lære om evangeliet. Du kan hjelpe dem å bevare denne entusiasmen og øke deres kunnskap om evangeliet. Vurder følgende forslag:

- Gi uttrykk for din begeistring for evangeliet.
- Bær ditt vitnesbyrd.
- Fortell om din kjærlighet til Skriften.
- Ta deg tid til å snakke med dem utenfor klasseroms-situasjonen – for å bli deres venn og påse at de forstår de prinsippene du underviser om.
- Fortell om erfaringer du har hatt med å etterleve evangeliet.
- Oppmuntre dem til å studere Skriften på egenhånd.

HVORDAN UNDERVISE FUNKSJONSHEMMEDE

Eldste Boyd K. Packer fortalte om sin erfaring det første året han var Seminarlærer:

«Det var en tenåringspike i klassen som forstyrret meg veldig med en tilsynelatende frekk holdning. Hun ville ikke delta, og hun forstyrret klassen til stadighet. Ved leilighet spurte jeg henne om hun ville svare i klassen på noe som ikke krevde forberedelse. Hun svarte uforskammet at det ville hun ikke.

Jeg ga meg ikke, men hun avsto enda mer uforskammet. Jeg sa noe svært dumt som at 'elever som ikke er villige til å svare, kan heller ikke få poeng'. Og inni meg tilføyde jeg: 'Vi skal nå se på det. Enten gjør du som jeg sier, eller så ...'

På et møte med foreldre og lærere noen uker senere beskrev hennes mor henne som sjenert og reservert og motvillig med hensyn til å delta. Sjenert og reservert oppførsel ville ikke vært noe problem for meg, det var uforskammetheten og frekheten som hadde bekymret meg.

Heldigvis, før jeg rakk å fortelle moren om den uforskammede oppførselen hennes, tilføyde moren: 'Det skyldes at hun har talefeil.'

Overrasket spurte jeg var den besto i. Moren sa: 'Å, har du ikke lagt merke til det?' Jeg hadde ikke lagt merke til det! 'Hun vil gjøre nærmest hva som helst for ikke å delta i nærvær av andre,' opplyste moren. 'Hun er så flau over talefeilen.'

Etter samtalen med moren følte jeg meg svært liten! Jeg burde ha ant at det var en årsak til at hun hadde oppført seg som hun hadde gjort. Jeg brukte hele det året på å omvende meg fullstendig. Jeg snakket med piken og trakk henne ut av skallet.

'Vi skal jobbe sammen på dette,' sa jeg til henne.

Innen året var omme besvarte hun spørsmål i klassen og deltok ofte – med de andre elevenes hjelp og samarbeid.» (*Teach Ye Diligently*, rev. utg. [1991], s. 92–93.)

Under Frelserens virke på jorden viste han stor medfølelse med mennesker som hadde fysiske og psykiske ufullkommenheter. Han ga dem håp, forståelse og kjærlighet. Når du underviser slike personer, skulle du følge hans eksempel. Forsøk å ikke føle deg ille til mote over deres funksjonshemmelser. Vær klar over at alle mennesker er forskjellige på et eller annet vis.

Med kjærlighet og følsomhet kan du hjelpe funksjonshemmede klassemedlemmer til å delta i leksjonene. Du vil kanskje måtte arbeide med andre du underviser for å hjelpe dem til å forstå og akseptere de funksjonshemmede.

Her følger beskrivelser av forskjellige funksjonshemmelser og hvordan du kan hjelpe klassemedlemmer som har dem.

Hørselsvekkelse

Hørselsvekkelse kan variere i grad fra litt svekket til absolutt døvhet. Noen hører godt nok til å forstå det som sies, ved hjelp av høreapparat, mens andre må bruke tegnspråk eller lese på leppene for å forstå.

Når du får vite at et klassemedlem har et hørselsproblem, skulle du være spesielt oppmerksom og følsom overfor vedkommende. Snakk om mulig med vedkommende for å finne ut hvor det er best for ham/henne å sitte i klassen for å kunne følge med i diskusjoner og aktiviteter. Det kan være viktig at vedkommende får sitte der han/hun lett kan se deg når du snakker. Vedkommende foretrekker kanskje å sitte på den ene siden fremfor den andre. Finn ut av dette med en hjelpsom og vennlig holdning og på en måte som viser at du ønsker at vedkommende skal delta i klassen.

Språk- og talefeil

Språk- og talefeil berører en persons evne til å omgås og kommunisere med andre. Feilen kan være av lettere eller alvorlig art og kan forekomme på alle alderstrinn. Personer med språkfeil forstår kanskje ikke så godt hverken tale eller skrift. De kan ha vanskeligheter med å forme ord og set-

ninger for å uttrykke noe. Noen mennesker med språkfeil prøver å skjule dem, mens andre, spesielt barn, ikke er oppmerksom på dem.

Hvis du tror at et klassemedlem har en slik feil, må du være varsom med å innby vedkommende til å si noe foran klassen. Vis vedkommende ekstra oppmerksomhet og få vite mer om vedkommendes læreevne. Du kan tilrettelegge læreaktiviteter som vil hjelpe vedkommende å bidra uten å føle seg forlegen, som f.eks. diskusjonsgrupper der vedkommende arbeider sammen med klassemedlemmer som er spesielt hensynfulle og tålmodige. Når du blir bedre kjent med vedkommende, og hans/hennes selvtillit øker, kan du se etter flere anledninger hvor vedkommende kan bidra i klassen. Hjelp vedkommende å finne ut hva han/hun er villig til å gjøre for å føle bedre ved å delta.

Psykisk funksjonshemmede

En psykisk funksjonshemmet kan ha et langsommere utviklingstempo når det gjelder evne til å kommunisere, samspille, studere, arbeide eller etablere uavhengighet. Noen psykisk funksjonshemmede må ha støtte på de fleste områder, mens andre trenger hjelp bare på spesielle områder.

Vær følsom og vennlig overfor psykisk funksjonshemmede. Snakk til vedkommende på en alminnelig måte og om helt vanlige ting. Innby vedkommende til å delta i klassen på måter som han/hun føler seg trygg på. Du kan gjerne hjelpe vedkommende å forberede seg på forhånd. Av og til kan du også dele klassen i små grupper eller par, der vedkommende kan være sammen med tålmodige og hjelpsomme klassemedlemmer.

Lesevansker

Noen har lesevansker. De kan ha dysleksi eller en annen form for lesevansker. De strever kanskje med å kunne lese på et språk som ikke er deres morsmål. De kan ha dårlig lesesyn, eller de kan ganske enkelt mangle erfaring i å lese.

Når du oppdager at et klassemedlem har vanskeligheter med å lese, må du være spesielt varsom med hvordan du ber vedkommende å delta under en leksjon. Gjør ikke vedkommende forlegen ved å be ham/henne om å lese høyt når han/hun ikke har meldt seg frivillig. Søk å bli bedre kjent med vedkommende. Lær mer om hans/hennes evne og villighet til å lese. Hvis en person

er villig til å lese, men trenger tid til å forberede seg, kan du hjelpe vedkommende med å forberede seg på å lese visse avsnitt i fremtidige leksjoner. I andre tilfeller må du kanskje se etter måter å innlemme vedkommende på uten å be ham/henne om å lese. Drøft mulighetene med vedkommende. Samarbeid for å finne den beste måten for vedkommende å delta på i klassen.

Svekket syn

Svekket syn kan variere fra lett synshemmet til fullstendig blind. Noen synssvekkede kan se godt nok hvis de sitter helt foran i klasserommet eller hvis de bruker briller. Andre bruker hørsel eller blindeskrift for å lære. Hjelp synssvekkede personer til å få sitte der de kan få størst utbytte av undervisningen og kan delta i klassen. Snakk vennlig med dem om deres behov og hva du kan gjøre for å hjelpe.

Mer informasjon

Det ovenstående er bare kortfattet informasjon. Hvis du blir klar over at et klassemedlem er hemmet på et eller annet område, kan du snakke med vedkommende og familie og venner om hvordan du kan hjelpe. Bli dette klassemedlemmets venn. Du kan også rådføre deg med lederne. Søk Åndens veiledning for å få vite hvordan du kan hjelpe vedkommende til å lykkes og føle glede over klassen din.

Du vil finne mer informasjon om hvordan du kan betjene funksjonshemmede medlemmer på s. 310–14 i delen «Undervisning og lederskap i evangeliet» av *Kirkens instruksjonshåndbok*.

Ressursmaterieell for funksjonshemmede medlemmer

Materieell beregnet på funksjonshemmede medlemmer er oppført i *Church Materials Catalog*.

Spørsmål om materieell beregnet på funksjonshemmede medlemmer kan rettes til:

Members with Disabilities
Floor 24
50 East North Temple Street
Salt Lake City, UT 84150-3200
USA
Telefon: 00-1-801-240-2477

UNDERVIS VED ÅNDEN

Hvis vi lar Herrens ånd lede oss, kan vi undervise ethvert menneske på et hvilket som helst sted i verden, uansett hvor god utdannelse vedkommende har. Herren vet mer enn noen av oss, og hvis vi er hans tjenere, som handler etter Hans ånds påvirkning, kan han gi sitt budskap om frelse til alle og enhver.

Eldste Dallin H. Oaks

ÅNDEN ER DEN VIRKELIGE LÆRER

Den hellige ånds påvirkning på et menneske som hører Guds ord, er «Guds kraft til å overbevise menneskene» (L&p 11:21). President Joseph Fielding Smith har sagt:

«Når Guds ånd taler til menneskets ånd, har den kraft til å formidle sannheten med større virkning og forståelse enn sannheten kan bli formidlet gjennom personlig kontakt, selv om det dreier seg om himmelske sendebud. Gjennom Den hellige ånd blir sannheten flettet inn i alle legemets fibre og sener slik at den ikke kan glemmes.» (Læresetninger i evangeliet, 1:51.)

«Når en mann taler ved Den hellige ånds kraft, fører Den hellige ånds kraft det inn i menneskenes hjerter» (2. Nephi 33:1). Ingen jordisk lærer, uansett hvor dyktig og erfaren han er, kan tilføre et annet menneske velsignelsene ved vitnesbyrd og omvendelse. Det hører inn under Den hellige ånds eller Åndens embete. Mennesker kommer til kunnskap om at evangeliet er sant, ved Den hellige ånds kraft (se Moroni 10:5, L&p 50:13–14).

Åndens rolle ved undervisning i evangeliet

Når vi underviser i evangeliet, skulle vi ydmykt erkjenne at Den hellige ånd er den egentlige læreren. Vi har privilegiet å tjene som det instrumentet Den hellige ånd kan undervise, vitne, trøste og inspirere gjennom. Vi skulle derfor gjøre oss verdige til å motta Ånden (se «Søk Ånden», s. 13). Vi skulle be om Åndens veiledning når vi forbereder leksjoner, og når vi underviser (se «Hvordan gjenkjenne og følge Ånden i din undervisning», s. 47–48). Vi skulle gjøre alt vi kan for å skape en atmosfære hvor de vi underviser, kan føle Åndens påvirkning (se «Innby Ånden når du underviser», s. 45–46).

Eldste Gene R. Cook i De sytti har uttalt: «Hvem vil stå for undervisningen? Talsmannen. Se til at du ikke tror du er den 'virkelige læreren'. Det er et alvorlig feilgrep ... Se til at du ikke «stiller deg i veien» for den. En lærers viktigste rolle er å berede veien så folk vil få åndelig erfaring med Herren. Du er et redskap, ikke læreren. Herren er den Ene som vet hvilke behov de som blir undervist, har. Han er den Ene som kan påvirke noens hjerte og få dem til å forandre seg.» (Tale til religionslærere, 1. sep. 1989.)

Vi tjener ydmykt som redskaper i Herrens hånd

Vi kan til tider fristes til å tro at folk vil komme nærmere vår himmelske Fader på grunn av våre bestrebelsers alene. Vi kan tro at det er vår overtalelsesevne som overbeviser dem om sannheten. Eller vi kan innbille oss at vår veltalenhet og vår kunnskap om et spesielt prinsipp i evangeliet vil inspirere og oppløfte dem. Hvis vi begynner å tro noe sånt, «stiller vi oss i veien» for Den hellige ånds overbevisende kraft. Vi skulle alltid huske Herrens befaling om å «forkynne gledelige budskap ... i all ydmykhet og stole på [Ham]» (L&p 19:29–30).

Når du forbereder deg åndelig og erkjenner Herren i din undervisning, vil du bli et redskap i hans hånd. Den hellige ånd vil forøke dine ord med kraft.

Eldste Richard G. Scott i De tolv's quorum forklarte forskjellen mellom en ydmyk person som tillater Den hellige ånd å undervise, og en hovmodig person som stoler på sin egen styrke:

«For noen år siden hadde jeg et oppdrag i Mexico og Mellom-Amerika som tilsvarer det som nå utføres av en områdepresident ...

«En søndag ... besøkte jeg en grens prestedømmemøte hvor en ydmyk, uskolert mexikansk prestedømsleder strevde med å formidle evangeliets sannheter. Det var åpenbart at de hadde påvirket ham dypt. Jeg merket meg hans inderlige ønske om å formidle disse prinsippene. Han var klar over at de hadde stor betydning for de brødrene han elsket. Han leste fra leksjonsboken, likevel underviste han med uforfalsket kjærlighet til Frelseren og dem han underviste. Denne kjærligheten, oppriktigheten og den rene hensikten gjorde at Den hellige ånds innflytelse omsluttet rommet ...

Deretter besøkte jeg Søndagsskole-klassen i det wardet hvor min familie var. En velutdannet universitetsprofessor fremla leksjonen. Det var en slående kontrast til det jeg hadde følt på prestedømmet i grenen. For meg syntes det som om læreren med hensikt hadde valgt uklare henvisninger og uvanlige eksempler for å utdype sitt emne – som var Joseph Smiths liv. Jeg hadde bestemt inntrykk av at han

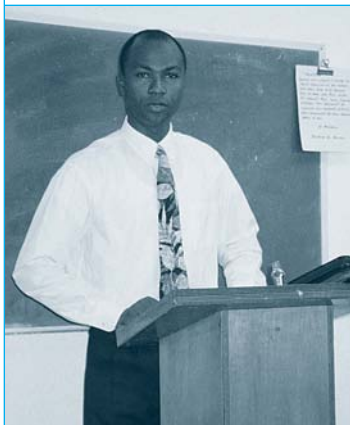
brakte undervisningsmuligheten til å imponere klassen med sin store kunnskap ... Han virket ikke like innstilt på å formidle prinsipper som den ydmyke prestedømslederen ...

... Ydmykheten til den meksikanske prestedømslederen var det som trengtes for å være et redskap for åndelig formidling av sannhet.» (*Helping Others to Be Spiritually Led* [tale til religionslærere, 11. aug. 1998], s.10–12.)

Mer informasjon

Du vil finne mer om å undervise ved Ånden i leksjon 3 i kurset Undervisning i evangeliet (s. 198–202.)

UNDERVISNING OG VITNESBYRD

«Undervisningens avgjørende, overbevisende, omvendende kraft tilkjennegis når en inspirert lærer sier: 'jeg vet ved Den hellige ånds kraft, fordi Den hellige ånd har åpenbart det til min sjel at de læresetninger jeg har undervist om, er sanne,'» sa eldste Bruce R. McConkie. (*The Promised Messiah* [1978], s. 516–17.)

President Brigham Young lærte denne sannhet før han ble døpt i Kirken. En ydmyk misjonærs vitnesbyrd hjalp ham til å føle Den hellige ånds omvendende kraft. Han fortalte senere: «Da jeg så en mann uten veltalenhet eller talent for å tale offentlig, som bare kunne si: 'Jeg vet, ved Den hellige ånds kraft, at Mormons bok er sann, at Joseph Smith er en Herrens profet,' opplyste Den hellige ånd som utstrålte fra denne mannen, min forstand, og lys, herlighet og udødelighet ble åpenbart for meg» (i *Journal of Discourses*, 1:88).

President Brigham Young ble påminnet om vitnesbyrdets kraft i sin første tid som misjonær. Han fortalte: «Jeg hadde bare vært på reise en kort tid for å vitne for folket før jeg lærte dette ene faktum, at du kan bevise Bibelens lære til dommedag, og det ville bare overbevise et folk, men ikke omvende dem. Du kan lese Bibelen fra 1. Mosebok til Åpenbaringene og bevise hver tøddel du kommer til, og det alene vil ikke ha noen omvendende virkning på folket. Intet annet enn et vitnesbyrd ved Den hellige ånds kraft vil bringe lys og kunnskap til dem – bringe dem til omvendelse i deres hjerte. Intet annet vil noen sinne duge.» (i *Journal of Discourses*, 5:327.)

Hva er et vitnesbyrd?

Det er viktig å forstå hva et vitnesbyrd er og hva det ikke er. For det første: det er

ikke en formaning, et kall til omvendelse, en reiseskildring, en preken eller en belæring. Det er en enkel, direkte erklæring om tro – en følelse, en forvissning, en overbevisning. Det uttrykkes vanligvis i første person, som «jeg vet at ...», «jeg vitner om at ...», jeg bærer vitnesbyrd om at ...», eller «jeg har en sterk overbevisning om at ...» Du har sikkert hørt et spesielt vitne om Jesus Kristus bruke ordene «jeg gir dere mitt vitnesbyrd om at ...» eller «jeg vitner om at ...» Vitnesbyrd har ofte størst kraft når de er korte, konsise og direkte.

Gjennomgå disse eksemplene fra Skriften. Legg merke til at disse vitnesbyrdene står i sammenheng med andre budskap – i begynnelsen, i midten eller i slutten av disse.

«Dette er det vitnesbyrd som vi gir om ham, det siste av dem alle: At han lever! For vi så ham, ja, ved Guds høyre hånd, og vi hørte røsten idet den vitnet om at han er Faderens Enbårne – At ved ham, og gjennom ham, og av ham, er verdener og var verdener skapt og deres innbyggere er født sønner og døtre av Gud» (L&P 76:22–24, uthevelse tilføyd).

«Jeg vet selv at det jeg sier eder om det som skal komme er sant, og jeg sier eder at jeg vet at Jesus Kristus skal komme, ja, Sønnen, Faderens Enbårne, full av nåde, barmhjertighet og sannhet» (Alma 5:48, uthevelse tilføyd).

«Og se nå, jeg vil selv vitne for eder at disse ting er sanne. Se, jeg sier eder at jeg vet at Kristus skal komme blant menneskenes barn for å påta seg sitt folks overtredelser og at han skal sone for verdens synder, for den Herre Gud har sagt det» (Alma 34:8, uthevelse tilføyd).

«For jeg vet at den som setter sin lit til Gud skal bli styrket i sine prøvelser, motganger og lidelser og bli oppløftet på den ytterste dag» (Alma 36:3, uthevelse tilføyd).

Vi finner andre eksempler i Jakobs bok 7:12, Alma 7:8 og 36:30 og Joseph Smith – Historie 1:25.

La vitnesbyrd være en del av din undervisning

For å kunne undervise ved Den hellige ånds overbevisende, omvendende kraft, må du ha et vitnesbyrd om det du underviser. President David O. McKay sa: «Det er din plikt å undervise om at Jesus Kristus er verdens Forløser, at Joseph Smith var en Guds profet og at Gud Faderen og hans Sønn personlig viste seg for ham i denne siste evangelieutdeling. Tror du det? Føler du det? Utstråler ditt vesen dette vitnesbyrdet? ... Hvis det gjør det, vil utstrålingen gi liv til de menneskene du går for å undervise. Hvis ikke, vil det være hungersnød, tørke og mangel på den åndelige atmosfære som de hellige vokser i ... Du kan bare undervise effektivt i noe du selv føler.» (*Gospel Ideals* [1953], s. 190.)

Du kan få et vitnesbyrd og fortsette å styrke dette ved å (1) studere Skriften og læresetningene til siste-dagers profeter, (2) be, (3) faste og (4) adlyde Guds bud. Du vil også oppdage at ditt vitnesbyrd blir sterkere ved at du stadig deler det med andre.

Når du forbereder deg til å undervise en leksjon, så be om at Ånden må hjelpe deg til å vite når du skal formidle dine helligste følelser. Du kan bli tilskyndet til å bære vitnesbyrd flere ganger under en leksjon, ikke bare som avslutning.

Vitnesbyrd inspirerer vitnesbyrd

Når du bærer vitnesbyrd ved det du sier og gjør, bidrar du til å motivere andre til å styrke sitt vitnesbyrd. En heltidsmisjonær skrev følgende brev til en mann som hadde vært hans lærer året før han reiste på misjon:

«Jeg vet du er av dem som ikke søker ros, ære eller anerkjennelse. Men jeg håper du vil la meg gi uttrykk for en dypfølt takk for den klassen hvor vi studerte Mormons bok. Jeg husker om og om igjen hvordan du bar vitnesbyrd om at Mormons bok har en iboende skjønnhet og uovertruffen veltalenhet, til tross for at mange avviser Mormons bok fordi de mener den er dårlig skrevet eller er av underordnet betydning. Gjennom din undervisning og mitt personlige studium ble jeg glad i denne boken. Jeg husker at jeg satt i klassen din og bare ventet på at du skulle bære vitnesbyrd om en eller annen klar og enkel sannhet. Jeg husker vi studerte Alma 32 og at du bar vitnesbyrd om hvordan sannhetens frø kan vokse i oss alle. Når du bar vitnesbyrd, ga du Ånden anledning til å vitne for meg at prinsippet var sant.

Og nå er jeg her, etter en måned på misjon, og jeg har et brennende vitnesbyrd om Mormons bok. Jeg har ikke mottatt et åndelig reservoar som en dag vil gå tomt. Du ledet meg til livets tre. På samme måte som Lehi ønsket du ikke annet enn å hjelpe andre til å få del i det. Det var det som grep meg så sterkt ... jeg kunne se fruktens velsignelser i ditt liv.»

INNBY ÅNDEN NÅR DU UNDERVISER

Som lærer kan du tilrettelegge omgivelser som innbyr Ånden til å være til stede når du underviser. Da vil Ånden bære vitnesbyrd om at de prinsipper du underviser om, er sanne. Følgende forslag vil hjelpe deg å innby Ånden når du underviser.

Be

Herren har sagt: «Be alltid, og jeg vil utgyte min Ånd over deg, og stor skal din velsignelse være – ja, mer enn om du skulle få jordens skatter og den dermed følgende fordervelse» (L&P 19:38). Bønn oppmuntrer til ærbødighet og hjelper oss med å forberede å lære evangeliet. De du underviser, skulle etter tur holde bønn før og etter leksjonen. I bønningen kan de be om å bli ledet av Ånden gjennom leksjonen og når de anvender de sannheter de har lært.

Be inni deg mens du underviser om at Ånden må lede deg, om at den må åpne tilhørernes hjerter og vitne og inspirere. Av og til kan du oppfordre klassen om å be for deg som lærer og for seg selv og andre som strever for å lære (se 3. Nephi 20:1).

Hvis du underviser småbarn, kan du gjøre mye for å hjelpe dem å føle ærbødighet når de forbereder seg til bønn. Du kan minne dem på å sitte stille. Du kan folde armene for å vise dem et eksempel. Du kan lære dem bønnens språk og hjelpe dem til å bruke de forskjellige ordene. Inntil de lærer å bruke sine egne ord kan du gi dem hjelp underveis mens de ber. Du kan takke barna for bønnene de holder, og komme med noen korte bemerkninger om det de har sagt.

Undervis fra Skriften og siste-dagers profeters ord

Læresetninger i Skriften og det profeter i de siste dager har skrevet og sagt, har stor kraft til å la oss føle Åndens innflytelse (se «Kraften i Guds ord», s. 50–51. Herren har sagt:

«Disse ord er ikke av menn eller menneske, men av meg. Derfor skal I bevitne at de er av meg og ikke av menneske.

For det er min røst som taler disse ord til eder, for de er gitt eder ved min Ånd, og ved min kraft kan I lese dem for hverandre, og hvis det ikke var ved min kraft, kunne I ikke ha dem.

Derfor kan I bevitne at I har hørt min røst, og kjenner mine ord» (L&P 18:34–36).

Bær vitnesbyrd

Når du bærer vitnesbyrd om de prinsipper du underviser om, kan Den hellige ånd vitne for hver enkelt om at det du sier, er sant (se «Undervis med vitnesbyrd», s. 43–44). Bær alltid vitnesbyrd når Ånden tilskynder deg til å gjøre det, ikke bare ved avslutningen av hver leksjon. Gi klassemedlemmene anledninger til å bære sitt vitnesbyrd.

Fortell om erfaringer

Vitnesbyrdet vårt styrkes ofte på grunn av erfaringer vi gjør. Du har kanskje opplevd noe som har styrket ditt vitnesbyrd om at vår himmelske Fader besvarer bønner. Eller du kan ha blitt velsignet ved å være lydige mot et bestemt bud. Når du forteller om slike erfaringer, er du et levende vitne om sannheter i evangeliet, og Ånden kan bære vitnesbyrd til andre om at det du sier, er sant. I tillegg til å fortelle om egne erfaringer skulle du oppmuntre klassemedlemmene til å fortelle om erfaringer de har hatt, når de føler seg trygge på å gjøre det (se «Historier», s. 167–69).

Benytt musikk

Musikk gjør oss i stand til å uttrykke åndelige følelser som vi kan ha vanskelig for å få uttrykt med ord. Eldste Boyd K. Packer har sagt at «vi er i stand til å lære meget raskt ved hjelp av musikk... en del åndelige ting som vi ellers ville lære

meget langsommere» («The Arts and the Spirit of the Lord», *Ensign*, aug. 1976, s. 61).

Kirkens salmer og Primær-sanger omhandler prinsipper i evangeliet. Du kan benytte dem i nesten alle leksjoner for å innlede eller oppsummere en tanke. Primær-sanger lar barna bære sitt vitnesbyrd på en enkel og fin måte. (Se «Musikk», s.170–72.)

Du vil finne idéer til hvordan du kan bruke hellig musikk på Kirkens møter, i hjemmet og i ditt eget liv ved å lese forordet til salmeboken (se *Salmer*, s. IX–X).

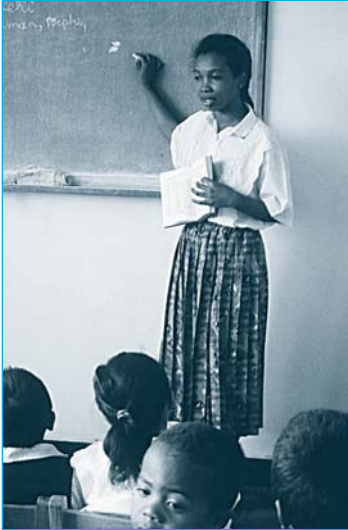
Gi uttrykk for kjærlighet til Herren og til andre

Du kan gi uttrykk for at du er glad i dem du underviser ved å lytte oppmerksomt til dem og være oppriktig interessert i deres liv. Kristus-lignende kjærlighet har kraft til å bløtgjøre hjerter og hjelpe folk til å bli mottakelige for Åndens hvisken (se «Kjærlighet bløtgjør hjerter», s. 31–32).

Mer informasjon

Du finner mer om å undervise ved Ånden i leksjon 3 i kurset Undervisning i evangeliet (s. 198–202).

HVORDAN GJENKJENNE OG FØLGE ÅNDENS TILSKYNDELSER NÅR DU UNDERVISER

Hvis du har forberedt deg grundig, vil Den hellige ånd opplyse og lede deg mens du underviser. Du kan motta tilskyndelser angående dem du underviser, om hva du bør legge vekt på når du underviser dem, og hvordan du mest effektivt kan undervise dem. Din flid vil bli forøket når du ydmykt lyder Åndens hvisken. Du vil også være i stand til å hjelpe dem du underviser å gjenkjenne Åndens påvirkning. Du vil være beredt til å oppleve at Herrens ord oppfylles: «Derfor er det at den som taler og den som mottar forstår hverandre, og begge blir oppbygget og fryder seg sammen» (L&p 50:22).

Hvordan gjenkjenne Ånden

Eldste Dallin H. Oaks har sagt:
«Vi skulle forstå at Herren taler til oss gjennom Ånden i sin egen tid og på sin egen måte. ... Vi kan ikke fremtvinge det som er åndelig.

I de fleste tilfeller er ikke 'hans egen måte' en voldsom avbrytelse eller et blendende lys, men det Skriften kaller 'en stille susen', 'en stille lav stemme' eller 'en mild røst' 1. Kong. 19:12, 1. Ne. 17:45, L&p 85:6). ... Vi trenger å vite at Herren sjelden taler høyt. Hans budskap kommer nesten alltid som hvisken.» («Undervis og lær ved Ånden», *Liahona*, mai 1999, s. 14–24.)

Når Herren taler til oss gjennom Ånden, kan han av og til «forårsake en brennende følelse i [vårt] bryst» (L&p 9:8). Eldste Oaks forklarte at denne brennende følelsen visse ganger «er en følelse av velvære og ro» (*Liahona*, mai 1999, s. 22). Som oftest vil vi føle opplysning, glede og fred (se Rom. 15:13, Gal. 5:22–23, L&p 6:23, 11:13).

President Howard W. Hunter forklarte hvordan vi kan skjelve forskjellige tilkjenninger av Ånden:

«Jeg blir bekymret når det synes som om sterke følelser eller strømmende tårer gjøres identisk med Åndens nærvær. Herrens ånd kan såvisst frembringe sterke følelser, også tårer, men den ytre tilkjenningelsen bør ikke blandes sammen med selve Åndens nærvær.

Jeg har iaktatt svært mange av mine brødre i årenes løp, og vi har opplevet noen sjeldent og usigelig åndelige stunder sammen. Disse erfaringene har vært helt forskjellige, hver av dem spesiell på sin måte, og slike hellige stunder kan ledsages av tårer, men ikke nødvendigvis. Svært ofte gjør de det, men noen ganger ledsages de av total stillhet. Andre ganger ledsages de av glede. De ledsages alltid av en strålende tilkjenningelse av sannheten, av åpenbaring til hjertet ...

Lytt etter sannheten, gi akt på læren og la Åndens tilkjenningelse komme som den kommer på alle sine mange og forskjellige måter. Hold deg til solide prinsipper, undervis fra et rent hjerte. Da vil Ånden gjennomtrenge ditt sinn og hjerte, og hver eneste av dine elevers sinn og hjerte.» *Eternal Investments* [tale til religionslærere, 10. feb. 1989], s. 3.)

Ånden kan lede deg mens du forbereder deg til å undervise

Når du med bønnens hjelp forbereder deg til å undervise, og selv mens du utfører dine daglige gjøremål, skulle du åpne ditt sinn og hjerte for Herrens veiledning. Du kan motta «plutselige innskytelser» fra Ånden (*Profeten Joseph Smiths læresetninger*, s. 110). Du kan bli ledet til å legge vekt på

visse prinsipper. Du kan få forståelse av hvordan du best skal fremlegge visse punkter. Du kan oppdage eksempler, konkretiseringsidéer og inspirerende historier i livets enkle gjøremål (se «Vi kan se etter noe å lære overalt», s. 22–23). Du kan føle en tilskyndelse til å innby en bestemt person til å hjelpe til med leksjonen. Du kan bli minnet om en personlig erfaring som du kan gi klassemedlemmene del i. Skriv det ned og følg tilskyndelsene med en bønn i hjertet.

Eldste C. Max Caldwell fortalte følgende: «For noen år siden forberedte jeg meg til å undervise en klasse i et emne som jeg følte ville bli spesielt vanskelig. Kvelden før jeg skulle undervise, ba jeg om veiledning, og så gikk jeg til ro, men var fremdeles opptatt av problemet. Da jeg våknet, kom en bestemt tanke til meg som jeg fortalte klassen senere på dagen. Etter timen snakket en ung mann med meg på tomannshånd og sa: 'Denne leksjonen var til meg. Nå vet jeg hva jeg må gjøre.' Senere fikk jeg vite at da han kom til denne timen, var det den første kontakt han hadde hatt med Kirken på mange år. Han gikk i gang med å få orden på sitt liv, og senere utførte han trofast en misjon. Nå opplever han den lykke som er knyttet til det å holde evige familiepakter.» (*Lys over Norge*, jan. 1993, s. 29.)

Ånden kan veilede deg mens du underviser

Generelt vil du undervise ved Ånden når du følger det du ved bønn og omtanke har forberedt. I tillegg kan Ånden fra tid til annen gi deg tilskyndelser mens du underviser. Som Herren har lovet, vil det bli gitt deg «i samme stund, ja, i samme øyeblikk, hva [du] skal si» (L&p 100:6). Av og til kan du føle en tilskyndelse til å utelate noe fra en leksjon eller tilføy noe som du ikke har forberedt. Du

kan føle deg tilskyndet til å bære ditt vitnesbyrd eller til å innby andre til å gjøre det. Når elever stiller spørsmål, kan du føle deg tilskyndet til å legge til side det du har forberedt, og drøfte disse spørsmålene med omtanke. Vær forvisset om at tilskyndelsene kommer fra Ånden og ikke bare skyldes elevenes spørsmål. Følg ydmykt disse følelsene. Tillat Ånden å virke gjennom deg for å røre ved hjertene til dem du underviser.

Du kan hjelpe andre å gjenkjenne Ånden

Når du blir mer kjent med Ådens røst, vil du være i stand til å hjelpe dem du underviser, å gjenkjenne Ådens påvirkning. Eldste Richard G. Scott har sagt: «Om du ikke oppnår noe annet i ditt forhold til elevene enn å hjelpe dem å gjenkjenne og følge Ådens tilskyndelser, vil du ha velsignet dem umåtelig og for evig» (*Helping Others to Be Spiritually Led* [tale til religionslærere, 11. aug. 1998], s. 3).

Kristi, som var åtte år, var til stede på et spesielt misjonær-møte sammen med sin far. Under møtet viste hennes far bilder av Jesus Kristus og bar sitt vitnesbyrd om Frelseren. Da møtet var slutt, snudde Kristi seg til faren og sa: «Jeg holdt på å begynne å gråte.» Hennes far forsto at hun følte Ådens innflytelse. Han knelte ned, ga henne en klem og fortalte at de ømme følelsene hun hadde, var Den hellige ånds tilskyndelser som hjalp henne å vite at det hun hadde hørt denne kvelden, var sant. Han bar vitnesbyrd for henne om at hun alltid kunne vite når noe var sant når hun kjente igjen den samme gode følelsen som hun nå hadde.

Benytt enhver anledning til å hjelpe andre å gjenkjenne og være takknemlig for den fred og glede de opplever når de adlyder Ådens hvirken.

UNDERVIS I LÆREN

Jeg kan ikke frelse dere, og dere kan ikke frelse meg; vi kan ikke frelse hverandre – det vil si, bare i den grad vi ved å predike sannheten kan overtale hverandre til å ta imot den. Når et menneske tar imot sannheten, vil det oppnå frelse ved den.

Det vil ikke frelses bare fordi en eller annen taler til det, men ved at det tok imot den og handlet i overensstemmelse med den.

President Joseph F. Smith

ORDETS KRAFT

Mot slutten av Ammons 14 år lange misjon blant lamanittene, utbrøt han: «Se, hvor mange tusen av våre brødre har [Gud] ikke løst fra helvetes pine, og de kan synge om den forløsende kjærlighet på grunn av hans ords kraft som er i oss» (Alma 26:13).

Da Alma, nephittenes høyprest, fikk vite at folket som ble kalt zoramitter, hadde adskilt seg fra nephittene og hengitt seg til ugudelige handlinger, «begynte han å føle seg syk i hjertet på grunn av folkets ugudelighet. For det gjorde Alma meget ondt å høre om ugudelighet blant sitt folk.» Dessuten representerte zoramittene en stor militær trussel for nephittene. Nephittene var «meget redde for at zoramittene ville slutte forbund med lamanittene, og at det ville forårsake stort tap på nephittenes side». (Se Alma 31:1–4.)

I lignende situasjoner ville mange ledere ha ønsket å gripe til våpen og gå til krig. Men Alma, som var bekymret for sine zoramittiske brødre, foreslo en bedre måte: «Etter som forkynnelsen av ordet hadde stor tendens til å lede folket til å gjøre det som var riktig – ja, det hadde en sterkere virkning på folkets sinn enn sverdet eller noe annet som var hendt dem – derfor tenkte Alma at det var hensiktsmessig å forsøke Guds ords kraft» (Alma 31:5).

Guds ord kan øve mektig påvirkning. Noen ganger kan vi fristes til å tro at de vi underviser, heller vil snakke om noe annet eller å bli underholdt. Men dyktige foreldre, ledere, hjemmelærere, besøkende lærerinner og klasselærere i Kirken vet at når de underviser i læren ved Åndens kraft, vekker de med Åndens hjelp et ønske hos dem de underviser, om det som er av Gud.

Hvorfor vi skulle undervise i Guds ord

Mens Alma forkynte for zoramittene, talte han til en gruppe mennesker hvis lidelser hadde gjort dem rede til å motta Guds ord. Han underviste dem om ordets

kraft. Ved å studere det han sa, kan vi bedre forstå hvorfor vi skulle bruke Guds ord som kilde for all vår undervisning.

Han sammenlignet ordet med et frø som kan sås i våre hjerter. Hvis du har stelt i en hage, har du sett at frøene du sår, om de er aldri så små, kan spire til liv bare en kort tid etter at de har fått litt fuktighet. Energien i et frø er så kraftig at den til og med skyver hardt jordsmonn til side for å sende ut sine første spirer. Det er det samme som skjer når vi «gir rom for» at Guds ord kan bli sådd i våre hjerter. Hvis vi ikke kaster ut frøet – eller, med andre ord, ikke motsetter oss Herrens ånd – vil frøet begynne å svulle og spire. Alma sa: «Det vil begynne å svulme i eders bryst, og når I føler denne svulmende bevegelse, vil I begynne å si til eder selv: Det må sikkert være et godt frø, eller ordet er godt, for det begynner å opphøye min sjel, ja, det begynner å opplyse min forstand, ja, jeg begynner å fryde meg i det» (Alma 32:28).

Når dette skjer inni oss, vet vi at frøet, eller Guds ord, er godt: «Men se, ettersom frøet svulmer, spirer og tar til å vokse, da må I nødvendigvis si at frøet er godt, ... Og se nå, fordi I har foretatt prøven og sådd frøet og det svulmer, spirer og tar til å gro, må I med sikkerhet vite at frøet er godt» (Alma 32:30, 33). Alma fortsatte: «Hvis I vil pleie ordet, ja, pleie treet som det begynner å vokse, ved eders tro og med stor flid, og med tålmodighet idet I ser frem til dets frukt, skal det slå rot, og se, det skal bli et tre som vokser opp til evig liv» og bærer frukt som er «meget dyrebar» (Alma 32:41–42).

Eldste Boyd K. Packer har sagt: «Sann lære som forstås, forandrer ens holdninger og adferd. Et studium av evangeliets læresetninger vil forbedre ens adferd raskere enn et studium av adferd vil forandre adferden» (i «Små barn», *Lys over Norge*, jan. 1987, s. 13). Ingen verdslige idéer eller prinsipper har en slik kraft. Ingen fengslende foredrag eller underholdningsforevisninger kan røre så inngående ved mennesker at de vender sitt hjerte til Kristus. Å konsentrere vår undervisning om evangeliets sannheter er den eneste måten vi kan bli redskaper i Guds hånd på til å innpode den tro som vil lede andre til omvendelse og til å komme til Ham.

Ved å undervise i læren har vi beskyttelse mot å komme på åndelig villspor. Det kan hente oss inn igjen når vi kommer på avveier. Eldste Russell M. Nelson forklarte det slik:

«Som ung medisinerstudent for mange år siden så jeg mange pasienter som led av sykdommer vi nå kan forebygge. I dag er det mulig å gjøre folk immune mot sykdommer som en gang var invalidiserende, og endog dødelige. En medisinsk metode for å skape immunitet er vaksinasjon, eller inokulasjon. Ordet *inokulere* er fascinerende. Det stammer fra to latinske røtter – *in*, som betyr 'inni', og *oculus*, som betyr 'et øye'. Verbet *inokulere* betyr derfor bokstavelig 'å sette et øye inni' – å overvåke mot skade.

En sykdom som polio kan forkrøple eller ødelegge leget. En sykdom som synd kan forkrøple eller ødelegge ånden. Polioens herjinger kan nå forebygges ved vaksinasjon, men syndens herjinger krever andre forebyggende midler. Leger kan ikke gjøre noen immun mot ugudelighet. Åndelig beskyttelse kommer kun fra Herren – og på hans egen måte. Jesus velger å ikke inokulere, men å innpode sannhet. Hans metode krever ingen vaksine. Han benytter seg av å forkynne Guds lære – et styrende 'øye inni' – for å beskytte sine barns evige ånder.» («Paktens barn», *Lys over Norge*, juli 1995, s. 32.)

Undervis fra Skriften og ord fra profeter i de siste dager

Når vi bruker Skriften og ord fra profeter i de siste dager som kilde for all vår undervisning, innbyr vi Ånden til å bære vitnesbyrd. Det tilfører vår undervisning «Guds kraft til å overbevise menneskene» (L&P 11:21).

En biskop fortalte følgende erfaring på et stavens lederskapsmøte:

«For nesten 30 år siden var jeg quorumsveileder for prestenes quorum i wardet. I quorumsleksjonene var vi påpasselige med å lese fra Skriften og de levende profeters ord, og med å fremheve læresetningene. Fordi Ånden var til stede var møtene våre minneverdige og gode.

I quorumet hadde vi en ung prest som het Paolo, som sjelden kom hjem. Foreldrene hans visste vanligvis ikke hvor de kunne få tak i ham. Av og til klarte jeg å få kontakt med ham, og nå og da kom han til et quorumsmøte. Vi strevde i quorumet for å få bedre forståelse av evangeliets prinsipper, og vi konsentrerte oss om å lære dem

fra Skriften. Når Paolo kom, ble jeg åndelig oppmerksom på at disse sannhetene rørte ved hans hjerte, selv om han deretter forsvant fra byen i flere uker.

En søndag morgen kom Paolo til kirken, nybarbert og i dress, hvit skjorte og slips. Vi ble alle gledelig overrasket. Vi fikk senere vite at han hadde opplevd noe kvelden før, langt hjemmefra. Han hadde blitt dypt motløs. Ved midnatt ble hans sinn åpnet til erkjennelse, eller åndelig tilkjennegivelse, om at Gud og Satan kjempet om hans sjel, og at Satan var i ferd med å vinne. Der og da, midt på natten, reiste han seg opp fra stedet han befant seg, og gikk mange kilometer før han kom hjem. Der vekket han foreldrene og fortalte dem hva som hadde hendt, og deretter, ved daggry, gjorde han seg ren og gikk til Kirken.

Han så seg aldri tilbake. Han omvendte seg fra det gale han hadde gjort, og ble senere forelsket i og giftet seg med en av de fineste unge kvinnene i wardet. I dag er han en hederlig far, prestedømsbærer og medborger.

Jeg har ofte tenkt på at det Paolo hørte på disse prestedømsmøtene, hadde enormt mye å si for den omveltningen han gjorde i livet sitt. Jeg var dengang klar over at han ble påvirket da vi snakket om evangeliets sannheter i quorumet. Jeg tror disse sannhetene stadig minnet ham om hvem han egentlig var, og hva Gud forventet av ham. Jeg tror de virket på hans sinn og hjerte og gjorde ham mer og mer utilpass med den livsstilen han valgte. Ånden kunne tale til ham gjennom den lille glippen i hans hårdnede hjerte og advare ham. Jeg er så takknemlig for at vi ikke kastet bort tiden i quorumet med å snakke om biler eller sport eller min oppfatning av hvordan gutter skulle leve. Jeg tror Paolo hørte at Herren kalte på ham gjennom de evangeliets sannheter som vi studerte i fellesskap.»

Vi kan vise dem vi underviser hvordan vi kan hente kraft i Skriften. Eldste Boyd K. Packer har uttalt: «Du skal undervise i Skriften ... Hvis dine elever blir gjort kjent med åpenbaringer, finnes det ikke noe spørsmål – hverken av personlig, samfunnsmessig, politisk eller yrkesmessig art – som trenger å forbli ubesvart. Skriften inneholder det evige evangeliums fylde. Skriften finner vi sannhetsprinsipper som vil klare opp i enhver forvirring og ethvert problem og ethvert dilemma som vil møte den menneskelige familie og ethvert enkeltindivid i den.» (*Teach the Scriptures* [tale til religionslærere, 14. okt. 1977], s. 5.)

BEVAR LÆREN REN

Kapittel 8 i Moroni inneholder et brev skrevet av Mormon til hans sønn Moroni. Det handler om dåp av spedbarn, som ble praktisert av noen i Kirken. For å hjelpe sin sønn å korrigere denne feilaktige læren, stadfestet Mormon på nytt den riktige læren med hensyn til ansvarlighet, og påla Moroni å forkynne den over hele landet. Les Moroni 8 som et eksempel på nødvendigheten av å bevare Kirkens lære og prinsipper rene og uforfalsket.

Man føler ydmykhet når man reflekterer over hva sannheten har kostet mennesker, likevel blir man inspirert. Mange har blitt døpt på tross av at de har blitt utstøtt fra familien for sin beslutnings skyld. Profeter og mange andre har bøtt med livet fremfor å fornekte sitt vitnesbyrd. Eldste John Taylor henviste til Joseph og Hyrum Smiths martyrdød da han erklærte at det «kostet det nittende århundredets edleste blod å frembringe Mormons bok og Lære og pakter» (L&P 135:6).

Det forlanges av enhver som underviser i evangeliet, at han videreformidler til andre i ren og uforfalsket form de sannheter som det er nedlagt så store offer for. President Gordon B. Hinckley har sagt: «Jeg har tidligere snakket om viktigheten av å bevare Kirkens lære ren og påse at det blir undervist i den på alle våre møter. Jeg er bekymret for dette. Små avvikelser i forhold til læren kan føre til store og onde usannheter.» (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997], s. 620.)

Ditt ansvar som lærer

Når du forbereder og presenterer leksjoner, skulle du ta følgende forholdsregler for å være sikker på at du underviser i sannheten slik Herren har åpenbart den.

Undervis ved Ånden fra Skriften og vår tids profeters ord

President Ezra Taft Benson forkynte: «Hva skulle så være kilden for undervisning om den evige Guds store plan? Skriften, naturligvis – spesielt Mormons bok. Det skulle også innbefatte de andre åpenbaringer i nyere tid. Disse skulle brukes sammen med apostlenes og profetenes ord og Åndens tilskyndelser»

(«Mormons bok og Lære og pakter», *Lys over Norge*, juli 1987, s. 79–80).

Bruk leksjonsmaterieell som Kirken har produsert

For å hjelpe oss å undervise fra Skriften og vår tids profeters ord har Kirken utarbeidet leksjonsbøker og annet materieell. Det er lite behov for utfyllende stoff og annet referansemateriale. Vi skulle studere Skriften, læresetninger fra profeter i de siste dager og leksjonsmaterialet grundig for å være sikker på at vi har riktig forståelse av læren før vi underviser i den.

Undervis i evangeliets sannheter og ingenting annet

Da Alma ordinerte prester til å undervise dem hadde døpt i Mormons vann, «ga [han] dem befaling om at de ikke skulle lære noe annet enn det han hadde lært og det som var uttalt ved de hellige profeters munn» (Mosiah 18:19). Da Frelserens tolv nephittiske disipler forkynte for folket, «talte de [de] samme ord som Jesus hadde talt – uten avvikelse fra de ord som Jesus hadde talt» (3. Nephi 19:8). Når du underviser i Jesu Kristi evangelium, skulle du følge disse eksemplene.

Forkynn evangeliets sannheter så klart og tydelig at ingen vil misforstå dem

President Harold B. Lee slo fast: «Du skal undervise i den gamle lære, ikke bare så klart og tydelig at de kan forstå den, men du skal undervise i Kirkens lære så klart og tydelig at ingen kan misforstå den» («Loyalty», i *Charge to Religious Educators*, 2. utg. [1982], s. 64).

Advarsler til lærere i evangeliet

Samtidig som du bestreber deg på å bevare læren ren, skulle du unngå følgende problemer.

Spekulasjon

«En lærer uten selvdisiplin kan på mange måter komme bort fra det som leder til formålet med leksjonen mens han fremlegger den. En av de mest vanlige fristelser er å spekulere over saker som Herren har sagt svært lite om. En lærer med selvdisiplin har mot til å si 'jeg vet ikke' og la det være med det. Som president Joseph F. Smith sa:

‘Det er ingen skam for vår intelligens eller vår rettskaffenhet om vi overfor hundre spekulative spørsmål ærlig sier: «jeg vet ikke»’ [*Læresetninger i evangeliet*, s. 19]» (Joseph F. McConkie: «The Disciplined Teacher», *Instructor*, sep. 1969, s. 334–35).

Feilsitater

«En lærer med selvdisiplin vil være sikker på sine kilder og vil også gjøre enhver anstrengelse for å avgjøre om en uttalelse virkelig er Kirkens lære eller bare forfatterens oppfatning» (*Instructor*, sep. 1969, s. 334–35).

Vi skulle ikke tillegge Kirkens ledere uttalelser uten å få kilden til uttalelsen bekreftet. Når vi siterer Skriften, skulle vi passe på at vi bruker sitatene i sin sammenheng (se «Undervis fra Skriften» på s. 54–55).

Kjepphester i evangeliet

«Lærere skulle også unngå kjepphester – å legge spesiell eller utelukkende vekt på ett prinsipp i evangeliet» (*Instructor*, sep. 1969, s. 334–35).

President Joseph F. Smith sa: «Kjepphester gir dem som oppmuntrer til det, et falskt aspekt av Forløserens evangelium; de forvrenger og skaper disharmoni i dets prinsipper og læresetninger. Å ha et sådant standpunkt er unaturlig. Ethvert prinsipp og enhver praksis som Gud har åpenbart, er vesentlig for menneskets frelse, og å urettmessig sette noen av dem i første rekke og skjule og stille alle de andre i skyggen, er uforstandig og farlig. Det setter vår frelse i fare, for det fordunkler vårt sinn og overskygger vår forståelse» (*Læresetninger i evangeliet*, s. 104).

Sensasjonshistorier

«Den kanskje største fristelse for en lærer som strever med å holde på klassens oppmerksomhet, er å ta i bruk en sensasjonshistorie. Det finnes mange slike, av tvilsom opprinnelse, som stadig sirkulerer i Kirken ... Disse er ikke undervisningshjelpemidler. Stabilitet og vitnesbyrd oppnås ikke ved hjelp av sensasjonshistorier. Rettledning til oss fra profeten gis gjennom de riktige prestedømskanaler. Man skulle vie omhyggelig oppmerksomhet til generalautoritetenes budskap på stavs- og generalkonferanser,

og man skulle regelmessig lese Kirkens tidsskrifter. En lærer som får ord på seg for å være ortodoks og undervise i den sunne lære, vil vies meningsfylt oppmerksomhet» (*Instructor*, sep. 1969, s. 334–35).

Forandring av Kirkens historie

President Ezra Taft Benson ga denne advarsel: «Det har skjedd, og det skjer fremdeles, forsøk på å innføre [en humanistisk] filosofi i vår egen kirkes historie ... Det legges vekt på å gi åpenbaring og Guds inngripen i viktige hendelser en underordnet betydning, og på en overdreven humanisering av Guds profeter så deres menneskelige skrøpeligheter blir mer synlige enn deres åndelige egenskaper» («God's Hand in Our Nation's History», i *1976 Devotional Speeches of the Year* [1977], s. 310).

President Benson sa senere om forsøk på dette: «Vi vil advare dere lærere om denne trenden som synes å være et forsøk på å gjentolke Kirkens historie så den blir mer rasjonelt tiltalende for verden» (*The Gospel Teacher and His Message* [tale til religionslærere, 17. sep. 1976], s. 11).

Personlig tolkning og uortodokse synspunkter

President J. Reuben Clarke jr. sa: «Bare Kirkens president, den presiderende høyprest, oppholdes som profet, seer og åpenbarer for Kirken, og han alene innehar retten til å motta åpenbaringer for Kirken, det være seg ny åpenbaring eller tilleggsåpenbaring, og til å gi offisielle tolkninger av hellig skrift som skal være bindende for Kirken, eller på noen måte endre Kirkens eksisterende lære» (i *Church News*, 31. juli 1954, s. 10). Vi skulle ikke gi andre vår personlige tolkning av evangeliets prinsipper eller Skriften.

Eldste Spencer W. Kimball stadfestet: «Det finnes mennesker som synes å sette sin ære i å være uenig i Kirkens ortodokse læresetninger, og som fremsetter sine egne meninger som er forskjellige fra den åpenbarte sannhet. Noen gjør det kanskje uskyldig, andre fyrer opp under sin egen egoisme, og noen synes å gjøre det bevisst. Mennesker kan mene hva de vil, men de har ingen rett til å pådytte andre sine uortodokse synspunkter. Slike burde forstå at de setter sin egen sjel i fare.» (*I Conference Report*, apr. 1948, s. 109)

UNDERVIS FRA SKRIFTEN

Profeter i de siste dager har bedt oss om å bruke Skriften som grunnlag for å undervise i evangeliets lære. President Ezra Taft Benson sa: «Glem aldri at det ikke finnes noen tilfredsstillende erstatning for Skriften og de levende profeters ord. Disse skulle være deres originalkilder. Les og fordyp dere mer i hva Herren har sagt, og mindre i hva andre har skrevet om det Herren har sagt» (*The Gospel Teacher and His Message* [tale til religionslærere, 17. sep. 1976], s. 6).

President Gordon B. Hinckley har sagt: «Den sanneste kilde til guddommelig visdom er Herrens ord i disse hellige bøker, Kirkens standardverker. Her finner vi den lære som vi må holde oss strengt til hvis dette verk skal rulle frem til den fremtid Gud har planlagt for det.» (I «Fem millioner medlemmer» *Lys over Norge*, okt. 1982, s. 94–95).

Nedenstående spørsmål kan hjelpe deg med å undervise fra Skriften.

«Søk å erholde ordet»

Før vi kan undervise fra Skriften, må vi studere Skriften selv (se «Søk å erholde ordet», s. 14–15, «Sett opp en personlig plan for studium av evangeliet», s. 16–17).

Led diskusjoner og bruk spørsmål

Når du underviser fra Skriften, er det spesielt viktig å lede diskusjoner og stille spørsmål, fordi disse teknikkene oppfordrer dem du underviser til å tenke på Skriften og utveksle innsikt. Når klassen drøfter prinsipper fra Skriften, utvikler

de ferdigheter de trenger i sitt personlige skriftstudium. (Hjelp til å lede diskusjoner og bruke spørsmålsteknikk finner du på s. 63–65 og 68–70.)

Sørg for sammenheng

Bakgrunnen for et skriftsted kalles også kontekst eller sammenheng. Elevene vil bedre forstå det som skjer eller sies i et skriftsted når de kjenner bakgrunnen for det.

Når dere skal se etter bakgrunnen for noe, stiller du følgende spørsmål:

- Hvem er det som taler?
- Hvem taler vedkommende til?
- Hva snakker vedkommende om?
- Hva er det vedkommende svarer på?
- Hvorfor sier vedkommende dette?

Eksempelvis inneholder Lukas 15:11–32 Frelserens lignelse om den fortapte sønn. Profeten Joseph Smith sa at han fikk en forståelse av denne lignelsen ved å se på bakgrunnen for den:

«Jeg har en nøkkel som gjør det mulig for meg å forstå Skriften, og jeg spør: Hvilket spørsmål var foranledningen til svaret, eller med andre ord, hvilket spørsmål fikk Jesus til å fortelle denne lignelsen? ... Mens Jesus underviste folket, trakk toldere og syndere seg tett inntil ham, 'og fariseerne og de skriftlærde knurret seg imellom og sa: Denne mann tar imot syndere og eter sammen med dem.' Dette er nøkkelordet som åpner døren til lignelsen om den fortapte sønn. Den ble fortalt som svar på sadduseernes og fariseernes knurring

og tvil, de som stilte spørsmål, fant feil og sa: 'Hvordan kan det ha seg at en mann som er så stor som han utgir seg for å være, spiser sammen med toldere og syndere?'' (Profeten Joseph Smiths læresetninger, s. 209).

Som profeten Joseph påpekte begynner lignelsens bakgrunn i Lukas 15:1–2, flere vers før lignelsen begynner. En måte å finne bakgrunnen på er å lese versene før og etter det skriftstedet du studerer.

Dette er en nyttig måte selv når den som taler i et skriftsted, gir respons til ikke bare personer, men også til de viktige hendelsene i tiden. Et eksempel på dette oppsummeres i begynnelsen av «Ordets kraft» (s. 50). Når vi forstår hvem zoramittene var, den fryktelige åndelige tilstand de befant seg i, og den trusselen de representerte for nephittene, kan vi bedre forstå betydningen av Almas uttalelse om at han og hans brødre skulle «forsøke Guds ords kraft» for å vende zoramittene bort fra det de gjorde (Alma 31:5).

Noen ganger er det også nyttig å studere historiens politiske, samfunnsmessige og økonomiske forhold på den tiden skriftstedet ble gitt. For å få en forståelse av f.eks. Herrens trøst og løfter i Lære og pakter 121 og 122, er det nyttig å ha kunnskap om de lidelser de hellige hadde i Missouri på den tiden, og hvilke forhold profeten Joseph og hans medfanger befant seg i i fengslet i Liberty. For å få mer forståelse av brevene til Paulus kan vi ha nytte av litt grunnleggende kunnskap om det området han reiste i, og hvordan forholdene var i de grenene av Kirken som han skrev til.

Når man skal fortelle om bakgrunnen, er det viktig ikke å tape formålet med den av syne, nemlig å bidra til større forståelse av et spesielt skriftsted. Vær påpasselig så du ikke gjør sammenhengen – f.eks. historien, de politiske forholdene, økonomiske forhold eller folkets språk som skriftstedet omhandler – til hovedpoeng i en leksjon.

Fortell historier fra Skriften

Det er oftere lettere å forstå et prinsipp i evangeliet når det fremsettes som en del av en historie fra Skriften. Historier vekker folks interesse og viser hvordan prinsipper i evangeliet anvendes i dagliglivet. Historier er dessuten lettere å huske enn abstrakte uttalelser om prinsipper. (Forslag angående bruk av historier finner du under «Historier», s. 167–69.)

En historie fra Skriften kan inneholde mange prinsipper og anvendelsesmåter (ett eksempel er Enos' bok, som har bare 27 vers, men illustrerer mange prinsipper i evangeliet). Du vil måtte ta stilling til hvilket av disse du vil fremheve i de historiene du benytter.

Det vil ofte være en hjelp for elevene å lese en historie høyt sammen, og lese etter tur (se «Les høyt», s. 56). Hvis historien er lang, er det som oftest best å gi en oppsummering av den og la elevene lese noen viktige vers på viktige punkter i historien. Kapitteloverskrifter kan være nyttige når du forbereder og fremlegger en oppsummering.

Gi biografisk informasjon

Når vi studerer livet til personer i Skriften, ser vi ofte prinsipper i evangeliet i virksomhet over lengre tid. Den fullstendige historien om Zezrom i Mormons bok viser for eksempel at en person kan omvende seg og fortsette å tjene Herren i rettferdighet. Hvis du leser de versene som er sitert i innholdsregisteret under «Zezrom» bak i Mormons bok, kan du følge historien om Zezroms angrep på Kirken, hans omvendelse og til sist hans tapre tjeneste som misjonær og lærer i evangeliet. Andre opplysende biografier finnes om Rut, kong David, Samuel, Ester, apostelen Paulus, Alma den eldre, kong Benjamin, Alma den yngre, Corianton, Mormon og Moroni.

Bruk teknikker som «se etter» og «lytt etter»

Når du underviser fra Skriften, er det ofte nyttig å la elevene se etter eller lytte etter noe bestemt. Her følger eksempler på noe du kan be dem «se etter» eller «lytte etter».

Evangeliske prinsipper som illustreres i menneskers liv. Eksempel: «Når vi leser Moses 5:4–9, kan dere se etter utsagn som illustrerer Adams lydighet, selv før han fullt ut forsto det prinsippet som lå til grunn.»

Spørsmål. Eksempel: «Når vi leser Alma 5:14–32, kan dere lytte etter spørsmål som Alma stilte.»

Oppregning. Eksempel: «Når vi studerer Lære og pakter 25, kan dere se etter hvilke egenskaper som kjennetegner en 'utvalgt kvinne'.»

Definisjoner på ord eller begreper. Eksempel: «Se etter definisjoner av *Sion* i Lære og pakter 97:21 og Moses 7:18.»

Bilder og symbolikk. Eksempel: «I Johannes 15:1–6 kan dere se etter hvordan Frelseren sammenligner seg selv med et vintre og disiplene med grenene.»

Profetisk kommentar til et prinsipp eller en hendelse. Eksempel: «Mens jeg leser Alma 30:60 kan dere lytte etter Mormons kommentar til Korihors skjebne.»

Hvis, så»-forhold. Eksempel: «Lytt etter Jesajas løfter til oss hvis vi helligholder sabbaten.» (Se Jesaja 58:13–14.)

Oppførsel som behager eller mishager Gud. Eksempel: «når vi leser Alma 39:1–9, kan dere se etter det spesielle rådet Alma ga sin sønn Corianton.»

Hendelsesmønster, karakteristiske trekk og handlinger.

Eksempel: «Når vi studerer disse skriftstedene, kan dere se etter mønstre som viser at vi må ha et rettferdig ønske når vi søker etter sannheten.» (Se 1. Nephi 10:17–22, 11:1–23, L&P 11.)

Når du er på utkikk etter og lytter etter disse tingene i ditt personlige studium og din forberedelse, vil du være bedre i stand til å lede «se etter» og «lytt etter»-aktiviteter med dem du underviser.

«Anvende alle skrifter på oss»

Se «Anvend Skriften på oss», s. 159–60.

Les høyt

Høytlesning vekker elevenes interesse, skjerper deres oppmerksomhet på bestemte skriftsteder og hjelper dem til å være mottakelige for Åndens innflytelse. Når en leser høyt, skulle du oppfordre de andre til å følge med i sine bøker. Oppfordre dem til å se etter spesielle prinsipper eller tanker. La dem få tid til å finne hvert skriftsted før det blir lest. Hvis et skriftsted inneholder uvanlige eller vanskelige ord eller uttrykk, forklarer du disse før skriftstedet leses. Hvis noen i gruppen måtte ha lesevaner, ber du om frivillige fremfor å la dem lese etter tur. Arbeid individuelt med dem som har vanskeligheter med å lese, slik at de til slutt kommer forberedt til å lese et skriftsted og klare det bra.

Bruk studiehjelpemidlene i Skriften

President Howard W. Hunter sa: Vi burde ha en kirke full av kvinner og menn med inngående kjennskap til Skriften, som krysshensviser og merker den, som tilrettelegger leksjoner og taler fra *Topical Guide*, og som har mestret kartene og de øvrige hjelpemidlene som dette praktfulle settet med standardverker inneholder. Det finnes åpenbart mer der enn vi raskt kan tilegne oss. Skriftens mark er visselig allerede 'hvit til innhøsting'.» (*Eternal Investments* [tale til religionslærere, 10. feb. 1989], s. 2–3).

Veiledning til Skriften

Veiledning til Skriften (foreløpig på engelsk) inneholder et utvalg viktige skriftsteder og forklarende tekst. Den er ordnet i korte artikler om over 1.000 emner i Skriften, i alfabetisk orden. Emnene omfatter læresetninger, prinsipper, folk og steder som omhandles i standardverkene. Den er et utmerket hjelpemiddel til å besvare spørsmål, forberede og berike taler og leksjoner, i tillegg til å studere Skriften personlig og som familie.

Fotnoter og krysshensvisninger

Skriftens sider inneholder vanligvis fotnoter. I den engelske trippelutgaven inneholder fotnotene flere typer

informasjon. De inneholder f.eks. alternativt greske (gr) eller hebraiske (heb) oversettelser av utvalgte ord. De inneholder henvisninger til emneregisteret *Topical Guide* (tg). De inneholder også forklaringer av idiomer og vanskelige konstruksjoner (ie). Fotnoter med tilføyselsen «jst» er utdrag fra Joseph Smiths inspirerte oversettelse av Bibelen. Joseph Smiths oversettelser står i en spesiell del av *Veiledning til Skriften*.

Den mest vanlige form for fotnote er en krysshensvisning til andre skriftsteder i standardverkene. Disse tilleggs-skriftstedene klargjør ofte det skriftstedet du leser, eller gir mer innsikt i det. Slå f.eks. opp på *Lære og pakter* 11:21. Les verset og les så de skriftstedene som er oppført under fotnote *b*. Hvordan øker disse skriftstedene din forståelse av verset?

Når du underviser om et skriftsted, kan du bruke fotnotene og krysshensvisningene til å hjelpe elevene til forstå skriftstedet bedre.

Kapitteloverskrifter og innledninger

En innledende tekst gir oversikt over kapitlet eller avsnittet. Den kan inneholde informasjon om lære, historisk bakgrunn eller folk. Innledningen til 2. Nephi 27 forklarer f.eks. at kapitlet er likt Jesaja 29 og at det inneholder en profeti om Mormons boks fremkomst.

Du kan oppfordre elevene til å merke skriftsteder etter de viktigste punktene i kapitteloverskriften eller innledningen. De viktigste prinsippene i *Visdomsordet* er f.eks. beskrevet i innledningen til *Lære og pakter* 89. Du kan be dem lese disse prinsippene i innledningen og deretter merke dem i versene.

Du kan be elevene lese kapitteloverskrifter eller innledninger for seg selv før de kommenterer utvalgte skriftsteder. Det kan hjelpe dem å forstå bakgrunnen for skriftstedet.

Innledende sider

Hvert av standardverkene har en innledning med nyttige bakgrunnsopplysninger om formålet med boken og dens opprinnelse. De innledende sidene til Mormons bok inneholder f.eks. vitnesbyrdene til Joseph Smith og andre og opplysninger om bokens opprinnelse. De innledende forklaringene til *Lære og pakter* forklarer hvordan åpenbaringene i boken ble mottatt og samlet.

Dette materialet kan brukes til å undervise om skriftstedenes bakgrunn, historie, kronologi og organisering. Man kan tilrettelegge hele leksjoner på grunnlag av det som står på disse sidene. Eksempelvis inneholder de innledende forklaringene til *Lære og pakter* en kort oversikt over evangeliets gjengivelse, og det er oppgitt skriftstedhenvisninger knyttet til dette emnet.

Merking av Skriften og notater i margin

Det er nyttig å merke skriftsteder, understreke linjer, temaer og prinsipper i historien så de vil være lette å finne. Det kan sammenlignes med et personlig arkiverings-system. Mens du underviser kan du oppfordre elevene til å merke sine egne bøker ved å si for eksempel: «Dette verset inneholder et viktig prinsipp. Dere kan gjerne merke det.»

Det er ikke bare én måte å merke Skriften på. Den enkeltes merkemetode skulle gjenspeile hans eller hennes personlige måte å studere Skriften på. Hvis du underviser voksne eller ungdom, kan du vurdere å be noen av dem forklare den metoden de bruker.

Måter å merke Skriften på omfatter, men begrenses ikke, til følgende:

- Skyggelegge, understreke, klammer eller innramming av et vers eller flere sammenhengende vers med blyant eller merkepenn med farge.
- Understreke bare noen nøkkelord i hvert vers. Dette gir en fremhevet versjon av kapitlet eller delen som du kan lese raskt igjennom for å få med hovedbegrepene.
- Sette ring rundt eller understreke nøkkelord og, med rette streker, knytte de som har nær innbyrdes tilknytning, sammen.
- Merke et helt vers eller flere sammenhengende vers og knytte nøkkelord i disse sammen.
- Anmerke at en rekke beslektede poenger nevnes, og nummerere disse i teksten eller i margin.

Skriftstedkjeder

De fleste prinsipper i evangeliet uttrykkes i mange forskjellige skriftsteder og hvert skriftsted gir sin innsikt. Du vil få en mer fullstendig forståelse av et prinsipp når du studerer forskjellige skriftsteder om det. En måte er å lage en liste over skriftsteder om et emne og så skrive den i boken. Avhengig av emnet kan en liste være lang eller så kort som 2–3 vers. Denne metoden, som noen ganger blir kalt skriftstedkjeder, kan være et verdifullt redskap til å studere Skriften og undervise fra den. Du kan sette sammen en liste med skriftsteder på denne måten:

I margin ved siden av hvert skriftsted skriver du henvisningen til det neste på listen. Fortsett slik til du kommer til den siste henvisningen på listen. Utenfor det siste skriftstedet skriver du henvisningen til det første. Du kan da begynne på et hvilket som helst punkt på listen og fortsette gjennom hele kjeden til du har lest alle skriftstedene.

Du kan lage noen lister som må settes i en viss rekkefølge for å gi en mer fullstendig forståelse av emnene de omhandler. For at du til enhver tid skal vite hvor du skal begynne i en slik rekkefølge, kan du skrive henvisningen til første vers i parentes under hvert av de andre versene.

Eller du kan skrive henvisningen til bare det første verset utenfor hvert av de andre versene, og på den siden det første verset står, kan du skrive hele listen.

Notater i margin

Det kan være verdifullt å skrive notater i margin på standardverkene dine. Slike notater kan være en måte å notere seg innsikt på, oppgi krysshenvisninger som har betydning for deg, og notere hvordan du kan anvende skriftsteder på deg selv.

Du kan også oppmuntre elevene til å skrive notater i margin. Du kan f.eks. si: «Jeg har lyst til å si litt om dette kapitlet. Jeg har skrevet det i margin» eller «Dette er et utmerket skriftsted om omvendelse. Dere kan gjerne skrive ordet *omvendelse* i margin ved siden av det.»

Forslag til å bruke Skriften for å undervise barn

Du kan gi barna store velsignelser ved å hjelpe dem til å bli fortrolige med Skriftens språk. Når du underviser barn, skulle du hyppig bruke Skriften og finne utveier til å gjøre barna fortrolige med å bruke Skriften. Her er noen forslag til hva du kan gjøre:

- Hjelp barna til å bli kjent med navnene på Skriftens bøker og i hvilken rekkefølge de står. Bruk sangen «Bøkene i Mormons bok» i *Barnas sangbok*, s. 63.
- Hjelp barna å forstå Skriftens språk. Når dere leser skriftsteder sammen, kan du forklare meningen med viktige ord. Hjelp barna å uttale vanskelige ord og navn. Be dem lytte etter visse ord, uttrykk eller begreper.
- Når du vil at barna skal finne et bestemt skriftsted, oppgir du sidenummeret der det står, i tillegg til skriftstedhenvisningen.
- Fortell en historie fra Skriften med dine egne ord. Hjelp elevene til å se for seg hendelsene og folket når du beskriver hva som skjer (se «Historier», s. 167–69). Les så aktuelle skriftsteder høyt.
- La barna lese høyt fra Skriften. Vær oppmerksom på barnas evner og hjelp dem alle til å lykkes med det de gjør.
- Hvis barna er for unge til å kunne lese, kan du be dem se på mens du leser et skriftsted og peker på ordene. Du kan også la eldre barn hjelpe de yngre med å finne og lese skriftsteder.
- La barna lese historier fra de illustrerte bøkene Kirken har utgitt med historier fra Skriften, som f.eks. *Historier fra Mormons bok*.
- Hjelp barna å drøfte beretninger fra Skriften. Lær dem å stille spørsmål mens de leser, som: «Hva skjer her?»

Hvorfor skjer dette? Hvem snakker? Hvordan gjelder dette meg?»

- Bruk de teknikkene som er beskrevet i Del F av denne boken (s. 157–84). Når du f.eks. skal presentere en historie fra Skriften, kan du bruke flanelltavle, enkle tavle-illustrasjoner eller bilder som barna tegner. Du kan også la barna gjenfortelle en historie fra Skriften eller synge sanger som dreier som om spesielle skriftsteder.
- I slutten av noen Primær-leksjoner er det et avsnitt med tittelen «Forslag til hjemmelesning». Oppfordre barna til å lese sammen med familien de skriftstedene som er oppgitt der.

OPPFORDRE TIL FLID

Enhver av oss har et ansvar for å være flittig til å lære evangeliet. Vi har også det privilegium å få virke som lærere på forskjellige tidspunkt – å inspirere og hjelpe andre i deres ansvar for å lære evangeliet.

Vi utfører dette viktige kallet ved å gjøre alt vi kan for å:

1. Vekke interesse hos dem vi underviser, og holde på deres interesse.
2. Oppmuntre dem til å ta aktivt del i leksjonene.
3. Vise dem hvordan de kan etterleve de sannheter de lærer.

Dette skal vi gjøre med kjærlighet og ved Den hellige ånds kraft. Det vil si at vi ikke skulle være så opptatt av vår egen fremførelse som av hvor godt vi hjelper andre å lære evangeliet ved flid og trofast etterleve det.

HJELP DEN ENKELTE Å PÅTA SEG DET ANSVAR HAN/HUN HAR FOR Å LÆRE EVANGELIET

Den enkeltes ansvar for å lære evangeliet

I et brev angående studium av evangeliet skrev eldste Bruce R. McConkie: «La oss nå komme til ... en konklusjon som vil ha en viktig betydning for vår evige frelse, og det er at ethvert menneske må lære evangeliets læresetninger selv. Ingen annen kan lære dem for ham. Ethvert menneske står alene når det gjelder kunnskap om evangeliet, enhver har tilgang til den samme hellige skrift og er berettiget til veiledning fra den samme Hellige ånd. Enhver må betale den pris som er fastsatt av et guddommelig Forsyn, dersom han skal oppnå den kostelige perle.

Det samme prinsipp ligger til grunn både når det gjelder å lære sannheten og å leve i samsvar med dens normer. Ingen kan omvende seg for og på vegne av en annen, ingen kan holde budene i en annens sted, ingen kan bli frelst i en annens navn. Og ingen kan få et vitnesbyrd eller strebe fremad i lys og sannhet mot evig herlighet for noen annen enn seg selv. Både kunnskapen om sannheten og de velsignelsene som kommer til dem som føyer seg etter sanne prinsipper, er personlige anliggender. Og fordi en rettferdig Gud tilbyr den samme frelse til ethvert menneske som etterlever de samme lovene, tilbyr han også den samme forståelse av sine evige sannheter til alle som vil yte det som er nødvendig for å få kunnskap om sannheten.

Kirkens fremgangsmåter når det gjelder å tilegne seg kunnskap om evangeliet, er at:

- a. Det er den enkeltes ansvar å skaffe seg kunnskap om sannheten ved egen anstrengelse.
- b. Dernest skulle familien undervise sine egne familiedlemmer. Foreldre er befalt å oppdra sine barn i lys og sannhet. Hjemmet skulle være det viktigste lærested for en siste-dagers- hellig.
- c. For å hjelpe familier og enkeltpersoner gir Kirken, som serviceinstitusjon, mange anledninger til å undervise og lære. Vi er befalt å 'lære hverandre rikets lærdommer' (L&P 88:77). Det skjer på nadverdsmøtene, på konferanser og andre møter, ved hjemmelærere, i klasser for prestedømmet og hjelpeorganisasjonene, gjennom Seminar og Institutt og gjennom Kirkens skoleverk». («Finding

Answers to Gospel Questions», i *Charge to Religious Educators*, 3. utg. [1994], s. 80.)

Lærerenes rolle i å hjelpe den enkelte til å få kunnskap om evangeliet

Når vi vet at det enkelte menneske er ansvarlig for å skaffe seg kunnskap om evangeliet, kan vi spørre: Hvilken rolle har da læreren? Den er å hjelpe den enkelte til å påta seg ansvaret for å tilegne seg kunnskapen – å tenne et ønske i dem om å studere, forstå og etterleve evangeliet, og vise dem hvordan de kan gjøre det.

Søster Virginia H. Pearce, som var førsterådgiver i Unge kvinners generalpresidentskap, sa:

«En lærers målsetning er noe mer enn bare å fremlegge en leksjon om sannhet. Den er å innby Ånden og benytte teknikker som vil øke muligheten for at eleven vil oppdage sannheten [og] bli motivert til å anvende den ...

... Forestill deg hundretusener av klasserom hver eneste søndag, alle med en lærer som forstår at 'det er eleven selv som skal lære. Derfor må eleven settes i virksomhet. Når en lærer inntar rampelyset og blir stjernen i showet, står for snakkingen og på annet vis overtar all aktivitet, vil han nesten med sikkerhet forstyrre klassemedlemmenes læringsprosess.' [Asahel D. Woodruff, *Teaching the Gospel* (1962), s. 37].

En dyktig lærer tenker ikke: 'Hva skal jeg gjøre i klassen i dag?', men heller 'Hva vil elevene mine gjøre i klassen i dag?' Ikke 'Hva skal jeg lære dem i dag?', men 'Hvordan skal jeg hjelpe elevene mine å oppdage det de trenger å vite?' [*Undervisning i evangeliet* – En håndbok for lærere og ledere i Kirkens skoleverk (1994), s. 13]. En dyktig lærer vil ikke ha elever som forlater klasserommet og snakker om hvor fantastisk og usedvanlig læreren er. Han vil ha elever som går ut og snakker om hvor praktfullt evangeliet er! («Et vanlig klasserom – et mektig sted for stabil og fortsatt vekst», *Lys over Norge*, jan. 1997, s. 12).

Lærere som forstår sitt egentlige ansvar, respekterer handlefriheten til den enkelte elev. De gleder seg når deres elever studerer Skriften på egenhånd, oppdager evangeliets prinsipper selv og kommer med innsiktsfulle bidrag

til diskusjoner. Lærere lykkes best når elevene flittig studerer og vokser i evangeliet og henter styrke fra Gud.

Fremragende lærere tar ikke æren for elevenes læring og vekst. I likhet med gartnere som planter og steller fruktene av sitt arbeid, går de inn for å skape best mulige betingelser for læring. Så takker de Gud når de ser at elevene gjør fremskritt. Paulus skrev: «Derfor er de ikke noe, verken den som planter eller den som vanner, men bare Gud, som gir vekst» (1. Kor. 3:7).

Oppmuntre til selvhjulpenhet når det gjelder å lære evangeliet

Følgende forslag kan hjelpe deg å oppmuntre andre til å ta ansvar for å lære evangeliet:

- Styrk din egen entusiasme for å studere Skriften og profeters læresetninger i de siste dager. Din entusiasme kan inspirere elevene til å følge ditt eksempel.
- Henled alltid oppmerksomheten mot Skriften og vår tids profeter når du underviser. Det vil hjelpe medlemmene å forstå hvor rikt og meningsfylt Guds ord er.
- Still spørsmål som krever at elevene må finne svaret i Skriften og i læresetningene til profeter i de siste dager. Selv om det noen ganger er bra å spørre elevene hva de mener om visse emner, er det ofte bedre å spørre dem hva Skriften og profeter i de siste-dager sier.
- Vis elevene hvordan de skal bruke studiehjelpemidlene i Skriften. Skriften kan synes overveldende for noen, spesielt de som har relativt lite erfaring fra Kirken. Du kan hjelpe dem ved å lære dem hvordan de skal bruke fotnotene, emneregistrene, utdrag fra Joseph Smiths oversettelse og kartene (se «Undervis fra Skriften», s. 54–59 for å få flere idéer). De som lærer å bruke disse studiehjelpemidlene, blir sikrere på sin evne til å studere Skriften.
- Gi oppdrag som krever studium av Skriften og læresetningene til profeter i de siste dager. Vurder å avslutte en leksjon med å stille et spørsmål eller gi et oppdrag

som krever at de tilstedeværende må lete i Skriften og læresetningene til profeter i de siste dager. Selv små barn kan få et sånt oppdrag. Etter en leksjon om f.eks. bønn kan du be barn om å lese en historie fra Skriften eller en konferansetale om bønn, sammen med foreldrene.

- Hjelp elevene å forstå at folk i Skriften var virkelige mennesker som opplevde prøvelser og gleder når de forsøkte å tjene Herren. Skriften blir levende når vi husker at profetene og andre personer i Skriften opplevde mange av de samme tingene som vi opplever.
- Vis elevene hvor de kan finne svar på livets utfordringer i Skriften eller læresetningene til profeter i de siste dager. Du kan f.eks. hjelpe dem å bruke registrene i Skriften eller emneoversikten i *Liahonas* konferansenummere for å søke råd om emner som trøst, omvendelse, tilgivelse, åpenbaring eller bønn.
- Oppfordre elevene åpenhertig til å studere Skriften og læresetningene til profeter i de siste dager. Noen har aldri forstått at de har ansvar for å lære evangeliet å kjenne. Noen har glemt. En biskop bemerket at han en gang hadde vært til stede på et opplæringsmøte i Primær hvor det ble gitt en utfordring om å studere Skriften hver dag. Et direkte resultat av det førte til at det bare var én dag han ikke studerte de neste 13 årene. Han sa at det studiet forandret hans liv.
- Bær vitnesbyrd om at Frelseren er den sentrale i all hellig Skrift og i alt profeter i de siste dager forkynner. Vær spesielt frimodig når det gjelder å bære vitnesbyrd om Frelseren. Når elevene dine ser Frelseren i Skriften og i læresetningene til profeter i de siste dager, vil hungeren etter å studere bli sterkere, og deres vitnesbyrd vil bli styrket.

Mer informasjon

Du vil finne mer stoff om å hjelpe elevene å påta seg ansvar for selv å lære evangeliet i leksjon 5 i kurset Undervisning i evangeliet (s. 208–12).

HVORDAN LEDE DISKUSJONER

Meningsfylte diskusjoner er grunnleggende for nesten all undervisning i evangeliet. Vi innbyr til Åndens innflytelse når vi underviser hverandre i evangeliet og vier hverandre respektfylt oppmerksomhet.

Diskusjoner kan føre til resultater som sjelden kommer uten dem. De kan for eksempel:

- Anspore til flittig læring. Elevenes interesse og oppmerksomhet øker med godt ledede diskusjoner. Alle som er til stede, kan oppmuntres til å ta aktivt del i læreprosessen. Når du og elevene stiller spørsmål, gransker Skriften sammen og lytter til hverandre, vil alle som er til stede, kunne tilegne seg ferdigheter og motivasjon som kan komme til nytte i personlig studium av evangeliet.
- Oppmuntre til enhet mellom elevene. Når de bidrar med sin egen innsikt og erfaring og lytter og svarer hverandre med respekt, blir de mer forenet og skaper et positivt læremiljø.
- Øke forståelsen. Gode diskusjoner er noe mer enn vennskapelige meningsutvekslinger. De gir bredde og dybde til den enkelte deltakers forståelse av evangeliets prinsipper.
- Redusere misoppfatninger. Elevenes kommentarer avslører hvor godt de forstår de prinsippene det undervises i. Det kan hjelpe deg å vite når du må utdype nærmere, underbygge eller repetere spesielle prinsipper.

Forslag til hvordan du kan lede diskusjoner

Bruk spørsmål

Spørsmål kan oppmuntre de tilstedeværende til å delta i diskusjoner. De kan hjelpe elevene å forstå et prinsipp, tenke grundigere over det og overføre det på sin egen situasjon. De kan få elevene til å vende seg til Skriften for å finne svar.

I de fleste leksjonsbøker er det oppgitt spørsmål for å innlede diskusjoner og holde dem i gang. Du kan bruke de spørsmålene i tillegg til å lage dine egne. Still spørsmål som krever at man tenker før man svarer, og hjelp den enkelte til virkelig å fordype seg i evangeliet. (Du finner ytterligere hjelp under «Undervisning med spørsmål», s. 68–70.)

Velg undervisningsteknikker som knytter diskusjoner til leksjoner

Etter at du har planlagt spørsmålene, kan du spørre deg selv: «Hva mer kan jeg gjøre? Hvilke teknikker kan jeg bruke for å berike diskusjonen?» Du kan bruke mange forskjellige undervisningsteknikker for å innlede diskusjoner og holde dem i gang. Du kan for eksempel innlede en leksjon med å fortelle en historie, benytte konkretisering eller synge en salme sammen, og la de tilstedeværende lete etter svaret på et spørsmål i salmen.

Vær følsom for Åndens innflytelse på de tilstedeværende

Den hellige ånd kan tilskynde en eller flere av dine elever til å bidra med innsikt som andre trenger å høre. Vær åpen for tilskyndelser du selv får til å kalle på spesielle personer. Du kan til og med føle deg tilskyndet til å spørre en som ikke har meldt seg frivillig, til å gi uttrykk for sitt syn.

Finn en utvei til at alle kan delta

Elevene vil nyte godt av hverandres deltakelse. Men det forekommer kanskje at du ber om kommentarer bare fra dem som rekker opp hånden. Det hender at folk velger å la være å delta fordi de ikke har gjort seg opp noen mening om emnet eller foretrekker å la andre snakke. Og de kan være redde for at de tar feil eller

tror de ikke kan uttrykke seg så godt som andre. De føler kanskje at de ikke aksepterer av gruppen.

Vær varsom og ha en bønn i hjertet når du vurderer den enkelte. Du kan vurdere å be om en persons mening om et emne fremfor å stille et faktaspørsmål som han eller hun kanskje ikke kan svare på. Istedenfor å spørre: «Hvilke av Åndens gaver nevner Paulus i 1. Korinterbrev?» kan du for eksempel spørre: «Hvorfor tror du nestekjærlighet er den største av Åndens gaver?» Du kan be en om å gi en kort presentasjon i forbindelse med en leksjon, du kan til og med hjelpe ham eller henne å forberede den. Du kan gjerne først gjøre deg kjent med noen og la dem vite at du verdsetter det de har å si.

Hold leksjonen i fokus

Av og til kommer elevene med innspill som ikke har noe med leksjonen å gjøre. Hvis du føler at en bemerkning avsporer leksjonen, kan du styre diskusjonen tilbake til leksjonens hovedpunkter ved å si f.eks.: «Det er en interessant observasjon, men jeg tror vi beveger oss inn på et annet område. Kan vi la det ligge til en annen gang, og gå tilbake til det opprinnelige spørsmålet?» Eller du kan si: «Jeg tror ikke jeg er beredt til å snakke om det i dag. Kanskje vi kan ta opp det emnet en annen gang.»

Det kan også forekomme at du ikke vet svaret på et spørsmål. Hvis det skjer, sier du bare at du ikke vet det. Du kan gjerne si at du vil forsøke å finne svaret, eller du kan oppfordre elevene til å finne svaret og gi dem tid under en annen leksjon til å rapportere det de finner.

Bevar orden i klassen

Noen ganger skjer det kanskje at elevene er ivrige etter å svare. Oppfordre dem til å rekke opp hånden når de vil si noe, og vente til du kan gi dem ordet. Påpek hvor mye de kan lære av hverandre, og oppfordre dem til å lytte med respekt til det de andre sier.

Fra tid til annen kan en person forstyrre en leksjon ved å argumentere med deg og andre, snakke uærbødig eller reise kontroversielle temaer. En slik person fører stridens ånd med seg, det gjør det vanskelig å undervise, og det kan svekke enkeltes tro. Du finner forslag til hvordan du skal arbeide med slike personer under «Hvordan hjelpe dem som forstyrrer», s. 84–87.

Snakk ikke for mye

Lærere som foreleser det meste av tiden eller besvarer alle spørsmål selv, har lett for å ta lysten fra elevene til å delta. Du skulle passe på at du ikke snakker mer enn nødvendig eller gir uttrykk for egne meninger for ofte. Det kan føre til at elevene mister interessen. Tenk på deg selv som guide på en lærdomsreise som skyter inn aktuelle kommentarer for å holde elevene på riktig vei.

Din viktigste oppgave skulle være å hjelpe andre å lære evangeliet, ikke å gi en imponerende presentasjon.

Dette omfatter å gi elevene anledninger til å undervise hverandre. Når en stiller et spørsmål, kan du vurdere å innby andre til å svare istedenfor å svare på det selv. Du kunne for eksempel si: «Det er et interessant spørsmål. Hva mener dere andre?» eller «Kan noen hjelpe meg med det spørsmålet?»

Avslutt ikke diskusjoner for snart

Pass på at du ikke avslutter en god diskusjon for snart for å fremlegge alt det materialet du har forberedt. Selv om det er viktig å dekke leksjonsmaterialet, er det viktigere å hjelpe elevene til å føle Åndens innflytelse, finne løsninger på deres spørsmål, øke deres kunnskap om evangeliet og forsterke deres beslutning om å holde budene.

Lytt

Anstreng deg for å lytte oppmerksomt til elevenes kommentarer. Ditt eksempel vil anspore dem til å lytte nøye til hverandre. Hvis du ikke forstår en kommentar, kan du stille et spørsmål. Du kan si: «Jeg er ikke sikker på om jeg forstår, kan du forklare det en gang til?» eller «Kan du gi meg et eksempel på hva du mener?» (Du finner ytterligere hjelp under «Lytt» på s. 66–67.)

Gi anerkjennelse for alle bidrag

Du kan gi elevene større tillit til sin egen evne til å delta i en diskusjon hvis du reagerer positivt på alle oppriktige kommentarer. Du kan for eksempel si: «Takk for svaret, det var tankevekkende», eller «Det var en god idé! Det har jeg aldri tenkt på før», eller «Det er et godt eksempel» eller «Jeg har satt pris på alt dere har sagt i dag».

Latterliggjør eller kritiser aldri et spørsmål eller en kommentar, men vis høflighet og kjærlighet når du gjør ditt beste for å gi respons. Når folk føler at deres kommentarer blir verdsatt, vil de være mer innstilt på å fortelle om egne erfaringer og følelser og bære vitnesbyrd (se «Hvordan lære andre å bidra til en god atmosfære for læring», s. 77–78, «Hvordan lærere kan bidra til en god atmosfære for læring», s. 79–81).

Redd elever som gir galt svar

Av og til kan noen si noe galt. Du kan redde elever med et svar som: «Jeg har ikke tenkt på det på den måten før,» Eller du kan si: «Kanskje du tenker på noe annet?» eller «Jeg er glad du tok opp dette.» I noen situasjoner kan du ta ansvar for et galt svar. Du kan for eksempel si: «Jeg ordla meg visst ikke helt tydelig, unnskyld meg.»

Hvordan avslutte diskusjoner

Det er viktig å avslutte diskusjoner på riktig tidspunkt. Mye av ånden i en oppløftende diskusjon går tapt når den varer for lenge. Følgende forslag kan være til hjelp:

- Hold rede på tiden. Vit når leksjonen skal avsluttes. Gi deg selv tid nok til å oppsummere det som har blitt sagt, og til å bære ditt vitnesbyrd.
- Gi elevene en tidsbegrensning. Du kan si noe slikt som: «Vi har bare tid til et par kommentarer til.» Eller du kan si: «Vi vil høre én kommentar til, og så vil jeg avslutte med en tanke til slutt.»

I tillegg til å avslutte diskusjoner på riktig tidspunkt er det viktig å runde av diskusjoner på riktig måte. Når du

runder av en diskusjon, takker du elevene for deltakelsen. Oppsummer så hovedpunktene du har dekket under diskusjonen, eller innby en annen til å gjøre det. Legg vekt på de prinsippene dere har drøftet. Repeter eventuell ny innsikt dere har fått fra diskusjonen, og oppmuntre elevene til å bruke den økte forståelsen til å anvende prinsippene i sitt liv. Slik du blir tilskyndet av Ånden, bærer du vitnesbyrd eller innbyr en annen til å gjøre det.

LYTTE

Å lytte er et uttrykk for kjærlighet og krever ofte at man ofrer. Hvis vi virkelig lytter til andre, gir vi ofte avkall på det vi selv ønsker å si, så de kan uttrykke seg.

Hvordan det å lytte oppmerksomt kan hjelpe elevene

Du kan som lærer utrette mye godt ved å lytte. Når du lytter, konsentrerer du undervisningen om enkeltpersoners behov og interesser. Du viser respekt for deres idéer, meninger og erfaringer. Du viser at du bryr deg om dem personlig. Når de vet at det de kan er viktig for deg, er det større sannsynlighet for at de:

- Er mottakelige og entusiastiske.
- Forteller om tanker og erfaringer.
- Er flittige til å tilegne seg kunnskap.
- Etterlever det de lærer.

Noen tror kanskje at hvis man lytter oppmerksomt til en i en gruppe, vil man overse de andre og gjøre dem en bjørnetjeneste. Det stemmer ikke. Det å lytte oppmerksomt til én person hjelper de andre til å forstå at du bryr deg om den enkelte. Og når du lytter til én og én i familien eller klassen, viser du et eksempel som de andre kan følge.

Hvordan det å lytte oppmerksomt kan hjelpe deg som lærer

Å lytte oppmerksomt kan hjelpe deg som lærer. Når du lytter med kjærlighet og respekt til elevenes kommentarer, vil du være i stand til å:

- Avgjøre hvor aktivt engasjert elevene er i læreprosessen.
- Avgjøre hvor mye de lærer.
- Bedre forstå deres behov.

- Oppfange og fjerne hindringer som kan begrense deres læring, som for eksempel motløshet eller at de er opptatt av andre ting.
- Bedre forstå de spørsmålene de synes er vanskelige, så du kan lede dem til svarene.
- Vite når du skal fortsette med et punkt som er viktig for dem.
- Vite når de trenger anledning til å si noe.
- Ta stilling til når du skal repetere visse prinsipper eller forklare noe mer inngående.
- Vite når du skal tilpasse en leksjon.

Å lytte vil også gi deg personlig store fordeler. Når du lytter til dem du underviser, vil du oppdage at de har mye å lære deg.

Forslag til hvordan du kan lytte mer effektivt

Hvordan vil elevene kunne vite at du lytter til det de sier? Du kan vise at du lytter ved å ha et interessert uttrykk. Du kan se på den som snakker, istedenfor å se i leksjonsboken eller på andre ting i rommet. Du kan oppmuntre den som snakker, til å fullføre tankerekken uten å avbryte ham eller henne. Du kan la være å bryte for tidlig inn i samtaler med råd eller bedømmelser. Når du forstår det som sies, kan du gi kommentarer til det som viser at du forstår. Når du ikke forstår det som sies, kan du stille spørsmål.

Vurder nedenstående forslag når du skal øke din evne til å lytte.

Still spørsmål

Spørsmål som disse kan vise at du bryr deg om hver enkelt forslag og følelser.

- Kan du fortelle meg mer om det?
- Hva følte du da det skjedde?
- Jeg er ikke sikker på om jeg forstår. Sier du at ...?
- Vil du forklare meg det?

Opphold

Vær ikke redd for stillhet. Folk trenger ofte tid til å tenke seg om og svare på spørsmål eller uttrykke hva de føler. Du kan stoppe opp etter å ha stilt et spørsmål, etter at noen har fortalt om en åndelig

erfaring eller når en har vanskelig for å få uttrykt seg. Pass på å gi den som snakker, tid til å fullføre det han eller hun vil si, før du sier noe. Du må selvfølgelig ikke vente for lenge, spesielt når noen føler seg utilpass eller presset til å snakke.

Vis oppmerksomhet overfor det som sies

Noen ganger har man en tendens til å tenke på det man skal si, fremfor å lytte til det andre sier. Pass på at du virkelig konsentrerer deg om den som snakker, og ikke planlegger hva du selv skal svare.

Vær oppmerksom på det som ikke sies

Folk formidler ofte sine følelser ved hvordan de sitter, ved ansiktsuttrykk, hva de gjør med hendene sine, ved tonefallet og øyenbevegelser. Slike uuttalte budskap kan hjelpe deg å forstå hva elevene dine føler.

Gjenta det som blir sagt

Etter å ha lyttet til det som sies og til usagte budskap, kan du gjerne gjenta det du har forstått. Oppsummer budskapet med dine egne ord for å se om du har forstått det riktig. Deretter kan du sjekke med vedkommende ved å spørre: «Var det det du sa?» eller «Trenger vi å si noe mer om dette?» Når du gjør det, må du passe på å ikke si det i en nedlatende tone.

Lær elevene å lytte til hverandre

Minn elevene på at det å lytte er en måte å vise kjærlighet på. Følgende forslag kan hjelpe deg å anspore elevene til å lytte til hverandre.

- Når en person har svart på et spørsmål eller gitt innsikt i noe, kan du oppfordre andre til å tilføye noe eller gi uttrykk for en annen oppfatning.
- Når noen stiller et spørsmål, kan du omdirigere det til de andre istedenfor å svare på det selv. Spør for eksempel: «Har noen andre lyst til å svare på det spørsmålet?»
- Be på forhånd en eller flere om å forberede en oppsummering av de punktene som er behandlet under en diskusjon.

Frelseren holdt øye med og lyttet til dem han underviste, og tilpasset undervisningen til de behovene han oppfanget. Etter at han for eksempel hadde undervist det nephittiske folk, sa han: «Gå derfor hjem og tenk over hva jeg har sagt» (3. Nephi 17:3). Men idet han skulle forlate dem, «kastet han et blick på forsamlingen igjen, og se, de gråt og så stadig på ham som om de ville be ham være hos dem litt lenger» (3. Nephi 17:5). Han oppfanget deres behov og ble hos dem lenger for å betjene dem og undervise dem. Når du lytter nøye og forholder deg på behørig måte til dem du underviser, kan du bidra til å dekke deres behov for kunnskap om evangeliet.

UNDERVIS VED HJELP AV SPØRSMÅL

Jesus Kristus, mesterlæreren, stilte ofte spørsmål for å oppmuntre folk til å grunne på og anvende de prinsippene han lærte dem (se f.eks. Matteus 16:13–15, Lukas 7:41–42, 3. Nephi 27:27). Hans spørsmål ansporet til ettertanke, selvransakelse og forpliktelse.

Generelle retningslinjer for å forberede spørsmål

Kursbøker som Kirken har produsert, inneholder forslag til en rekke spørsmål som du kan bruke i leksjonene. Les dem nøye for å finne ut hvilke dine elever vil ha størst utbytte av. Du kan også lage dine egne spørsmål. Når du skal vurdere spørsmål til en leksjon, kan du spørre deg selv: «Vil elevene forstå hovedpoengene i leksjonen? Vil disse spørsmålene hjelpe dem å anvende de prinsippene leksjonen omhandler?»

Følgende idéer kan hjelpe deg å lage dine egne spørsmål.

Spørsmål som kan besvares med ja eller nei

Spørsmål som kan besvares med *ja* eller *nei*, har begrenset anvendelse i undervisning i evangeliet. Du kan primært anvende slike for å få elevene til å forplikte seg, eller til å finne ut om noen er enig eller uenig.

Faktaspørsmål

Faktaspørsmål brukes for å fastslå de grunnleggende fakta i et skriftsted, en hendelse eller et prinsipp i evangeliet. De har konkrete svar. De kan hjelpe elevene til å komme i gang med å studere skriftsteder, forstå hovedpoenger, repetere idéer og fjerne feiloppfatninger. Eksempel:

- Hva var Nephis umiddelbare svar da hans brødre ba om tilgivelse for at de hadde bundet ham med tau?
- Når og hvor ble Kirken organisert?

Pass på at du ikke bare stiller faktaspørsmål. De krever ikke så mye tankevirksomhet, og de kan ta motet fra dem som ikke kjenner svarene. Når du stiller slike spørsmål, skulle du generelt sett passe på at den informasjonen som trengs for å besvare spørsmålene, er tilgjengelig for dem du underviser.

Med faktaspørsmål kan du hjelpe alle til å begynne en diskusjon på samme punkt. Deretter kan du gå over til spørsmål som leder til dypere tankevirksomhet, og hjelper elevene til å se hvordan evangeliets prinsipper gjelder i deres liv.

Spørsmål som leder til dypere tankevirksomhet

Noen spørsmål oppmuntrer elevene til å tenke nøyer over hva som menes med skriftsteder og prinsipper i evangeliet. Disse spørsmålene begynner ofte med ordene *hva*, *hvordan* eller *hvorfor*. De kan ikke besvares med *ja* eller *nei*, og de har vanligvis flere enn ett riktig svar. Eksempel:

- Hvorfor tror du denne åpenbaringen kom på dette tidspunkt i Kirkens historie?
- Hva kan denne historien lære oss om hvordan Herren hjelper mennesker i nød?
- Hvordan vil du definere tro?
- Hva vil det si å være saktmodig?
- Hvordan er denne gjenstanden lik det prinsippet vi snakker om? (Dette er et godt spørsmål å stille i tilknytning til en konkretisering.)
- Hvordan var Lamans og Lemuels reaksjon forskjellig fra Nephis?

Når du stiller denne type spørsmål, må du være åpen for alle svar (se «Lytte», s. 66–67). Oppmuntre elevene til å tenke over de skriftsteder og prinsipper i evangeliet som drøftes, og å komme med sine svar. Forsøk ikke å få dem til å komme med bestemte svar på spørsmålene, de vil fort bli klar over hva du gjør og enten slutte å delta eller begynne å gjette istedenfor å tenke. Når du må ha et bestemt

svar, er det best å stille et faktaspørsmål eller fremlegge informasjonen på en annen måte.

Spørsmål som hjelper elevene å anvende prinsipper i evangeliet

Det er viktig å stille spørsmål som hjelper elevene å anvende evangeliets prinsipper på seg selv. Eksempel:

- Hvordan har dette løftet fra Herren blitt oppfylt i ditt liv?
- Hvordan gjør vi noen ganger den samme feilen som folk i denne historien?
- Hvordan kan Guds refselse være en velsignelse for oss?
- Hvilke omstendigheter i dag ligner det som skjedde i denne beretningen i Skriften?
- Hvis du var denne personen, hva ville du gjort?

Be elevene om å gi eksempler på hvordan de selv eller andre har anvendt det prinsippet som drøftes. Oppfordre dem, når Ånden tilskynder deg til det, til å bære vitnesbyrd om de prinsippene dere drøfter.

Generelle retningslinjer for å stille spørsmål

Still spørsmål som elevene kan besvare

Bruk ikke spørsmål for å vise din egen kunnskap. Still spørsmål som vil tilskynde til velfunderte svar fra dem du underviser.

Motta feilaktige svar med respekt og høflighet

Det forekommer at noen gir et galt svar eller et svar som viser at vedkommende har lite forståelse. Andre i gruppen vil kanskje le av et slikt svar. Det kan gjøre vedkommende forlegen og nøle med å delta i fremtiden, og det kan forpurre vedkommendes læring.

Motta gale svar med respekt og høflighet. Forviss deg om at vedkommende fortsatt føler seg fortrolig med å delta. Du kan velge å ta ansvaret selv ved å si noe sånt som: «Unnskyld meg, jeg ordla meg visst ikke tydelig nok. La meg prøve en gang til.» Eller du kan redde vedkommende ved å si: «Du tenker kanskje på noe annet» eller «Takk for at du tok opp dette, men jeg er ikke sikker på om spørsmålet mitt var helt klart.» En slik respons vil få elevene til å føle seg mer fortrolige med å delta, selv når de tror de risikerer å svare galt.

Vent på svar

Bli ikke bekymret om elevene er tause en stund etter at du har stilt et spørsmål. Besvar ikke ditt eget spørsmål, men la elevene få tid til å tenke ut et svar. En svært lang taushet kan imidlertid tyde på at de ikke forstår spørsmålet, og at du må formulere det på nytt.

Bruk oppfølgningsspørsmål

Oppfølgningsspørsmål kan hjelpe elevene til å tenke nøyer over et prinsipp dere snakker om. Hvis for eksempel elever antyder én måte et skriftsted kan anvendes på dem, kan du spørre: «Hva annet kan vi lære av denne historien?»

Gi alle anledning til å si noe

For å oppmuntre flere til å delta, kan du stille noen oppfølgningsspørsmål til dem som ennå ikke har sagt noe under leksjonen.

Hvis flere har kommentarer til et emne, kan du f.eks. si: «Vi tar din kommentar først, og deretter din.» Da vil elevene bevare ro og orden fordi de vet de vil få anledning til å svare.

Hjelp elevene å forberede svar på spørsmål

For å hjelpe elevene å forberede svar på spørsmål kan du før du leser eller presenterer noe, fortelle dem at du vil be om svar (se «se etter» og «lytt etter» i «Undervis fra Skriften», s. 55–56). Du kan f.eks. si: «Lytt mens jeg leser dette avsnittet så dere kan fortelle meg hva som interesserer dere mest i det» eller «Mens vi leser dette skriftstedet kan dere se om dere kan forstå hva Herren forteller oss om tro».

Unngå spørsmål som skaper kontroverser eller fører til argumentering

Frelseren sa: «Den som har uenighetens ånd, er ikke av meg» (3. Nephi 11:29, se også vers 28 og 30). Vær varsom med å stille spørsmål som fører til argumentering eller retter søkelyset på sensasjonstemaer. Still ikke spørsmål som skaper tvil eller som leder til diskusjoner som det ikke kommer noe godt ut av. Pass på at spørsmålene dine fører elevene til enhet i tro og kjærlighet (se Mosiah 18:21). Når det oppstår uenighet, fremhever du poenger som det er enighet om, og korrekt lære.

Still av og til spørsmål som leder til stille ettertanke

Du kan av og til velge å stille spørsmål som elevene skulle tenke over i stillhet fremfor å svare på i en åpen diskusjon. Eksempel:

- Hva har du gjort i dag som fører deg et skritt nærmere evig liv?
- Har du unnlatt å gjøre noe i dag som ville ha ført deg et skritt nærmere evig liv?

Oppfinnsomhet ved bruk av spørsmål

Du kan bruke spørsmål på noen av disse måtene:

- Skriv spørsmål på ordstrimler og kleb dem under stolene. På et passende tidspunkt i diskusjonen ber du hver enkelt om å løse spørsmålet fra stolen. Be dem så lese spørsmålene og svare på dem.

- Be hver elev om å skrive et spørsmål basert på et prinsipp i evangeliet eller et vers i Skriften. Samle inn spørsmålene og diskuter dem.
- Be noen om å rollespille personer etter eget valg i leksjonen, og la andre stille dem spørsmål (se «Rollespill», s. 174). Dette er spesielt vellykket med barn.
- Gi noen elever spørsmål i løpet av uken før en leksjon, og be dem forberede svar på dem som en del av leksjonen.
- Bruk følgende spørsmål for å drøfte et prinsipp i evangeliet: «Hva vet vi allerede om dette prinsippet?» «Hva vil vi vite?» «Hva har vi lært i dag?» Du kan legge grunnlaget for leksjonen ved å la elevene svare på spørsmålene, og skrive svarene deres i tre kolonner på tavlen.

- Skriv et spørsmål på tavlen før klasseperioden begynner, så elevene kan begynne å tenke igjennom det så snart de kommer inn.
- La elevene svare på spørsmål ved å finne frem og lese aktuelle skriftsteder eller salmer. Be elevene besvare spørsmål ved hjelp av eksempler fra sitt eget liv.
- Del klassen i små grupper og gi hver gruppe noen spørsmål å tenke over. La så hver gruppe rapportere svarene sine til klassen.

Mer informasjon

Du vil finne ytterligere hjelp under «Planlegg og led meningsfylte diskusjoner», s. 303–4 i kapitlet «Undervisning og lederskap i evangeliet» i *Kirkens instruksjonshåndbok*.

HVORDAN HJELPE ELEVENE Å VÆRE OPPMERKSOMME

En Søndagsskole-lærer fortalte følgende om en undervisningserfaring:

«Det føltes som jeg hadde tatt klassen med på tur i skogen. Da vi begynte å gå bortover stien sammen, påpekte jeg interessante ting i Skriften etter hvert som vi passerte dem underveis. Jeg forklarte omhyggelig poengene i leksjonen, på samme måte som en guide ville forklare forskjellige vekster langs en skogssti.

På et punkt snudde jeg meg, hadde jeg inntrykk av, for å se etter elevene mine. Jeg oppdaget at de lå langt bak på Skriftens sti. Ingen av dem hadde holdt følge med meg. Noen slentret avsted, noen sto fast, andre hadde vandret bort fra stien og blitt borte. Det var som om jeg måtte gå stien tilbake, samle klassen og prøve å komme videre igjen.»

Som denne erfaringen illustrerer, kan en lærer til tider komme «bort fra» elevene under en leksjon. Elevene mister noen ganger interessen eller blir distraheret.

Hvordan kan lærere hjelpe elever å holde seg oppmerksomme? Det finnes ikke noe entydig svar på det spørsmålet, men det er noe du kan gjøre som gir resultater.

Observer og lytt til dem du underviser

Du kan ofte se om elevene forsvinner fra deg. Du vil legge merke til at de er mer rastløse enn vanlig, at de ikke følger med i teksten når andre leser skriftsteder høyt, eller at de snakker sammen om andre ting som ikke har noe med leksjonen å gjøre. Du kan fornemme at svarene deres ikke er gjennomtenkte eller at det ikke er noen begeistring å spore for de spørsmålene du stiller.

Vær forsiktig når du tolker tegn på elevens oppmerksomhet. Noen som tilsynelatende er «borte fra» deg, kan i virkeligheten følge oppmerksomt med. Et klasse-medlem som f.eks. ikke ser på deg, kan tenke på noe som er blitt sagt i klassen, eller tenke på en tilskyndelse han eller hun har fått fra Den hellige ånd.

Når du underviser ved Ånden, vil du ofte bli velsignet med å kunne skjelne i hvilken grad elevene er oppmerksomme. Av og til kan du bli tilskyndet til å gjøre forandringer i en leksjon for å omdirigere elevenes oppmerksomhet.

Hvordan hjelpe elevene til å være oppmerksomme

Disse forslagene kan hjelpe deg med å få elevene oppmerksomme:

- Gjør stoffet relevant. Hjelp elevene til å forstå hvordan leksjonsstoffet kan overføres på deres liv. Hvis de ikke forstår hvordan stoffet kan anvendes på dem selv, vil de høyst sannsynlig ikke være interesserte eller oppmerksomme.
- Varier stemmebruken. Snakker du for sakte, for fort, for høyt? Bruker du det samme toneleiet hele tiden, med liten betoning? Snakker du tydelig? Viser du begeistring for det du underviser i? Stemmebruken kan ha innflytelse på elevenes oppmerksomhetsnivå.
- Ha øyekontakt. Bruk øyekontakt som et middel til å trekke elevene med i leksjonen. Når du underviser med øyekontakt, er din oppmerksomhet rettet mot dem du underviser, og ikke på leksjonsboken. Ved å ha øyekontakt mens du lytter til deres kommentarer og spørsmål, viser du dem at du er interessert i det de har å si. Vær påpasselig med ikke å la øynene vandre rundt i rommet mens du snakker. Plasser stolene i rommet slik at du kan se ansiktet til alle, og alle kan se ditt. Små barn vil være mer oppmerksomme hvis du sitter nær dem, og snakker med dem i øyenhøyde.
- Beveg deg. Forsøk å bevege deg rundt i rommet mens du underviser, men ikke trav frem og tilbake. Hvis du går nærmere elevene når du skal stille spørsmål, viser du at du er interessert og innbyr til

svar. Passende hånd- og armbevegelser kan understreke et poeng i leksjonen. Beveg deg naturlig, slik det passer din personlighet. Hvis bevegelsene dine er kunstige, unaturlige eller overdrevne, kan de distrahere elevene og få dem til å tape interesse for leksjonen.

- Varier undervisningstempoet. Undervisningstempoet du bruker for å komme igjennom leksjonen, kan påvirke elevenes oppmerksomhet. Hvis du går for fort frem, kan elevene bli forvirret. Hvis du går for sakte frem, kan de tape interessen. I diskusjoner eller historier kan det virke som noen deler av en presentasjon trekker i langdrag eller stanser opp. Noe stoff kan være viktig, men mindre relevant for elevene enn et annet, og dette skulle du gå raskt igjennom så du kan gå over til hovedpoengene i leksjonen.
- Bruk forskjellige undervisningsteknikker. Ulike undervisningsteknikker kan være en hjelp til å variere tem-

poet i en leksjon, fokusere elevenes oppmerksomhet i begynnelsen, gjenvinne deres oppmerksomhet underveis eller til å skape en overgang fra en del av leksjonen til en annen. Diskusjon i smågrupper kan f.eks. øyeblikkelig engasjere dem som synes å tape interesse eller konsentrasjon. (Se «Undervis med variasjon», s. 89–90.)

Den enkeltes ansvar for å delta

Når du forsøker å gjøre elevene mer oppmerksomme, bør du huske at det er de som til syvende og sist har ansvar for sin egen deltakelse. Hvis noen ikke deltar, så ikke press vedkommende til det. Fortsett i stedet å vise interesse, respekt og hjelpsomhet, og husk Herrens råd til prestedømsbærere: «Ingen makt eller innflytelse kan eller bør utøves ..., men kun ved forståelse, ved langmodighet, ved mildhet og ydmykhet og ved oppriktig kjærlighet» (L&P 121:41).

HVORDAN VET DU AT DE LÆRER?

En Primær-lærer fremla en leksjon for en klasse med 9-åringar. Leksjonens hovedprinsipp var at Kirkens president mottar åpenbaring for hele Kirken og at enkeltpersoner kan motta personlig åpenbaring til å veilede dem i deres liv. Leksjonen var vel planlagt. De skulle merke skriftsteder, bruke tavlen og aktiviteter som var foreslått i leksjonen, og repetisjon.

Mot slutten av leksjonen stilte læreren et repetisjons-spørsmål: «Hvem har myndighet til å motta åpenbaring for Kirken?» Alle barna rakte opp hånden. Alle visste svaret: Kirkens president.

Så spurte læreren: «Hva kan du motta åpenbaring om?» Ingen svarte. Læreren var overrasket over at ingen svarte på spørsmål nummer to, siden de hadde snakket om emnet i leksjonen. Læreren stilte spørsmålet om igjen med litt andre ord, men likevel var det ingen som svarte. Så rakte Sara, en av pikene i klassen, opp hånden og spurte: «Hva betyr *åpenbaring*?»

Fordi klassemedlemmene hadde gitt riktige svar, hadde ikke læreren skjønnt at de ikke forsto leksjonens hovedprinsipper. Hvis Sara ikke hadde stilt det spørsmålet, ville leksjonen vært ufullstendig for henne og kanskje også for andre i klassen. De ville ha lært svært lite meningsfylt. Hvordan kunne læreren på et tidligere tidspunkt i leksjonen forsikret seg om at alle forsto?

Hvordan du kan finne ut om elevene forstår

Eldste Boyd K. Packer har uttalt at «Blikket til en oppmerksom lærer flytter seg stadig fra sted til sted i klasserommet og oppfanger enhver bevegelse, registrerer ethvert uttrykk og reagerer kjapt på manglende interesse eller forvirring. Det leser umiddelbart et forvirret uttrykk og fornemmer øyeblikkelig at noe er forstått.» (*Teach Ye Diligently*, rev. utg. [1991], s.164–65).

Ved å legge merke til fremgangen hos dem du underviser, kan du med følsomhet justere presentasjonen. Du kan f.eks. repetere eller understreke noe på nytt, stanse opp og drøfte ting, fortelle en historie eller bære vitnesbyrd. Du kan også vite når du skal vie en eller annen større oppmerksomhet. For å kunne være oppmerksom og i stand til å fokusere på elevene må du forberede deg godt så du ikke er altfor avhengig av notater eller av leksjonsboken.

Noen undervisningsteknikker kan hjelpe deg å finne ut om elevene forstår de prinsipper du underviser om. Vurder disse forslagene:

- Be elevene å gjenta prinsippet med sine egne ord. Da vil du tidlig i leksjonen vite om de forstår visse ord eller tanker. Hvis de ikke forstår, kan du forklare dem så resten av leksjonen kan bli mer meningsfylt for dem.
- Bruk flere korte situasjonsstudier. Planlegg situasjonsstudier slik at noen av dem på riktig måte illustrerer de prinsippene du underviser om, og noen ikke gjør det. Be elevene fortelle hvilke situasjonsstudier som er riktige i forhold til prinsippene. (Se «Situasjonsstudier», s.177.)
- Still spørsmål som krever at elevene forteller hva de forstår med hensyn til de prinsippene du underviser om. Elevenes svar kan indikere behov for å repetere visse punkter og justere leksjonsplanen.
- Led en diskusjon. Hvis du lytter oppmerksomt til elevenes kommentarer, vil du vite om de har fått riktig forståelse av prinsippene eller ikke. Bruk Skriften, læresetninger fra vår tids profeter eller leksjonsboken for å korrigere, klargjøre emner eller understreke viktige punkter. (Se «Hvordan lede diskusjoner», s.63–65.)

HJELP ANDRE Å ETTERLEVE DET DE LÆRER

Jesus sa: «Ikke enhver som sier til meg: Herre, Herre! skal komme inn i himlens rike, men den som gjør min himmelske Faders vilje» (Matteus 7:21). Det er ikke nok å kjenne evangeliet, vi må også etterleve det.

En lærer fortalte denne analogien: «Jeg har lært noe svært viktig fra bokstavene i alfabetet ... Vi kan gjenta dem forlengs og baklengs, men når vi gjør det, gir de liten mening fordi de ikke er blitt satt sammen med formål og bestemmelse. Når vi setter dem sammen med reell hensikt og bestemmelse, blir resultatet hellige salmer, hellig skrift, stor poesi og prosa, vakre sanger osv. Som med bokstavene i alfabetet, så også i vårt liv ... Handling er viktig, men vi må ha den riktige type handling – en hensiktsmessig handling» (William H. Bennett, *Conference Report*, områdekonferansen i Tonga 1976, s. 15).

Som lærer kan du hjelpe andre til å bli «Ordets gjørere, ikke bare dets hørere» (Jakobs brev 1:22). For å klare det må du undervise på en slik måte at det vil hjelpe elevene å anvende evangeliets prinsipper i sitt liv.

Forviss deg om at elevene forstår de prinsippene du underviser om

Du kan hjelpe dem du underviser, til å forstå evangeliets prinsipper på en måte som vil gjøre dem i stand til å anvende dem i sitt liv. Når f.eks. et barn tjener eller

får penger, kan en far forklare hva Skriften og profeter i vår tid lærer oss om tiende og hvordan den brukes. Han kan hjelpe barnet å ta 10 prosent av pengene, fylle ut en bidragsseddel, legge pengene og seddelen i en tiendekonvolutt og gi den til biskopen.

Hjelp andre til å lære ved Ånden

Det er ikke nok bare å forstå evangeliets prinsipper. For at folk virkelig skal etterleve det de lærer, må de få et vitnesbyrd om at det er sant, og det vil bare skje når du underviser ved Ånden, og de lærer ved Ånden (se «Innby Ånden når du underviser», s. 45–46).

Det kan brukes en rekke forskjellige teknikker for å hjelpe andre til å lære ved Ånden. Når f.eks. du eller de du underviser, forteller sanne historier om hvordan man kan overvinne utfordringer, kan Ånden gi tilhørerne mot til å etterleve evangeliet. I en klasse i Det aronske prestedømme fortalte læreren levende om sin bror, som hadde sluttet å røke og høstet store velsignelser ved å gjøre det. Denne historien rørte en ung mann i klassen og inspirerte ham til å slutte å røke.

Oppfordre elevene til å «gå ... bort og gjør[e] likeså»

Da Frelseren hadde fortalt lignelsen om den barmhjertige samaritan, befalte han tilhørerne: «Gå du bort og gjør likeså!» (Lukas 10:37). Du skulle ofte oppfordre elevene til å anvende de prinsippene de lærer. Slike oppdrag må være realistiske og oppnåelige. I en leksjon om bønn kan du f.eks. oppmuntre familiemedlemmer eller klassemedlemmer til å be hver morgen og kveld. I en leksjon om tjeneste kan du oppmuntre dem til å hjelpe en nabo som trenger hjelp.

Du bør vanligvis følge opp de oppdragene du gir, det vil få elevene til å innse hvor viktig det du ber dem om, er.

SKAP EN GOD ATMOSFÆRE FOR LÆRING

Orden og selvdisiplin er nødvendig for all læring. Disse egenskapene blir best etablert når vi er glad i hverandre og har et ønske om å hjelpe hverandre å vokse. Når vi er omtensomme, høflige og ærbødige, er vi mer innstilt på å lære evangeliet. Ånden er i rikere grad med oss, og det er mindre sannsynlig at læringen bryter sammen.

Som lærere kan vi gjøre mye for å skape en atmosfære av gjensidig omtensomhet.

Vi skulle også lære andre å skape en god atmosfære for læring.

Derved lærer vi dem å være bedre disipler av Frelseren, og vi blir selv bedre disipler.

20

FORBEREDELSE AV KLASSEROMMET

Komfortable og innbydende omgivelser for læring kan bidra til elevenes selvdisiplin, villighet til å konsentrere seg om leksjonene og mottagelighet for Ånden. Enten du underviser en klasse eller er en mor eller far som forbereder familiens hjemmeaften, skulle du gjøre det du kan for å forbedre de fysiske omgivelsene der undervisningen skal foregå.

Forslag til forberedelse av klasserommet

Renhet

Påse at området er rent. Du vil kanskje trenge å feie, plukke opp papir eller stryke av tavlen. Påse også at du selv er ren og anstendig antrukket.

Temperatur

Se om mulig til at rommet ikke er for varmt eller kaldt. Hvis du underviser i et klasserom i kirken, vil du kanskje ha behov for å samarbeide med dine ledere for å få temperaturen passe.

Belysning

Påse at rommet har tilstrekkelig belysning. Sett stolene slik at solen ikke vil skinne i noens øyne.

Personlig preg

Skap varme og interesse ved av og til å ta med noe for å forbedre rommets utseende. Du kan f.eks. ha med noen blomster eller sette frem bilder eller gjenstander med tilknytning til leksjonen.

Leksjonsmateriale

Pass på at du har alt det leksjonsmateriellet du trenger, som kritt, svamp, fargeblyanter, tape og visuelle hjelpemidler. Hvis du skal bruke utstyr av noe slag, prøv det før du skal bruke det i en leksjon. Det vil gi deg tid til å forandre planene hvis utstyret ikke virker som det skal.

Stolene

Sett stolene slik at alle kan se og høre deg og hverandre. Prøv å få til at du kan ha øyenkontakt med alle. Pass også på at stolene står slik at alle kan se tavlen og andre visuelle hjelpemidler.

Se til at stolene, om mulig, er komfortable. Barn trives best med å sitte på stoler eller benker som er så lave at bena når ned i gulvet. Av og til liker de å sitte på gulvet. Stoler for voksne og ungdom skulle ha riktig størrelse og plasseres slik at man kommer lett til sine plasser, og med tilstrekkelig plass til bena.

Når det er nødvendig, plasserer du stolene slik at de skiller barn som forstyrrer hverandre. Vurder å skrive barnas navn på lapper som du fester bak på stolene eller på gulvet foran stolene, før klasseperioden begynner.

Hvis flere enn én klasse må benytte samme rom, ordner du stolene slik at klassene sitter med ryggen til hverandre i motsatt ende av rommet. Hvis det finnes skillevegger, brukes disse.

Plassbehov

Sørg for å ha plass for de aktivitetene du planlegger. Hvis du f.eks. planlegger en dramatisering, må du passe på at det er tilstrekkelig plass til at deltakerne kan stå og bevege seg omkring. Hvis slike aktiviteter skal foregå i hjemmet, vil du kanskje måtte ommøblere litt.

Be elevene hjelpe deg

Som lærer er du ansvarlig for de fysiske omgivelsene på undervisningsområdet. Men du trenger ikke gjøre alle forberedelsene selv. La elevene få være med på å forbedre læreomgivelsene. La dem gjerne få bestemte ansvarsoppgaver, enten regelmessig eller slik det passer.

HVORDAN LÆRE ANDRE Å BIDRA TIL EN GOD ATMOSFÆRE FOR LÆRING

«Velg en lærer iblant eder, og la ikke alle tale på en gang; men la én tale ad gangen og la alle lytte til det han sier, så at når alle har talt, alle må være oppbygget av alle» (L&p 88:122).

Karakteristiske trekk ved en god atmosfære for læring

Når vi kommer sammen for å lære om evangeliet, møtes vi ikke bare som lærere, elever og venner. Vi møtes som brødre og søstre – vår himmelske Faders barn. Dåpspakten forener oss ytterligere, for vi har det ansvar felles som Alma beskrev for de helige som nettopp var blitt døpt i Mormons vann: vi skulle «se fremad i enighet og ha én tro og én dåp, og at [våre] hjerter skulle være knyttet sammen i enighet og kjærlighet til hverandre» (Mosiah 18:21).

Denne forståelsen av dåpspakten skulle inspirere oss til å hjelpe hverandre å lære og etterleve evangeliet, så vi kan vende tilbake for å bo sammen med vår himmelske Fader. En måte som både elever og lærere kan klare det på, er å skape en god atmosfære for læring.

I en god læreatmosfære (1) oppbygger vi hverandre gjennom vår deltakelse, (2) elsker og hjelper vi hverandre og (3) har et ønske om å søke sannhet sammen.

Lærere og elever oppbygger hverandre gjennom sin deltakelse. Vi oppbygger hverandre når vi lytter nøye til hverandres kommentarer, deltar i diskusjoner og andre læreaktiviteter, stiller ettertensomme spørsmål, ber sammen, gir hverandre del i personlige erfaringer og innsikt og bærer vitnesbyrd (se L&p 88:122).

Lærere og elever elsker og hjelper hverandre. Folk lærer bedre når de føler at de er blant venner som bryr seg om dem. Hvis de føler at de kan bli gjort narr av eller gjort forlegne, er det mindre sannsynlig at de vil bidra i leksjoner og vokse i evangeliet. Vi kan vise i ord og handling at vi bryr oss om dem og ønsker at de skal ha fremgang. Dette rådet fra eldste Henry B. Eyring har

relasjon til den kjærlighet vi skulle føle når vi kommer sammen for å lære evangeliet: «Vår himmelske Fader ønsker at vi skal være forenet i våre hjerter. Denne forening i kjærlighet er ikke bare et ideal. Den er en nødvendighet.» (*Lys over Norge*, juli 1998, s. 67)

Lærere og elever har alle et ønske om å søke sannhet. Når vi forener oss i den store hensikt å lære å forstå og etterleve evangeliet, øker våre muligheter for å lære. Når vi blir mer forenet i vår søken etter sannhet, innbyr vi Herrens ånd til å være med oss i rikelig mål.

Hvordan lære andre om en god atmosfære for læring

Noe av ditt ansvar som lærer er å hjelpe andre til å forstå hva de kan gjøre for å skape en god atmosfære som bidrar til læring. Enhver elev har ansvar for å hjelpe de øvrige til å få en god læreerfaring. Når du bestreber deg på å skape en god atmosfære i klassen, korrigerer du ikke bare oppførsel eller passer på at presentasjonen din ikke forstyrres. Du oppfylder din guddommelige oppgave å hjelpe andre til å bli bedre disipler av Frelseren.

Når du skal lære familiemedlemmer eller klassemedlemmer å bidra til en god atmosfære for læring, kan du vurdere å lede en diskusjon på grunnlag av disse forslagene:

- Gi uttrykk for hva du føler for evangeliet, og forklar at du ønsker å hjelpe andre til å lære om evangeliets sannheter.
- Diskuter hvilket ansvar vi har for å hjelpe hverandre til å lære evangeliet å kjenne (se s. 77).

- Snakk om viktigheten av å delta i leksjonene.
- Be de tilstedeværende foreslå noe de kan gjøre for å bidra til å skape en god atmosfære for læring.

En lærer som var blitt kalt til å undervise 7- og 8-åringer i Primær, ledet en slik diskusjon første gang hun var sammen med klassen. «Mine kjære venner,» sa hun denne søndagsmorgen, «biskopen har kalt meg til lærer for dere. Han la hendene sine på hodet mitt og velsignet meg med at jeg ville være i stand til å forstå dere, være glad i dere og undervise dere om sanne ting. Det gjør meg så glad. Til denne klassen vår vil jeg prøve å forberede leksjoner som er interessante og sanne. Jeg vil være sikker på at jeg kan gi dere mange anledninger til å stille spørsmål og svare på spørsmål, til å synge, til å høre historier og fortelle meg ting dere vet er sanne.»

Læreren fortsatte: «Før vi ble født levde vi alle hos vår himmelske Fader. Vi er hans barn, derfor er vi brødre og søstre. Her i klassen vår ønsker vi å hjelpe hverandre å lære, så vi kan vende tilbake for å bo hos vår himmelske Fader igjen. Hva kan vi gjøre for å hjelpe andre i klassen til å lære de viktige tingene vi vil snakke om? La oss tenke ut noe vi kan gjøre.»

Læreren skrev klassens svar på tavlen. Listen inneholdt punkter som å behandle hverandre vennlig, delta i leksjonene, fortelle om erfaringer og bære vitnesbyrd, lytte og prøve hardt å forstå evangeliets prinsipper.

Deretter spurte læreren: «Kan dere tenke dere noe som kan forstyrre læringen vår?» Hun skrev en ny liste på tavlen. Listen inneholdt punkter som å le av noen og snakke i munnen på hverandre.

På grunnlag av disse to listene satte læreren og klasse-medlemmene opp noen klasseregler som beskrev hva de skulle forvente av hverandre.

Dette var ikke den eneste gangen læreren snakket om disse prinsippene. Hun tok dem opp på tomannshånd med klassemedlemmer fra tid til annen, og med hele klassen etter behov.

Når du forbereder deg til å undervise, kan du vurdere hvordan du kan tilpasse denne lærerens fremgangsmåte, eller bruke andre idéer til å hjelpe andre å bidra til en god atmosfære for læring. Hvis du er observant og ber om det, vil du finne mange anledninger til å forkynne at læring foregår best når vi (1) oppbygger hverandre gjennom vår deltakelse, (2) elsker og hjelper hverandre og (3) har et ønske om å søke sannhet sammen.

Ytterligere opplysninger

Du kan finne mer om å skape en god atmosfære for læring i leksjon 6 og 7 i kurset Undervisning i evangeliet (s. 213–21).

HVORDAN LÆRERE KAN BIDRA TIL EN GOD ATMOSFÆRE FOR LÆRING

«Taleren var ikke bedre enn tilhørerne, heller ikke var læreren bedre enn elevene. På den måten var de like, og alle arbeidet, hver etter sin styrke» (Alma 1:26).

I tillegg til å hjelpe elevene å forstå hvordan de kan bidra til en god atmosfære for læring (se s. 77–78), er det en rekke ting du som lærer kan gjøre for å bidra til en slik atmosfære.

Forbered deg åndelig

Din egen åndelige forberedelse bidrar i stor grad til atmosfæren i hjemmet eller klasserommet. Når du er åndelig forberedt, bringer du med deg en fredens ånd, en kjærlighetens ånd og en ærbødighetens ånd. De du underviser, føler seg tryggere på å fordype seg i og drøfte ting som har evig verdi. Når du er irritert, distraherert, sint eller kritisk og ikke har forberedt deg åndelig, kan de være mindre i stand til å lære ved Ånden. (Du finner forslag til hvordan du kan forberede deg selv åndelig på s. 11–20.)

Vær glad i og hjelp hver enkelt

Jesus sa: «Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre! Som jeg har elsket dere, skal også dere elske hverandre» (Johannes 13:34). Du skulle tilstrebe å elske dem du underviser– ikke bare når de er lette å elske, men også når de setter din tålmodighet på prøve (se «Søk nestekjærlighetens gave», s. 12).

Enhver person du underviser, er dyrebare i Herrens øyne, og hver og en skulle også være dyrebare i dine øyne. Finn måter å nå frem til hver enkelt elev på (se «Hvordan nå frem til den ene», s. 35–36). Når du underviser forstår at du er glad i dem og er opptatt av dem, vil de lære å stole på deg. De vil bli mer lærenemme og mindre tilbøyelige til å skape forstyrrelser (se «Kjærlighet bløtgjør hjerter», s. 31–32).

Kle deg passende

Din påkledning og ditt utseende skulle ikke trekke oppmerksomheten bort fra leksjonen. Hvis du underviser ungdom, trenger du ikke kle deg som dem for å oppnå deres tillit.

Hils varmt på elevene

Hvis du underviser en klasse, så smil til elevene når de kommer inn. Hils på hver enkelt med et håndtrykk. Fortell at du er glad for å se dem. Gi uttrykk for at du verdsetter dem. En varm hilsen i form av et par setninger kan gjøre dem vel til mote og forberede dem til å lære.

Du kan også gjøre familiens hjemmefest og familiens skriftstudium til spesielle anledninger ved å ønske alle varmt velkommen idet du begynner.

Innled på en måte som innbyr til oppmerksomhet

Det vil ofte forekomme uformell prat og aktivitet før du begynner å undervise. Noe av ditt ansvar er å bringe den aktiviteten til opphør og hjelpe alle å rette oppmerksomheten mot det som skal læres. Det kan innbefatte å lede klassemedlemmer til plassene sine eller spille litt av en innspilt salme. Det kan rett og slett bestå i å se hver enkelt i øynene før du ber en om å åpne med bønn. Av og til kan du velge å holde åpningsbønnen selv. (Se «Hvordan begynne undervisningen», s. 93.)

Oppmuntre til gjensidig respekt

Oppfordre elevene til å tenke ut noe de kan gjøre for å hjelpe hverandre å føle seg elsket og verdsatt. Ved det du gjør og sier kan de du underviser, lære å vise respekt for hverandre. Dine svar på spørsmål kan

Barn lever vanligvis opp til det de føler andre forventer av dem. Når du uttrykker positive følelser til dem, hjelper du dem å bevare en god atmosfære for læring. Noen eksempler på positive uttalelser er gitt nedenfor:

- *Hver av dere er spesiell. Hver av dere er virkelig et Guds barn. Det finnes ingen annen som er akkurat lik deg noe sted i verden.*
- *Du har hjulpet meg å gjøre leksjonen vår interessant ved å fortelle om det du har opplevd.*
- *Jeg blir så glad når vi arbeider så fint sammen.*
- *Jeg vet at vår himmelske Fader er fornøyd med oss alle i dag.*
- *Jeg setter pris på det gode dere gjør. Vi prøver alle å gjøre det som er riktig.*
- *Vi bør snakke etter tur. Alle har gode idéer, og vi trenger å høre på hverandre.*

vis dem hvordan de med respekt skal svare på andres kommentarer og spørsmål (se «Lytte», s. 66–67). Forsikre dem om at alle oppriktige spørsmål vil være velkomne. En persons spørsmål kan hjelpe deg å tydeliggjøre prinsipper som heller ikke andre forstår.

Oppmuntre til begeistring for å lære evangeliet

Elever kommer kanskje til klassen av en rekke grunner, men når de kommer, skulle du hjelpe dem å føle begeistring over én hensikt: å lære om evangeliet. Det kan du gjøre ved å hjelpe dem å forstå at evangeliet vil hjelpe dem med å løse problemer, berike deres liv og gi dem større lykke.

Oppfordre elevene til å komme til klassen forberedt til å lære og til å delta. Når de strever individuelt for å tilegne seg evangeliet, er det større sannsynlighet for at de vil bidra til læreatmosfæren i klasseperioden (se «Hjelp den enkelte til å ta ansvar for å tilegne seg evangeliet», s. 61–62).

Enkle oppgaver utenfor klasserommet er noen ganger til hjelp, spesielt når de oppfordrer elevene til å anvende evangeliets prinsipper i hverdagen (se «Hjelp andre å etterleve det de lærer», s. 74). Når du gir oppgaver som skal utføres utenfor klasserommet, skulle du i alminnelighet gi klassemedlemmene anledning til å avlegge rapport senere. Det vil hjelpe dem å forstå verdien du setter på det de har lært og utført.

Undervis om Kristus

All vår undervisning skulle lede familie-medlemmer og klassemedlemmer til Kristus – til hans forløsende misjon, hans fullkomne eksempel, hans ordinanser og pakter og hans bud. Husk dette når du forbereder og fremlegger leksjoner. Det vil tilføre læreatmosfæren enhet og håp.

Bruk forskjellige undervisningsteknikker som innbyr til deltakelse

Læreatmosfæren blir bedre når alle tilstedeværende er interessert i leksjonen og deltar i diskusjoner og andre aktiviteter. For å bevare interessen og deltakelse på et høyt nivå kan du benytte en rekke forskjellige undervisningsteknikker (se «Undervis med variasjon», s. 89–90).

La elevene få del i dine følelser, erfaringer og ditt vitnesbyrd

Når du lar elevene få del i dine følelser, erfaringer og ditt vitnesbyrd, kan andre bli ansporet til å gjøre det samme. Det vil styrke både forteller og lyttere. Nye konvertitter kan spesielt ha behov for å se at i Kirken underviser vi alle og lærer av hverandre, uansett erfaringsnivå. Enhver har noe å bidra med. Vi lytter til hverandres bidrag så at «alle må være oppbygget av alle» (L&P 88:122).

Flere forslag til dem som underviser barn

Uttrykk positive følelser til barna

Når barn blir kritisert eller snakket til på en negativ måte, føler de seg ofte utilstrekkelige eller avvist. De prøver kanskje å få oppmerksomhet ved å forstyrre andre barn eller oppføre seg dårlig på andre måter. På den annen side vil positive bemerkninger hjelpe dem å forstå at du venter det beste av dem. Anerkjenn og takk dem for det gode de gjør, og overse mindre problemer. Når du gjør det, vil de begynne å føle at de blir akseptert, elsket og forstått. (Du finner flere forslag på videokassetten *Undervis barnet* (56677 170).

Fastsett normer og håndhev dem

Barn trenger og liker regler og grenser. Arbeid med de barna du underviser, om å fastsette noen enkle, klare regler (ikke mer enn tre eller fire). Det vil hjelpe dem å styre seg selv. Forklar at hvis reglene blir fulgt, vil alle synes det er hyggelig å lære sammen. Drøft også hva som vil skje når reglene brytes. Dere kan gjerne bestemme sammen et signal for å gjenopprette orden, som f.eks. at læreren står med armene foldet.

Etter at du og barna har fastsatt noen regler, lager du en plansje med reglene på. Hvis barna ikke kan lese, bruker du tegninger for å vise hvordan de skulle opptre. Hver gang et barn bryter en av reglene, stanser du undervisningen og spør rolig: «Hva er regelen?» Vent tålmodig til barnet gjentar regelen. Be ham eller henne foreslå hvordan dere kan følge regelen. Fortsett så undervisningen.

Skjenn	Forståelse
Du forstyrrer alltid i klassen. Nå er jeg trett av det.	Jeg vet det noen ganger er vanskelig å sitte stille, men du blir nødt til å gjøre ditt aller beste en liten stund til. Vil det hjelpe om du får sitte her ved siden av meg?
Hvorfor kan du ikke holde hendene dine borte fra de andre barna?	Det er fristende å erte andre, men det gjør vi ikke. Da kan ingen av oss lære noe.
Hvordan kan du være så tankeløs overfor andre?	Noen ganger har vi lyst til å si noe uvennlig til en annen, men her i klassen vår forsøker vi veldig hardt å være vennlige og omtensomme. La oss prøve å hjelpe andre til å føle slik vi ønsker å føle.
Du hører ikke på meg i det hele tatt. Snu deg øyeblikkelig!	Det er vanskelig for meg å undervise når jeg ikke kan se øynene dine, så jeg trenger at du hjelper meg ved å høre nøye etter.
Slutt med disse rampestreken! Jeg vil ikke ha noe mer av det!	Alle ser ut som de er trette og rastløse. La oss reise oss litt og strekke på oss.

Hjelp barna å delta

Hold barna opptatt og interesserte ved å presentere leksjoner som inneholder en rekke forskjellige aktiviteter. Dette er sannsynligvis den beste måten å forebygge uro på. Se barna i øynene når du underviser. Hvis du leser fra boken, kan du miste deres oppmerksomhet. Hvis barna blir urolige, sier du f.eks.: «Vi trenger å tenke så godt vi bare kan for å svare på dette spørsmålet», eller «Vil du holde bildet så hele klassen kan se det?» Overse de fleste mindre forstyrrelser og prøv å lede barnas oppmerksomhet mot noe annet. Du kan f.eks. si: «Dere kommer til å være interessert i det som nå kommer» eller «Rekk opp hånden når dere tror dere vet svaret.»

Vær forståelsesfull

Sørg for at barna vet at du forstår dem og er glad i dem, også når det er vanskelig. Husk at de trenger forståelse mer enn skjenn, så vær tålmodig og høflig. Når du er det, kan du snu vanskelige situasjoner til anledninger de kan lære av. Plansjen på denne siden illustrerer forskjellen mellom skjenn og forståelse.

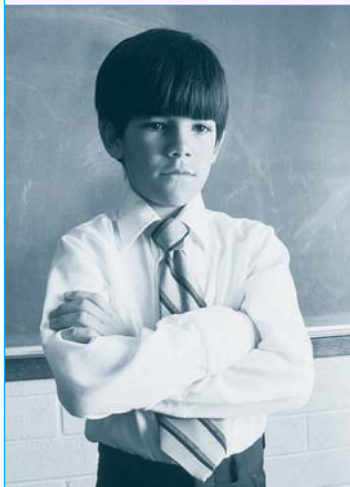
Forvent ikke fullkommenhet hverken av deg selv eller barna. Ha en glad, positiv holdning som hjelper barna å forstå at du er glad i dem. Hjelp barna å forstå at problemer kan løses på en harmonisk måte.

Mer informasjon

Du finner mer informasjon om det å skape en atmosfære for læring i leksjon 6 og 7 i kurset Undervisning i evangeliet (s. 213–21).

ÆRBØDIGHET

Eldste Boyd K. Packer har uttalt:
«Når vi kommer sammen for å lære evangeliets læresetninger, skulle det skje i en ærbødig ånd ...

Verden omkring oss blir stadig mer støyende ...

Denne tendensen til stadig mer støy, mer spenning, mer strid, mindre tilbakeholdenhet, mindre verdighet og mindre formalitet, er ikke tilfeldig eller uskyldig, og heller ikke ufarlig.

Den første ordre et befal gir når en militær invasjon forestår, er å blokkere de kommunikasjonslinjer som benyttes av dem han akter å beseire.

Uærbødighet tjener Satans formål ved å svekke åpenbaringens fine kanaler som leder inn til både sinn og ånd ...

... ærbødighet innbyr til åpenbaring.»
(*Lys over Norge*, jan. 1992, s. 25–26.)

President David O. McKay sa at «ærbødighet er dyp respekt iblandet kjærlighet» (*Conference Report*, apr. 1967, eller *Improvement Era*, juni 1967, s. 82).

Eldste L. Tom Perry poengterte at «Ærbødighet har sitt utspring i vår beundring og respekt for Gud» (*Lys over Norge*, jan. 1991, s. 66).

President Spencer W. Kimball sa følgende: «Virkelig ærbødighet er en absolutt nødvendig egenskap som er raskt i ferd med å forsvinne i verden i takt med at det ondes krefter får større innpass. Vi kan ikke til fulle forstå hvilken kraft til det gode vi kan utøve hvis Kristi sanne kirkes millioner av medlemmer vil tjene som eksempler på ærbødig oppførsel. Vi kan ikke forestille oss hvor mange andre liv vi kunne røre ved. Og enda viktigere, vi kan heller ikke forutse hvilken stor åndelig virkning det vil ha i våre egne familier hvis vi blir det

ærbødige folket vi vet vi skulle være.»
(*The Teachings of Spencer W. Kimball*, red. Edward L. Kimball [1982], s. 224–25.)

Disse uttalelsene av profeter, seere og åpenbarere i de siste dager forteller oss at ærbødighet er langt mer enn å være rolig og sitte stille under en leksjon. Det er en holdning som gjennomsyrrer all rettskaffen oppførsel. Det tilkjennegis i vår respekt for og kjærlighet til Gud og hverandre. En Primær-sang lyder slik:

Ærbødighet er mer enn stillhet;
jeg må også tenke på Gud.
Stor kjærlighet jeg har til Herren,
min Skaper,
ærbødig jeg holder hans bud.
[*Barnas sangbok*, nr. 12]

Vær selv et eksempel på ærbødighet

For å kunne lære andre å være ærbødige må vi være ærbødige selv. Vi må gjenspeile president McKays definisjon på ærbødighet: «dyp respekt iblandet kjærlighet». Disse forslagene kan hjelpe deg å vurdere dine egne bestrebelser på å være ærbødig.

- Hold nadverdspaktene om alltid å minnes Herren og påta deg hans navn (se L&P 20:77, 79). Tilstreb alltid å tenke på ham og hans godhet og å «stå som [et vitne] for Gud til alle tider og i alle ting, og på alle steder» (Mosiah 18:9).
- Bruk Guds navn på riktig måte og med ærbødighet. Eldste Dallin H. Oaks har sagt følgende: «Når navnene til Gud Faderen og hans Sønn, Jesus Kristus, blir brukt med ærbødighet og myndighet, nedkaller de en makt utover det det dødelige menneske kan fatte. Det skulle være klart for enhver troende at disse mektige navn – som mirakler kan utføres ved, som verden ble dannet ved, som mennesket ble skapt gjennom, og som vi kan bli frelst ved – er hellige og må behandles med den aller største ærbødighet.» (*Lys over Norge*, nr. 6, 1986.)
- Vis behørig respekt for generalautoriteter, områdeautoritet-syttier, medlemmer av hjelpeorganisasjonenes generalpresidentskaper, lokale prestedømsledere og ledere for hjelpeorganisasjonene. Bruk alltid deres tittel, som «president», «eldste», «biskop» eller «søster» når du

tiltaler dem eller snakker om dem. Tiltal og henvis til andre voksne i Kriken som «bror» og «søster».

- Unngå å bruke grove uttrykk eller ord som nedverdiger en annen eller for å kritisere. Bruk høflige ord som «vær så snill», «takk» og «unnskyld meg» overfor familie-medlemmer så vel som andre mennesker.
- Vis behørig respekt når du håndterer Skriften og bruker Herrens eiendom (som bygninger og utendørsområder, møbler og bøker).

Konkrete måter å undervise i ærbødig oppførsel på

Selv om ditt eksempel ofte er alt som trengs for å hjelpe andre til å være mer ærbødige, kan du av og til trenge å undervise i ærbødig oppførsel helt konkret. Det kan spesielt være nødvendig når det gjelder barn og ungdom.

«En lærer for 10- og 11-år gamle piker lærte nødvendigheten av å gi konkrete instruksjoner om ærbødighet. Under en leksjon om profeten Joseph Smiths misjon og martyrdød ble pikene fjollete og respektløse. Læreren hørte vantro og ulykkelig på de uærbødige bemerkningene og overveide i stillhet hva hun skulle gjøre. Så, med følelse, erklærte hun bestemt at pikenes snakk og latter var upassende, og at ordene deres krenket den dype ærbødighet hun følte for Joseph Smith og hans erfaringer. Det ble straks stille. Hun fortalte at hun var glad i dem og likte å undervise klassen, men at hun ikke kunne tillate slik oppførsel. Det var en vekker for både læreren og klassens medlemmer.

Følgende forslag kan være en hjelp til å oppfordre andre til ærbødighet:

- Sett grenser. Definer akseptabel og uakseptabel oppførsel. Tillat for eksempel ikke at noen snakker lettsindig om hellige ting, eller vulgære uttrykk, banning eller uvennlige ord. Slå ned på uhøflighet som å spise eller gå inn og ut av rommet i klasseperioden. Når elevene snakker sammen eller med deg, så oppfordre dem til å lytte til hverandre uten å avbryte. Oppmuntre dem også til å snakke høflig til hverandre og si f.eks. «vær så snill», «takk» og «unnskyld meg».

- Organiser og forbered alt så det blir så lite forvirring som mulig. Hvis du underviser en klasse, bør du komme tidlig til klasserommet.
- Begynn og slutt presis. Det vil vise at du har respekt for dem du underviser.
- Snakk i en hyggelig, høflig tone. Hils alltid på dem du underviser, med et smil.
- Vær hensynsfull mht. det elevene bidrar med i diskusjoner.
- Hvis du underviser barn, så ha enkle ting i tankene som du kan gjøre for å minne dem på å være ærbødige. Du vil kunne gjenopprette en ærbødig atmosfære ved å synge lavt eller nynne en ærbødig sang, vise et bilde eller gi et tegn med hånden som barna gjenkjenner som en påminnelse om å være ærbødig.
- Husk at det er spesielt vanskelig for barn å sitte stille i lang tid av gangen. Hjelp barna med å lytte og delta aktivt. Gi dem pauser med jevne mellomrom.
- Ta litt tid til å forklare, spesielt for barn, at det er viktig å være ærbødig. Forklar hensikten med et preludium. Snakk om hvorfor det er viktig å lytte, være med på å synge, og snakke rolig. Hjelp barn å forstå at vår himmelske Fader liker ærbødig oppførsel. Forklar at når de er ærbødige, vil de føle godt inni seg, og deres vitnesbyrd vil vokse.
- Belønn ikke ærbødighet med mat eller annet. Arranger ikke konkurranser om hvem som kan være mest ærbødig. Det vil lett føre til at man fokuserer på de gale tingene. Lær barna om de virkelige belønningene for å være ærbødige, som større forståelse og Åndens påvirkning.
- Bruk musikk. Eldste Boyd K. Packer sa: «Musikk kan skape en åndelig atmosfære som innbyr åpenbaringsens og vitnesbyrdets ånd» (i *Lys over Norge*, jan. 1992, s. 26). Bruk preludium til å skape en ærbødig atmosfære. Bruk musikk i de leksjonene du underviser i.
- Hjelp elevene å gjenkjenne Åndens innflytelse. Bær ditt vitnesbyrd når du tilskyndes til det.
- Konsentrer all undervisning om Frelseren. Sett opp et bilde av Frelseren i klasserommet.

HVORDAN HJELPE DEM SOM FORSTYRRER

Eldste Boyd K. Packer har sagt:

Det er avgjørende at en lærer forstår at folk er gode på bunnen. Det er avgjørende å vite at de er tilbøyelige til å gjøre det riktige. En slik opphøyet tanke er et resultat av tro. Det utgjør hele forskjellen når vi står foran våre egne barn eller en klasse med ungdommer for å undervise dem.

... hvis vi skal undervise, må vi til stadighet minne oss selv på at vi har med Guds sønner og døtre å gjøre, og at hver enkelt av dem, fordi de er hans avkom, har muligheten til å bli som han er» (Teach Ye Diligently, rev. utg. [1991], s. 89).

President Gordon B. Hinckley sa følgende om omgivelsene i hjemmet: «Når små problemer oppstår, og det gjør de uvilkarlig, bør du beherske deg. Husk visdommen i det gamle ordspråket: 'Mildt svar stiller harme' (Ordspr. 15:1). Ingen annen oppdragelse i hele verden er så virkningsfull som en kjærlighetens oppdragelse. En slik oppdragelse kan utrette mirakler.» («Atmosfæren i våre hjem», *Lys over Norge*, nov. 1985, s. 4.)

Som president Hinckley sa, vil små problemer uunngåelig oppstå. Enten du underviser i hjemmet eller i kirken, kan leksjoner til tider bli forstyrret av oppførselen til dem du underviser. Når du skal hjelpe dem som blir urolige, skulle du huske at du ikke bare skal prøve å korrigere upassende oppførsel eller påse at alle er rolige, du skulle hjelpe elevene til å bli bedre disipler av Frelseren. Det følgende vil hjelpe deg å håndtere uro på en Kristuslignende måte.

Husk sjelers verdi

Herren sa: «Husk at sjeler er av stor verd i Guds øyne» (L&P 18:10). De du underviser, har guddommelige egenskaper og en guddommelig fremtid. Din reaksjon på deres handlinger kan hjelpe dem å huske sin uendelige verdi som Guds sønner og døtre. Gjennom ditt eksempel kan du hjelpe dem til å få et større ønske om å hjelpe hverandre til å lære evangeliet og etterleve dets prinsipper.

Søk å forstå dem du underviser

Når du tenker på hvordan du kan hjelpe dem som forstyrrer, bør du overveie alle mulige årsaker til at de oppfører seg som de gjør, også på klasseromsmiljøet. Be om

Åndens veiledning. Noen ganger oppfører folk seg forstyrrende på grunn av noe du eller andre gjør. Noen ganger prater og opptrer de upassende fordi de er bekymret, sinte, trette eller frustrerte. Du bør omhyggelig vurdere disse mulighetene når du vil finne årsakene til problemer. Når du forstår dem du underviser, vil du også være i stand til å hjelpe dem å bidra til leksjonene på en positiv måte. (Se «Forstå dem du underviser», s. 33–34. For å repetere elevens behov på forskjellige alderstrinn, se «Undervisning av barn», s. 108–9, «Karakteristiske alderskennetegn hos barn», s. 110–16, «Forutsetninger for å forstå og undervise ungdom», s. 118–20, «Hvordan forstå og undervise voksne», s. 123–24.)

Vurder dine egne bestrebelser

Når de du underviser oppfører seg forstyrrende, er det lett å fokusere på deres oppførsel og ikke vurdere din egen. Men Frelseren sa: «Hvordan kan du si til din bror: La meg ta splinten ut av ditt øye, – og se, du har en bjelke i ditt eget? ... ta først bjelken ut av ditt eget øye, så du kan se klart å ta splinten ut av din brors øye» (3. Nephi 14:4–5).

I dine bestrebelser på å løse problemer med forstyrrelse bør du først tenke over om den virkelige årsaken til problemer er noe du gjør. Spør deg selv: «Fastholder jeg Frelseren og hans lære sentralt i undervisningen? Gjør jeg alt jeg kan for å undervise ved Ånden? Har jeg hjulpet dem jeg underviser, til å ta ansvar for sin egen læring? Har jeg hjulpet dem å bidra til en god lære atmosfære? Gir jeg dem anledning til å lære av hverandre? Kan jeg forbedre min egen forberedelse av leksjonene? Søker jeg til enhver tid å forbedre meg som lærer?»

Se på de undervisningsteknikkene du anvender. Spør deg selv: «Hjelper de elevene til å forstå og anvende evangeliets sannheter? Bruker jeg forskjellige teknikker for å hjelpe dem jeg underviser, til å bevare interessen og delta aktivt?»

Vurder motivene dine

Herren forkynte at de som har et ønske om å hjelpe ham i hans verk, må være «ydmyk og full av kjærlighet, ha tro, håp

og nestekjærlighet» (L&p 12:8). Bare den som er motivert av kjærlighet, vil ha en positiv, kraftfull innflytelse på dem de underviser. Be om å bli fylt med Kristus-lignende kjærlighet til alle du underviser, spesielt dem som noen ganger oppfører seg upassende. (Se «Søk nestekjærlighets gave», s. 12, «Kjærlighet bløtgjør hjerter», s. 31–32.)

Spør deg selv: «Er jeg mer opptatt av å hjelpe andre til å lære evangeliet eller å fremlegge leksjonen uten forstyrrelser?» Tenk på hvilken erfaring klassemedlemmene gjør fremfor den erfaringen du gjør. Hvis du hele tiden strekker deg utover dine egne behov og til hjertene til dem du underviser, vil de føle seg tryggere på å delta på en oppbyggende måte.

Hjelp alle klassemedlemmer til å bidra til en god læreatmosfære

Fra tid til annen vil du kanskje gjennomgå de prinsippene med elevene som vil hjelpe dem å bidra til en god atmosfære for læring (se «Hvordan lære andre å bidra til en god læreatmosfære», s. 77–78). Minn dem på at de har et ansvar for å delta i diskusjoner, la alle de andre delta, lytte til hverandre og ha med seg Skriften. Fortell dem også hva du som lærer vil gjøre for å bidra til denne læreatmosfæren. Forsikre dem om at du vil forberede deg godt til å undervise dem, og at du vil lede diskusjoner og andre aktiviteter som vil gi dem alle anledning til å delta.

Gi enkle reaksjoner på tilfeldige forstyrrelser

Noen ganger er det best bare å ignorere småforstyrrelser og fokusere på god oppførsel. Når du trenger å reagere på en tilfeldig forstyrrelse, vurder da disse forslagene:

- **Ti stille.** Vent rolig til vedkommende slutter å snakke eller forstyrre.
- **Gå nærmere vedkommende som forstyrrer.** Denne lille handlingen kan tjene som en stille påminnelse om å være mer oppmerksom.
- **Vær litt humoristisk.** Med lett humor kan du få vedkommende til å rette oppmerksomheten mot leksjonen igjen. Men vær aldri sarkastisk, og bruk aldri humor for å gjøre noen forlegne eller for å øve kontroll.
- **Hjelp vedkommende til å delta på en positiv måte.** Overvei å be ham/henne om å lese, fortelle noe med egne ord, gi et eksempel eller svare på annen måte. Poenget med dette er ikke å ydmyke vedkommende, men å oppfordre ham/henne til å delta.
- **Hjelp alle til å delta.** Hvis én person dominerer en samtale, bør du kalle på dem som ennå ikke har bidratt. Gi først dem anledning til å svare på spørsmål. Hvis det ikke går, vender du behendig oppmerksomheten bort fra vedkommende og tilbake til klassen ved å si: «La oss høre fra noen andre» eller «du har gitt oss flere interessante bemerkninger. Er det noen som har lyst til å tilføye noe til det som er sagt?» (Du finner konkrete forslag angående å lede diskusjoner under «Hvordan lede diskusjoner», s. 63–65, «Undervis med spørsmål», s. 68–70.)
- **Omdiriger diskusjoner som ikke innbyr Ånden.** Hvis noen argumenterer med deg eller andre, snakker uærbødig eller reiser kontroversielle spørsmål, tar du kjærlighet og ydmykhet til hjelp for å finne ut hvordan

du skal reagere. Du kan ganske enkelt si noe sånt som: «Det er en interessant observasjon, men den vil antakelig trekke oss bort fra den leksjonen vi har i dag.»

- Introduser en annen aktivitet. Bryt umiddelbart av ved å gå over til en aktivitet som krever en annen type deltakelse.

Gjør deg spesielt flid med å hjelpe dem som vedblir å forstyrre

Til tross for dine bestrebelser på å skape en god lære-atmosfære kan en eller annen vedbli å forstyrre undervisningen. Hvis noen i alvorlig grad forstyrrer andres læring, skulle du hverken ignorere problemet eller handle uvennlig. I en slik situasjon skulle du huske Herrens instruks om å øve innflytelse kun «ved forståelse, ved langmodighet, ved mildhet og ydmykhet og ved oppriktig kjærlighet; ved godhet og ren kunnskap som storlig skal utvide sjelen, uten hykleri og uten svik –

Irettesett i tide og med bestemthet når Den hellige ånd tilskynder; og vis deretter større kjærlighet mot den som du har irettesatt, forat han ikke skal betrakte deg som fiende;

så han kan vite at din trofasthet er sterkere enn dødens bånd» (L&P 121:41–44).

Når du anvender dette rådet, er det nyttig å forstå ordene *i tide* og *bestemthet*. *I tide* vil si straks eller i god tid. I dette avsnittet viser *bestemthet* til nødvendigheten av å gi klare, veldefinerte instruksjoner.

Du skulle gi korreksjoner på en mild og ydmyk måte. Legg merke til at irettesettelse kun skulle utøves «når Den hellige ånd tilskynder» og etterfølges av større kjærlighet.

Nedenstående forslag kan være til hjelp hvis en du underviser, vedblir å forstyrre. Du kan finne måter å tilpasse noen av disse forslagene på til bruk hjemme.

Snakk med vedkommende på tomannshånd

Det kan noen ganger være lurt å snakke med en person som stadig forårsaker forstyrrelser, på tomannshånd, og du skulle gjøre det taktfullt og med kjærlighet. Beskriv den forstyrrende oppførselen samtidig som du gjør det klart at du er glad i og respekterer vedkommende. Be om hans/hennes støtte, og prøv å finne løsninger sammen. Gjør deretter alt du kan for å vise større kjærlighet. Som Brigham Young rådet til: «Irettesett aldri mer enn du har balsam i deg til å lindre» (i *Discourses of Brigham Young*, red. John A. Widtsoe [1941], s. 278).

Søk hjelp fra andre

Dine ledere ønsker å hjelpe deg med de utfordringene du har som lærer. Du kan nyte godt av deres idéer og assistanse. De kan for eksempel be en om å hjelpe til med visse aktiviteter eller sitte ved siden av et barn som ikke oppfører seg bra. I din regelmessige kontakt med en leder

i organisasjonen kan du drøfte måter å hjelpe enkeltpersoner i klassen på (se «Søk hjelp hos dine ledere», s. 28).

Spør gjerne en av lederne dine om å være til stede i klassen og vie spesiell oppmerksomhet til lære-atmosfæren under leksjonen. Etter klasseperioden drøfter du problemet med lederen og kommer i samråd med ham frem til løsninger. Fortsett samtalen med din leder samtidig som du iverksetter løsningene.

Hvis et barn eller en ungdom til stadighet forstyrrer, søker du hjelp hos vedkommendes foreldre. Foreldre ønsker å vite hvordan deres barn oppfører seg, og de er villige til å hjelpe. Ta om mulig med den unge til disse samtalen, det vil vise at du har respekt for hans/hennes modenhet og handlefrihet. Sammen kan dere legge konkrete planer og senere gjennomgå fremskritt.

Hvis han eller hun som forstyrrer, har spesielle behov, skulle du innhente opplysninger om hva du kan gjøre for å hjelpe vedkommende til å lære bedre og oppføre seg mer passende (se «Hvordan undervise funksjonshemmede», s. 38–39, se også «Hvordan betjene medlemmer med funksjonshemninger», s. 310–14 i delen «Undervisning og lederskap i evangeliet» av *Kirkens instruksjonshåndbok*).

Vær tålmodig

Husk at forandringer tar tid. Fortsett å arbeide tålmodig, og gi aldri opp en som har problemer. Vær hele tiden positiv i ditt forhold til vedkommende. Bli ikke motløs om han eller hun har en negativ holdning i klassen. Hvis han/hun synes å få lite ut av undervisningen, har han/hun likevel anledningen til å lære om Jesu Kristi evangelium og føle Åndens innflytelse. Han eller hun har også anledningen til å være sammen med en kjærlig lærer og hensynsfulle ledere og venner.

Spesielle forslag for lærere i Primær

Hvis et barn forstyrrer, ber du ham/henne vennlig om å slutte med det. Hvis f.eks. et klassemedlem, som heter Linda, forstyrrer en annen, kan du si: «Linda, vær snill å ikke gjøre det der.» Takk henne hvis hun lystrer. Gjør hun det ikke, gjentar du anmodningen mer bestemt, men likevel vennlig: «Linda, du må slutte å gjøre det der nå.» Takk henne hvis hun lystrer.

Hvis hun fremdeles ikke gir seg, ordner du med å få snakke med henne på tomannshånd om hva som forventes i klassen. Fortell henne hva som plager deg og hvorfor. Du kan f.eks. si: «Linda, det som skjedde i klassen i dag, forstyrret meg. Vi kan ikke lære når klassen ikke er ærbødig.» Deretter kan du spørre hva hun føler for situasjonen. Etter å ha lyttet oppmerksomt til hennes svar, kan du la henne vite at du forstår hennes følelser. Du kan kanskje si: «Jeg forstår at du føler deg rastløs og at det er vanskelig å sitte stille.» Spør så: «Hvordan kan vi sammen løse dette? Hva kan jeg gjøre for å hjelpe? Hva vil du gjøre?» Drøft en løsning sammen.

Når du har snakket med Linda, vil du trenge å ha en plan selv for å hjelpe henne og klassen hvis forstyrrelsene fortsetter. Planen kan innbefatte hvilken som helst av disse forslagene:

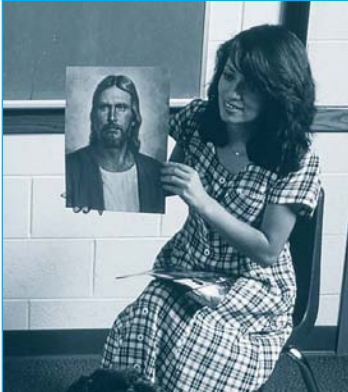
- Flytt en stol bort fra de andre barna. La Linda sitte rolig der en kort stund, ca. 2 minutter. I denne tiden har du ingen kommunikasjon med henne. Inviter henne tilbake til gruppen når hun har vært rolig den fastsatte tiden.
- Be et medlem av Primærs presidentskap eller en annen leder ta barnet med til et ledig klasserom eller et rolig sted i møtehuset hvor foreldrene kan hjelpe til. Du kan si: «Jeg er lei for at du ikke har holdt deg til klassereglene, Linda. Søster Andersen vil følge deg for å snakke med foreldrene dine. Jeg håper du kommer snart tilbake. Når du har bestemt deg for å følge reglene, kan du komme tilbake til klassen.» Lederen skulle oppholde seg sammen med barnet. Når barnet har fått kontroll over seg selv igjen, kan hun inviteres tilbake til gruppen. La henne vite at hun er elsket, og at hun er en viktig del av klassen.

BRUK EFFEKTIVE TEKNIKKER

For å gi andre et ønske om å lære må vår undervisning være interessant. For å kunne hjelpe dem å forstå må vår undervisning være tydelig. For å kunne hjelpe dem til å bevare og grunne på det de har lært, må vår undervisning være verd å huske. Dette er grunnene til å velge undervisningsteknikker med omhu og bruke dem effektivt: å gjøre leksjonene interessante, tydelige og verd å huske.

UNDERVIS MED VARIASJON

President David O. McKay sa: «Enhver lærer har ansvar for å finne ut hvordan han/hun best kan nå frem til klasse-medlemmene for å gi dem varig lærdom» (Gospel Ideals [1953], s. 439).

Bruk forskjellige teknikker fra leksjon til leksjon

Når en husmor planlegger middagsmenyer for en uke, er det ikke sannsynlig at hun vil bestemme seg for å servere det samme syv dager på rad. Selv om budsjettet er så knapt at hun må servere poteter hver dag, lærer hun snart at det er mange måter å servere poteter på.

Evangeliet kan på samme måte fremlegges på en rekke forskjellige måter. Ingen lærer skulle falle inn i et ensformig mønster med å fremlegge samme slags leksjon uke etter uke. Når du bruker forskjellige læreaktiviteter, vil elevene bedre forstå evangeliets prinsipper og huske dem. En nøye valgt teknikk kan gjøre et prinsipp tydeligere, mer interessant og verd å huske.

Når du forbereder undervisningen, skulle du passe på å bruke forskjellige teknikker fra leksjon til leksjon. Det kan være å bruke noe så enkelt som en fargerik plakat eller veggplansje i én leksjon og en liste med spørsmål på tavlen i den neste.

Varier teknikker fra leksjon til leksjon

I tillegg til å bruke forskjellige teknikker fra leksjon til leksjon skulle du undervise hver leksjon på forskjellig måte. Barn med sin naturlige nysgjerrighet liker godt variasjon av teknikkene – vanligvis mellom fem og syv pr. leksjon. Ungdom liker også godt variasjon i teknikkene. Selv om du underviser voksne, skulle du overveie å bruke minst tre teknikker i hver leksjon.

Valg og forberedelse av forskjellige undervisningsteknikker

Det finnes mange kilder til hjelp når det gjelder å velge teknikker når du skal forberede leksjoner. Ha disse idéene i tankene når du planlegger hvilke teknikker du vil benytte i en bestemt leksjon:

- Overvei først de forslagene som er gitt i leksjonsboken. Når det er nødvendig, tilpasser du dem til det behovet elevene dine har.
- Ha en definert hensikt med å benytte en teknikk. Velg teknikker som støtter opp om og underbygger hovedformålet med leksjonen. De skulle være gyldige for faktiske forhold og livsnære, fremheve sannhet, godhet og skjønnhet. Velg ikke teknikker bare for å more eller få tiden til å gå.
- Velg teknikker som er passende og effektive. Noen teknikker, som historier og bruk av tavle, vil bli brukt mye oftere enn andre, så som paneldiskusjoner og spill. (Se «Valg av passende teknikker», s. 91, «Valg av effektive teknikker», s. 92.)
- Når det passer, velger du teknikker som aktivt engasjerer elevene. Det er viktig for alle elever, men spesielt for barn.
- Øv på å bruke teknikkene før du skal undervise. Det er spesielt viktig hvis du ikke har brukt en spesiell teknikk før.

Ha variasjon i leksjonene

Ved hjelp av oversikten på s. 90 kan du finne ut om du har tilstrekkelig variasjon i leksjonene dine. Du kan lage en lignende oversikt i dagboken din eller en notisbok. Over de tomme rubrikkene skriver du tittelen på hver av de fem neste leksjonene. Etter hvert som du forbereder leksjoner, setter du en hake i rubrikken «leksjon» utenfor hver teknikk du benytter.

De teknikkene som er oppgitt øverst på siden, er de mest brukte i undervisning i evangeliet. Du vil kanskje oppdage at du bruker noen av teknikkene i nesten alle leksjonene. De andre teknikkene som er oppgitt, kan også være effektive, avhengig av hva du underviser om, og hvilke behov elevene har.

Når du bruker denne oversikten, vil du begynne å se mønstre i undervisningen din. Det kan være teknikker

som du benytter i alle leksjonene, og andre du aldri benytter.

TEKNIKKER JEG KAN BRUKE	Leksjon	Leksjon	Leksjon	Leksjon	Leksjon
Vanlig brukte teknikker					
Anvende på en selv					
Bilder og plakater					
Diskusjoner					
Eksempler					
Foredrag					
Historier					
Musikk					
Sammenligninger og konkretiseringer					
Spørsmål					
Skriften					
Tavle					
Andre teknikker					
Aktivitetsvers					
Anvendelsesteknikker					
Arbeidsark					
Audiovisuelt materiale					
Bilder					
Demonstrasjon					
Diorama («tittekaske»)					
Dramatisering					
Flanneltavle					
Gjestetaler					
Idédugnad					
Kart					
Leker, spill					
Opplesningsteater					
Oppmerksomhetsvekker					
Overhead-prosjektør					
Paneldiskusjon					
Papirfigurer					
Rollespill					
Rulle-eske					
Samtalegruppe					
Situasjonsstudie					
Spesielle rapporter					
Stasjoner					
Tegneaktiviteter					
Utenatføring					

VALG AV PASSENDE TEKNIKKER

Som lærer i evangeliet står du som Herrens representant foran dem du underviser. Du skulle forvisse deg om at alt du gjør, er i samsvar med hans vilje, og at du i hver eneste leksjon viser ærbødighet for evangeliets sannheter.

Herren har sagt: «Kom ihu at det som kommer fra det høye, er hellig, og må omtales med forsiktighet og ved Åndens tilskyndelse» (L&p 63:64). Teknikkene du bruker for å undervise om evangeliets sannheter, vil utvikle elevenes følsomhet overfor det som er hellig. Derfor skulle du påse at teknikkene er passende for de prinsippene det undervises i, og at de er i harmoni med Kirkens normer. Selv om det kan finnes mange teknikker som kan hjelpe deg å formidle et bestemt budskap, kan noen av dem være upassende for en spesiell leksjon på grunn av emnet eller elevenes alder og erfaring.

Still alltid følgende spørsmål når du vurderer en spesiell teknikk, for å være sikker på at den er passende:

Vil denne teknikken innby Herrens ånd?

Ånden må være til stede for at et evangelisk budskap skal nå frem til elevene (se 2. Nephi 33:1, L&p 42:14). Derfor skulle du benytte teknikker som vil anslå en passende tone for leksjonen og innby Ånden. En lærer i Evangeliets lære brukte f.eks. musikk da han skulle undervise om profeten Joseph Smiths martyrdød. Som forberedelse til undervisningen ba han et medlem i wardet om å forberede seg til å synge «En stakkars sorgbetyngt mann» (*Salmer*, nr. 11). Salmen ledet klassemedlemmenes tanker og følelser hen på stunden like før mobben gikk til angrep, da John Taylor sang denne salmen for sine brødre i Carthage fengsel. Ånden bragte stundens ømhet og alvor inn i klassemedlemmenes hjerter.

Passer denne teknikken til det hellige ved de prinsippene jeg skal undervise om?

Noen undervisningsteknikker er mer uhøytidelige og uformelle enn andre og passer derfor bare til bestemte leksjoner. Det ville f.eks. være upassende med rollespill

for å undervise om oppstandelsen. Men rollespill kan være passende når det gjelder å vise hvordan man kan være en god neste.

Vil teknikken oppbygge og styrke dem jeg underviser?

Det å lære om evangeliet skulle være en positiv, gledesfylt opplevelse som hjelper elevene å forstå sin guddommelige natur. De skulle føle at du er glad i dem og respekterer dem.

Kontroversielt og sensasjonspreget stoff bygger ikke opp tro og vitnesbyrd og skulle ikke brukes. Bruk ikke noen teknikk som kan gjøre noen forlegne eller føle seg mindreverdige.

Er materialet godkjent av Kirken?

Bruk de gjeldende utgavene av standardverkene og det leksjonsmaterialet som er utgitt av Kirken. Vurder å bruke de teknikkene som er foreslått i leksjonen før du leter i andre kilder etter idéer. Ethvert materiale eller idéer som ikke står i leksjonsboken, må fremheve sannhet og godhet. Som supplement til leksjonsmaterialet og Skriften kan du bruke taler fra generalkonferansene, *Liahona*, audiovisuelt materiale som Kirken har produsert, og bilder.

Har jeg fulgt riktig fremgangsmåte for å forberede å bruke teknikken?

Noen teknikker krever spesielle forberedelser. Du må for eksempel ha biskopens godkjennelse for å invitere gjestetalere, og stavspresidentens godkjennelse for å invitere gjestetalere til stavsmøter (se *Kirkens instruksjonshåndbok, bok 2: Prestedømsledere og ledere i hjelpeorganisasjonene* [1998], s. 323).

Mer informasjon

Du vil finne mer informasjon om å velge teknikker i leksjon 8 og 9 i kurset Undervisning i evangeliet (s. 222–29).

VALG AV EFFEKTIVE TEKNIKKER

Eldste Boyd K. Packer sa følgende: «Når vi underviser om moral og åndelige verdier, underviser vi i noe u håndgripelig. Ingen undervisning er trolig vanskeligere å gjennomføre, heller ikke så berikende når man lykkes. Det finnes teknikker å ta i bruk og virkemidler å bruke. Det er ting lærere kan gjøre for å forberede seg og sin undervisning så elevene ... kan bli undervist, og deres vitnesbyrd kan bli formidlet fra den ene til den andre» (Teach Ye Diligently, rev. utg. [1991], s. 62).

Effektive undervisningsteknikker gjør leksjoner klarere, mer interessante og minneverdige. Still deg alltid følgende spørsmål når du skal velge en bestemt teknikk, for å være sikker på at den vil ha tilsiktet virkning.

Vil teknikken hjelpe elevene til å forstå bedre de prinsippene jeg skal undervise i?

Effektive teknikker kan brukes for å forklare prinsipper og understreke leksjoner. En ung misjonær underviste for eksempel en undersøker om nødvendigheten av at evangeliet ble gjengitt til jorden. Undersøkeren svarte at hans kirke hadde lært ham mange verdifulle sannheter, og at det alltid hadde vært godt nok for hans familie. For å hjelpe undersøkeren til å forstå bedre hva frafallet innebar, og at det var nødvendig med en gjenopprettelse, tok misjonæren med seg en tommestokk til neste samtale. Hun forklarte at tommestokken var nøyaktig én meter lang. Hvis bare noen få centimeter ble tatt bort, ville tommestokken likevel være nyttig til å måle visse lengder, men den ville ikke lenger kunne måle en hel meter. Etter at apostlene var døde, gikk deler av sannheten tapt her og der. Forandringer snek seg inn i læren fordi det ikke fantes en profet til å tale for Herren. Deler av sannheten var til stede, og de var gode, men de representerte ikke hele sannheten. For at en kirke kan være Jesu Kristi Kirke, må den ha hele sannheten slik han forkynte den. Hvis ikke, forkynner den bare i liten grad det den skulle forkynne.

Vil teknikken være god utnyttelse av tiden?

Mange lærere tror de har rikelig tid i begynnelsen av en leksjon. Følgelig kan de bruke de første minuttene uklokt ved å bruke for mye tid på en hyggelig undervisningsteknikk. Og så, halvveis i undervisningsperioden oppdager de at de ennå har igjen det meste av leksjonen. For å gjøre opp for tapt tid er de tilbøyelige til å haste videre og hoppe over viktige deler av leksjonen. De skynder seg ofte gjennom konklusjonen fremfor å benytte anledningen til å sammenfatte tanker og hjelpe elevene til å skjønne hvordan de kan anvende de prinsippene det er undervist om.

Planlegg nøye hvilke teknikker du vil bruke i leksjonen, og hvor mye tid du vil bruke på dem. Det vil hjelpe deg å få god variasjon uten å la dem bli det sentrale i leksjonen.

Pass på at de teknikkene du bruker, ikke er for tidkrevende i forhold til de prinsippene du underviser om. Å arbeide i små grupper kan være effektivt når man skal undervise i et vanskelig prinsipp, men siden det tar ganske mye tid, er det kanskje ikke den beste måten når man skal undervise i et enkelt prinsipp.

Vil teknikken dekke elevenes behov?

De teknikkene du bruker, skulle hjelpe elevene å forstå det prinsippet du underviser om, og gi dem et sterkere ønske om å etterleve det. Sørg for å få kjennskap til elevenes bakgrunn, hva de har utrettet, hvilke mål de har, osv., så du kan velge teknikker som vil være instruktive, verd å huske og inspirerende. Når du forstår dem du underviser, kan du unngå teknikker som kan krenke dem eller forvirre dem.

Bruker jeg samme teknikk for ofte?

Også en overbevisende undervisningsteknikk kan bli kjedsommelig hvis den brukes for ofte. Forviss deg om at du bruker forskjellige undervisningsteknikker.

Mer informasjon

Du finner mer informasjon om valg av teknikker i leksjon 8 og 9 i kurset Undervisning i evangeliet (s. 222–29).

HVORDAN BEGYNNE UNDERVISNINGEN

Før en symfoni begynner kan konsertpublikumet ofte høre en forvirrende kombinasjon av lyder. Alle musikerne forbereder seg til konserten samtidig ved å stemme instrumentene og øve individuelt. Men når dirigenten kommer inn på scenen og løfter taktstokken, blir de alle stille, oppmerksomme og klare til å arbeide sammen om å spille vakker musikk.

På samme måte som en dirigent som samler musikerne foran en konsert, skulle du samle familiemedlemmer eller klasse-medlemmer ved begynnelsen av undervisningen. Før du begynner å undervise er det kanskje noen som leser, andre sitter stille og atter andre prater sammen. Du kan høre flere samtaler samtidig. Selv etter en åpningsbønn kan det være at noen av de tilstedeværende ikke er helt innstilt på å bidra til leksjonen. Og selv om det skal mer til enn å løfte en taktstokk, finnes det enkle måter å få alle til å rette oppmerksomhet mot leksjonen på.

Retningslinjer for å begynne en leksjon

Innledningen til en leksjon skulle gjøre noe mer enn å få tilhørernes oppmerksomhet. Hvis en innledning ikke har noe med leksjonen å gjøre, vil den sannsynligvis svekke mer enn å hjelpe til. Hvis en Søndagsskole-lærer f.eks. forteller en vits i begynnelsen av en leksjon, blir nok klassemedlemmene oppmerksomme, men de vil antagelig også ledes til å tenke på noe som hindrer dem i å fokusere på de prinsipper som det skal undervises i.

Du bør ikke komme med unnskyldninger (f.eks. «jeg føler meg ikke helt forberedt») og andre uttrykk som ikke leder direkte til leksjonen.

Når du underviser i forskjellige leksjoner, så begynn ikke med den samme teknikken hver gang. Variasjon vil øke interessen og tilføre et overraskende element. Overvei gjerne å bruke noen av de teknikkene som er beskrevet i denne boken på s. 159–84. Du vil finne retningslinjer om valg av passende teknikker på s. 91–92.

Eksempler på virkningsfulle innledninger

Bruk av konkretisering

Du kan bruke gjenstander for å undervise om prinsipper i evangeliet (se «Sammenligninger og konkretisering», s. 175–76). For å begynne f.eks. en leksjon om å velge det som er mest verdifullt for sjelen, kan du vise en ordentlig penge-seddel ved siden av «lekepenger» av samme størrelse. Spør så dem du underviser, hvilken av dem de ville ta som lønn for det arbeidet de gjør. Dette kan lede til en samtale om hvilke læresetninger som er ekte, og hvilke som er falske.

Skriv spørsmål på tavlen

Å skrive spørsmål på tavlen før klasseperioden vil få elevene til å begynne å tenke på et emne selv før undervisningen begynner. I en leksjon om f.eks. å påta oss Kristi navn kan du skrive følgende spørsmål på tavlen:

- Hva gjør du på grunn av at du har påtatt deg Kristi navn?
- Hva gjør du *ikke* på grunn av at du har påtatt deg Kristi navn?

Fortell en historie

Historier kan vekke tilhørernes interesse. Vi kan ofte undervise mer effektivt i et prinsipp når vi først forteller en historie for å illustrere det. Det hjelper tilhørerne til å forstå prinsippet på grunnlag av dagligdagse erfaringer.

KONKLUSJON PÅ LEKSJONEN

«Å, nå har tiden gått, og jeg er ikke helt ferdig med leksjonen. Et øyeblikk, bare. Jeg skal raskt gjennomgå den siste delen.» Nesten alle har hørt en lærer si noe lignende. En slik uttalelse viser at læreren har tapt en viktig anledning til å undervise: anledningen til å bringe leksjonen til en virkningsfull konklusjon.

Egenskaper ved en effektiv konklusjon

Effektive konklusjoner kommer ikke tilfeldig, de må forberedes som en del av leksjonen. Konklusjoner er mest virkningsfulle når de har noen av disse egenskapene:

- De er korte, konsise og rettet mot budskapet. De skulle i alminnelighet ikke inneholde stoff som du ikke har tatt med i undervisningen.
- De er en oppsummering av og knytter sammen de prinsippene dere har snakket om.
- De understreker viktige poeng som deltakerne har nevnt.
- De hjelper elevene til selv å anvende evangeliets prinsipper.
- De er oppløftende, motiverende og positive.
- De innbefatter tid til vitnesbyrd.

Det følgende er eksempler på måter å konkludere en leksjon på:

- Gjenta leksjonens formål. Spør elevene hvordan de vil anvende det i uken som kommer.
- Be et par elever før klasseperioden begynner om å høre oppmerksomt etter og være forberedt til å hjelpe til med

å oppsummere ett av hovedpunktene i leksjonen eller hele leksjonen.

- Spør elevene hva de ville si hvis noen vil vite hva de har lært av leksjonen.
- Bruk et arbeidsark for å hjelpe elevene å oppsummere hovedpunktene i leksjonen (se «Arbeidsark», s. 160–62).

Gi rom for en konklusjon

For å gi en god konklusjon må du være våken og fleksibel når det gjelder bruk av tiden. Selv godt forberedte leksjoner går ikke alltid som planlagt. Elevenes behov kan føre til at du bruker mer tid på et spesielt punkt enn du har forventet.

Når det skjer, må du passe tiden. Avslutt diskusjonen før tiden er omme. Gjør alt du kan for å lage en myk overgang fra emnet som drøftes, ved å ta det med i en rask oppsummering. Deretter kan du avslutte leksjonen.

Tilpassing av de konklusjoner du har forberedt

Det hender at du må forandre på en forberedt konklusjon på grunn av en spesiell diskusjon, kommentar eller tilskyndelse fra Ånden. Følgende historie er et eksempel på at en lærer trakk fordel av en unik anledning til å konkludere en leksjon:

Mot slutten av en morgenseminar-klasser ønsket læreren å avslutte en diskusjon. Hovedtanken i leksjonen var at vi kommer til Kristus når vi er lydige mot budene. Klassen hadde snakket om ting noen tenåringer gjør som hindrer dem i å komme til Frelseren og fullt ut motta velsignelsene ved hans forsoning.

Læreren hadde planlagt å avslutte med å henvise til en liste på tavlen. Men han hadde lagt merke til et maleri som en elev hadde laget til et kunstprosjekt på skolen. Det skildret et lam som tittet ut gjennom et tregjerde. Læreren ba om lov til å vise maleriet til klassen, og han forklarte hva han så i maleriet. «Som vi snakket om i leksjonen,» sa han, «er Frelseren Guds lam, han som ga sitt liv for at vi alle kan komme til ham og gjennom ham få evig liv. Gjerdet på maleriet er som de hindringene som skiller oss fra ham.»

Læreren uttrykte håp om at elevene ville fjerne «gjerder» som hindret dem i å komme nærmere Frelseren. Han bar vitnesbyrd om Frelserens innbydelse: «Kom til meg, ... og jeg vil gi dere hvile» (Matteus 11:28). Klasseperioden var over, og læreren leverte maleriet tilbake. Åndens innflytelse ble værende mens elevene forlot bygningen.

FORBERED ALT SOM ER NØDVENDIG

Når vi vier oss til Herrens verk, må vi engasjere oss i det harde arbeidet vi kaller forberedelse ... Herrens belæring om å undervise ved Ånden gjør det ikke i den minste grad mindre nødvendig å forberede oss ...

Vi må studere Skriften. Vi må studere de levende profeters læresetninger.

Vi må lære alt vi kan for å gjøre oss presentable og forståelige ...

Forberedelse er en forutsetning for å undervise ved Ånden.

*Eldste Dallin H. Oaks, «Undervis og lær ved Ånden»,
Liahona, mai 1999, s. 14–24.*

TA DEG TID TIL Å FORBEREDE

Etter at den oppstandne Frelseren hadde tilbragt en dag med å undervise nephittene, befalte han dem å ta tid til å forberede seg til det han skulle lære dem neste dag. Han sa: «Gå derfor hjem og tenk over hva jeg har sagt og be Faderen i mitt navn at I må forstå, og bered eders sinn til i morgen» (3. Nephi 17:3). Du kan anvende dette prinsippet i din forberedelse som lærer. Når du tar deg tid til å forberede deg med omtanke og bønn, vil du bli velsignet med større forståelse. Du vil bli mer mottakelig for Åndens veiledning.

Begynn å forberede leksjonen tidlig

Det kan skje at du får undervisningsoppdrag som krever forberedelse i siste øyeblikk. Men vanligvis vil du kunne begynne forberedelsene i god tid på forhånd. Det er en viktig del av undervisningen. Jo tidligere du begynner å be angående, fordype deg i og forberede neste leksjon, jo mer tid vil du ha til å bli ledet av Ånden og til å se etter eksempler, sammenligninger og andre idéer å berike leksjonen med (se «Hvordan gjenkjenne og følge Åndens tilskyndelser når du underviser», s. 47–48, «Vi kan se etter noe å lære overalt», s. 22–23, «Sammenligninger og konkretisering», s. 163–64). Du vil ha tid til å be elevene om å forberede spesielle oppgaver, f.eks. musikkinnslag (se s. 172–74). Du vil også få tid til å finne og forberede ressurser fra møtehusets bibliotek (se «Kirkens ressurser til undervisning i evangeliet», s. 105).

Det er ofte nyttig å begynne å tenke på neste leksjon like etter at du har undervist den foregående. Du vil sannsynligvis være mest oppmerksom på elevenes behov og interesser umiddelbart etter at du har vært sammen med dem. Da vil du også være mest klar over hvordan de reagerer på din undervisning. Du kan evaluere fremgangsmåte og teknikker mens du har dem ferskt i minnet.

Finn glede i å forberede

En lærer beskrev gleden vi opplever når vi tar oss tid til forberedelse:

«Mange har oppdaget gleden ved å undervise i evangeliet, men det er en annen distinkt glede forbundet med undervisning – gleden ved å forberede den. Ofte betrakter vi forberedelsen av leksjoner som et ork og utsetter det til siste øyeblikk. På samme måte som det å be i hast, blir også forberedelse i siste øyeblikk overfladisk og ikke særlig effektivt.

Jeg har selv forberedt meg på den måten. Det er ikke behagelig og styrker ikke selvtilliten. Men jeg har også opplevd å føle meg svært opprømt mens jeg har forberedt meg til å undervise. Det kan være en tid for meningsfylt bønn og dype tanker. Jeg har oppdaget at det er en god tid for tilbedelse, selvransakelse, forståelse og inspirasjon ...

... Når jeg har følt gleden ved forberedelse, har jeg oppdaget store perler i form av visdom og innsikt. Jeg ser at jeg lærer langt mer gjennom min forberedelse enn jeg noen gang vil få tid til å undervise om ...

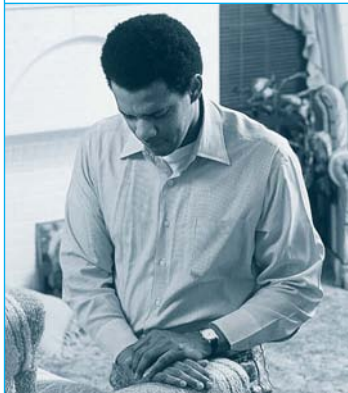
Uansett hvor man skal undervise i sannheten, er behovet for forberedelse stort sett det samme. De som utvikler en metode for å forberede seg godt, vil oppdage at de har en gledesfylt erfaring i vente.» («Forbered deg til å undervise», *Lys over Norge*, sep. 1996, s. 26.)

Ta deg tid til personlig forberedelse

Husk at i dine bestrebelser på å undervise i Jesu Kristi evangelium er det ikke nok bare å forberede leksjoner. Du trenger også å forberede deg selv. Ta deg tid til å studere rådet i boken om hva du kan gjøre for å forberede deg åndelig til å undervise i evangeliet (se s. 11–20). Planlegg også å være med på lærerutviklingsmøter. På disse møtene vil du og andre lærere og ledere komme sammen for å lære undervisningsteknikker som vil gi deg større ferdighet og selvtillit.

FORBEREDELSE AV LEKSJONER

Den korte tiden du bruker på å undervise i en leksjon hjemme eller i Kirken, kan ha evig virkning på dem du underviser. Hver leksjon kan hjelpe dem å føle Åndens påvirkning, få større kjærlighet til vår himmelske Fader og Jesus Kristus og bli mer innstilt på å etterleve evangeliet. Ha dette i tankene når du forbereder leksjoner. Hvor godt du lykkes med å representere Herren og undervise ved Ånden vil være betinget av den omhu du legger i forberedelsen av leksjonene.

Begynn leksjonsforberedelsen tidlig

Det tar tid og oppmerksomhet å planlegge en leksjon. Så snart du er ferdig med én leksjon, så begynn å forberede den neste. Du vil sannsynligvis være mest oppmerksom på elevene og deres behov umiddelbart etter at du har vært sammen med dem. Du vil da også være mest oppmerksom på hvordan de reagerer på din undervisning.

Tre spørsmål til veiledning i forberedelsen

Når du begynner å forberede en leksjon, så gjennomgå stoffet med en bønn i ditt hjerte. Overvei elevenes behov og interesser. Tenk så nøye over de tre nedenstående spørsmålene. De skulle være en veiledning gjennom forberedelsen.

1. Hva bør skje med dem jeg underviser, som følge av denne leksjonen?
2. Hvilke konkrete prinsipper bør jeg ha med?
3. Hvordan bør jeg undervise i disse prinsippene?

Det følgende er noen konkrete måter å bruke disse spørsmålene på når du

begynner å forberede leksjoner. Når du gjennomgår en leksjon på denne måten, skriver du ned idéer du får. Det vil gi deg et grunnlag for fortsatt fordypelse i leksjonen.

1. Hva bør skje med dem jeg underviser, som følge av denne leksjonen?

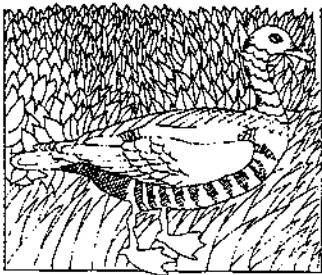
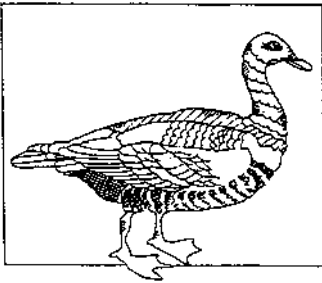
Studer og grunn på leksjonsstoffet og tilhørende skriftsteder. Overvei hva de du underviser, skulle forstå, føle, ønske eller gjøre som et resultat av leksjonen. Når du f.eks. skal forberede en leksjon om bønn, vil du kanskje at elevene skal forstå hvor viktig bønn er, og at de skulle bestemme seg for å holde bønn morgen og kveld. Når du skal forberede en leksjon om familieansvar, vil du kanskje at familiemedlemmer som et resultat av leksjonen skulle bli flinkere til å utføre plikter i hjemmet. Når du skal undervise i en leksjon om skriftstudium vil du kanskje at leksjonen skal anspore elevene til å studere Skriften daglig.

Mange leksjoner i bøker som Kirken har produsert, inneholder et uttalt formål. Disse kan hjelpe deg å avgjøre hvordan hver leksjon skulle påvirke elevene.

2. Hvilke konkrete prinsipper bør jeg ha med?

Ha alltid for øyet hvilke behov og hvilken bakgrunn dine elever har. Spør deg selv: «Hvilke prinsipper i leksjonen vil hjelpe dem jeg underviser, til å takle de utfordringene de har?»

Ofte inneholder en leksjon mer stoff enn du kan bruke på den tiden du har til rådighet. I slike tilfeller skulle du velge ut det som vil ha størst nytte for dem du underviser.

Gjennomgå disse to illustrasjonene. Hvilken av dem viser best hvordan en and ser ut? Legg merke til at den første illustrasjonen har enda flere detaljer og ingen andre elementer som kan lede oppmerksomheten bort fra anda. Når du velger å rette søkelyset mot ett eller to prinsipper i en leksjon, pass da også på at du ikke tar med noe som kan lede oppmerksomheten bort fra dem. Forbered leksjoner som er lik den første illustrasjonen: enkle, tydelige og målrettede.

Hvor mye stoff du dekker, er mindre viktig enn hvor stor påvirkning det øver på dem du underviser. Fordi for mange begreper på en gang kan gjøre elevene forvirret eller trette, er det som regel best å konsentrere seg om ett eller to hovedprinsipper. Deretter kan du finne flere supplerende punkter i boken.

Prøv ikke å bruke alt som kan sies om et spesielt emne. Elevene vil sannsynligvis allerede ha en viss forståelse av det. Leksjonene skal supplere, klargjøre og bekrefte det de vet. Husk at leksjonen din ikke er den eneste gangen de vil lære om emnet.

3. Hvordan bør jeg undervise i disse prinsippene?

Du bør velge undervisningsteknikker som vil hjelpe elevene å forstå og anvende de prinsippene du underviser om (informasjon om valg av undervisningsteknikker finner du på s. 91–92).

Når du skal velge teknikker, bør du først se igjennom diskusjonsspørsmålene, historiene og læreaktivitetene som er foreslått i leksjonsboken. Hvis du mener de teknikkene vil dekke behovene til dem du underviser, gjør du deg kjent med dem. Hvis du synes du vil bruke andre teknikker, begynner du tidlig å ta stilling til hvordan du vil undervise om prinsippene. Vurder å bruke eksempler, illustrasjoner, sammenligninger eller personlige erfaringer som vil hjelpe til med å undervise om leksjonens hovedprinsipper.

De teknikkene du bestemmer deg for å bruke, medfører kanskje at du må skaffe materiell fra møtetusets bibliotek, f.eks. bilder, gjenstander, salmebøker eller videokassetter.

Finpuss idéene dine

Når du har fått de første idéene til hvordan du vil fremlegge en leksjon, kan du utvikle disse og finpusse dem. Hvis du har begynt forberedelsene tidlig, vil du være mer oppmerksom på erfaringer,

historier og skriftsteder som vil hjelpe dem du underviser. Tanker kan komme til deg mens du grunner på prinsippene du skal undervise, og elevenes behov. Det er én måte Ånden kan veilede deg i forberedelsen på. Ha gjerne en notisbok med deg så du kan skrive ned idéer etter hvert som de kommer.

Det er nyttig på dette stadiet i planleggingen å lese på nytt de skriftstedene som skal brukes i leksjonen. Det vil hjelpe deg til å forstå dem bedre og anvende dem på dem du underviser.

Tilpass og revider etter behov

Etter som tiden for undervisning nærmer seg, vil det sannsynligvis være nødvendig med noen siste tilpasninger. Dette er som den beskæring en gartner gjør for å få riktig form på et tre eller en busk. På dette stadiet skulle du:

- Ha klart for deg hva som burde skje i elevenes liv som et resultat av denne leksjonen. Spør deg selv: «Vil leksjonen føre til disse resultatene?»
- Gjennomgå de spesielle punktene du vil ha med fra leksjonen: hovedprinsippene og de supplerende idéene. Ordne et klart utkast. Pass på å planlegge en klar begynnelse og en sterk, målrettet konklusjon (se «Hvordan begynne undervisningen», s. 93, «Konklusjon på leksjonen», s. 94–95).
- Slutfør de undervisningsteknikkene du vil benytte. Forviss deg om at de teknikkene du velger vil hjelpe elevene til å anvende de prinsippene du underviser om.
- Slutfør det materialet du vil benytte.

Ånden kan tilskynde deg til å gjøre forandringer helt til siste minutt. Du kan til og med bli tilskyndet til å gjøre forandringer i det øyeblikket du underviser. Vær åpen for alle disse tilskyndelsene, og erkjenn at det er din grundige forberedelse som gjør det mulig å motta vedvarende veiledning fra Ånden.

TILRETTELEGGELSE AV LEKSJONER PÅ GRUNNLAG AV KONFERANSETALER OG ANDRE KILDER

En strukturert leksjonsbok er ikke tilrettelagt for enhver undervisningssituasjon i Kirken. I noen situasjoner kan du undervise på grunnlag av artikler i *Liahona* eller fra taler fra generalkonferanser. I andre sammenhenger kan du undervise fra en bok som inneholder studiespørsmål, men ingen leksjonsutforming.

Når du tilrettelegger leksjoner på grunnlag av disse kildene, skulle du følge forslagene under «Forberedelse av leksjoner» (s. 98–99). Ånden vil da lede deg i dine avgjørelser mht. hva du skal undervise i og hvordan du skal gjøre det.

Eksempler på hvordan du kan planlegge en leksjon på grunnlag av en konferansetale

Overvei dette utdraget fra en generalkonferansetale av eldste Joseph B. Wirthlin:

«Siste del av den 13. trosartikkel lyder: 'Vi søker etter alt som er skjønt, prisverdig og godt.'

Ordet *søker* betyr at man aktivt søker etter, prøver å oppdage, prøver å tilegne seg. Det krever en aktiv, pågående holdning til livet. Abraham, f.eks., 'søkte etter fedrenes velsignelser ... og var en som fulgte rettferdighet' (Abraham 1:2). Det er det motsatte av å vente passivt på at noe godt skal komme til oss uten at vi selv foretar oss noe for å få det.

Vi kan fylle vårt liv med gode ting og ikke gi rom for noe annet. Vi har så mye godt å velge blant at vi aldri trenger å ta del i ondskap.» (*I Lys over Norge*, juli 1992, s. 86.)

Dette eksemplet viser én måte å tilrettelegge en leksjon på grunnlag av denne uttalelsen.

1. Les eldste Wirthlins uttalelse.

Tenk i ydmykhet på dem du skal undervise, og overvei hvordan dette avsnittet angår dem.

2. Ta stilling til hva som burde skje i deres liv som følge av leksjonen.

Hvis du f.eks. underviser ungdom, vil du kanskje ha dem til å sette seg mål som vil hjelpe dem å søke etter noe som er godt. Det kan være mål for skriftstudium, sunn avkobling eller oppløftende aktiviteter sammen med venner.

3. Bestem hvilket eller hvilke hovedprinsipper du vil undervise om, i tillegg til andre underbyggende idéer.

Valget av punkter å legge vekt på skulle avhenge av hvilke behov de du underviser, har. Hvis du er flittig og tar bønnen til hjelp, vil Ånden veilede deg i å ta den avgjørelsen.

Hvis du f.eks. skal undervise ungdom om hvor viktig det er å søke etter det som er godt, kan du rette søkelyset mot eldste Wirthlins uttalelse om at «vi har så mye godt å velge blant at vi ikke trenger å ta del i ondskap». Underbyggende tanker kan være at vi aktivt må søke etter det som er godt, og at vi kan søke Herrens hjelp når vi gjør det.

Mens du forbereder å undervise i disse prinsippene, kan du slå opp i Lære og pakter 6:7, som sier: «Søk ikke etter rikdom, men etter visdom», og Lære og pakter 46:8, som sier: «Søk oppriktig etter de beste gaver». Mens du studerer disse skriftstedene, vil du ta stilling til hvilke som vil være mest nyttig når du skal undervise i prinsippene i leksjonen.

4. Vurder hvordan du vil fremlegge hovedidéene og de underbyggende idéene du har valgt.

Se nøye gjennom de undervisningsteknikkene som er beskrevet på s. 159–84. Du vil få idéer når du overveier hvordan du vil undervise klassen din.

Du kan f.eks. ha en tavleaktivitet der elevene setter opp forskjellige måter å tilbringe tiden på. Det kunne lede til en diskusjon om hvorvidt de oppfyller eldste Wirthlins råd om «å fylle vårt liv med gode ting og ikke gi rom for noe annet».

Når du overveier å lede en slik diskusjon, kan du begynne å tenke på spørsmål du vil stille (se «Undervis med spørsmål», s. 68–70). Når du f.eks. snakker om hvor viktig

det er å leve i overensstemmelse med eldste Wirthlins råd, kan du spørre: «Hvilke forandringer kan vi gjøre som vil hjelpe oss å fylle vårt liv med gode ting?»

Jo grundigere du overveier elevenes spesielle behov, og jo mer inngående du studerer de forskjellige undervisningsteknikkene i denne boken, jo mer selvtillit og oppfinnsomhet vil du få når det gjelder å få idéer til undervisningen.

Å tilrettelegge leksjoner på grunnlag av konferansetaler og andre kilder vil kreve ekstra kreativitet. Når du forbereder deg flittig og søker Ånden, vil du bli inspirert undervis. Du og de du underviser, vil bli velsignet som følge av din forberedelse.

TILPASS LEKSJONER TIL DEM DU UNDERVISER

Kirkens leksjonsbøker er omhyggelig utarbeidet for å sikre at Kirkens læresetninger blir bevart rene. De fastsetter retningslinjer for å undervise innen Kirken, og de sikrer en samsvarende behandling av evangeliets emner og prinsipper. Du skulle være tro mot de læresetninger og retningslinjer som finnes i disse bøkene. Men du trenger ikke fremlegge leksjonene akkurat slik de står i bøkene. Du kan tilpasse dem i henhold til elevenes behov og omstendigheter.

Uansett hva du gjør for å tilpasse leksjoner, må du huske at tilpasningene skal hjelpe elevene å forstå og etterleve evangeliets prinsipper. Derfor skulle du bare gjøre tilpasninger etter et ydmykt studium av leksjonsmaterialet og ha omtanke for den enkelte elev. Når du søker å tilpasse en leksjon, skulle følgende være retningsgivende: (1) boken du har fått utlevert, (2) de tre sentrale spørsmålene som behandles på s. 98–99 i denne boken og (3) undervisningsnormene som er gitt i denne boken, som å ha kjærlighet til dem du underviser, undervise ved Ånden og undervise i læren.

Eksempler på tilpasning av leksjoner

Følgende situasjoner representerer noen få måter å tilpasse leksjoner til elevene på:

Med materiale fra nyere numre av Liahona

Når du leser en historie i en leksjon om tjeneste, blir du minnet om en lignende

historie i et av de siste numrene av *Liahona*. Du føler at de unge kvinnene i klassen vil forholde seg bedre til historien i *Liahona*, derfor bruker du den istedenfor den i boken.

Du lager dine egne læreaktiviteter

Når du forbereder en leksjon for en gruppe Primær-barn, leser du oppmerksomhets-aktiviteten i begynnelsen av leksjonen. Du føler at akkurat denne aktiviteten ikke vil hjelpe barna i din klasse. Du overveier barnas behov og lager en aktivitet som vil hjelpe dem å konsentrere seg om det prinsippet du vil lære dem.

Du forlater det foreslåtte leksjonsutkastet

Du forbereder å undervise diakonene i wardet. Leksjonsboken for Det aronske prestedømme foreslår å bruke rollespill for å hjelpe dem å anvende et prinsipp i evangeliet. Når du tenker på de unge mennene du underviser, blir du minnet om noen erfaringer de nylig har hatt. Du føler at en enkel diskusjon om disse erfaringene vil være mer effektivt enn et rollespill.

Tilpasning av leksjoner for ulike aldersgrupper

Du finner idéer til tilpasning av leksjoner for forskjellige aldersgrupper i denne boken, i delen med tittelen «Undervisning for forskjellige aldersgrupper» (s. 107–124).

VURDERING AV LEKSJONSPRESENTASJONER

Etter at en lærer i Evangeliets lære hadde undervist i en leksjon, var han urolig over det han hadde erfart under undervisningen. Noen deler hadde gått bra, men andre var en skuffelse. «Hvorfor gikk noe bra og noe ikke?» spurte han seg selv. «Hva ville jeg gjøre igjen hvis jeg skulle fremlegge denne leksjonen? Hva ville jeg forandre på?» Spørsmålet surret i hodet hans mens han tenkte på hvordan han kunne hjelpe klassemedlemmene å lære evangeliet. Spørsmålene denne læreren stilte seg, er nesten universelle blant lærere.

I tillegg til å evaluere hva elevene har lært (se «Hvordan vet du om de lærer?», s. 73), er det også viktig å vurdere hvor godt vi har fremlagt leksjonen. President Spencer W. Kimball sa følgende om viktigheten av å evaluere oss selv og søke å forbedre oss: «Vi sikrer og fastsetter akseptable normer for et utmerket arbeid... og måler vårt arbeid etter dem. Vi skulle være mindre interessert i å overgå andre, mer interessert i å overgå våre egne tidligere prestasjoner.» (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, red. Edward L. Kimball [1982], s. 488.)

Vi skulle ta oss tid etter hver leksjon til å følge president Kimballs råd om å «måle vårt arbeid». Det vil hjelpe oss i forberedelsene til neste leksjon og fortsette å forbedre oss som lærere.

Uansett hvilke forandringer du blir tilskyndet til å gjøre, må du huske at evalueringen av din undervisning skulle være en positiv erfaring og ikke gjøre deg motløs. Hver gang du oppdager en måte å forbedre undervisningen din på, oppdager du en ny måte å hjelpe andre til å lære evangeliet og etterleve dets prinsipper.

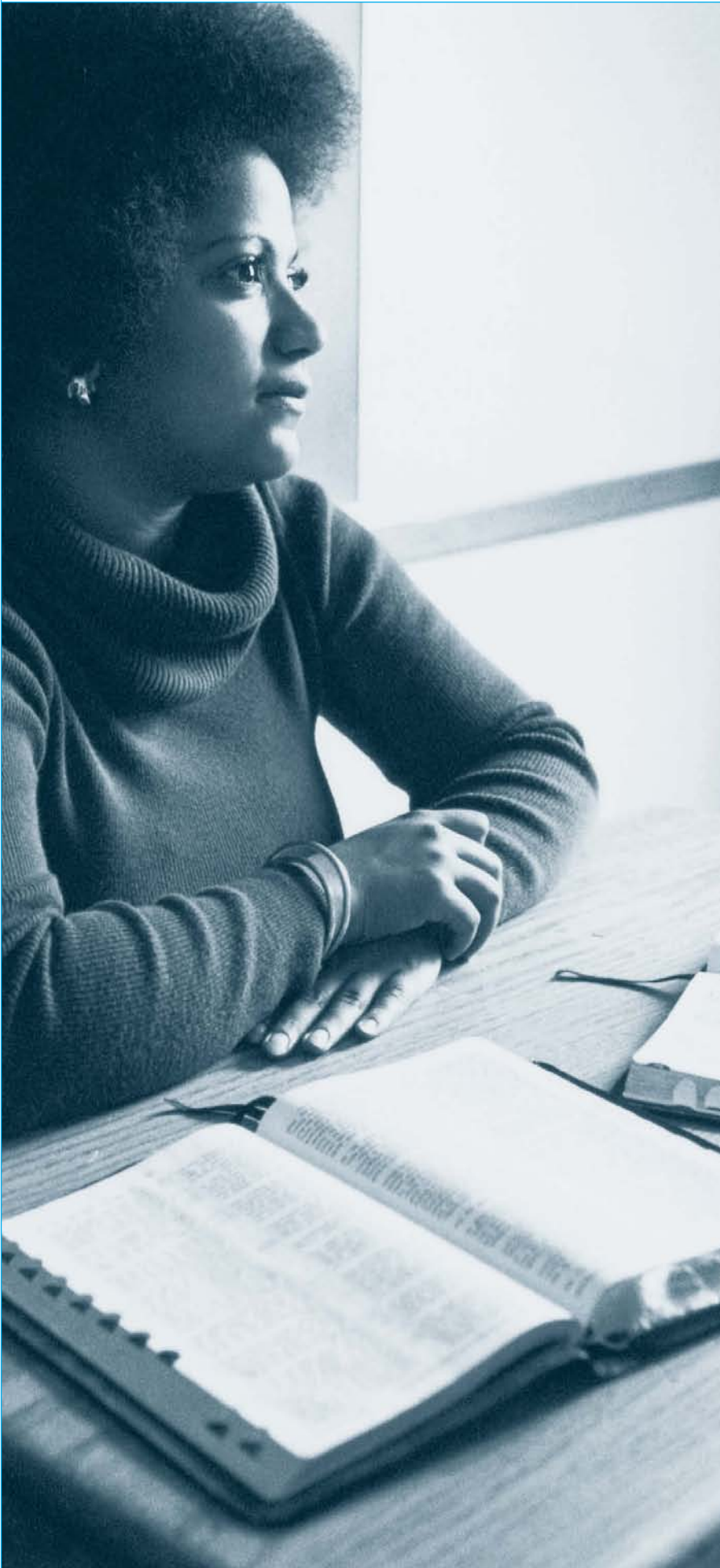
Spørsmål for å evaluere dine leksjonspresentasjoner

Hvorvidt en leksjon er vellykket eller ikke, måles ved hvilken virkning den har på dem du underviser. For hver leksjon du evaluerer, skulle du prøve å erindre elevenes respons på forskjellige punkter i leksjonen. Du vil huske deres reaksjon bedre hvis du leser utkastet du brukte til å fremlegge leksjonen.

Spørsmålene nedenfor kan hjelpe deg med å evaluere leksjoner. Legg merke til at de første spørsmålene hjelper deg å se hva du har gjort bra. Du kan vanligvis lære mer om hvordan du kan forbedre deg ved å først fokusere på det som har gått bra, istedenfor på skuffelsene. Når du ydmykt erkjenner dine sterke sider, kan du bygge på dem og bruke dem til å forbedre undervisningen generelt. Når du har overveiet hva du har gjort godt, kan du finne ut hva du kan gjøre bedre.

- På hvilke punkter i leksjonen virket elevene mest villige til å delta? Når virket de mindre villige til å delta?
- På hvilke punkter i leksjonen syntes de å være mest påvirket av Åndens innflytelse? Når virket det som de følte Ånden i mindre grad?
- På hvilke punkter i leksjonen syntes de å være mest ettertensomme? Når syntes det som de tenkte mindre dypt?
- På hvilke punkter i leksjonen virket det som de anvendte den på seg selv? Når syntes det som de ikke anvendte leksjonen på seg selv?

Når du overveier hvert av de ovenstående spørsmålene, overvei da også disse oppfølgingsspørsmålene:

- Hvilken side ved presentasjonen syntes å bidra til responsen?
- Hva forteller det meg om elevene?
- Hvordan kan forståelsen av dette hjelpe meg når jeg forbereder neste leksjon?

Når du stiller deg selv disse spørsmålene, kan du overveie å skrive ned svarene dine så du ikke glemmer det du har lært, og de tilskyndelser du får. Du vil antakelig bli overrasket over hvor mye du lærer.

Når du ydmykt tenker på hvordan du kan nå frem til dem du underviser, kan Ånden hjelpe deg til å se hvor du kan forbedre deg. Du kan studere visse deler av denne boken. Du kan f.eks. repetere det som står om å stille spørsmål som holder diskusjonen i gang (se «Hvordan lede diskusjoner», s. 63–65), «Undervis med spørsmål», s. 68–70). Du føler kanskje at det er viktig å lære hvordan du skal begynne en leksjon på en mer interessant måte (se «Hvordan begynne undervisningen», s. 93, eller lage sterkere konklusjoner på leksjoner (se «Konklusjon på leksjonen», s. 94–95).

Du finner forslag til hvordan du kan lage en plan for forbedringer under «Sett opp en plan for å forbedre din undervisning», s. 24–27).

KIRKENS RESSURSER TIL UNDERVISNING I EVANGELIET

Kirken tilrettelegger mange ressurser for å hjelpe foreldre, lærere og ledere med å undervise i evangeliet. Skriften er Kirkens pensum og den viktigste av disse ressursene. Andre hjelpemidler er:

- *Undervisning, intet større kall*
- *Veiledning i undervisning*
- Delen «Undervisning og lederskap i evangeliet» i *Kirkens instruksjonshåndbok*
- *Idébok for familiens hjemmeaften*
- *Evangeliets prinsipper*
- *Historier fra Skriften*
- Leksjonsbøker
- *Liahona* (se igjennom bladet jevnlig for å finne historier og andre idéer)
- Bildesettet Kunst inspirert av evangeliet (en bildesamling som forteller om historier og hendelser fra Skriften, Kirkens presidenter og evangeliets prinsipper i handling)
- Andre bilder og plakater
- Kirkens salmebok
- *Barnas sangbok*
- Videokassetter og lydassetter som Kirken har produsert

Møtehusets bibliotek

Hvis møtehuset har et bibliotek, inneholder det sannsynligvis de fleste av eller alle disse hjelpemidlene. Snakk med bibliotekaren om tilgjengelig materiell.

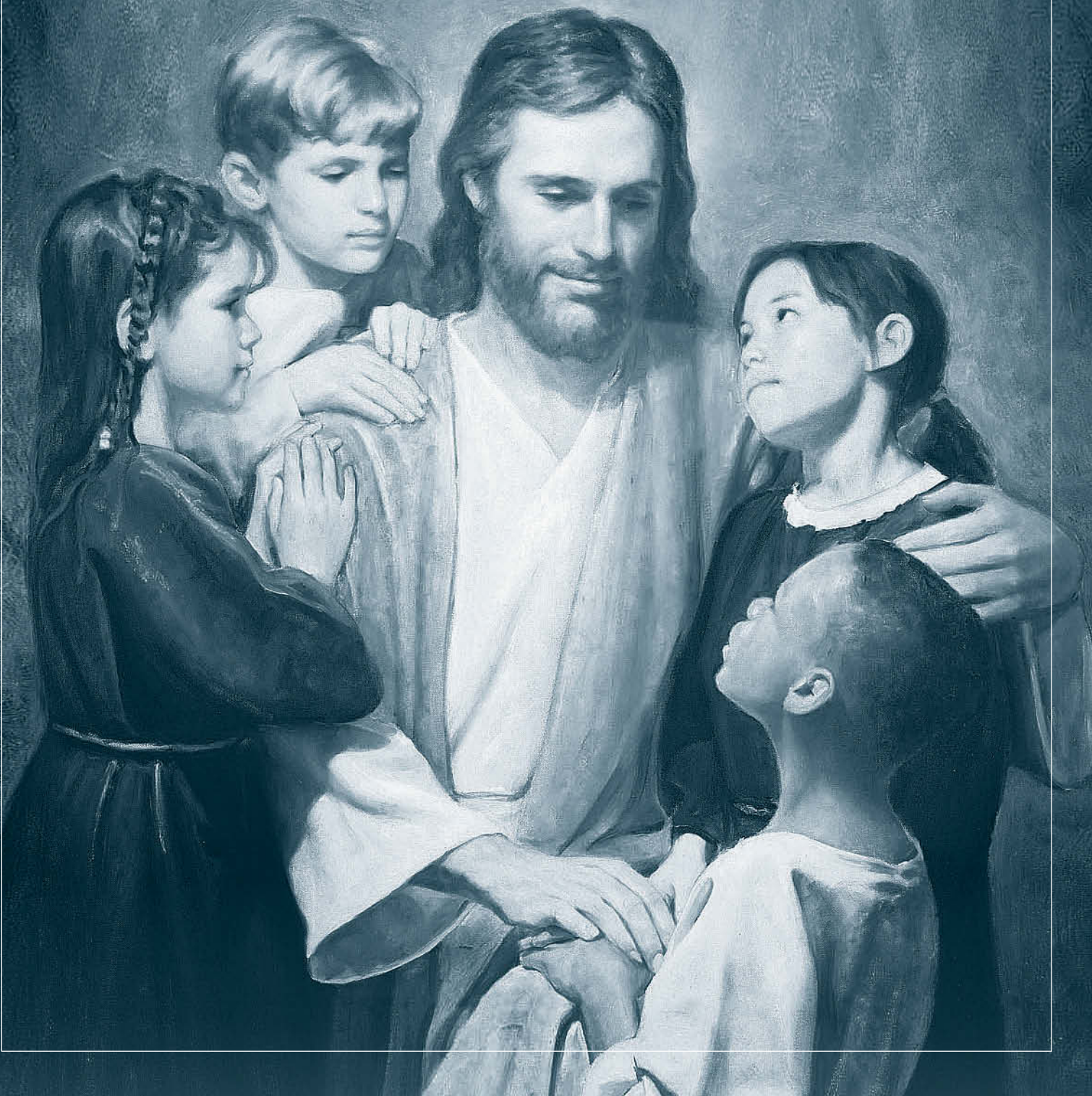
Møtehusets bibliotekar eller wardssekretæren har et eksemplar av *Katalog over Kirkens materiell* som du kan bruke. Det er en årlig publikasjon som viser det som er tilgjengelig fra Kirkens distribusjonssenter. I tillegg til det som er oppført ovenfor, inneholder katalogen annet materiell til hjelp for Kirkens medlemmer.

C

UNDERVISNING FOR FORSKJELLIGE ALDERSGRUPPER

1

UNDERVISNING AV BARN

Da den oppstandne Frelseren betjente nephittene, viste han sin store kjærlighet til små barn:

«Han tok deres små barn, en for en, og velsignet dem, og ba til Faderen for dem ...

Og han talte til forsamlingen og sa til dem: Se eders små!

Og idet de så seg om, kastet de et blikk mot himmelen, og de så himmelen åpen, og de så engler stige ned fra himmelen, likesom omgitt av ild, og de omringet de små, og de var omgitt av ild, og englene betjente dem» (3. Nephi 17:21, 23–24).

Eldste M. Russell Ballard refererte til denne beretningen da han sa: «Det skulle være klart at de av oss som er blitt betrodde dyrebare barn, har fått en hellig, edel forvaltning, for vi er de som Gud har utpekt til å omgi vår tids barn med kjærlighet, troens ild og en forståelse av hvem de er» («Se eders små», *Lys over Norge*, okt. 1994, s. 40). Frelserens eksempel er et mønster for oss når vi underviser, drar omsorg for og øver innflytelse på barn.

Det er et hellig ansvar å undervise barn i Jesu Kristi evangelium og hjelpe dem å etterleve det. Du skulle undervise dem i den sanne lære, slik profeten Nephi gjorde, han som sa: «Vi taler om Kristus, vi gleder oss i Kristus, vi preker om Kristus, vi profeterer om Kristus og vi skriver i overensstemmelse med våre profetier, så våre barn kan vite hvilken kilde de må se hen til for å få forlatelse for sine synder» (2. Nephi 25:26).

Når du underviser barn, vil du oppdage at du får spesielle velsignelser. Barna vil gi deg glede og tilskynde deg til å være et godt eksempel. Etter hvert som du opplever barnas trofasthet, kjærlighet, tillitsfullhet og håp, vil du komme nærmere Herren

og bedre forstå hans bud om å «bli som barn» (Matteus 18:3). Med Ånden til å lede deg kan du elske og undervise barna på en Kristus-lignende måte. Du kan hjelpe hvert av barna til å finne den fred som loves dem som følger Frelseren: «Alle dine barn skal belæres av Herren, og stor skal dine barns fred være» (3. Nephi 22:13).

Retningslinjer for å forstå og undervise barn

Det følgende kan hjelpe deg til bedre å forstå karakteristiske særtrekk ved barna du underviser (se også «Karakteristiske alderskjennetegn hos barn», s. 110–16, og, hvis du underviser i Primær, innledningen til den Primær-boken du bruker).

Barn tror alt. De tror på det du sier. De er mottakelige for sannheten. Du er forpliktet til å undervise dem i korrekt lære på en enkel og klar måte, i et språk og med eksempler som de kan forstå.

Barn kan føle Åndens innflytelse. Lær dem at de følelser av fred, kjærlighet og varme de har når de snakker eller synger om Jesus Kristus og hans evangelium, kommer fra Den hellige ånd. Hjelp dem å forstå at disse følelsene er en del av et vitnesbyrd.

Barn oppfatter alt bokstavelig. Alt er virkelig for dem. Hvis du bruker innviklede metaforer for å lære dem hellige evangeliske prinsipper, kan de bli forvirret. Hjelp barna å tilegne seg evangeliet ved at dere snakker om hendelser og aktiviteter som er kjente for dem: hjem, familie og verden rundt dem. Forviss deg om at de ikke misforstår det du lærer dem.

Barn er nysgjerrige og ivrige etter å lære. De liker å lære ved hjelp av varierte og nye erfaringer. De ønsker å bevege seg omkring, bruke alle sanser, utforske og prøve nye ting. Eldre barn liker utfordringen med å svare på spørsmål og løse problemer. Barna i klassen din vil være mer oppmerksomme og oppsatt på å lære når du bruker forskjellige undervisningsteknikker og aktiviteter for å undervise i evangeliets prinsipper (se «Undervis med variasjon», s. 89–90).

Barn er kjærlige og vil selv ha kjærlighet og bli akseptert. Se etter anledninger til å underbygge den gode og kjærlige væremåten som er så naturlig for barn. Fordi barn ønsker å glede deg og liker å hjelpe

andre, skulle du gi dem anledninger til å tjene. Be dem om å bære bøkene dine, holde bilder eller svare på spørsmål. Oppmuntre dem til å hjelpe hverandre. Vis at du er glad i dem. Bygg opp deres tillit ved at du så ofte som mulig forteller at du setter pris på det de gjør. Lytt oppmerksomt til det de sier.

Barn begynner å forberede fremtiden. Selv om det å bli voksen kan synes å ligge langt inn i fremtiden for barn, forbereder de seg nå på sitt fremtidige ansvar i familien, Kirken og i arbeidslivet. Du kan hjelpe dem å forstå hvordan det de opplever nå, forbereder dem. Du kan for eksempel si: «Maria, jeg så at du viste Ida hvordan hun skulle finne det skriftstedet. Du var så tålmodig og vennlig. En dag, når du er blitt mor, er jeg sikker på at du vil lære barna dine mye fint.» Eller du kunne si: «Morten, du kommer til å bli en flott misjonær en dag fordi du har lært å sette deg mål og gjennomføre dem. Jeg er så stolt av deg!»

Barna vil følge ditt eksempel. Du underviser til enhver tid, også når du ikke er klar over det. Du underviser ofte mer ved din holdning og ditt eksempel enn ved det du sier. Barn vil for eksempel legge merke til hvorvidt du behandler Skriften med respekt. De vil legge merke til hvordan du snakker om vår himmelske Fader og Jesus Kristus. De vil iakttå hvordan du etterlever de prinsippene du lærer dem. Ditt rettfærdige eksempel vil hjelpe dem å få større kjærlighet og respekt for vår himmelske Fader og hans Sønn.

Små barn har korte konsentrasjonsperioder, og de kan ikke sitte stille særlig lenge. Forvent ikke for mye av dem. Vær klar over at uoppmerksomhet kan tyde på at de er

trøtte eller sultne, at de ikke forstår noe du har sagt, at de trenger å bevege seg, eller at de kjeder seg. Den beste måten å holde på oppmerksomheten deres og hjelpe dem til å lære er å oppmuntre dem til å delta i leksjonene. Fordi barn har enorm energi, må du planlegge hvordan du skal la dem få bevege seg, se, høre, lukte eller ta på noe som en del av hver leksjon. De liker å lære gjennom gjentakelser, enkle historier, sanger og aktiviteter.

Du kan styrke familier

Hvis du er lærer eller leder, kan du hjelpe foreldrene i deres bestrebelser på å undervise barna i evangeliet. Fortell foreldrene hva du underviser i klassen så de kan underbygge disse prinsippene hjemme (se «Regelmessige anledninger til å undervise i hjemmet», s.137–39). Oppmuntre barna til å fortelle familien hva de lærer. På familiens hjemmeaften kan de synge sanger, lese skriftsteder, vise leker og fortelle om prinsipper som de lærer i Primær-klasser eller -aktiviteter. Nå og da kan du sende rapport med hjem om hvilke leksjoner eller aktiviteter barna har deltatt i, slik at hjemmet kan underbygge det barnet har lært. Du kan også la foreldrene få vite det når barnet har vært spesielt hjelpsomt, og når det har fått i oppdrag å holde bønn eller tale. Du kan innby foreldre til å fortelle om erfaringer eller bære vitnesbyrd som en del av en leksjon.

Husk at når du hjelper barna til å få et vitnesbyrd og etterleve evangeliet, kan de øve innflytelse på sin familie til det gode. Ved at du underviser barna i evangeliet og lærer dem hvordan de skal etterleve det, bidrar du til å styrke barnas familie.

KARAKTERISTISKE ALDERSKJENNETEGN HOS BARN

Barn er i kontinuerlig forandring fysisk, mentalt, sosialt, følelsesmessig og åndelig. De følger et generelt mønster i vekst og utvikling. Foreldre og lærere som er oppmerksomme på de forskjellige aldersgruppene særtrekk, vil være bedre i stand til å takle barnas oppførsel og undervise dem mer effektivt.

Noen barn kan utvikle seg raskere eller langsommere enn andre i samme alder. En spesiell seksåring kan for eksempel befinne seg nærmere en femåring eller syvåring i alderskjennetegn. Husk også at barn midlertidig kan falle tilbake til et yngre barns oppførsel under følelsesmessig belastning eller anspenthet.

Kirkens leksjonsbøker er utarbeidet med henblikk på barnas karakteristiske vekstmønstre. Når du studerer og forbereder hver enkelt leksjon, bør du være klar over hvordan hver del av leksjonen kan hjelpe deg å dekke barnas behov.

Uansett hvilken aldersgruppe du underviser, skulle du sørge for å være tålmodig, vise respekt og kjærlighet og være følsom for hvert enkelt barn. Forvent ikke at barna skal gjøre mer enn de er i stand til.

Nedenstående beskrivelser og forslag kan hjelpe deg til bedre å forstå de barna du underviser.

Atten måneder gamle barn

Barnets karakteristiske særtrekk

- Går, klatrer, krabber og løper. Liker å skyve og trekke ting. Kan lettere plukke ting fra hverandre enn sette dem sammen. Har ikke koordinasjonsevne. Blir fort trett. Er i alminnelighet ikke blitt renslig.
- Lager mange lyder. Er i ferd med å utvikle språkferdigheter. Bruker ett-ords uttrykk, særlig «min» og «nei». Samler kunnskap gjennom syn, lyd, berøring, lukt og smak. Forstår mer enn han eller hun kan gi uttrykk for.
- Liker å leke ved siden av andre barn, men leker ikke ofte med dem. Har vanskelig for å dele med andre.
- Tar lett til tårene, men følelser skifter raskt.

Forslag for foreldre og lærere

- Varier aktivitetene for å holde på barnets interesse. Bruk aktiviteter som å gå, skyve og trekke. Bruk fingerleker og bevegelser til musikk.
- Sørg for mange anledninger til å snakke og delta. Lær barnet hvordan det skal være ærbødig under bønn. Bruk bilder sammen med historier. Skaff leker som barnet kan bevege og eksperimentere med, som byggeklosser, baller, enkle puslespill, dukker og menneske- og dyrefigurer.
- Sørg for leker og aktiviteter som gir barnet mulighet til å leke alene. Lær barnet å dele og å komme overens med andre.
- Hold omkring barnet når han eller hun blir urolig eller føler seg utrygg.

Toåringen

Barnets karakteristiske særtrekk

- Er meget aktiv. Hopper, går og løper. Kan klappe i hendene og sparke ball. Kan håndtere små gjenstander, men ikke knappe igjen, trekke opp en glidelås eller klare seg selv på andre måter. Blir irritabel og urolig når han/hun blir trett.
- Kan sette sammen to-tre ord i en setning. Sier «nei» ofte, også når han/hun ikke mener det. Barnets tanker er enkle og direkte. Kan ikke resonnere. Kan foreta enkle valg. Liker gjentakelser. Har korte konsentrasjonsperioder (to – tre minutter). Er nysgjerrig. Går fra en aktivitet til en annen. Liker enkle leker, tegnesaker, bøker, korte historier og bevegelse til musikk.
- Liker å leke alene. Er i ferd med å utvikle interesse for å leke med andre, men er vanligvis mer interessert i å leke i nærheten av dem enn sammen med dem. Krangler ofte om leker. Har vanskelig for å dele med andre og samarbeide. Spør voksne om å få noe han eller hun vil ha fra et annet barn.
- Er kjærlig og øm. Liker å sitte på fanget og å leie. Liker å være i nærheten av mor. Bruker følelsesutbrudd for å uttrykke følelser, for å få viljen sin og for å vise sinne

og frustrasjon. Har raskt omskiftende humør. Liker å være selvstendig.

- Liker å be. Forstår at vår himmelske Fader og Jesus elsker oss, men har vanskelig for å forstå de fleste åndelige begreper.

Forslag for foreldre og lærere

- Bruk hvileaktiviteter som fingerleker og bevegelse til musikk. Ha aktiviteter som å kaste bønnepose, marsjere og hoppe. Unngå aktiviteter som krever ferdigheter og koordinasjonsevne, som å klippe og lime.
- Gjør samtalene enkle. Hjelp barnet å delta. Bruk gjentakelser. La ikke barnet være alene. Barn i denne alderen kan lett komme i utrygge situasjoner. Gi barnet anledninger til å foreta valg.
- Gi barnet anledninger til å være sammen med andre, men ikke press det. La barnet velge å delta i aktiviteter. Gi kjærlig, omtensksom rettledning. Avled dårlig oppførsel.
- Vis kjærlighet og ømhet. Avled barnets oppmerksomhet for å stanse uønsket oppførsel. Oppmuntre barnet til å klare seg selv, men gi hjelp når det er nødvendig. La barnet øve på å foreta valg.
- La barnet holde bønn. Konsentrer åndelige begreper til familien og vår himmelske Faders og Jesu kjærlighet.

Treåringen

Barnets karakteristiske særtrekk

- Går og løper, men fortsatt ukoordinert. Liker å gjøre ting med hendene sine, men er klønete.
- Har større ordforråd. Liker å snakke og lære nye ord. Har kort konsentrasjonstid. Er nysgjerrig og full av spørsmål. Misforstår ofte og kommer med kommentarer som ikke synes å ha noe med emnet å gjøre. Liker å «late som». Liker fingerleker, historier og bevegelse til musikk. Klarer ikke å skille fantasi fra virkelighet.
- Liker å arbeide alene. Engasjerer seg lite i samlek, men vil gjerne ha venner omkring seg. Er selvcentrert og har vanskelig for å dele. Liker å være i nærheten av voksne, spesielt familiemedlemmer, fordi disse betyr trygghet.
- Liker å behage voksne. Trenger deres godkjennelse, kjærlighet og ros. Reagerer voldsomt når han/hun er redd eller engstelig, og har lett for å gråte. Er følsom for andres følelser. Begynner å utvikle litt selvstendighet. Følelsene er intense, men kortvarige.
- Er interessert i enkle prinsipper i evangeliet som bønn og lydighet. Er mer oppmerksom på vår himmelske Fader og Jesus Kristus og har en enkel tro på dem.

Forslag for foreldre og lærere

- Benytt aktiviteter som å hoppe, hinke, gå og bøye seg, og enkle kunstaktiviteter som å klistre, modellere med leire og fargelegge. Unngå aktiviteter som krever større ferdighet og koordinasjon som å knytte eller klippe. Vær forberedt på å tørke opp søl.
- Undervis tydelig og med enkle ord. Benytt oppsummeringer og bilder til å forsterke idéer. Oppmuntre barna til å stille spørsmål og svare under leksjonen, men få dem til å gjøre det etter tur. Bruk mange forskjellige undervisningsteknikker som historier, sanger, samtaler, dramatiseringer, fingerleker og enkle leker. Veksle mellom rolige og livlige aktiviteter.
- Gi anledninger til å leke med andre. Benytt aktiviteter som oppmuntrer til å dele, vente på tur og samarbeide. Utvikle et nært forhold til barnet og gi det ofte anledninger til å snakke om familien sin.
- Vis at du godtar barnet og har tillit til det. Unngå å kritisere. Fremhev den kjærligheten du og barnets familie har til det. Hjelp barnet å forstå andres følelser og å løse konflikter. Oppmuntre barnet til å klare seg selv.
- Undervis i evangeliet på en enkel, konkret måte. Lær barnet at vår himmelske Fader og Jesus Kristus lever og er snille og kjærlige. Bær ditt vitnesbyrd på en enkel måte og hjelp barnet å oppdage skjønnheten i Guds skaperverk.

Fireåringen

Barnets karakteristiske særtrekk

- Fireåringen er meget aktiv og rask i bevegelsene. Liker å hinke, hoppe, løpe om kapp, klatre og kaste.
- Liker å snakke og lære nye ord. Stiller mange spørsmål. Er til en viss grad i stand til å tenke logisk, men har fremdeles mange misoppfatninger. Har vanskelig for å skille fakta fra fantasi og har kort oppmerksomhetsperiode. Uttrykker følelser gjennom tegninger. Liker å «late som» og å rollespille.
- Leker i større grad med andre. Blir noen ganger fysisk aggressiv, sjefete, uhøflig og sta, men kan også være vennlig. Lærer etter hvert å dele, godta regler og vente på tur. Reagerer på oppriktig ros.
- Tøyer ofte grenser. Skryter, spesielt av seg selv og familien. Kan være medgjørlig det ene øyeblikket og kranglevoren det neste. Har fått mer selvtilit. Kan føle frykt og utrygghet.
- Begynner å bli oppmerksom på hva som er riktig og galt, og ønsker vanligvis å gjøre det som er riktig. Skylder på andre når han/hun har gjort noe galt. Føler naturlig kjærlighet og respekt for vår himmelske Fader og Jesus Kristus og stiller mange spørsmål om dem.

Liker å holde bønn, og ønsker å være snill og god. Begynner å bli mer interessert i evangeliets prinsipper.

Forslag for foreldre og lærere

- Veksle mellom rolige og livlige aktiviteter. Hjelp barnet å styre sine handlinger og ta ansvar for dem. Lær ham/henne passende måter å uttrykke følelser på.
- Benytt samtaler og aktiviteter som ansporer til tankevirksomhet, som enkle gåter og gjetteleker. Oppklar misforståelser. Bruk bilder, gjenstander og erfaringer fra virkeligheten. Introduser nye ord. La barnet tegne bilder av det leksjonen omhandler. Godta og oppmuntre barnets kreative innsats. La barnet få anledning til å utforske omgivelsene. Bruk rollespill.
- Gi barnet anledninger til å leke og arbeide sammen med andre. Lær barnet å være snill mot andre, vise tålmodighet og være høflig. Hjelp barnet å følge enkle regler som det å vente på tur. Hjelp barnet å lære en god sosial oppførsel uten å straffe eller skjenne.
- Sett faste grenser og hold deg til disse. Gi barnet anledning til å snakke om seg selv og familien sin. Hjelp barnet til å forstå at han/hun betyr noe spesielt for vår himmelske Fader og Jesus. Gi uttrykk for den kjærlighet du og barnets familie har til ham eller henne.
- Hjelp barnet å ta ansvar for sin oppførsel, og lær det at det er viktig å treffe gode valg. Forklar at vår himmelske Fader elsker sine barn, og at vi kan snakke med ham gjennom bønn. Hjelp barnet å forstå hvordan det kan være ærbødig i kirken. Undervis i evangeliets grunnprinsipper.

Femåringen

Barnets karakteristiske særtrekk

- Femåringen er meget aktiv. Har god balanse og begynner å få større koordinasjonsevne. Kan sparke ball, gå på rett linje, hoppe, hinke og marsjere. Liker å tegne, fargelegge og være med på aktiviteter og leker. Er i ferd med å lære å tre i og knytte skolisser, knappe igjen og trekke opp og ned glidelås i klærne sine.
- Kjenner igjen noen bokstaver, tall og ord. Liker å late som han/hun leser og skriver, og lærer kanskje å lese. Er snakkesalig. Stiller spørsmål, kommenterer og gir svar på en måte som viser økt forståelse. Femåringen er flink til å løse problemer og er nysgjerrig og ivrig etter å vite fakta. Begynner å skille mellom sannhet og fantasi. Har kort, men stadig lengre oppmerksomhetsperiode. Liker definerte oppgaver. Liker spøk og triks, men kan ikke le av seg selv. Liker historier, sang, dikt og dramatiseringer.
- Er vennlig og ivrig etter å behage og samarbeide. Begynner å foretrekke smågrupper med barn, men kan foretrekke en bestevenn. Skaper mindre av konflikter

i gruppelek. Begynner å ville tilpasse seg og er kritisk til dem som ikke gjør det. Begynner å forstå regler, men prøver ofte å forandre dem til egen fordel.

- Interessen er sentrert om hjemmet og familien. Han/hun er kjærlig mot voksne og ønsker å behage dem. Blir lett flau, spesielt over sine egne feil.
- Ønsker å være god. Er i ferd med å lære forskjellen mellom riktig og galt. Forteller noen ganger usannheter eller skylder på andre for gale ting han/hun gjør fordi han/hun har et sterkt ønske om å behage voksne og gjøre det som er riktig. Er rede til å bli undervist i åndelige prinsipper.

Forslag for foreldre og lærere

- Engasjer barnet i fysiske aktiviteter. Bruke enkle leker og andre aktiviteter. La barnet få klippe og lime og legge puslespill. Gi rom for selvstendighet. Gi uttrykk for tillit til barnet. Godta og oppmuntre barnets innsats.
- La barnet få snakke og stille spørsmål. La det få lese enkle ord og uttrykk. Bruk ordstrimler til enkle ord. Gi barnet enkle oppgaver og ansvar. Benytt aktiviteter som å tegne, fortelle sanne historier og visuelle hjelpemidler. Varier aktiviteter ved å bruke bilder, leker, sanger og samtaler. Bruk problemløsnings-aktiviteter som gåter og diskusjonsspørsmål. Gi barnet anledning til å «late som», dramatisere og bruke dukker. Le sammen med barnet.
- Vær var for barnets behov for anerkjennelse. Oppmuntre vennskap og forsøk å hjelpe til hvis det ser ut til at barnet ikke har noen nære venner eller ikke hører med i en gruppe. Samtal om hvordan andre føler det når noen er vennlig eller uvennlig. Snakk om hvor viktig det er å være glad i andre og vise takknemlighet, og vis barnet hvordan vi kan gjøre det. Lær barnet at det er verdifullt å være forskjellige.
- Undervis ofte om familiens verdi og betydning. Gi barnet anledning til å fortelle hva han/hun føler for sin familie. Gi uttrykk for din kjærlighet og vis ømhet. Ros spesielt positiv oppførsel og unngå aktiviteter eller uttrykksformer som kan gjøre ham/henne forlegen.
- Undervis om passende oppførsel. Bli ikke sjokkert om barnet sier noe som ikke er sant eller passende, men forklar likevel hvor viktig det er å ta ansvar for våre handlinger. Styrk barnets vitnesbyrd ved å bære ditt eget. Fortell historier og annet som vil styrke barnets kjærlighet til og tro på vår himmelske Fader og Jesus Kristus og deres læresetninger.

Seksåringen

Barnets karakteristiske særtrekk

- Seksåringen er meget aktiv. Han/hun er ofte bråkete, rastløs og sprudlende. Liker å være med på aktiviteter

og utføre små oppgaver til tross for at de fremdeles kan være vanskelige å utføre. Liker ikke å være tilskuer.

- Trenger å få begreper forklart på en konkret måte. Begynner å huske bedre, er pratsom og stiller mange spørsmål. Er i ferd med å lære å ta avgjørelser, men er ofte ubesluttosom. Oppmerksomhetsperioden blir lengre. Liker å lese, skrive, synge, høre historier og «late som».
- Er mer interessert i gruppeaktiviteter og samspill med lekekamerater, men er fremdeles selvsentrert. Opptrer noen ganger sjefete, aggressivt og uvennlig overfor jevnaldrende. Har ustabile vennskapsforhold. Er opptatt av hvordan andre behandler ham/henne og er svært opptatt av å bli godtatt av andre.
- Skryter, overdriver og kritiserer. Blir lett oppspilt, fjollete og knisete. Kan være sjenerøs, kjærlig og tilpansningsdyktig, men humøret kan lett skifte.
- Er opptatt av god og dårlig oppførsel, spesielt hvis det berører familie og venner. Gir noen ganger andre skylden for det gale han/hun gjør. Liker historier fra Skriften, spesielt de som handler om Jesus.

Forslag for foreldre og lærere

- Vær tålmodig med barnets enorme energi og rastløshet. Bruk aktiviteter som å skrive, fargelegge, klippe, lime og modellere med leire. Bruk leker som gir barnet anledning til å bruke sin energi.
- Benytt problemløsnings-aktiviteter som gåter, repetisjoner og historier hvor barnet kan lage slutten. Bruk bilder, flaneltavle-figurer og andre visuelle hjelpemidler.

Introduser nye ord. Still spørsmål og la barnet få ta avgjørelser. Snakk om viktigheten av å velge det rette, og la barnet få øve på å ta avgjørelser med begrensede valg. Gi barnet anledninger til å lese, skrive, synge, høre historier og rollespille. Planlegg leksjoner med tanke på barnets interesser.

- Oppmuntre til å dele og ta del sammen med andre. Gi mange anledninger til gruppeaktiviteter. Gi spesiell ros og anerkjennelse. Fokuser leksjoner på det å vise kjærlighet ved å hjelpe andre og være følsom for andres behov. Oppmuntre barnet til å delta i leker og andre aktiviteter.
- Ros barnets konkrete anstrengelser så han/hun føler mindre trang til å skryte. Gi ros for ærlighet. Kritiser ikke, le *sammen med*, men le aldri *av* ham/henne. Oppmuntre til godt humør. Lær barnet ved ditt eksempel en rolig og stabil oppførsel.
- Lær barnet å være opptatt av og ansvarlig for sin egen oppførsel og for hvordan han/hun kan forbedre seg. Forsikre barnet om at alle mennesker gjør feil. Undervis om enkel omvendelse. Bruk Skriften til å undervise i evangeliets grunnprinsipper. Hjelp barnet å forstå og bruke Skriften.

Syvåringen

Barnets karakteristiske særtrekk

- Syvåringen har bedre muskelkontroll. Utvikler interesse for og ferdigheter i forskjellige leker, hobbyer og aktiviteter. Blir lett rastløs og urolig. Har nervøse vaner og

noen ganger keitete holdning. Er full av energi, men blir fort trett.

- Er ivrig etter å lære. Tenker alvorfullt og mer logisk. Er i stand til å løse litt mer innviklete problemer. Liker å få utfordringer, arbeide hardt og ta seg tid til å fullføre en oppgave. Har god oppmerksomhetsperiode. Liker hobbyer og å bruke evnene sine. Liker å samle på ting og snakke om personlige prosjekter og det han/hun har gjort.
- Leker ofte i grupper, men liker noen ganger å være alene og leke i fred. Omgås lite med det motsatte kjønn, men er opptatt av å være som sine jevnaldrende og bli godtatt av dem. Er mindre dominerende og mindre oppsatt på å få viljen sin. Liker i større grad ansvar og selvstendighet. Er ofte bekymret for at han/hun ikke gjør det bra nok.
- Misliker kritikk. Er mer oppmerksom på sine egne og andres følelser. Er ofte perfektjonist og har tendens til å være selvkritisk. Er hemmet og på vakt. Er mindre impulsiv og selvopptatt enn på tidligere alderstrinn.
- Er klar over hva som er riktig og galt. Liker å lære om og praktisere prinsipper i evangeliet, som bønn og tiende. Forstår sider ved evangeliet som nadverden, tro, omvendelse, misjonærarbeid, Den hellige ånd og tempelarbeid. Ønsker å bli døpt og motta Den hellige ånds gave.

Forslag for foreldre og lærere

- Bruk aktiviteter hvor barnet kan bruke sin energi. La barnet få anledninger til å vise sine spesielle evner. Vær tålmodig overfor irritasjonsutbrudd og uro, og påpek ikke klossethet. Bruk forskjellige teknikker for å holde på barnets interesse og forebygge dårlig oppførsel. Gi ros for god oppførsel.
- Still tankevekkende spørsmål. Fortell historier hvor barnet kan lage avslutningen, gåter, tenkeleker og diskusjoner for å stimulere tankevirksomheten. La barnet ta avgjørelser. Gi ham eller henne rikelig tid til å fullføre oppgaver. Oppmuntre ham eller henne til å skaffe seg hobbyer og interesser. Sørg for anledninger til å lese Skriften, ordstrimler og historier. Bruk historier som omhandler virkelige hendelser og situasjoner fremfor oppdiktede.
- Bruk aktiviteter som krever gruppespill, som leker og dramatiseringer, men respekter barnets ønske om av og til å arbeide alene. Tving ikke barnet til å være sammen med det motsatte kjønn. Ros ham eller henne for positiv oppførsel som for eksempel å vente på tur og dele med andre. Gi barnet ansvar og oppgaver som det kan utføre, og gi deretter ros for det som er gjort.
- Oppmuntre til omtanke for andre. Bygg opp tillit. Se etter anledninger til å vise anerkjennelse og hengivenhet fremfor å kritisere. Godta humørvariasjon og reser-

verthet. Oppmuntre barnet til å gi uttrykk for det han eller hun føler.

- Sørg for anledninger hvor barnet kan øve på å treffe riktige valg. Hjelp barnet å forstå at hans eller hennes valg medfører konsekvenser. Undervis i evangeliets prinsipper på en enkel og konkret måte og oppmuntre barnet til å praktisere dem i dagliglivet. Undervis fra Skriften. Forbered barnet på dåpen og bekreftelsen ved å hjelpe det å forstå de paktene det skal inngå.

Åtteåringen

Barnets karakteristiske særtrekk

- Åtteåringen får større koordinasjonsevne. Han/hun vriker og vrir seg og har nervøse vaner. Deltar i organisert lek som krever fysiske ferdigheter. Har en god oppmerksomhetsperiode. Ønsker å være med.
- Vil vite årsaken til alt. Er opptatt av å dele sin kunnskap med andre. Tror han/hun vet så mye, men begynner å innse at andre kan vite enda mer. Åtteåringen bruker sin dømmekraft og har helter. Liker å skrive, lese og «late som».
- Liker gruppelek med enkle regler og foretrekker å være sammen med andre av samme kjønn i gruppelek. Er mer samarbeidsvillig og mindre oppsatt på å få viljen sin. Vil gjerne ha en bestevenn. Har stor selvstendighetstrang, men setter også sin lit til voksnes veiledning og trygghet.
- Er vanligvis kjærlig, hjelpsom, munter, utadvendt og nysgjerrig, men kan også være uhøflig, egoistisk, sjefete og krevende. Er følsom for kritikk. Kritiserer både seg selv og andre. Er noen ganger knisete og fjollete. Opplever skyldfølelse og skamfølelse.
- Er mottakelig for evangeliets læresetninger, men har mange spørsmål om dem. Er stolt av å være medlem av Kirken og liker å etterleve evangeliets prinsipper. Lærer evangeliet gjennom konkrete eksempler og deltakelse.

Forslag for foreldre og lærere

- Bruk aktiviteter som krever koordinasjon, og tillat barnet å bruke sin energi. Vær tålmodig når barnet er klosset, har lite hyggelige vaner og sitter urolig. Veksle mellom stille og aktive perioder. Gi ros for god oppførsel.
- Bruk leker, historier, bilder og problemløsnings-aktiviteter for å stimulere til læring. Bruk også lesing, skrivning og rollespill. Hjelp barnet å sette seg realistiske mål. Oppmuntre barnet til å være mer opptatt av sin egen oppførsel enn andres. Gi barnet passende helteidealiser som Kirkens ledere og andre gode medlemmer av Kirken.
- Gi rom for gjensidig påvirkning gjennom grupper, samarbeid og det å dele. Overvåk aktiviteter nøye. Vær

klar over at barnets vennskapsfølelser kan være sterke. Hjelp det til å få tilhørighet i gruppen hvis det ikke har nære venner. Ros barnet for god oppførsel. La barnet arbeide sammen med andre barn og med deg for å lage klasseregler og ta beslutninger. Tillat barnet å arbeide uavhengig av de andre.

- Hjelp barnet å bli klar over og håndtere negative følelser. Vis interesse og begeistring. Gi ros og bygg opp selvtillit. Kritiser aldri eller sammenlign barnet med andre. Anerkjenn barnets innsats og prestasjoner. La barnet vise humoristisk sans når det er passende, og vær tålmodig når det gjelder knising. Lær barnet at også andre begår feil.
- Gi ofte uttrykk for din egen tro og ditt eget vitnesbyrd. Hjelp barnet å sette pris på sitt medlemskap i Kirken og det ansvar det medfører. Oppfordre det til å etterleve evangeliets prinsipper. Fortell om personlige erfaringer, les i Skriften og fortell historier. Bruk aktiviteter som barnet kan delta i.

Niåringen

Barnets karakteristiske særtrekk

- Liker lagleker. Har god kroppsbeherskelse og er interessert i å utvikle styrke, ferdigheter og hurtighet. Liker mer avansert forming og å arbeide med hendene.
- Er i stand til å bevare interesse for emner eller aktiviteter over lengre perioder. Søker fakta og liker ikke så mye fantasi. Liker å lære utenat. Har definerte interesser og er vitebegjærlig. Liker å lese, skrive og føre oversikter. Er interessert i samfunnet og andre kulturer og folk. Liker å lære om gamle dager og det som skjer nå. Liker å samle på ting.
- Liker å være sammen med flere av samme kjønn. Liker gruppeopplevelser og samspill, men også konkurranse. Setter autoritet på prøve og utøver selvstendighet. Tilbringer mye tid sammen med venner.
- Har noen adferdsproblemer, spesielt hvis han eller hun ikke godtas av andre. Er i ferd med å bli svært selvstendig, pålitelig og til å stole på. Er opptatt av at alt skal gå rettferdig for seg, og tar til motmæle hvis det ikke gjør det. Barnet er nå mer i stand til å godta sine egne bommerter og feilgrep og ta ansvar for sine egne handlinger. Oppfører seg noen ganger fjollete.
- Er meget klar over hva som er riktig og hva som er galt. Ønsker å gjøre det rette, men er noen ganger opprørsk. Påvirkes av andres vitnesbyrd og er rede til å bli undervist i tyngre evangeliske prinsipper.

Forslag for foreldre og lærere

- Sørg for varierte aktiviteter, som lagleker, for å stimulere interessen og hjelpe barnet til å utvikle ferdigheter.

- Gi konkret informasjon fremfor oppdiktete historier. Gi ikke alle svarene selv, men la barnet få tid til å tenke over og diskutere svarene. Oppmuntre ham eller henne til å lære sitater og skriftsteder utenat. Ha respekt for at barn er forskjellige når du gir oppdrag og ansvar. Sørg for anledninger til å lese, skrive og føre oversikter. Oppmuntre barnet til å skrive dagbok. Fortell om andre folk, kulturer og historie.
- Vær klar over barnets trang til å bli godtatt av sine jevnaldrende. Sett rimelige grenser og overhold dem, men gi rom for selvstendighet. Lær barnet å være høflig, selv når det føler at det ikke har «vunnet». Oppmuntre vennskap og hjelp barnet å få venner.
- La barnet vite at du godtar ham eller henne, selv om du ikke liker en bestemt oppførsel. Sørg for at barnet får anledninger til å vise selvstendighet og at du kan stole på det. Gjør ikke narr av barnet når det gjør noe galt.
- Gi ofte uttrykk for kjærlighet og støtte til barnet. Bær ofte ditt vitnesbyrd og profeters vitnesbyrd. Undervis i evangeliets prinsipper på et noe høyere plan.

Ti- og elleveåringer

Barnets karakteristiske særtrekk

- Barnet kan vokse raskt i denne alderen. Liker sport som krever styrke, hurtighet og ferdighet. Har perioder hvor det vil leke, dytte, bryte, skubbe og knise, og er rastløs, aktiv og utålmodig. Kan skille seg ut fra jevnaldrende i størrelse og koordinasjon. Liker ikke å bli behandlet som et barn. Er opptatt av sitt utseende.
- Liker abstrakte begreper og idéer. Trekker slutninger på grunnlag av tidligere lærdom. Liker mentale utfordringer, er besluttsom og fornuftig. Liker å lære utenat. Liker å sette seg mål. Tenker mer logisk og liker å lære. Har god evne til å være oppmerksom, forstår mer nøyaktig hva ord betyr, og kan definere abstrakte ord. Har en humoristisk sans som voksne kan finne tøysete.
- Er sosial og innstilt på å konkurrere. Føler sterk lojalitet overfor grupper. Har mye positiv og negativ gjensidig påvirkning blant jevnaldrende. Barnets vennskapsforhold er mer sammensatte og intense. Stoler på bestevenner. Legger større vekt på jevnaldrendes meninger og normer enn på de voksne. Er til tider kritisk til voksnes dømmekraft og andres følelser. Liker å erte og liker voldsom lek. Er til tider uhøflig og lite samarbeidsvillig, og andre ganger vennlig og samarbeidsvillig.
- Er kritisk overfor seg selv og liker ikke kritikk fra andre. Kan føle at alt han eller hun gjør, er galt, særlig hvis han eller hun blir kritisert. Har bekymringer angående skolen og vennene. Er svært følsom, spesielt overfor seg selv. Føler tvil og usikkerhet, er noen ganger overfølsom og irritabel og er svært opptatt av å bli rettferdig

behandlet. Kan være høflig, alvorlig, ærlig og oppriktig. Ønsker å være selvstendig og ha ansvar.

- Har sterk moralfølelse og samvittighetsfølelse. Er interessert i å forbedre seg selv. Liker ikke å innrømme at han eller hun har oppført seg dårlig. Er rede til å lære mer om evangeliets læresetninger.

Forslag for foreldre og lærere

- Vær klar over at barnet vokser og modnes. Fremtving ikke samspill med det annet kjønn. Sørg for anledninger til å delta i fysiske aktiviteter som gir barnets energi utløp. Vis liten oppmerksomhet for mindre utslag av dårlig oppførsel. Undervis om rettferdighet og verdien av å være med på aktiviteter. Vis interesse for barnets liv. Verdsatt at alle er forskjellige.
- Stimuler til tankevirksomhet ved å stille spørsmål, fortelle historier fra Skriften, lære skriftsteder utenat, ha problemløsnings-aktiviteter og diskusjoner. Gi barnet anledning til å ta beslutninger og sette seg mål. Bruk nye ord og la barnet få definere og forklare hva de betyr. Bruk bilder, historier og leker.
- Gjør noe med barnets trang til å tilhøre grupper og bli påvirket av dem. Sørg for aktiviteter hvor barna kan være sammen. Oppmuntre til gruppeplanlegging og

gruppearbeid. Lær barnet å vise følsomhet for barn som ikke blir godtatt av andre. Gi ansvar og oppdrag, og påse at de blir fulgt opp. Oppmuntre til tjenesteprojekter som pass av barn, glede andre med sine talenter og dele evangeliet med andre. Bruk eksempler og leksjoner for å lære barnet om følsomhet og vennlighet. Gi ros for høflighet, uselviskhet, lojalitet og vennlighet.

- Sammenlign aldri barnet med andre. Oppmuntre ham eller henne og gi ros for prestasjoner. Vis at du har tillit til ham eller henne som person. Fremhev positiv adferd og forsøk å overse negative handlinger med små følger. Gi rom for selvstendighet og uttrykk for personlige følelser. Prøv å forstå barnets bekymringer og hva som gjør ham eller henne ulykkelig.
- Undervis om konkrete moralbegreper og verdinormer. Legg vekt på at sann lykke og selvforbedring følger av å holde budene. Oppmuntre barnet til å etterleve evangeliets prinsipper. Hjelp det til å forstå og forberede seg på fremtidig ansvar og velsignelser. Le ikke av det barnet gjør galt, og spesielt ikke i vennenes påhør. Undervis i evangeliet i dets fylde ved hjelp av historier fra Skriften og historier fra profeters liv i de siste dager. Oppmuntre barnet til å bære vitnesbyrd.

3

UNDERVISNING AV BARN I BLANDETE ALDERSGRUPPER

Barn på vidt forskjellige alderstrinn kommer ofte sammen for å lære evangeliet i hjemmet og i kirken. Det kan være til familiens hjemmeaften og andre familie-sammenkomster, Primærs samlingsstund, måldager, aktivitetsdager og Hjelpeforeningens klasser for barn. Disse aktivitetene skulle være hyggelige og samtidig lære barna prinsipper i evangeliet. Eldste M. Russell Ballard har sagt: «Kreative, oppfinnsomme samlingsstunder og [andre] aktiviteter kan være stimulerende og morsomme, men de har liten betydning hvis barna ... forlater dem etter å ha blitt underholdt, men ikke reelt opplyst, undervist i evangeliet eller åndelig oppløftet ... Enhver leksjon, ethvert møte og enhver aktivitet skulle være rettet mot å føre disse små til Kristus» («Great Shall Be the Peace of Thy Children», *Ensign*, apr. 1994, s. 61).

Når du underviser barn i en blandet aldersgruppe, kan du til tider finne det utfordrende å gjøre et begrep enkelt nok til at de yngste barna forstår det, og samtidig interessant og utfordrende nok for de eldste. Følgende forslag kan hjelpe deg å få alle barna med når de lærer evangeliet sammen.

La eldre barn hjelpe de yngre

La barna arbeide sammen to og to, eller la et eldre barn hjelpe flere yngre barn. Eksempel:

- Et eldre barn kan sitte ved siden av et yngre barn og lese et skriftsted og peke på ordene etter hvert som de leses.
- Et eldre barn kan hjelpe et yngre med å lese en historie, spille et spill, lære et skriftsted utenat, arbeide på et prosjekt eller fylle ut et arbeidsark.
- Eldre barn kan hjelpe deg å undervise i et prinsipp eller en aktivitet. Du kan be dem om å undervise ett barn eller flere yngre barn. Dette er en fin måte for eldre barn å lære prinsipper i evangeliet på. Det hjelper dem også å få erfaring og selvtillit.

Forenkle deler av aktiviteter for yngre barn

Hvis yngre og eldre barn deltar i samme aktivitet, kan du forenkle aktiviteten for de yngste. Eksempel:

- Lag to sett med spørsmål: enkle spørsmål for de minste barna og vanskeligere for de eldre. Skriv spørsmålene på strimler. I en lek eller repetisjonsaktivitet legger du settene med spørsmål i hver sin eske e.l. La hvert av barna velge ut og så besvare et spørsmål fra den aktuelle esken.
- I en dramatisering kan du la de yngste barna spille enkle roller eller være dyr eller en del av kulissene. Eldre barn kan spille vanskeligere roller, være fortellere og lese fra Skriften. Hvis små barn har taleroller, kan eldre barn hviske til dem det de skal si.
- Hvis du forteller en historie, ber du yngre barn holde bilder eller sette opp flaneltavlefigurer.

Bruk stasjoner og skill mellom barn i forskjellige aldersgrupper

Når små barn kommer til en stasjon, kan den voksne som betjener den, ha en forenklet utgave av aktiviteten for de yngre. (Se «Stasjoner», s. 179.)

4

FORUTSETNINGER FOR Å FORSTÅ OG UNDERVISE UNGDOM

Da Mormon var 15 år gammel, ble han «besøkt av Herren og fikk smake og erfare Jesu godhet» (Mormon 1:15). Joseph Smith var 14 år da han mottok Det første syn. Han ble opplært og undervist mens han var ung, som forberedelse til at evangeliet skulle gjengis. I dag kaller Herren unge mennesker til å virke i quorum og klassepresidentskaper, til å utføre hellige prestedømsordinanser og til å forkynne evangeliet som heltidsmisjonærer. Når du skal undervise Kirkens ungdom, må du huske at Herren kjenner deres evner. Han har vist unge mennesker stor tillit i tidligere tider, og han viser dem stor tillit i vår tid.

Du må forstå de unge

Unge mennesker har en begeistring og energi som kan gjøre undervisningen til en fryd. Men for å undervise dem i evangeliet må du hjelpe dem å kanalisere sin energi i riktig retning. Det er viktig å forstå dem, hva de er opptatt av og hvilke utfordringer de har.

Som en hjelp til å forstå de unge du underviser, kan du tenke tilbake på din egen ungdomstid. Hva var mest utfordrende og smertefullt for deg? Hva bekymret du deg over? Hva følte du for deg selv? Hvilke mål og idealer hadde du? Hvilke behov hadde du sosialt og følelsesmessig? Hvem var til størst hjelp for deg, og hvordan hjalp de deg? Å tenke over disse spørsmålene kan hjelpe deg å undervise og rettlede ungdommene bedre.

Du må forstå hvilke utfordringer de unge har

Unge mennesker står overfor utfordringer av stor betydning når de forbereder seg på å bli voksne. Hvis du er oppmerk-

som på disse utfordringene, kan du gi klok, følsom støtte og oppmuntring. Det følgende kan hjelpe deg å forstå noen av de utfordringene de har.

De må tilpasse seg forandringer i kroppen sin

Den fysiske utviklingen i ungdomstiden skjer hurtig. Forandringene begynner generelt sett et år eller to tidligere hos unge kvinner enn hos unge menn. De nye følelsene unge menn og unge kvinner erfarer, kan oppleves både som spennende og forvirrende. De kan føle seg keitete og underlegne fordi de ikke liker utseendet sitt. De fysiske forandringene de opplever, krever mange følelsesmessige og sosiale tilpasninger.

Sosiale overganger

Fordi unge mennesker befinner seg i overgangen mellom barndom og ungdom, kan de føle at de ikke passer inn i et større samfunn. Det er spesielt tilfelle i samfunn hvor deres primære oppgave er å få en utdanning. På grunn av forandringene de gjennomgår, forstår de at de ikke lenger er barn, men de forstår også at de ennå ikke er i stand til å klare voksnes ansvarsoppgaver. Ofte er de ikke klar over at forandringene de gjennomgår, er normale, så de kan være veldig opptatt av seg selv. De kan tro at de er alene om å ha visse følelser og at ingen forstår hva de gjennomgår.

Lær å bruke deres økende mentale evner

Mellom 12- og 15-årsalderen øker de fleste unges evne til å lære. De er bedre i stand til å gjøre gode bedømmelser, tenke logisk og planlegge fremtiden. Du vil med større sannsynlighet påvirke de unge hvis du respekterer deres mentale evner og lærer av dem i samme grad som du vil de skal lære av deg.

Ungdom holder fast ved følelsesmessige bånd til sine foreldre og andre voksne

Ungdom har et sterkt ønske om å lære av sine foreldre og andre voksne. De vil også at voksne skal respektere, forstå og vise dem oppmerksomhet. Voksne kan imidlertid feilbedømme dem fordi de noen ganger oppfører seg umodent og uvanlig. Vi skulle følge det råd Herren ga profeten

Samuel: «Se ikke på hans utseende ..., for mennesket ser på det ytre, men Herren ser på hjertet» (1. Sam. 16:7). En voksen person som godtar og forstår og viser respekt, kan ha positiv betydning for en usikker og keitet ungdom.

Du kan fristes til å tro at du kan komme nærmere innpå unge mennesker ved å være med på å kritisere deres foreldre eller andre voksne. Men det kan føre til at de mister respekten for sine foreldre og for deg. Husk at en viktig del av ditt ansvar er å bidra til å styrke forholdet mellom foreldrene og deres barn.

Snakk regelmessig med foreldrene til de unge du underviser. Fortell dem om de talenter, den vekst og alt det positive deres sønner og døtre bidrar med. Hold foreldrene underrettet om det dere studerer i klassen. Spør hva du kan gjøre for å hjelpe dem i deres egen undervisning av barna. Før unge mennesker til deres foreldre, og søk å styrke familiebandene.

Ungdom fastsetter sin egen identitet

Noen unge prøver å etablere en identitet ved hjelp av merkelige klær eller hårfasonger, eller ved å gi uttrykk for uvanlige idéer. De kan gjøre det for å tiltrekke seg oppmerksomhet eller for å passe inn i en gruppe jevnaldrende og skille seg ut fra andre grupper. Et slikt adferdsmønster varer som regel ikke lenge. Hvis unge mennesker føler at voksne er oppriktig glad i dem, og de får anledning til å uttrykke seg uten å bli kritisert, vil de faktisk ofte føle seg mer trygge og slutte å oppføre seg uvanlig.

Det ville ikke være klokt å kle seg og snakke som de unge du underviser. Husk at du skulle være ett *med* dem, ikke en *av* dem.

De unge lærer av mannlige og kvinnelige forbilder

Det er viktig for de unge å ha mannlige eller kvinnelige forbilder når de forbereder seg på fremtiden. Vær klar over at du og andre voksne tjener som forbilder.

De unge forbereder seg til å tjene i Kirken og i verden

Ungdom tilbringer mye av sin tid med å skaffe seg utdannelse og forberede seg til et yrke. Oppmuntre dem til å ta utdan-

nelsen alvorlig og forberede seg godt på fremtiden. Oppmuntre dem også til å tenke over hvordan deres skolegang, studium av evangeliet og deres valg mellom riktig og galt forbereder dem til fremtidig tjeneste i Kirken. Hjelp unge menn å forberede seg til heltidsmisjon.

De unge forbereder seg på ekteskap og familieliv

Ungdom kan best forberede seg for ekteskap og familieliv ved å forberede seg til å inngå og holde tempelpaktene. Alt du gjør og underviser om, skulle lede de unge til templet. Hjelp dem å forstå hva som kreves for å være verdig til å komme inn i templet, og oppmuntre dem til å sette seg personlige mål for å komme dit.

Hvordan gjøre de verdinormene de unge vil etterleve, til en del av dem selv

Det gjengitte evangelium inneholder de prinsipper og normer som veileder oss til lykke og opphøyelse. Benytt enhver anledning til å hjelpe unge mennesker å gjøre disse til en del av seg selv. Oppfordre dem til å ta initiativ til sin egen åndelige vekst (se «Hjelp den enkelte til å ta ansvar for å tilegne seg evangeliet», s. 61–62).

De unge utvikler vennskap med andre i samme alder

De unge ønsker å finne seg til rette blant folk på sin egen alder og hente styrke fra dem. Venner spiller en viktig rolle i en ung persons forberedelsesprosess til å bli voksen. De hjelper til med å fylle hans eller hennes behov for å føle seg godtatt. De gjør vedkommende i stand til å praktisere sosiale evner. De gir en forvisning om at andre har lignende behov og sliter med de samme tingene, og tilhørigheten reduserer den følelsen av å stå alene som han/hun kanskje ellers ville hatt. De gir anledning til å lære om andres følelser og tanker. De gir støtte for begynnende verdier. Når unge med riktige normer står sammen, isolerer de hverandre mot press fra ungdom med andre verdinormer. Kirken spiller en viktig rolle når det gjelder å sørge for samvær med venner og omsorgsfulle voksne som underbygger en sunn livsstil og sunne verdinormer.

Hva de unge trenger fra voksne

Støtte

Når de unge føler varme, hengivenhet og støtte fra mor eller far, en lærer eller en annen voksen, får de mot til å se optimistisk på livets utfordringer. Sørg for at de unge du underviser, føler at du er der for dem og er interessert i dem. Når du tenker på dem og det de må lære, så spør deg selv om du gjør alt du kan for å gi dem fremgang.

Forventninger om god oppførsel

Når de unge forventes å leve opp til evangeliets normer og adlyde regler, er de langt mindre tilbøyelige til å oppføre seg risikofylt og avvikende. Du gjør klokt i å fastsette på et tidlig tidspunkt i undervisningen hva du forventer av dem. Husk at det ikke er nok å være en venn for de unge. Du må være et godt eksempel, og du må også undervise i den sanne lære og forvente god oppførsel, så de forstår hvordan de kan være trofaste ved i livsførsel. (Se «Ordets kraft», s. 50–51 og avsnittet «Skap en god atmosfære for læring», s. 75–87.)

Respekt for individualitet

Når de unge føler at voksne respekterer og lytter til dem, føler de seg gjerne sikre og har ikke behov for å tiltrekke seg oppmerksomhet. Arbeid og be for å forstå de unge du underviser. Vis hver enkelt oppriktig interesse

(se «Hvordan nå frem til den ene», s. 35–36). Spør dem ut om deres interesser, hobbyer og det de opplever i hverdagen. Lytt til dem og ha respekt for deres idéer, meninger og følelser.

En visjon av deres fremtid

Når du underviser Kirkens ungdom, er du med på å forberede fremtidige ledere – foreldre, ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene, misjonærer og kanskje profeter. Fordi de unge mangler erfaring, har de ofte vanskelig for å se utover det som skjer i øyeblikket. Som lærer kan du gi dem en visjon av deres fremtid og veiledning i forberedelsen av den. Be dem prøve å se seg selv i fremtiden. Lær dem i dag det de vil ha behov for å vite i morgen.

Oppmuntring til å identifisere seg med Guds rike

Selv om ungdom ofte er opptatt av seg selv, har de også stor evne til å bry seg om andre. De bekymrer seg for tilstandene i samfunnet og er av natur idealistiske. De ønsker å være delaktige i en verdig sak. Når de vet at de tilhører en gruppe med et reelt og meningsfylt formål, er de mer tilbøyelige til å være kreative, samarbeidsvillige og selvoppgivende. Det å bygge opp Guds rike er en sak som er mer verdig deres lojalitet enn noe annet. Du kan oppmuntre deres uselvvisk ønsker ved å inspirere dem til å være med på å bygge opp Guds rike.

DU KAN UNDERVISE UNGDOM GJENNOM GRUPPEAKTIVITETER

Ungdomsaktiviteter skulle planlegges med et evangelisk formål for øye. Under disse aktivitetene skulle du være våken for anledninger til å hjelpe de unge å styrke sitt vitnesbyrd, utvikle sine talenter og lederskapsevner, yte tjeneste og utvikle vennskap med andre som trofast etterlever evangeliets prinsipper. Her følger noen forslag som kan være til hjelp for ledere, lærere og foreldre.

Undervis ved eksempel

Ditt eksempel er det mektigste undervisningshjelpemiddel du har under disse aktivitetene. Du underviser de unge ved dine handlinger, ved det du sier om andre, ved dine løsninger på problemer, ved språkbruk og måten du gir av deg selv på.

Noen unge kvinner lærte f.eks. noe viktig av sine ledere da pikeleiren sørget for noen overraskende forhold. De trodde de skulle på leir og bo i hytter med elektrisitet, og hadde pakket deretter. Men da de kom frem, var det bare telt der – ingen elektrisitet eller andre bekvemmeligheter. Det ville falt lett å beklage seg, men Unge kvinners ledere satte et eksempel ved å velge å le av situasjonen og gjøre det beste ut av det de hadde. Mange år senere fortalte en av de unge kvinnene at denne leiren fikk betydning for henne. Hun sa: «Jeg kommer aldri til å glemme at jeg satt under en busk sammen med noen andre piker og en av våre ledere. Vi lo alle sammen og prøvde å finne ut hvordan vi skulle klare oss de neste tre dagene. Da jeg så våre ledere gjøre det beste ut av en vanskelig situasjon, lærte jeg noe svært viktig om å tilpasse seg med et smil og hjelpe andre.»

Planlegg anledninger til å undervise

Du skulle aldri forsøke å gjøre aktiviteter til formell klasseromsundervisning, men det gis ofte anledninger til å inkludere religionsundervisning i aktivitetene.

Da en veileder i Det aronske prestedømme f.eks. hørte president Ezra Taft Benson oppfordre familier til å lese fra Mormons bok hver dag, gjorde løftene som ble gitt, inntrykk på ham. Han ble spesielt grepet av løftet om at familier ville bli velsignet med Herrens ånd i sitt hjem hvis de ville følge dette rådet (se *Lys over Norge*, jan. 1989, s. 4–6). Prestedømsveilederen fortalte: «Jeg tenkte at 'hvis det løftet gjelder familier, vil det vel også gjelde speidertroppen min?' Jeg besluttet at vi skulle begynne å ha daglig skriftlesning på programmet på speiderleirer. Hver morgen før vi tok fatt på dagen, samlet vi oss og leste et kapittel fra Mormons bok. Jeg vitner om at president Bensons velsignelse ble virkelighet i troppepen vår. Fra den dagen vi begynte å lese sammen, hadde vi aldri noe alvorlig tilfelle av vanskeligheter blant guttene. Jeg håper de forsto hvilken kraft det ligger i å følge rådet fra en profet.»

Den samme lederen bestemte seg også for at han aldri ville la anledningen gå fra seg ved leirbålsandaktene til å bære sitt vitnesbyrd og oppmuntre hver gutt til å reise på misjon. Mange år senere takket noen av de unge mennene han ledet, ham for rådet han hadde gitt ved leirbålet, og fortalte ham at det hadde hatt innflytelse på avgjørelser de hadde tatt.

Benytt ikke-planlagte undervisningsanledninger

Ofte under aktiviteter vil du få spontane anledninger til å undervise i prinsipper i evangeliet (se også «Undervisningsanledninger i familiens dagligliv», s. 140–41). Da f.eks. en gruppe kom tilbake fra tur en ettermiddag, oppdaget de at to unge kvinner manglet. Lederen sammenkalte øyeblikkelig de andre. De knelte i bønn og satte opp en plan for hvordan de skulle lete etter de savnede pikene. Det som kunne ha blitt et alvorlig problem, ble løst da de unge kvinnene ble funnet etter få minutter. Lederen sammenkalte alle igjen, og de oppsendte en dypfølt takkebønn. Etter bønnen ga lederen uttrykk for sin kjærlighet til hver og en av de unge kvinnene og bar sitt vitnesbyrd om at vår himmelske Fader virkelig lever, og at han er villig til å svare på deres bønner.

Bruk aktiviteter som grunnlag for å undervise i evangeliet

Aktiviteter kan skape erfaringer hvor du og elevene kan anvende evangeliets prinsipper. Når som helst det passer, skulle du ta deg tid etter en aktivitet til å snakke med de unge om de prinsippene i evangeliet som de har anvendt. Du kan la deg rettlede av spørsmål som: Hva? Hva så? Hva nå?

Hva? Be de unge beskrive hva som skjedde under aktiviteten, og snakke om de aktuelle menneskene og stedene. Still spørsmål som: «Hva var det beste ved dagen?» eller «Hva var det morsomste som skjedde?» eller «Hva var vanskelig for deg?»

Hva så? Be deltakerne tenke på aktiviteten som prinsipper i evangeliet. Du kan stille spørsmål som: «Hvorfor gjorde vi det vi gjorde?» eller «Hvordan var denne aktiviteten til hjelp for noen?» eller «Hva lærte du av denne aktiviteten?» eller «Hva var vanskelig eller lett for deg?»

Hva nå? Be de unge tenke på hvordan aktiviteten kan ha betydning for dem i fremtiden. Dette er viktig fordi det hjelper dem å bestemme seg for å anvende det de har lært. Du kan spørre: «Vil du gjøre noe annerledes i fremtiden på grunn av noe du lærte i dag? I så fall, hva?» Eller du kan be dem fullføre setningen «For fremtiden vil jeg ...»

Du kan bruke disse spørsmålene som grunnlag for diskusjon på en eller flere av følgende måter:

- Før en uformell samtale på vei hjem fra et arrangement. En gruppe unge menn og kvinner var på vei hjem fra et tjenesteprojekt, der de hadde tilbragt tid sammen med barn på et barnesykehus på stedet. Til tross for at mange av de unge hadde vært nervøse til å begynne med, lot det til at alle hadde det hyggelig denne ettermiddagen. På vei tilbake til møtehuset begynte de å

fortelle hverandre om de barna de hadde arbeidet med. De fortalte om morsomme episoder, fine ting og triste ting. En av veilederne kjørte bilen. Hun lyttet, stilte spørsmål nå og da og oppmuntret hver enkelt til å si noe om det som hadde foregått. Så sa hun: «Tror dere besøket vårt betydde noe for disse barna?» Det ble litt stille, men så var det en som sa: «Jeg tror det.» Det ga støtet til mer meningsutveksling. Veilederen fortsatte å lytte mens de unge snakket om hvorfor de var glad for at de hadde møtt opp og hva de hadde lyst til å gjøre i fremtiden. Denne korte samtalen hjalp alle til å få bedre forståelse av meningen med ettermiddagens erfaringer.

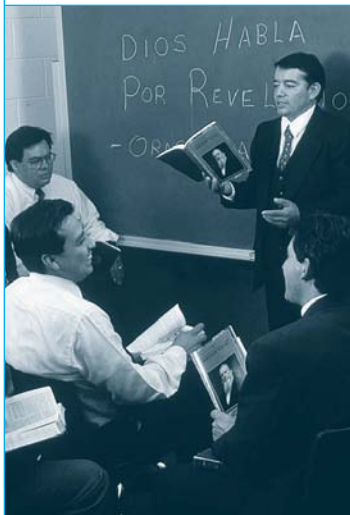
- Planlegg noen minutter ved avslutningen av en aktivitet til å snakke om det som har foregått, og hvilken lærdom vi kan trekke av det. Det kan gjøres ved slutten av en ungdomskonferanse, en leir eller tempeltur. Du kan gjøre dette like før du innbyr ungdommen til å bære sine vitnesbyrd.
- Snakk om aktiviteten neste gang dere kommer sammen til undervisning. Minn de unge på hva de følte og hva de lærte av aktiviteten.
- Før de unge skal planlegge sin neste aktivitet kan du innby dem til å si litt om den foregående aktiviteten. Hvis det har gått lang tid mellom siste aktivitet og denne samtalen, kan du måtte bruke mer tid på «Hva»-spørsmålene på denne siden for at alle kan huske begivenheten klart.
- Bruk aktiviteter som eksempler når du underviser i en leksjon. Under leksjoner kan du eller noen unge som du har gitt det i oppdrag, snakke om tidligere aktiviteter som har forbindelse med de evangeliske prinsippene dere nå drøfter.
- Innby unge til å skrive om aktiviteter. Du kan oppfordre dem til å skrive om en aktivitet i dagboken sin, eller skrive brev til misjonærer hvor de forteller om et tjenesteprojekt og hva de lærte av det.

Retningslinjer og fremgangsmåter for planlegging av aktiviteter

Husk at aktiviteter skal fremme tro og bygge kjærlige bånd. Blant de største gaver du kan gi unge mennesker, er erfaringer hvor de oppdager at evangeliet har anvendelse i deres liv.

Du finner retningslinjer og fremgangsmåter for planlegging av aktiviteter i delen «Aktiviteter» i *Kirkens instruksjonshåndbok*.

HVORDAN FORSTÅ OG UNDERVISE VOKSNE

En rådgiver i Hjelpeforeningen trengte ofte å be søstre om å tre inn istedenfor de kalte, faste lærerne. Hun var litt overrasket over at de var nølende da hun spurte dem. De sa de følte seg utilstrekkelige til å undervise så mange kvinner som de var sikre på visste mer og var bedre forberedt til å undervise enn de selv.

Også du kan ha følt deg utilstrekkelig i et kall til å undervise voksne. Du kan ha vært redd for ikke bare den tilsynelatende overlegne kunnskapen og erfaringen mange av dine elever har, men også for at de er så forskjellige. Det er ofte stor forskjell mellom voksne klassemedlemmers bakgrunn når det gjelder yrke, utdanning, erfaring i Kirken, utfordringer innen familien, kunnskap om Skriften, selvtillit og åndelig utvikling. Det kan føles som en utfordring å finne ut hvordan man skal forberede stoffet slik at det vil være interessant og meningsfylt for dem alle. Men du kan bruke disse forskjellige karakteristikkene og erfaringene – nettopp de egenskapene som kan ha fått deg til å føle deg utilstrekkelig – til å berike de leksjonene du underviser i.

Du kan foredle ditt kall som lærer ved å ta i bruk de mange sterke sidene til dem du underviser. Du kan trekke på deres innsikt og erfaring. Du kan planlegge leksjonene slik at de vil kunne lære av hverandre. Du trenger ikke ha alle svarene eller holde klassen trollebundet av det du fremlegger, det er ikke krav som hører med til å være en god lærer i evangeliet. Derimot må du være ydmyk, flittig, ha en bønn i hjertet og være opptatt av å la klassemedlemmene bidra til leksjonene. Når du arbeider i denne ånd, vil Herren kunne vende din bekymring over egen utilstrekkelighet til tillit til

ham. Han vil forøke dine bestrebelser, gi deg fred og tilskynde dem du underviser, til å bidra til klassesdiskusjoner. Herren skjønner oss et visst mål av inspirasjon når vi kommer sammen for å studere evangeliet.

Voksne klassemedlemmer har noen felles egenskaper

Når du søker å trekke på de voksne klassemedlemmenes sterke sider og innsikt, bør du være oppmerksom på de karakteristiske egenskapene de har til felles. De fleste har følgende karakteristiske særtrekk til felles.

De har behov for å føle seg elsket og respektert og at de bidrar med noe av verdi

Behovet for å bli elsket og respektert er ikke noe man vokser fra med alderen, og det er heller ikke ønsket om å bidra med noe meningsfylt. Hvis du forstår disse behovene, vil du bli motivert til å lytte til og sette pris på tankene til dem du underviser. Ta respektfullt alle svar fra klassemedlemmene i betraktning, og uttrykk taknemlighet for deres oppriktige bidrag. Vær påpasselig med ikke å stille noen i klassen i forlegenhet. Unngå sarkasme og nedverdiggende humor.

De ønsker å lære ved Ånden

Voksne tilfører klassen en erfaringsrikdom. Mange har lært av egen erfaring hvilken kraft det er i sanne prinsipper, og de kan bære vitnesbyrd om hvordan evangeliet har velsignet dem. På grunn av de prøvelser og gleder de har opplevd, har de større behov for å forstå evangeliet og motta veiledning fra Ånden.

De ønsker å snakke om hvordan evangeliet har anvendelse for dem personlig

Voksne kan bidra med personlig innsikt som de har tilegnet seg ved å praktisere sin tro og fordype seg i Skriften. De kan undervise og styrke hverandre ved at de utveksler erfaringer. Innby dem til å fortelle om sine erfaringer under diskusjoner. Hjelp dem å forstå og drøfte hvordan de prinsippene dere studerer, kan gi positivt utslag for den enkelte av dem og for deres familiemedlemmer.

De ønsker å lede seg selv

Voksne ønsker å ta ansvar for å lære evangeliet. Du kan bruke undervisningsteknikker som vil hjelpe dem til det (se «Hjelp den enkelte å ta ansvar for å tilegne seg evangeliet», s. 61–62). Oppfordre dem til å utføre leseopdraget som forberedelse til leksjonene. Innby dem til å komme forberedt til å stille spørsmål og fortelle om innsikt og erfaringer i klassen.

En som underviste i klassen for Evangeliets lære, innbød med jevne mellomrom klassemedlemmer til å benytte de første fem minuttene av klasseperioden til å fortelle hva de hadde lært eller fått inspirasjon til fra sitt personlige skriftstudium gjennom uken. Dette innbød Ånden og oppmuntret andre klassemedlemmer til å bli flittigere til å lære. Kommentarene ansporet ofte til effektive innledninger på leksjonene.

De er opptatt av sitt ansvar for familien

Voksne ønsker å finne løsninger på de utfordringene de har innen familien. De er ivrige etter å lære hvordan evangeliets prinsipper kan anvendes på utfordringene, og de er interessert i andres kunnskap og erfaring. Diskusjoner om slike temaer er god utnyttelse av den tiden dere bruker på å studere evangeliet sammen.

En lærer i eldstenes quorum underviste i en leksjon på grunnlag av «Familien: En erklæring til verden». Et medlem av quorumet hadde lest litt av erklæringen, og læreren skulle gå videre i leksjonen. Da rakte et annet quorummedlem opp hånden. «Jeg har et spørsmål,» sa han. Så siterte han et utsagn fra erklæringen og spurte: «Hvordan kan vi lære barna våre 'å elske og tjene hverandre?」 Det førte til en verdifull diskusjon hvor quorummedlemmene utvekslet praktiske forslag om hvordan de kunne anvende prinsippet.

Vi begynner å forstå lærerens viktige kall til å undervise voksne når vi ser hvordan voksne gir hverandre del i det de lærer – spesielt når de deler det med sin familie.

I en høyprestenes gruppe underviste læreren i en leksjon om misjonærarbeid. Som en del av leksjonen ledet han en diskusjon om behovet for eldre ektepar på misjon. Mange av brødrene hadde vært på misjon som unge menn eller senere i livet sammen med sin kone, og noen av dem bar vitnesbyrd om hvilket ansvar og velsignelser som er forbundet med slik tjeneste.

Et medlem av høyprestenes gruppe dro hjem og fortalte sin kone om det de hadde snakket om. De to hadde vært tilfreds med det de ydet sine familiemedlemmer, men ordene og ånden i denne leksjonen begynte å arbeide i deres hjerter. Mindre enn to måneder senere talte de på et nadverdsmøte før de reiste ut for å virke i 18 måneder i et annet land. Mannen uttrykte med følelse sin takknemlighet for læreren i høyprestenes gruppe og den innflytelse leksjonen hadde hatt på hans beslutning. Han sa han visste at beslutningen om å reise på misjon ville bli en velsignelse for ham selv og hans familiemedlemmer.

Hvordan jobbe med ulike personligheter

Voksne er svært forskjellige når det gjelder erfaringer og evner. Noen har gode kunnskaper om Skriften, noen er raske til å svare, noen trenger lengre tid for å tenke over et spørsmål, noen nøler med å rekke opp hånden selv om de har mye å si, og noen har vanskeligheter med å lese. Ved å ta disse ulikhetene i betraktning kan du planlegge læreaktiviteter som vil hjelpe alle i klassen til å delta.

Du kan undervise en variert gruppe med større effektivitet hvis du gjør deg kjent med dem som enkeltpersoner og tilpasser undervisningen til deres behov og interesser (se «Forstå dem du underviser», s. 33–34). Det er spesielt viktig å oppmuntre nye konvertitter, mindre aktive medlemmer, medlemmer som er nye i wardet, og unge voksne som skal over fra Det aronske prestedømmes quorum, eller Unge kvinner, til å delta. Disse medlemmene har erfaring og innsikt, men de kan føle usikkerhet med hensyn til å svare.

D

UNDERVISNING I HJEMMET

UNDERVISNING I FAMILIEN

Lær meg å vandre i lys av Guds Sønn.
Lær meg å søke min Fader i bønn.
Lær meg å vandre på sannhetens sti.
Led meg, led meg, stå alltid meg bi.

Kom, kjære barn, la oss sammen gå frem,
finne tilbake til himmelens hjem.
Der i Hans nærhet vi en gang skal bo,
evig, evig hos Faderen god.

Salmer, nr. 193

FORELDRES ANSVAR FOR Å UNDERVISE

President Boyd K. Packer har uttalt: «Det endelige formål med alt vi forkynner, er å forene foreldre og barn i troen på den Herre Jesus Kristus, slik at de er lykkelige i hjemmet, beseglet i evig ekteskap, knyttet til alle generasjoner i sin slekt og forsikret om opphøyelse i vår himmelske Faders nærhet» (Lys over Norge, juli 1995, s. 7).

Familien er forordnet av Gud. Den står sentralt i hans plan. Han har opprettet familier for å bringe sine barn lykke, hjelpe dem å lære evangeliet å kjenne i en kjærlig atmosfære og forberede dem til evig liv. Hjemmet er det viktigste sted å undervise, lære og anvende evangeliets prinsipper.

Foreldrene har det primære ansvar for å undervise sine barn i evangeliet (se L&P 68:25–28). Det første presidentskap og De tolv quorum har fremsatt denne erklæringen: «Foreldre har en hellig plikt til å oppdra sine barn i kjærlighet og rettferdighet, til å dekke deres fysiske og åndelige behov, til å lære dem å elske og tjene hverandre, til å overholde Guds bud og å være lovlydige borgere hvor de enn bor. Ektemenn og hustruer – mødre og fedre – vil bli holdt ansvarlige for Gud når det gjelder å oppfylle disse forpliktelsene.» («Familien: En erklæring til verden».)

Hva foreldre skulle lære sine barn

Det følgende oppsummerer mange ting som foreldre skulle lære sine barn. Kildestoffet du kan bruke, omfatter Skriften, ord fra profeter i de siste dager, *Liahona* og annet materiell som Kirken har utgitt.

Evangeliets grunnleggende prinsipper

Herren har befalt foreldre å lære sine barn «å forstå læren om omvendelse, tro på Kristus den levende Guds Sønn og om dåp og Den hellige ånds gave ved håndspåleggelse, når de er åtte år gamle» (L&P 68:25). Du skulle undervise dine barn om Frelserens forsoning, prestedømmets natur, frelsens ordinanser og den sentrale rolle familien og evig ekteskap har i den guddommelige plan for lykke.

Bønn

Herren har også befalt foreldre å «lære sine barn å be» (L&P 68:28). Det er helt avgjørende for barn å være klar over at de kan snakke til vår himmelske Fader og søke hans veiledning. Du kan lære dem at Gud alltid er rede til å hjelpe dem. Du kan hjelpe dine barn å lære å be individuelt om morgenen, om kvelden og når som helst de trenger hjelp eller ønsker å takke for noe. Du kan også lære dem viktigheten av å holde familiebønn.

Skriftstudium

Du vil høste store velsignelser ved at du studerer evangeliet personlig og gjennomfører skriftstudium daglig som en familie. Du vil kunne hjelpe barna til å bli glad i Skriften og se hvilken kraft Guds ord har i deres liv (se «Ordets kraft», s. 50–51). Du vil kunne hjelpe dem til å lete i Skriften for å forstå sanne prinsipper og finne svar på sine problemer. Du vil også være i stand til å hjelpe dem å etablere studieferdigheter og vaner som de trenger for å fortsette å lære om evangeliet resten av livet (se «Hvordan hjelpe den enkelte til å ta ansvar for å tilegne seg evangeliet», s. 61–62).

Etterlev evangeliet

Du skulle lære barna å bruke sin handlefrihet på en rettferdig måte – å anvende evangeliets læresetninger på alt de gjør. Som kong Benjamin lærer oss, skulle du lære dine barn «å vandre på sannhetens og dydens vei» og «å elske hverandre og tjene hverandre» (Mosiah 4:15).

Barn skulle lære hjemme å helligholde sabbaten, betale tiende og følge profeter i vår tid. De skulle lære å trakte etter alt som er «dydig, skjønt, prisverdig og godt» (13. trosartikkel 1:13).

Praktiske ferdigheter

I tillegg til å undervise i doktrinære emner skulle du lære barna praktiske ting som å forvalte sine penger, bevare en god helse, komme overens med andre og å ta vare på klær og eiendeler. Hjelp dem å lære hardt arbeid, få en god utdanning og være en god samfunnsborger.

Hvordan foreldre kan undervise sine barn

Som mor eller far skulle du prøve å etablere et mønster for etterlevelse av evangeliet i hjemmet (se «Undervis ved hjelp av et mønster for etterlevelse av evangeliet», s. 135–36). Mønstre for å etterleve evangeliet i hverdagen kan resultere i en atmosfære med tro og lydighet i hjemmet. Her følger noen av mange måter å undervise dine barn på.

Eksempel

Eksemplet kan være ditt mest kraftfulle undervisningshjelpemiddel. Barn kan lære holdninger og oppførsel ved å observere deg (se «Etterlev det du lærer andre», s. 18–19).

Regelmessige anledninger til undervisning i hjemmet

Daglig bønn og skriftstudium, familiens hjemmeaften og også familietradisjoner kan veve evangeliet inn i alle deler av barnas daglige liv (se «Regelmessige anledninger til å undervise i hjemmet», s. 137–39).

Eldste M. Russell Ballard har sagt: «Kjærligheten til vår himmelske Fader og hans Sønn Jesus Kristus forsterkes i høy grad når evangeliet blir forkynt og etterlevet i hjemmet. Sanne prinsipper for evig liv blir innprentet i hjertet og sjelen til både ung og gammel når man leser og drøfter skriftsteder, når man ber morgen og kveld, og når ærbødighet for Gud og lydighet mot ham blir formet i den daglige oppførsel.» (*Lys over Norge*, juli 1996, s. 82.)

Undervisningsøyeblikk

Noen av dine beste anledninger til å undervise vil ikke være planlagte. Vær våken for anledninger som oppstår i hverdagen til å undervise dine barn i evangeliets prinsipper (se «Undervisningsanledninger i familiens dagligliv», s. 140–41).

Det er aldri for sent for foreldre å begynne å undervise sine barn

Det er viktig å etablere et mønster for etterlevelse av evangeliet mens barna er små. Som eldste L. Tom Perry uttrykte det: «Hvor viktig det er at opplæring i evangeliet begynner med det samme vi mottar en ny liten ånd i vårt hjem!» (*Lys over Norge*, jan. 1989, s. 63). Mindre barn er ivrige etter å ta del på familiens hjemmeaften, i skriftstudium, bønn og tjenesteprosjekter.

President Thomas S. Monson bemerket: «Det finnes dem som skyver fra seg dette ansvaret og mener det kan utsettes til barnet 'blir større'. Alt tyder på at dette er feil. Den beste tiden for undervisning er meget kort» (*Lys over Norge*, jan. 1998, s. 18).

Likevel er det aldri for sent å begynne å undervise barna i evangeliet – eller å begynne på nytt. Undervisningsprosessen vil bli annerledes hvis du har utsatt å undervise barna i evangeliet. Det kan bli flere utfordringer. Men Herren vil velsigne deg for din ærlige anstrengelse for å undervise i sanne prinsipper og etablere rettskaffen praksis i din familie. Hvis du nettopp har våknet med hensyn til ditt foreldreansvar, så fatt håp. Be, ha tro og gjør alt du kan for å nå frem til dine barn og påvirke dem til det gode.

Eldste Robert D. Hales forklarte det slik: «Foreldre vil selvfølgelig gjøre feil underveis, men ved ydmykhet, tro, bønn og studium kan alle lære en bedre måte og derved velsigne mange familiemedlemmer nå og lære de kommende generasjoner riktige tradisjoner» (*Lys over Norge*, jan. 1994, s. 9).

FEDRE SOM LÆRERE

Det første presidentskap og De tolv quorum har erklært: «Etter guddommelig forordning skal fedre presidere over sin familie i kjærlighet og rettferdighet» («Familien: En erklæring til verden»). Denne forpliktelsen innbefatter ansvaret for å undervise i evangeliet.

Et voksent medlem av Kirken snakket med ømhet om det hun hadde lært om evangeliet av sin far. Hun sa:

Min far gjorde det til en familietradisjon å ta for seg hvert barn hver uke i omkring to måneder før vi fylte åtte år. Da det ble min tur, hadde han en nydelig dagbok til meg, og vi satte oss ned sammen, bare vi to, og snakket sammen. Han spurte hva jeg følte for Jesus, og så drøftet han med meg de prinsippene i evangeliet som han hadde forberedt.

I løpet av en 2-måneders periode lærte han meg det enkle, vakre evangeliet. Han lot meg tegne et bilde mens vi snakket sammen. Det viste vår førjordske eksistens, jordelivet og hvilke trinn jeg måtte gjennomføre for å kunne vende tilbake for å bo sammen med vår himmelske Fader: tro på Jesus Kristus, omvendelse, dåp, motta Den hellige ånd og holde ut i tro til enden.

Jeg kommer aldri til å glemme den kjærligheten jeg følte fra min far mens han var sammen med meg i denne tiden. Han bar sitt vitnesbyrd om hvert eneste trinn i frelsesplanen og var svært tålmodig når det gjaldt spørsmålene mine. Jeg syntes det var en så mektig erfaring fordi han snakket til meg på mitt eget nivå og bar vitnesbyrd for meg. Jeg tror denne erfaringen var en av hovedgrunnene til at jeg hadde et vitnesbyrd om evangeliet da jeg ble døpt.

Noen ganger blir fedre opptatt med familiens timelige ve og vel. Noen fedre

overlater hele ansvaret for undervisningen til mor. Dette skulle aldri forekomme. President Gordon B. Hinckley sa en gang følgende til alle fedre:

«Dere har hovedansvaret for å stå som familiens overhode, og dere kan ikke flykte fra det. Dette innebærer ingen form for diktatur eller urettferdig herredømme. Det medfører et pålegg om at fedre skal sørge for sin families behov. Disse behovene består i mer enn mat, klær og husly. Disse behovene omfatter rettferdig veiledning og undervisning, ved eksempel så vel som forskrift, i grunnleggende prinsipper for ærlighet, integritet, tjeneste, respekt for andres rettigheter, og en forståelse av at vi er ansvarlige for det vi gjør i dette livet, ikke bare overfor hverandre, men også overfor Gud i himmelen, som er vår evige Fader» (*Lys over Norge*, jan. 1994, s. 57).

President Ezra Taft Benson foreslo «ti konkrete måter hvorpå fedre kan gi sine barn åndelig lederskap:

1. Gi en fars velsignelse til dine barn. Døp og bekreft dine barn. Ordiner dine sønner til prestedømmet. Dette vil bli åndelige høydepunkter i dine barns liv.
2. Led familiebønner, daglig lesing i Skriften og ukentlige familiens hjemmefestener. Når du selv engasjerer deg, vil dine barn se hvor viktig dette virkelig er.
3. Så sant det er mulig, vær til stede på Kirkens møter sammen som en familie. Det at familien dyrker Gud sammen under ditt lederskap er uhyre viktig for dine barns åndelige velferd.
4. Ha far-og-datter-avtaler og dra på far-og-sønn-turer med barna. Ta med familien på utflukter, fotballkamper og opptredener, på tilstelninger på skolen osv. Det er svært viktig at far er der.
5. Skap familietradisjoner med familiefrier, utflukter og turer. Slike minner vil dine barn aldri glemme.
6. Snakk regelmessig med dine barn på tomannshånd. La dem snakke om hva de har lyst til å gjøre. Lær dem evangeliets prinsipper. Lær dem sanne verdier. Fortell dem at du er glad i dem. Den tiden du tilbringer med dine barn, sier dem hva far prioriterer.
7. Lær dine barn å arbeide, og lær dem verdien av å arbeide mot et verdig mål. Ved å opprette et misjonærfond og utdan-

nelsesfond for dine barn, viser du dem hva far betrakter som viktig.

8. Oppmuntre til god musikk, kunst og litteratur i hjemmet. Hjem som har en fin og vakker atmosfære, vil alltid være en velsignelse for dine barn.

9. Reis regelmessig til templet sammen med din hustru, når avstandene tillater det. Da vil dine barn bedre forstå betydningen av tempelekteskap, tempelpaktene og den evige familieenhet.

10. La dine barn se at du er glad og tilfreds over å tjene i Kirken. Dette kan smitte over på dem slik at også de vil ønske å tjene i Kirken og elske riket.»

President Benson konkluderte med å si: «Husk deres hellige kall som fedre i Israel – deres viktigste kall i tid og evighet – et kall dere aldri vil bli løst fra.» (*Lys over Norge*, jan. 1988, s. 50.)

Som far skulle du alltid huske den evige betydning din rolle har. Farskap er et guddommelig ansvar. Eldste Boyd K. Packer har sagt: «Det skulle tillegges stor betydning at Gud selv, som er den høyeststående av alle, av alle titler som kunne tillegges ham av respekt, ære og beundring, valgte å bli tiltalt så enkelt som Fader» (*Ensign*, juli 1972, s. 113).

MØDRE SOM LÆRERE

Det første presidentskap og De tolv quorum har sagt at «en mor er først og fremst ansvarlig for å ha omsorg for sine barn» («Familien: En erklæring til verden»). Slik omsorg omfatter å undervise i evangeliets prinsipper.

President Ezra Taft Benson mintes med kjærlighet hvordan hans mor underviste:

«Jeg husker så godt da jeg som liten gutt kom inn fra jordet og nærmet meg familiens gamle våningshus i Whitney i Idaho. Jeg kunne høre min mor synge 'Har på jorden jeg gjort noe godt idag?' [*Salmer*, nr. 173].

Jeg kan fremdeles se henne for meg, med svetteperler på pannen der hun sto bøyd over strykebordet, med gulvet dekket av rent papir rundt der hun arbeidet. Hun strøk lange hvite tøystykker. Da jeg spurte henne hva hun gjorde, sa hun: 'Dette er tempelkapper, gutten min. Far og jeg skal reise til templet i Logan.'

Så satte hun det gamle strykejernet på ovnen, trakk en stol bort til min og fortalte meg om tempelarbeidet – hvor viktig det er å kunne reise til templet og delta i de hellige ordinansene som utføres der. Hun ga også uttrykk for sitt inderlige håp om at hennes barn, barnebarn og oldebarn måtte få anledning til å nyte godt av disse uvurderlige velsignelsene.» («Hva jeg håper dere vil lære deres barn om templet», *Lys over Norge*, mai 1986, s. 2.)

Når det gjelder betydningen av at en mor underviser sine barn i evangeliet, har president Benson sagt: «Mødre, dere er deres barns beste lærer ... Lær dine barn evangeliet i deres eget hjem, ved deres egen arne. Dette er den mest effektive undervisning dine barn noen gang vil få. Det er Herrens måte å undervise på. Kirken kan

ikke undervise slik du kan. Skolen kan det ikke. Barnehagen kan det ikke, men du kan, og Herren vil hjelpe deg. Dine barn vil alltid huske din undervisning, og når de blir gamle, vil de ikke vike bort fra den. De vil kalle deg velsignet – i sannhet en engel av en mor.» (*To Mothers in Zion* [brosjyre, 1987], s. 10–11.)

Som mor underviser du på mange måter. Noen ganger planlegger du undervisningssituasjoner, men mange undervisningssituasjoner oppstår spontant i familiens dagligliv (se «Undervisningsanledninger i familiens dagligliv», s. 140–41). Noen ganger underviser du ved ditt eksempel, noen ganger ved forskrift. Noen ganger underviser du ved å etablere mønstre for etterlevelse av evangeliet i hjemmet og noen ganger ved rett og slett å ta deg tid til å høre etter og vise kjærlighet. President Benson ga 10 forslag som kan hjelpe deg med å undervise dine barn. Hvert av dem fremhever det å ta seg tid:

Ta deg tid til alltid å være ved korsveien når dine barn enten kommer eller går ... enten de er seks eller seksten ...

«... Ta deg tid til å være en virkelig venn for dine barn ...

... Ta deg tid til å lese for dine barn ...

... Ta deg tid til å be sammen med dine barn ...

... Ta deg tid til å ha en meningsfylt ukentlig hjemmeaften ... Gjør den til en av deres gode familietradisjoner ...

... Ta deg tid til å spise sammen med dem så ofte som mulig ...

... Ta deg tid til å lese i Skriften hver dag sammen som familie ...

... Ta deg tid til å gjøre noe sammen som familie ...

... Ta deg tid til å undervise dine barn. Grip undervisningsanledningene ...

... Ta deg tid til virkelig å være glad i barna dine. En mors uforbeholdne kjærlighet er tilnærmet Kristus-lignende kjærlighet.» (*To the Mothers in Zion*, s. 8–12).

En mors ansvar kan virke overveldende. Det er viktig å huske at Herren ikke forventer at mødre skal være fullkomne eller at de skal oppnå et urealistisk standardideal i hjemkunnskap. Like fullt forventer han at de skal anerkjenne og gjøre ære på sin guddommelige rolle og ydmykt gjøre sitt beste.

Eldste Jeffrey R. Holland sa dette om mødrene i Kirken: «Dere fører videre Evas storslagne tradisjon, hun som er hele den menneskelige families mor ... Dere fører videre Saras og Rebekkas og Rakels storslagne tradisjon. Uten dem kunne vi ikke hatt de enestående patriarkalske løftene til Abraham, Isak og Jakob, som er til velsignelse for oss alle. Dere fører videre den storslagne tradisjonen til Lois og Eunike og de 2000 unge krigeres mødre. Dere fører videre Marias storslagne tradisjon, hun som ble utvalgt og forutordinert før verden ble til, til å unnfange, bære frem og føde Guds egen Sønn. Vi takker dere alle, også våre egne mødre, og forteller dere at det ikke er noe viktigere i denne verden enn å delta så direkte i Guds gjerning og herlighet som dere gjør ved å tilveiebringe dødelighet og jordeliv for hans døtre og sønner, slik at udødelighet og evig liv kan

oppnås i himmelens celestiale rike.» («Fordi hun er mor», *Lys over Norge*, juli 1997, s. 35–36.)

President Gordon B. Hinckley talte om den store velsignelse det er å være mor:

«Måtte enhver mor forstå at hun ikke har noen større velsignelse enn de barna som har kommet til henne som en gave fra Den allmektige, at hun ikke har noen større misjon enn å oppdra dem i lys og sannhet, forståelse og kjærlighet ...

Jeg minner mødre overalt om hvor hellig deres kall er. Ingen andre kan fylle deres plass. Intet ansvar er større, ingen forpliktelse mer bindende enn den at dere oppdrar dem dere har satt til verden, i kjærlighet og fred og integritet.» («Lær den unge den vei han skal gå», *Lys over Norge*, jan. 1994, s. 57.)

FORELDRE ER UNDERVISNINGSPARTNERE

I «Familien: En erklæring til verden» forklarer Det første presidentskap og De tolv's quorum at fedre og mødre «er forpliktet til å hjelpe hverandre som likeverdige partnere». Dette partnerforholdet er spesielt nødvendig når det gjelder foreldres hellige ansvar for å undervise sine barn.

I en generalkonferanse-tale leste president Boyd K. Packer Lære og pakter 27:15, 17: «La eders hjerter fryde og glede seg, og omgjord eders lender, og ta min fulle rustning på, forat I kan være i stand til å motstå den onde dag, ... Grip troens skjold, hvormed I skal være i stand til å tilintetgjøre alle den ondes gloende piler.» Etter å ha lest disse versene, forklarte president Packer hvor viktig det er at mødre og fedre samarbeider for å hjelpe sine barn til å ta på seg «troens skjold»:

«Troens skjold fremstilles ikke på et samleband, men håndlages innenfor hjemmets vegger ...

... Vår himmelske Faders plan forutsetter at troens skjold, lik selve forplantningen, blir skapt og tilpasset i familien. Det finnes ikke to som er nøyaktig like. Hvert av dem må tilpasses individuelle spesifikasjoner.

Denne planen som Faderen har utarbeidet, forutsetter at mann og kvinne, ekte-mann og hustru, arbeider sammen og gir hvert barn individuelt et troens skjold som er så tett fastspent at det hverken kan rives av eller gjennombores av de gloende pilene.

En fars faste styrke trengs for å hamre til dets metall, og en mors milde hender trengs for å polere det og få det til å sitte som det skal. Det hender at en mor eller far må gjøre alt alene. Det er vanskelig, men det kan gjøres.

I Kirken kan vi undervise om de materielle som troens skjold er sammensatt av: ærbødighet, mot, kyskhed, omvendelse, tilgivelse, medfølelse. I Kirken kan vi lære hvordan vi skal sette delene sammen og få dem til å passe sammen. Men den faktiske fremstillingen og tilpasningen av troens skjold hører hjemme i familieenheten. Ellers kan det løsne og falle av i en krisesituasjon.» («Troens skjold», *Lys over Norge*, juli 1995, s. 7.)

Følgende forslag kan være en hjelp for foreldre til å utvikle et mer effektivt undervisningsteam.

Ta tid til å planlegge sammen

Som foreldre skulle dere avsette bestemte tidspunkter til å drøfte barnas behov og planlegge hvordan dere skal dekke dem. Et travelt ektepar oppdaget at det å ha et ukentlig planlegningsmøte sammen, ble noe av det mest verdifulle de gjorde som foreldre. De sa:

«Til tross for at det tok oss nesten ett år å få gjort vårt ukentlige planlegningsmøte til en vane, undres vi nå hvordan vi skulle klart oss uten det. Det hjelper oss til å ha større interesse for det den andre driver på med. Det hjelper oss til å innse hvor viktige vi er for hverandre og for barna våre. Det gir oss tid til å se på oss selv og barna og bestemme kursen når det gjelder å takle problemene våre. Vi planlegger også når vi to vil gå ut sammen, spesielt tid sammen med barna, detaljer i forbindelse med familiens hjemmeaften og søndagsaktiviteter. Det tar omkring 30 minutter, av og til lenger hvis vi trenger å snakke mer om større begivenheter eller uvanlige problemer.»

Når du skal planlegge måter å undervise dine barn på, bør du ved bønnens hjelp vurdere følgende spørsmål:

- Hva burde skje i barnas liv som et resultat av vår undervisning?
- Hvilke av evangeliets prinsipper skulle vi lære dem for å oppnå det?
- Hvordan skulle vi undervise i disse prinsippene?

Forslag til bruk av disse spørsmålene står under «Forberedelse av leksjoner», s. 98–99 og «Tilretteleggelse av leksjoner på grunnlag av konferansetaler og andre kilder», s. 100–101.

Det er viktig å stå sammen i undervisning av barna

Når far og mor tar seg tid til å rådføre seg med hverandre, vil de med større sannsynlighet stå samlet i undervisningen av barna, selv i de ikke-planlagte undervisningssituasjonene som oppstår i en families daglige liv. Slik enhet er viktig fordi få ting er mer forvirrende for barn enn motstridende budskap fra de to de elsker og respekterer mest av alle.

Et ektepar fortalte denne historien om en erfaring med sønnen:

Seks år gamle Mike hadde jobbet hardt det meste av sommeren med ekstra gjøremål for familien og for naboene for å tjene lommepenger til sommerferien. Det ville bli en lang tur, og moren hadde sagt at hvis han hadde lyst på noe godt eller noen souvenirer underveis, måtte han kjøpe det selv. Selv om hun nesten daglig sa til ham at han måtte legge pengene på et trygt sted, likte Mike følelsen av å ha penger i lommen. Han hadde dem med seg bestandig. Flere ganger om dagen tok han dem frem og tellet dem eller viste dem til vennene sine.

En dag før de skulle reise oppdaget Mike at pengene hadde falt ut av lommen hans. Sønderknust og gråtende gikk han til

moren. Hun var medfølelse, og hun hjalp Mike å lete alle tenkelige steder, men de fant ingen penger. «Jeg er så lei meg for at pengene dine er blitt borte,» sa hun. Hun avsto fra å nevne at hun hadde advart ham mange ganger, men hun motsto også fristelsen til å gjøre alt bedre for sønnen. Når alt kom til alt, tenkte hun, hadde han selv valgt å leke med pengene hver dag på tross av hennes advarsler.

En fortapt liten Mike satt på trappen foran huset da faren kom hjem. Etter å ha hørt den triste historien, stakk far hånden i lommen og fant frem nøyaktig det beløpet Mike hadde mistet, og ga ham det. Da far så det overraskede blikket til sin kone, bemerket han: «Det er bare noen småpenger, hva gjør vel det?»

Når vi betrakter denne historien, kan vi spørre hvem av foreldrene som hadde rett. Men det er kanskje ikke det beste spørsmålet. Det kunne være bedre å spørre hvordan Mikes foreldre kunne ha stått mer samlet om å håndtere situasjonen. De kunne ha rådført seg med hverandre og vurdert Mikes behov.

De kunne ha spurt seg selv: «Hva vil vi skal skje i Mikes liv som et resultat av denne situasjonen? Trenger han å lære å bli mer ansvarsbevisst? Trenger han mer medfølelse fra sine foreldre? Trenger han å lære at han ikke skal vise seg for sine venner? Trenger han å lære at det er viktig å adlyde familiens regler?» Dette ville hjulpet dem å avgjøre hva de skulle lære sønnen og hvordan de skulle gjøre det.

Hadde Mikes foreldre tatt seg tid til å stå forenet i håndteringen av denne situasjonen, kunne de ha funnet en god måte å enten erstatte Mikes tapte penger på eller ikke erstatte dem. I stedet reagerte de på måter som sto i konflikt til hverandre.

Når dere samarbeider som foreldre, kan dere være ett i å undervise deres barn i Jesu Kristi evangelium.

UNDERVISE GJENNOM MØNSTRE FOR ETTERLEVELSE AV EVANGELIET

En av de måter Herren bruker for å undervise oss, er å lede oss til å fastsette et hederlig, åndelig mønster når det gjelder livsførsel. Han befaler oss å holde bønn og lese i Skriften hver dag, individuelt og som familie. Han befaler oss å gå i kirken og ta del i nadverden hver uke, reise til templet så ofte vi kan og å faste og betale fasteoffer hver måned. Et slikt livsmønster viser oss hvordan vi skulle handle som hans disipler.

Barn kan lære å leve som Frelserens disipler når de sammen med familien sin fra de er ganske små gjentar mønstrene for å tilbe Gud, tjene andre, studere og arbeide slik han har forordnet. Hvis familien ikke har et slikt livsmønster, vil effektiviteten i foreldrenes formelle undervisning i evangeliet være begrenset. Hvis foreldrenes livsførsel ikke er i samsvar med det de sier, vil barna være tilbøyelige til å følge foreldrenes handlemåte mer enn deres ord. Men hvis foreldrene snakker ofte om Frelseren og gjør hans fremgangsmåter til sitt familiemønster, vil de undervise sine barn «i Herrens opptuktelse og formaning», slik Enos sa han var blitt undervist av sin far (Enos 1:1).

President Brigham Young fastslo at «i enhver nasjon, ethvert samfunn og enhver familie har man spesielle tradisjoner, og barnet oppdras i disse. Hvis Kristi lov blir dette folks tradisjon, vil barna bli oppdratt ifølge det celestiale rikes lov ... Barna vil da bli oppdratt ifølge sine fedres tradisjoner, til å gjøre rett og avstå fra alt ondt» (*Journal of Discourses*, 3:327).

Våre barn blir «oppdratt ifølge det celestiale rikes lov» når vi etablerer et mønster for etterlevelse av evangeliet i vårt hjem.

Konkrete tiltak for å etablere livsmønstre som er en disippel verdig

Vi er forpliktet til samvittighetsfullt å velge – og fremme – mønstre for etterlevelse av evangeliet. Vi kan for eksempel velge kunst, musikk og litteratur som vil hjelpe våre barn å utvikle preferanse for ting som oppløfter og beriker. Vi kan sammen yte tjeneste i Kirken og samfunnet. Vi kan velge sømmelige antrekk til oss selv og hjelpe våre barn til å gjøre det samme. Vi kan studere Skriften sammen og holde familiens hjemmeaften. Vi kan fremelske en ærbødig holdning til sabbaten, som vil påvirke barnas følelser for å holde den hellig.

Noe av det mest virkningsfulle vi kan gjøre for å etablere mønstre for rettferdig livsførsel, er å skape og holde ved like familietradisjoner. Barn føler seg trygge når de vet at uansett hva som skjer i deres liv, vil visse begivenheter i deres familie bestå. President Ezra Taft Benson ga følgende råd: «Fremelsk gode familietradisjoner som vil binde dere sammen for evig. Når vi gjør det, kan vi skape et stykke himmel her på jorden innenfor den enkelte familie. Når alt kommer til alt, vil evigheten bare være en forlengelse av et rettferdig familieliv.» («Til de eldre i Kirken», *Lys over Norge*, jan. 1990, s. 4.)

Mange familietradisjoner kan dreie seg om evangeliet. I noen familier får for eksempel barna en ny Mormons bok på sin åttende fødselsdag. Noen familier feirer jul ved å rollespille hendelsene omkring Frelserens fødsel. I noen familier gir far en prestedømsvelsignelse til hvert av sine barn ved begynnelsen av et nytt skoleår. Noen familier har årlige sammenkomster eller kommer sammen ved høytider og

når barn skal velsignes. Disse forventede og kjære tradisjonene styrker familier og enkeltpersoner som fryder seg over gjentagelser av noe kjent og ofte hellig. Tradisjoner kan minne familiemedlemmer om deres livsførsel i egen-skap av Kristi disipler, og de kan ofte gi anledninger til undervisning i evangeliets prinsipper.

Hvordan forandre uønskede mønstre i vår familie

Vi kan forandre på uønskede mønstre i familien. Hvis vi har kommet fra en mindre aktiv familie, kan vi forandre det mønsteret i vårt eget liv og tilstrebe å komme regelmessig til Kirkens møter. Hvis vi har kritisert ledere i Kirken eller hørt våre foreldre gjøre det, kan vi fra nå av velge å støtte våre ledere i ord og handling. Slike forandringer i vår livsførsel vil gi våre barn et bedre mønster å følge.

Et medlem av Kirken fortalte denne historien:

«Min mann, Roger, vokste opp i et hjem hvor de ikke hadde noe mønster for etterlevelse av evangeliet. Hans far var alkoholiker, og familien led under dette. Hans mor forsøkte å være aktiv i Kirken, men hans far ville at familien skulle gjøre andre ting på søndager. Som tenåring ble Roger meget aktiv i Kirken sammen med venner, og da han fikk sitt personlige vitnesbyrd om evangeliet, begynte han å skrive ned i en løssbladbok hvordan han ønsket å ha det i sin egen familie når han ble gift. Han var 17 år dengang. Han hadde en del av boken forbeholdt hva han ville gjøre sammen med barna sine, en for hvilke egen-skaper han ønsket hos sin kone, en for hvordan han ønsket huset sitt, og en for hva slags yrke han ville forberede seg på. Han skrev ned alle sine tanker der, og han la også ved artikler som han syntes var nyttige. Noe av det han skrev

ned, var ting han lærte av det negative eksempel familien han hadde vokst opp i, sto for. Det lærte ham hvordan han ikke ønsket hans egen familie skulle være. Hans far hadde så store innvendinger mot at han gikk i Kirken at det ble nødvendig for ham å flytte hjemmefra. Han bodde hos en religiøs familie som han beundret, selv om de ikke var medlemmer av Kirken. Fra dem hentet han andre idéer om sin fremtidige familie. Så enda i så ung alder ønsket han å bli et vendepunkt i sin generasjon fra en urolig fortid til en mer velsignet fremtid.

Da vi ble forlovet, viste han meg boken, og vi pleide å snakke om idéene og bearbeide dem til vi hadde samme oppfatning av hva vi ønsket for familien vår. Jeg husker det første vi arbeidet med, var bønn. Vi lærte våre barn å be fra de var bitte små for at det skulle bli en dypt rotfestet vane som de ikke kunne tenke seg å neglisjere. Vi bestemte oss for at det aldri skulle være spørsmål om vi skulle betale tiende eller ikke. Vi holdt trofast familiens hjemmeaften. Og vi opprettet en tradisjon med skriftstudium hver morgen. I førstningen jobbet vi for hardt med å lese et visst antall vers hver gang, men så forsto vi at de samtalene vi hadde når barna stilte spørsmål, var viktigere enn å holde oss strengt til den planen. De siste årene har vi tilføyd en salme etter åpningsbønnen, med alle versene. Det gjør oss våkne og skaper en god ånd. Dette er bare noen få av de tradisjonene vår familie er bygget rundt.

Jeg forundrer meg over at min mann bestemte seg for å skape rettferdige tradisjoner i sin egen familie mens han var så ung og hadde så dårlige eksempler å følge. Jeg forundres også over, og er takknemlig for, at han var så innstilt på å samarbeide om å lære vår familie dem, for det meste ved å gjøre det til punkt og prikke.»

REGELMESSIGE ANLEDNINGER TIL Å UNDERVISE I HJEMMET

Som mor eller far skulle du prøve å etablere regelmessige anledninger til å undervise i evangeliet hjemme. Når du gjør det, vil barna stadig få læresetninger som angår deres liv, og blir et grunnlag for dem. De vil kunne lære av dine handlinger at det å ha tro på evangeliet er ensbetydende med å bli veiledet av det på alle områder i livet.

Disse idéene kan hjelpe deg å etablere regelmessige anledninger til å undervise barna i evangeliet.

Familiebønn

Frelseren befalte: «Be til Faderen i eders familier, alltid i mitt navn, så eders hustruer og barn kan bli velsignet» (3. Nephi 18:21).

Familiebønn er utmerkede anledninger til å vise barna hvordan de kan be. Når barna dine ser at du taler oppriktig med din himmelske Fader, vil de se din tro og dine rettferdige ønsker. De vil lære å «søke råd hos Herren i alt [de] foretar [seg]» så han vil «lede [dem] til det gode» (Alma 37:37).

Når du ber, skulle du bruke et ærbødig språk. Det vil hjelpe barna å lære bønnens språk, som uttrykker kjærlighet og ærbødighet for vår himmelske Fader.

Barn kan lære mye om evangeliet når de hører andre be. De lærer behovet for omvendelse når de hører familiemedlemmer be om tilgivelse. De lærer takknemlighet når de hører noen takke vår himmelske Fader for sine velsignelser. De lærer tro, ydmykhet og lydighet når de ser at deres foreldre stadig søker veiledning. De lærer å hedre og respektere Kirkens ledere når familiemedlemmer ber for dem hver dag. De kan få et ønske om å reise på misjon og motta templets velsignelser når foreldrene

ber vår himmelske Fader om å hjelpe barna deres til å treffe valg som vil holde dem verdige til å motta disse velsignelsene.

Barn kan lære å føle kjærlighet og omtanke for andre når de hører familiemedlemmer be for andre mennesker. Barn oppfatter dyp kjærlighet når de hører familiemedlemmer be for dem.

Alle skulle gis anledning til å lede familien i bønn. Småbarn kan også ta sin tur med litt hjelp.

Familieskriftstudium

Daglig skriftstudium er en annen virkningsfull måte å lære barna evangeliet på. Så sant det er mulig, skulle familien lese sammen på et fast tidspunkt hver dag. For noen er det lettest om morgenen. For andre fungerer det best å ha skriftstudium om kvelden like før leggetid. Selv om det noen ganger kan være vanskelig å få familiens medlemmer til å delta, vil deres stadige bestrebelser for å studere Guds ord velsigne dine barn. De vil lære sannheten i Nephis lære: «Fryd eder ved Kristi ord, for Kristi ord vil fortelle eder alt I skal gjøre» (2. Nephi 32:3).

Når barna leser i Skriften sammen med sin familie, vil de komme til å elske evangeliets guddommelige sannheter. De vil bli kjent med Skriftens språk. De lærer historier fra Skriften og ser hvordan de skal anvende disse hellige ord i sitt daglige liv. De kan også lære å bruke kart, emneregister, bibelordbok og andre hjelpemidler i Skriften (se s. 56–58).

Du kan velge å lese en bestemt tidsperiode hver dag. Alle i familien som kan lese, skulle få anledning til å lese fra Skriften. De kan lese etter tur ett enkelt vers eller flere av gangen. Barn som ikke

Fordi familien er det viktigste forum å lære evangeliet i, er det på sin plass at familiemedlemmene utveksler og samtaler om de sannheter de lærer i Kirkens møter, klasser og aktiviteter. Det gir dere som foreldre anledning til å følge med i hva deres barn lærer om evangeliet, og til å innta deres rettmessige rolle som de mest ansvarlige for å undervise deres barn. De fleste regelmessige anledninger til å undervise i familien gir gode muligheter til å spørre barna hva de har lært i kirken. Du skulle stille spørsmål for å oppmuntre barna til å gjenfortelle så mye de kan, også historier og konkrete detaljer. Gjør hva du kan for å oppmuntre alle familiemedlemmene til å drøfte det som har blitt fortalt (se «Hvordan lede diskusjoner», s. 63–65).

kan lese, kan likevel delta ved å gjenta vers etter som andre leser dem. Barna kan, om mulig, se på Kirkens illustrerte bøker med historier fra Skriften eller bilder fra bildesettet Kunst inspirert av evangeliet.

For å hjelpe familiemedlemmer til å forstå Skriften kan du omskrive vanskelige vers med enklere ord eller slå opp ukjente ord i en bibelordbok. Du kan be familiemedlemmer oppsummere hovedpoengene i dagens lesning. Et yngre barn kan holde et bilde som viser den historien som leses.

Du kan be et barn om å tenke på en situasjon i dets liv som har likhet med den historien dere leser. Si f.eks.: «Nå har vi lest om David og Goliat. Hvilke Goliat'er har dere i deres liv? Hva kan dere lære av David som kan hjelpe dere å takle disse utfordringene?» Eller du kan si: «Jeg la merke til at du hjalp lillesøster å vaske på rommet hennes. Var du klar over at du da viste en slik kjærlighet som Jesus snakket om i denne historien?»

Hvis du er ukjent med Skriften eller har vanskeligheter med å lese, føler du deg kanskje utilpass eller utilstrekkelig når du skal lese sammen med barna. Det er ikke noe galt i å la barna vite at dere alle skal lære å lese i Skriften. Hvis du utsetter familiestudium til du selv føler deg fortrolig med det, vil du berøve barna en høyst tiltrengt åndelig næring. Husk at Ånden kan påvirke deg uansett hvor mye eller lite erfaring du har.

Familiens hjemmeaften

Familiens hjemmeaften gir utmerkede anledninger til å hjelpe barna å forstå og anvende evangeliets prinsipper. En familiens hjemmeaften kan omfatte familiebønn, undervisning om evangeliet, salmer, Primær-sanger og familieaktiviteter.

Når du planlegger familiens hjemmeaftener, bør du overveie familiemedlemmenes aktuelle behov, hva som opptar dem og hvilke interesser de har. Trenger f.eks. et barn å forberede seg til dåpen eller til å bli ordinert til et embete i prestedømmet? Har det vært krangel i hjemmet? Ved at du ved bønn overveier familiemedlemmenes behov og utfordringer vil du bedre kunne avgjøre hvilke evangeliske prinsipper du bør undervise om.

De prinsippene for effektiv undervisning som er omtalt i denne boken, kan hjelpe familiemedlemmer med planlegging og presentasjon av familiens hjemmeaftener. I tillegg har Kirken produsert *Idébok for familiens hjemmeaften*, som inneholder lek-sjoner og idéer til å gjøre familiens hjemmeaftener vellykkede. *Liahona* er også et nyttig hjelpemiddel.

Enkelte familier opplever at det er vanskelig å gjøre familiens hjemmeaften til en regelmessig del av tilværelsen. Noen ganger er ikke barna samarbeidsvillige, eller foreldrene føler at de har det for travelt. Men hvis man bestreber seg på å planlegge og gjennomføre familiens hjemmeaften, vil alle familiemedlemmene bli velsignet ved det. En mann fortalte at hans familie hadde hjemmeaften bare to ganger mens han vokste opp. Men de gjorde så inntrykk på ham at da han giftet seg, husket han fremdeles disse og de evangeliske prinsippene han hadde lært. Det førte til at han og hans kone innførte ukentlige hjemmeaftener i sin familie.

Familiemåltider

Familiemåltider gir deg utmerkede anledninger til verdifull undervisning og familiemedlemmene til å delta i samtalen. Når man ellers har en travel timeplan, er ofte måltidene den eneste anledningen du har til å sitte ned sammen med barna og utveksle dagens begivenheter og drøfte saker. Du kan benytte disse anledningene til å snakke med dine barn om prinsipper i evangeliet, familiens verdinormer, budskap dere har hørt på nadverdsmøtet og andre møter i kirken eller på skolen, kommende aktiviteter, verdensbegivenheter og annet av interesse. Måltidene kan være en tid da du kan få vite mer om det barna er opptatt av, hva de tenker og føler.

Familiemåltidene skulle være uformelle og muntre slik at alle føler seg velkommen til å delta i samtalen. Denne tiden skulle, i den grad det er mulig, være fri for andre forstyrrelser. Slike anledninger kan bidra til familiens enhet og åndelige vekst.

Familieråd

Du skulle sammenkalle familiemedlemmene til familieråd. Du kan benytte familierådet til å sette dere mål, løse

problemer, drøfte økonomi, legge planer, eller til å gi støtte og styrke. Du kan ha familieråd i tilknytning til familiens hjemmeaften eller på et annet tidspunkt. Når du leder et familieråd, kan du lære barna hvordan de skal lytte og vise respekt for andres følelser og meninger.

Fortrolige samtaler

Ved å ha regelmessige samtaler med barna dine vil du komme dem nærmere. Du vil kanskje ha behov for å planlegge tid alene sammen med hvert barn for å gi uttrykk for kjærlighet og oppmuntring, og for å undervise om prinsipper i evangeliet. Du skulle la hvert barn få snakke om de problemer og erfaringer som er viktige for ham eller henne. Når du viser oppriktig omtanke for det barna er opptatt av, og for deres meninger, vil de lære å stole på deg og søke råd hos deg. Da kan du fortsette å lære dem å treffe gode avgjørelser, be og studere Skriften for å finne svar på sine spørsmål.

Bruk Skriften til å lære dine barn å utøve sin handlefrihet på rettferdig måte. Eldste Gene R. Cook foreslo hvordan far eller mor kan bruke Skriften til å hjelpe et barn

som spør hvorfor familien ikke kan gjøre visse ting på en søndag:

«Du kan fristes til å si: 'Fordi jeg sier det,' eller 'Fordi Kirken sier det.' Men en mer inspirert mor eller far vil kanskje si: 'Jo, du vet jo at det å helligholde Herrens dag ikke er noe vi bare har funnet på. La meg vise deg noe.' Så kan du slå opp i Lære og pakter på kapittel 59 og lese [vers 9–11] ...

Deretter kan du forklare: 'Og som du ser, forteller Herren oss at søndagen er en hellig dag ... den er en dag til å hvile fra vårt arbeid og «vie [vår] andakt til Den aller høyeste». Det vil si at vi skulle gå til møtene våre i kirken, ta del i nadverden, utføre andre plikter vi har i kirken og besøke syke, fattige og trengende. Den er en dag som er helliget til Herren, og jeg kan bære vitnesbyrd om, min kjære datter, at dette er sant, og at Herren har velsignet oss rikelig for å helligholde sabbatsdagen.'» (*Raising Up a Family to the Lord* [1993], s. 19–20.)

Du vil finne forslag til fortrolige samtaler med dine barn under «Undervisning i intervjuer», s. 153.

UNDERVISNINGSANLEDNINGER I FAMILIENS DAGLIGLIV

Som foreldre opplever dere at mange undervisningsmuligheter skjer spontant – i samtaler, mens dere arbeider sammen med barna, og når familiemedlemmene møter utfordringer sammen. Disse tidspunktene kan være virkningsfulle anledninger til å undervise fordi de har så nær tilknytning til det barna opplever. Fordi slike muligheter vanligvis oppstår og forsvinner raskt, må du kunne oppdage dem og være beredt til å undervise om prinsipper som barna er rede til å lære. Følgende forslag kan hjelpe deg å se etter anledninger til å undervise.

Når du skal gi svar på barnas spørsmål eller bekymringer

Alle barn har bekymringer angående seg selv og verden. Du kan vise dem at evangeliet gir svar og veiledning så de kan forstå og løse sine problemer. Hvis et barn er redd under et uvær, kan du benytte anledningen til å oppmuntre henne til å be om å bli trøstet. Hvis en tenårings sønn blir presset til å se en populær film som kan være upassende, kan du drøfte saken med ham og hjelpe ham å anvende evangeliets prinsipper på å bestemme om han skal se den eller ikke. Hvis barna er bekymret med tanke på en viktig avgjørelse, kan du lese Moroni 7:15–19 sammen med dem og snakke om Moronis råd angående «måten å dømme på». Hvis et familiemedlem er død, kan du undervise barna om ånde verdenen og oppstandelsen.

Du finner forslag til hvordan du kan gi dine barn råd på s. 139 under «Regelmessige anledninger til å undervise i hjemmet».

Samtaler om problemer som angår barnas jevnaldrende

Fra tid til annen nevner kanskje barna problemer som angår deres jevnaldrende. Kanskje deres venner har jobb som krever at de må arbeide på søndager. Kanskje de kjenner en ung mann som er medlem av Kirken, men har bestemt seg for ikke å reise på misjon. Kanskje har de venner som banner eller opptrer uhøflig overfor andre. Når du drøfter slike ting med barna, kan du bruke Skriften for å undervise i evangeliets prinsipper. Det kan gi barna veiledning om hvordan de kan ta riktige avgjørelser i lignende situasjoner.

Fortell hvordan du selv har truffet riktige valg

Når du har anledninger til å treffe riktige valg, kan du gjerne la barna få del i dem. Hvis du f.eks. får igjen for mye penger i en forretning, kan du spørre barna hva du burde gjøre. Det kan føre til en samtale om emner som ærlighet, handlefrihet og følgene av våre handlinger.

Drøft noe som presenteres i media

Du kan snakke med barna om saker som fremmes i populære filmer, fjernsynsprogrammer og musikk. Nyhetsmeldinger gir også anledninger til å drøfte aktuelle hendelser og saker. Slike diskusjoner kan hjelpe barna å skjelle mellom oppløftende underholdning og underholdning som fremsetter filosofier og handlinger som er i strid med evangeliets normer.

Hjelp barna å lære av feil

Feilgrep kan gi anledninger til å undervise. Hvis et barn har handlet galt, kan du

tilgi ham/henne, snakke om det å be om unnskyldning og rette opp den skaden som er gjort, og hvis barnet har vært ulydig mot et bud, snakke om veien til omvendelse.

Hvis det er du som har handlet galt, skulle du be om unnskyldning og tilgivelse. Barna kan lære mye av å se hva du gjør for å overvinne dine egne svakheter. Overvei følgende erfaring som et medlem av Kirken har fortalt om:

«Jeg var omtrent 10 år da jeg gjorde noe som far ikke likte. Han ble svært sint og bestemte seg for å straffe meg. Jeg var dypt såret fordi jeg følte at han straffet meg mer enn jeg fortjente. Jeg unngikk ham resten av dagen, og hver gang han prøvde å snakke til meg, snudde jeg ryggen til ham og løp. Neste dag var jeg fremdeles sint på ham, derfor ble jeg overrasket da han kom inn på rommet mitt og fortalte at han var lei for at han hadde straffet meg så hardt. Han spurte om jeg kunne være så snill å tilgi ham. Det lærte meg at man aldri er for gammel til å be om unnskyldning og innrømme at man har handlet galt. Det var en anledning til å lære omvendelsens sanne verdi.»

Forklar hvilke grunner du har til å tjene

Når du virker i kall i Kirken eller i andre sammenhenger, kan du fortelle barna dine hva du gjør og hvorfor du gjør det. Det vil hjelpe dem til bedre å forstå hvordan det de tror på og deres verdinormer påvirker deres handlinger. Hvis du tilbereder et middagsmåltid til en som er syk, kan du forklare hvorfor det er viktig å hjelpe vedkommende. Når barna ser at du forbereder deg til å undervise i Kirken, kan du snakke med dem om hvor viktig det er å foredle sitt kall. Du kan snakke med barna om hvorfor vi løfter hånden for å oppholde Kirkens ledere og hvordan vi støtter dem som er kalt av Herren.

Hjelp barna å beherske følelser

Når et barn blir opprørt, frustrert eller sint, kan det handle upassende. Du kan lære dem å gjenkjenne og kontrollere impulser til å såre andre eller heve stemmen. Du kan henlede oppmerksomheten på det som fremkalte sinnet, og snakke med barnet om bedre måter å takle lignende situasjoner på i fremtiden.

Hjelp barna å gjenkjenne Åndens innflytelse

Du kan hjelpe barna å gjenkjenne Åndens innflytelse ved å henlede oppmerksomheten på det de føler. Eldste Robert D. Hales fortalte følgende:

«Etter at jeg var blitt døpt og bekreftet, trakk mor meg til side og spurte: 'Hva føler du?' Jeg beskrev så godt jeg kunne den varme følelsen av fred, velvære og lykke. Mor forklarte at det jeg følte, var den gaven jeg nettopp hadde mottatt – Den hellige ånds gave. Hun fortalte at hvis jeg levde verdig til den, ville jeg alltid ha den gaven med meg. Dette var en lærerik stund som jeg har husket hele livet.» (*Liahona*, juli 1999, s. 39.)

Lær av naturen

Du kan benytte dagligdagse observasjoner fra naturen til å undervise dine barn om evangeliet (se «Vi kan se etter noe å lære overalt», s. 22–23, «Sammenligninger og konkretisering», s. 175–76). For eksempel kan et barns bemerkninger om de vakre vårblomstene lede til en samtale om Jesu Kristi oppstandelse. Hvis man sår frø sammen, gir det en utmerket anledning til å snakke sammen om hvordan Alma sammenlignet Guds ord med et frø (se Alma 32:28–43).

Hvis du er våken for det, kan du rolig og stadig vende mange av barnas erfaringer til undervisningsøyeblikk.

ANDRE FAMILIEMEDLEMMERS INNFLYTELSE

Selv om foreldrene har det primære ansvar for å undervise sine barn i evangeliet, kan også andre familiemedlemmer være til stor hjelp. Foreldre skulle søke anledninger til å la andre familiemedlemmer lære og styrke deres barn.

Besteforeldres innflytelse på undervisningen

Besteforeldre kan styrke og inspirere sine barnebarn ved å fortelle om erfaringer, bære vitnesbyrd og fortelle om sin tro. Deres sanne historier om lydighet, det å lære av sine feil, ofre for å nå evige mål, og møte problemer med et muntert sinn, kan hjelpe barna når de opplever noe tilsvarende. I tillegg til å snakke med sine barnebarn, kan besteforeldre skrive ned sitt vitnesbyrd og sine erfaringer i dagbøker, slik at det kan være til oppbyggelse og lærdom for familiemedlemmer i nålevende og i fremtidige generasjoner.

Søster Susan L. Warner, som var annenrådgiver i Primærs generalpresidentskap, fortalte denne historien:

«Jeg vet om en bestefar som, under en familiesammenkomst oppe i fjellene nylig, tok barnebarna med på en spasertur. Da de kom til en lysning i skogen, oppfordret han barna til å sette seg på en trestamme mens han fortalte dem om en 14 år gammel gutt som het Joseph Smith, og som ønsket å stille vår himmelske Fader noen spørsmål om noe som plaget ham. Bestefaren forklarte at den unge Joseph gikk til en lund i nærheten av hjemmet sitt for å be, og han hadde tro på at Gud ville svare ham. Barnebarna lyttet stille, men fireårige Johnny, som ofte har vanskelig for å sitte stille, klarte ikke å holde seg. Han utbrøt: 'Den historien har jeg hørt før!'

Bestefaren fortalte om Josephs oppriktige bønn og hvordan den ble besvart med et storslått besøk av vår himmelske Fader og hans Sønn, Jesus Kristus. Da han var ferdig, grep lille Johnny hånden hans og sa: 'Det var et fint vitnesbyrd, bestefar.' Han hadde frydet seg over å høre historien om igjen.

Selv om bestefaren hadde gjentatt denne hellige beretningen mange ganger i sitt liv, sa han: 'Aldri har Herrens ånd båret sterkere vitnesbyrd enn da jeg bar mitt vitnesbyrd om Joseph Smith for mine egne barnebarn.' Både bestefaren og barnebarna hadde følt Den hellige ånds vitnesbyrd.» (I *Liahona*, jan. 1999, s. 78.)

Selv om besteforeldre bor langt borte fra sine barnebarn, kan de likevel påvirke dem til det gode. Ved telefonsamtaler eller brev med ros og oppmuntring kan de inspirere og gi råd.

Brødres og søstres innflytelse på undervisningen

Foreldre skulle oppmuntre sine barn til å hjelpe hverandre til å lære og vokse. Andre søsken kan ofte være positive forbilder for sine yngre brødre og søstre og gis i oppdrag å lære dem hvordan de skal utføre forskjellige oppgaver i hjemmet. Når en sønn er på heltidsmisjon, kan han i stor grad, ved sitt eksempel og gjennom brev, påvirke en yngre brors ønske om å tjene. Når en søster gifter seg i templet, kan hun dele sin begeistring og sitt vitnesbyrd med sine søsken. Når barna villig hjelper til med oppgaver i hjemmet, er de gode eksempler og lærer hverandre om tjeneste og ansvar. Deres egen læring blir også styrket.

Onkler, tanter og søskenbarn kan bidra til undervisningen

Mange ganger kan onkler, tanter og søskenbarn trå til og hjelpe et familiemedlem når foreldrene ikke kan gjøre det.

En far fortalte hvordan hans sønn ble påvirket av et søskenbarn. Sønnen hadde i flere uker nektet å gå i kirken. Generalkonferansen nærmet seg, og søskenbarnet, som var ivrig etter å være til stede, sto tidlig opp om morgenen og sto i kø for å komme inn i Tabernaklet i Salt Lake City. Sønnen så hans eksempel og begeistring og ble motivert til å gå i kirken igjen. Den avgjørelsen forandret hans liv, og han tjente senere trofast på misjon.

En mor fortalte om den positive innflytelsen hennes bror og hans familie hadde da hun og mannen sendte sin sønn dit for å bo hos dem og arbeide på bensinstasjonen deres en sommer. En annen kvinne mintes med takknemlighet en samtale hennes sønn hadde med en onkel som han så opp til. Som følge av den samtalen valgte hennes sønn å unngå venner som hadde skadelig påvirkning på hans oppførsel.

Barns innflytelse på undervisning

Når foreldre lytter til sine barn, kan de lære en mengde sannheter. Eldste Russell M. Nelson beskrev en anledning da han lærte noe av en av sine døtre:

«Da vår yngste datter var omtrent fire år gammel, kom jeg en kveld sent hjem fra arbeidet på sykehuset. Jeg la merke til at min kjære kone var meget sliten . . . Så jeg tilbød meg å legge vår fireårige datter. Jeg begynte å gi ordre: 'Ta av deg klærne og heng dem opp; ta på deg pyjamasen, puss tennene dine og be bønningen din' osv. Jeg kommanderte som en tøff sersjant i hæren. Plutselig la hun hodet på skakke, kikket opp på meg med et tankefullt blikk og sa: 'Pappa, eier du meg?'

Hun ga meg en viktig lærepenge. Jeg anvendte tvang overfor dette skønne barnet. Å styre barn med tvang er Satans teknikk, ikke Frelserens.» (i *Lys over Norge*, juli 1991, s. 22.)

HJEMMELÆRERE OG BESØKENDE LÆRERINNER

Jeg håper at hjemmelærere og besøkende lærerinner vil erfare to ting: for det første, utfordringen ved det ansvaret de har i dette store kallet, og, for det annet, gleden ved det arbeidet de utfører, spesielt blant dem av oss som er mindre aktive.

President Gordon B. Hinckley

UNDERVISNINGSDOLEN AV HJEMMEUNDERVISNINGEN

Hvis du er hjemmelærer, underviser du i evangeliet. I tillegg til å se til de familiers ve og vel som du og din ledsager er tildelt, har du med et evangeliebudskap minst én gang i måneden. Skriften forteller oss at hjemmelærere skal «advare, forklare, formane og lære, og innby alle til å komme til Kristus» (L&p 20:59).

For å kunne undervise de familiene du er tildelt, trenger du å forberede deg åndelig og lære å anvende de prinsippene for å undervise i evangeliet som omhandles i denne boken. Du skulle også stadig strebe etter å forbedre din undervisning (se «Legg en plan for forbedring», s. 24–27).

I din oppgave som hjemmelærer har du et spesielt behov for slik forberedelse og stadig forbedring. Kjennskap til de grunnleggende prinsippene for undervisning i evangeliet vil hjelpe deg til å fremlegge budskap på en slik måte at alle du underviser, blir hjulpet, enten det er mindre aktive medlemmer som ikke er vant til å delta i diskusjoner om evangeliet, eller aktive, erfarne medlemmer av Kirken.

Husk at forskjellige personer trenger forskjellige vinklinger. Du vil kanskje måtte fremlegge et budskap til en familie med barn i forskjellige aldre. Du kan få i oppgave å drive fellesskapsfremmende arbeid med nye konvertitter, eller du får anledning til å besøke eldre medlemmer eller enslige medlemmer.

To hjemmelærere som viet leksjonen stor omtanke, hadde med fiskestenger til et avtalt besøk. Lommene var fulle av agn. Familiemedlemmene ville vite hvorfor, men hjemmelærerne ville ikke fortelle dem noe før de skulle fremlegge budskapet. De hadde ingen vanskeligheter med å trekke barna til seg og få deres oppmerksomhet.

Så demonstrerte hjemmelærerne hvordan en fisker lokker fisk på kroken. Han forklarte at småfisk ofte er lettere å lure enn eldre og mer erfarne fisker. Han sammenlignet fiskeagnet med Satans fristelser og lærte familien at Satan bruker listige knep for å prøve å fange oss og frata oss friheten vår. Det ble en minneverdig lærdom for familien.

Som hjemmelærer har du spesielle anledninger til å vise kjærighet overfor dem du underviser. Som president Ezra Taft Benson sa: skulle du «gjøre de små ting, de små ting som betyr så mye for en familie. For eksempel skal dere vite hva alle familiemedlemmene heter. Vær oppmerksom på fødselsdager, velsignelser, dåp og ekteskap. Av og til kan du også skrive et lite kort hvor du gir ros, eller du kan ringe og gratulere et familiemedlem med noe vedkommende har oppnådd eller utrettet». (*I Lys over Norge*, juli 1987, s. 47.) Du kan hjelpe familien i en vanskelig situasjon, støtte barn og ungdom i deres aktiviteter og forvise deg om at familiens behov blir formidlet til prestedømslederen.

Valg av budskap

Når du skal velge et budskap å gå ut med, så husk følgende instruksjon: «Hjemmelærerne presenterer vanligvis budskapet fra Det første presidentskap som står på trykk i *Liahona*. Ytterligere budskap kan komme fra biskopen eller andre lokale ledere. Familiens overhode kan også be hjemmelærerne om et spesielt budskap. Hjemmelærernes budskap skulle baseres på Skriften og læresetningene til profetene i de siste dager.» (*Kirkens instruksjonshåndbok, bok 2: Ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene* [1998], s. 169.)

Forberedelse av budskapet

Forbered hvert hjemmelærer-budskap like omhyggelig som du ville forberede en leksjon til en klasse i Kirken.

Følgende forslag kan være til hjelp:

- Les igjennom leksjonen. Snakk med din ledsager om hva hver av dere vil bidra med under presentasjonen.
- Hvis du skal fremlegge et budskap fra Det første presidentskap eller et annet emne som det ikke er gitt noe leksjonsutkast for, følger du forslagene under «Tilretteleggelse av leksjoner på grunnlag av konferansetaler og andre kilder», s. 100–101.
- Tilpass budskapet og undervisningsteknikkene til den enkelte families bakgrunn, alder og interesser. Gjør leksjonen interessant og anvendelig for hvert familiemedlem.
- Pass på at budskapet er kort nok til å holde på alle tilstedeværendes interesse.

Fremførelse av budskapet

Husk at familiens overhode skulle presidere og lede når dere besøker dem. Ha også følgende forslag i tankene:

- Hold bønn og les i Skriften sammen så sant det er mulig. Bruk Skriften ved enhver passende anledning. Ta den med ved alle besøk. Bruk den til å besvare spørsmål eller gi råd.
- Følg Åndens tilskyndelser når du underviser.
- Unngå lange samtaler som ikke er av interesse eller nyttige for alle tilstedeværende. Vær hensynsfull når det gjelder tidsbegrensninger familien dere besøker, har.
- Finn muligheter til å la hvert familiemedlem delta i leksjonene. Vis oppriktig interesse for hver enkelt.
- Bær vitnesbyrd om de sannheter du underviser om. Fortell eksempler på hvordan man kan anvende disse sannhetene i dagliglivet.

UNDERVISNINGSDOLEN TIL BESØKENDE LÆRERINNER

Når du blir kalt til å være en besøkende lærerinne, er en viktig del av ditt ansvar å «finne ut om søsterens og hennes families åndelige og timelige behov» og å «gi åndelig undervisning i form av et månedlig budskap» (*Kirkens instruksjonshåndbok, bok 2: Ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene*, [1998], s. 203). Du er en lærer i evangeliet.

For å kunne undervise de søstrene du har fått tildelt, er det nødvendig at du forbereder deg åndelig og lærer å anvende de prinsippene for undervisning i evangeliet som omhandles i denne boken. Du skulle også strebe etter stadig å forbedre din undervisning (se «Legg en plan for forbedring», s. 24–27).

Denne forberedelsen vil være til stor hjelp fordi du er kalt til å undervise søstre i mange forskjellige situasjoner. Du skal kanskje undervise unge, eldre, gifte, enslige, skilte, ferske konvertitter til evangeliet, svært aktive i Kirken, mindre aktive, velutdannede, personer med lærevansker, travle, ensomme, imøtekommende eller motvilleg søstre. Forskjellige søstre har behov for forskjellige undervisningsteknikker. Uansett hvilken situasjon søstrene er i, kan du hjelpe dem å bli bedre kjent med Frelseren og mer trofast etterleve hans evangelium.

Mens søster Elaine L. Jack var Hjelpeforeningens generalpresident, fortalte hun denne historien:

«Priscilla Samson-Davis, en søster i Ghana, har hatt mang en kamp. Det har vært mange stener på hennes livssti. Som lærer har hun sett familier pleie barn gjennom dysenteri og malaria, arbeide hardt, hver dag bytte til seg sekker med ris, løk, tomater og annen mat for å holde sine kjære i live. Hun er besøkende lærerinne og

reiser regelmessig med buss for å besøke en søster på den andre siden av byen. Da hun ble spurt om dette besøket var en byrde, siden hun hadde så mye å styre med, svarte hun ganske enkelt: 'Det er ikke vanskelig. Kvinnen jeg besøker, kan ikke lese. Når jeg drar dit, leser jeg i Skriften for henne.'

Hennes enkle svar vitner om den tro og forsikring hun hadde om at hun var på den rette sti. Selv om bussruten medførte stopp og kunne gå både opp og ned gater, var den i sannhet rett og smal i Herrens øyne, for hun reiste i riktig retning. Hun gikk sin Faders ærend.» (*I Lys over Norge*, juli 1994, s. 16.)

Valg av budskap

Når du skal velge et budskap å gå ut med, så husk følgende instruksjon: «Besøkende lærerinner gir åndelig undervisning i form av et månedlig budskap. Budskap som står i *Liahona*, skal brukes som veiledning og tilpasses den enkelte søsters behov.» (*Kirkens instruksjonshåndbok, bok 2: Ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene* [1998], s. 203.) Søk Åndens veiledning når du med omhu gjennomgår det månedlige budskapet med din ledsager, og deretter i bønn tar hensyn til hver av de søstrene du underviser. I tillegg til det forberedte budskapet skulle du bruke Skriften og læresetningene til profeter i de siste dager som hovedkilde når du planlegger budskapet. Du kan supplere disse kildene med annet materiale som Kirken har produsert.

Forberedelse av budskapet

Forbered hvert besøkende læreriners budskap like omhyggelig som du ville for-

berede en leksjon til en klasse i Kirken. Følgende forslag kan være til hjelp:

- Les igjennom leksjonen. Snakk med din ledsager om hva hver av dere vil bidra med under presentasjonen.
- Følg forslagene under «Tilretteleggelse av leksjoner på grunnlag av konferansetaler og andre kilder», s.100–101.
- Tilpass budskapet og undervisningsteknikkene til den enkelte søsters omstendigheter, bakgrunn, alder og interesser.

Fremførelse av budskapet

Følgende forslag vil hjelpe deg når du skal undervise de søstrene du besøker:

- Hold bønn og les i Skriften sammen så sant det er mulig. Bruk Skriften ved enhver passende anledning. Ta den med ved alle besøk. Bruk den til å besvare spørsmål eller gi råd.
- Følg Åndens tilskyndelser når du underviser.
- Vær hensynsfull når det gjelder tidsbegrensninger søstrene dere besøker, har.
- Finn muligheter til å la søstrene du besøker, delta i leksjonene. Vis oppriktig interesse for det de har å si.
- Bær vitnesbyrd om de sannheter du underviser om. Fortell eksempler på hvordan de kan anvendes i dagliglivet.

E

UNDRVISNING I LEDERSKAPSSAMMENHENG

1

Å LEDE ER Å UNDERVISE

Eldste Boyd K. Packer understreket at alle ledere i Kirken er lærere: «Profeten er en lærer, hans rådgivere er lærere, generalautoritetene er lærere. Stavsprezidenter og misjonsprezidenter er lærere, høyrådsmedlemmer og quorumsprezidenter er lærere, biskoper er lærere, osv. gjennom alle Kirkens organisasjoner. Kirken går fremover støttet av kraften i den undervisning som utføres.» (Teach Ye Diligently, rev. utg. [1991], s. 3–4.)

På en ungdomskonferanse i Kirken var et voksent medlem vitne til et inspirerende eksempel på den innflytelse ledere kan ha når de underviser i sanne prinsipper. Han fortalte:

«På slutten av konferansen var det ball. Danseorkesteret dukket opp uten skjorter. Mens voksne så på, gikk en gruppe ungdommer bort til scenen og sa et eller annet til orkestermedlemmene, som disse protesterte mot. Straks kom noen unge inn med skjorter, og svært motstrebende tok orkestermedlemmene dem på.

Da musikken startet, var den høy, og høyere ble den. Akkurat da de voksne begynte å bli bekymret, samlet en del unge seg midt ute på gulvet og gikk sammen opp til orkesteret. De ba dem dempe lydnivået. Orkesteret protesterte, men de unge sto på sitt, så de dempet musikken. Da musikken igjen ble høyere, samlet de unge seg og konfronterte orkesteret på nytt. Det samme gjentok seg en tredje gang. Til slutt kom gruppen bort til stavsprezidenten og sa: 'Vi synes musikken er upassende. Istedenfor å fortsette dansen har noen av oss, som ikke liker dette, lyst til å gå over til en annen bygning og ha en tema-aften. Vi kan gjøre det selv, men hvis dere voksne har lyst til å komme, er det fint.' Dansen sluttet og de unge mennene og kvinnene kom sammen i en annen bygning.

Etterpå spurte jeg stavsprezidenten hvordan dette hadde kommet i stand. Han sa at for omkring fem år siden hadde et høyrådsmedlem sagt: 'Hvis vi ønsker å lære de unge normer, må vi ha helt klart for oss hvilke normer det skal være. Første skritt er at stavsprezidentskapet forteller oss det.' Det tok litt tid før stavsprezidentskapet hadde samlet seg om en klar forståelse av

normene og hvordan de skulle håndheves i deres stav. Det gikk enda mer tid til å hjelpe høyrådet å forstå og forplikte seg på disse normene, og ytterligere tid for å få biskopene med. Frem til da hadde foreldre og ungdom fått motstridende signaler, men for første gang var lederne rede til å undervise om normene.

Og deretter underviste de i dem, år etter år, på alle plan over hele staven. Resultatet ble det jeg var vitne til den kvelden på ballet under ungdomskonferansen.

Jeg lærte at ledere kan ha meget stor innflytelse når de samvittighetsfullt går inn for å oppfylle sitt ansvar for å undervise de hellige. Jeg lærte også at forskjellige budskap ikke er noe budskap i det hele tatt, og at den tiden man bruker på å få solid forankring i det som det burde undervises om, virkelig betaler seg. Og endelig så jeg med egne øyne hvilken modenhet, klokskap og moralsk mot de unge hadde, som hadde blitt ordentlig undervist.»

Ditt ansvar som leder for å undervise i evangeliet

En av de viktigste måter å oppfylle ditt ansvar som leder i Kirken på, er å undervise (se *Kirkens instruksjonshåndbok, bok 2: Ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene* [1998], s. 305–7). Eldste Gordon B. Hinckley har sagt: «Effektiv undervisning er selve kjernen i Kirkens lederskap» (sit. i «En lærer kommet fra Gud», *Lys over Norge*, juli 1998, s. 26).

Herren er det fremragende eksempel på en leder som fungerer som lærer: «Og Jesus dro omkring i alle byene og landsbyene. Han lærte i deres synagoger og forkynte evangeliet om riket» (Matteus 9:35). Eldste Boyd K. Packer understreket: «Herren er vårt forbilde. Det ville være vanskelig å beskrive Herren som sjef. La meg gjenta dette. Det ville være vanskelig å beskrive Herren som sjef. Han var en lærer! Det er idealet, mønsteret.» (Seminar for regionalrepresentanter, 6. apr. 1984.)

Skriften inneholder utallige beretninger om andre ledere som virket som lærere i evangeliet. Adam og mange av hans etterkommere var «rettfærdighetens talsmenn [som] talte og profeterte, og kalte alle mennesker, overalt, til omvendelse». Gjennom deres forkynnelse «fikk menneskenes barn

lære å tro» (Moses 6:23). De første apostlene virket «hver dag i templet og hjemme», og fortsatte «uten opphold å forkynne evangeliet om at Jesus er Messias» (Ap.gj. 5:42). Kong Mosiah vitnet: «Jeg har selv arbeidet med all den kraft og evne jeg har vært i besittelse av for å lære eder Guds bud og opprette fred i landet» (Mosiah 29:14).

Noen måter du kan undervise på som en leder

Gå foran med et godt eksempel

Som leder underviser du om evangeliet ved din livsførsel. Du forventes å holde budene, være snill og være en trofast tjener for Herren og dem du leder. Ved å foregå med et rettfærdig eksempel styrker du andre i deres beslutning om å etterleve evangeliet.

Følg Kirkens retningslinjer og fremgangsmåter

Når du trofast følger det etablerte mønster for Kirkens styre, underviser du alle du arbeider sammen med. Du hjelper andre til å se hvordan de skal ivareta sine plikter. Ett eksempel på hvordan dette skal gjøres, er ledere i Det melkisedekske prestedømme som har regelmessige intervjuer med hjemmelærere.

Snakk direkte ut om evangeliets prinsipper

Ledere har mange regelmessige anledninger til å undervise i evangeliet: lederskapsmøter (se s. 152 og intervjuer (se s. 153). Du vil se at andre anledninger oppstår spontant i forbindelse med en leders vanlige gjøremål og i samvær med andre.

Som ung biskop og trykker arbeidet Thomas S. Monson ofte sammen med president J. Reuben Clark jr., som da var et medlem av Det første presidentskap. Mens de arbeidet sammen, benyttet president Clark ofte anledningen til å undervise i evangeliet. Mange år senere fortalte president Monson om en slik anledning som hadde hatt stor betydning for ham:

«[President Clark ba] meg om å lese høyt beretningen i Lukas om den spedalske mannen. Deretter ba han om at jeg måtte fortsette med å lese fra Lukas om den lamme mannen og den oppfinnsomme måten han fikk Herrens oppmerksomhet på, og ble helbredet av ham. President Clark tok et lommeværk opp av lommen sin og tørket en tåre. Han bemerket: 'Tårene kommer oftere jo eldre vi blir.' Etter noen ord til farvel forlot jeg hans kontor og lot ham være alene med sine tanker og tårer.

Sent en kveld leverte jeg noe trykkerikorrektur til hans hjemmekontor i Salt Lake City. President Clark holdt på å lese fra Predikantens bok, og han var svært stille og ettertenksom. Han satt tilbakelenet ved det store skrivebordet, som hadde stabler med bøker og papirer. Han holdt Skriften i hånden, løftet blikket fra den trykte siden og leste høyt for meg: 'Slutten på det hele, etter at alt er hørt, er dette: Frykt Gud og hold hans bud! Det er noe som gjelder alle mennesker' (Pred. 12:13). Han utbrøt: 'En perle av en sannhet! Dyp filosofi!'

Hvilken velsignelse det var for meg å lære daglig ved en slik mesterlærers føtter ... Fordi han visste at jeg var en nykalt biskop og presiderte over et ward med store utfordringer, understreket han nødvendigheten av at jeg måtte kjenne mitt folk, forstå deres omstendigheter og ivareta deres behov.

En dag gjenfortalte han beretningen om at Frelseren oppvekket sønnen til enken i Nain, slik den står i Lukas-evangeliet. Da president Clark lukket Bibelen, la jeg merke til at han gråt. Med lav stemme sa han: 'Tom, vær god mot enken og se til de fattige.'» *Inspiring Experiences that Build Faith* [1994], s. 233–34.)

Å lede i Kirken er å undervise, og å forbedre seg som lærer er å lære å undervise mer effektivt – fra talerstolen, i lederskapsmøter og på tomannshånd.

UNDERVISNING PÅ LEDERSKAPSMØTER

Herren sa: «Og nu, se, jeg gir eder et bud, at når I forsamler eder, skal I belære og oppbygge hverandre, forat I kan vite hvordan I skal styre og lede min kirke og hvordan I skal forholde eder med alt henhørende til min lov og mine bud som jeg har gitt. Og således skal I bli undervist i min kirkes lov, og bli helliggjort ved det som I har mottatt, og I skal forplikte eder til å gå frem i all hellighet for meg» (L&p 43:8–9).

Eldste Jeffrey R. Holland refererte til denne åpenbaringen da han fastslo: «La oss på alle våre styremøter både 'belære og oppbygge' slik det står i åpenbaringene, slik at vår undervisning også på disse møtene til syvende og sist kommer 'fra det høye'.» (*I Lys over Norge*, juli 1998, s. 27, se også L&p 43:16.)

Fordi tiden på lederskapsmøter er begrenset, skulle den tid som vies undervisning, være omhyggelig planlagt. På noen møter kan undervisningen bestå i en kort åndelig tanke etter åpningen. På andre møter kan en eller flere deltakere på forhånd bes om å lede gruppen i et detaljert studium av utvalgte emner. De som får et slikt oppdrag, skulle benytte de prinsipper og teknikker som anbefales for undervisning i denne boken.

Ta stilling til hva du skal undervise i

Som forberedelse til lederskapsmøter som vil omfatte detaljert opplæring, skulle de presiderende ledere i ydmykhet ta stilling til hva det bør undervises i, og hvem som skulle bli forespurt om å undervise.

De kan velge doktrinære emner eller emner knyttet til Kirkens ledelse og de tilstedeværendes plikter. Herren sa:

«Jeg gir eder et bud at I skal lære hverandre rikets lærdommer. Undervis med all flid, og min nåde skal være hos eder så I mer fullkomment kan bli instruert i teori, i prinsipp, i lære, i evangeliets lov, i alle ting som henhører til Guds rike, og som er gagnlig for eder å forstå» (L&p 88:77–78).

Skriften er den grunnleggende kilde til studium på alle lederskapsmøter. «Jeg gir deg den befaling,» sa Herren, «at du stoler på det som er skrevet. For det du har skrevet inneholder alt angående min kirkes grunnvoll, mitt evangelium og min klippe» (L&p 18:3–4). Andre kilder er *Kirkens instruksjonshåndbok*, taler fra generalkonferanser og andre læresetninger fra profeter i de siste dager (for hjelp ved tilretteleggelse av leksjoner på grunnlag av slike kilder, se «Tilretteleggelse av leksjoner på grunnlag av konferansetaler og andre kilder», s. 100–101).

Innby Ånden ved ærbødighet

Vi kan undervise i og tilegne oss evangeliet og bli beriket sammen når Ånden er med oss (se L&p 42:14, 50:17–24). Vi kan innby Ånden ved vår ærbødighet (se «Innby Ånden mens du underviser», s. 45–46, «Ærbødighet», s. 82–83). På lederskapsmøter kan de som presiderer og leder, oppmuntre til ærbødighet ved å sitte på sine plasser i god tid før møtet begynner. Ved sin adferd kan de bidra til å anslå tonen for møtet. Andre ledere som er til stede, kan også komme tidlig, ha med seg Skriften, håndbøker og skrivemateriell, og forberede seg stille og med bønn.

Bønnen som oppsendes ved møtets begynnelse, kan bidra til å skape ærbødighet og innby Ånden. En åndelig tanke skaper også en god anledning for å undervise og tilegne seg prinsipper i evangeliet. På noen lederskapsmøter kan et passende preludium og salmesang under møtet bidra til å forberede de tilstedeværendes hjerter og sinn.

3

UNDERVISNING I INTERVJUER

President Thomas S. Monson har fortalt om denne erfaringen:

«Da jeg nærmet meg min 18-årsdag ... ble jeg anbefalt til å motta Det melkise-dekske prestedømme. Jeg fikk i oppdrag å ringe til stavsprezidenten, Paul C. Child, for å avtale tid for intervju. Han elsket og forsto den hellige skrift. Han ville at alle andre skulle være like glad i den og forstå den. Jeg hadde hørt av andre om hans nokså detaljerte og inngående intervjuer, og telefonsamtalen med ham lød omtrent slik:

‘Hallo, president Child. Dette er Tom Monson. Biskopen har bedt meg avtale et intervju med deg.’

‘Det er fint, bror Monson. Når kan du besøke meg?’

Jeg visste at nadverdsmøtet i hans ward var klokken 18, og fordi jeg ønsket å avsløre minst mulig av mine kunnskaper om Skriften, foreslo jeg: ‘Hvordan vil det passe søndag klokken 17?’

Han svarte: ‘Å, bror Monson, det vil ikke gi oss tid nok til å granske Skriften. Kan du være så snill å komme klokken 14? Og vær snill å ta med deg standardverkene med dine personlige merkinger og henvisninger.’» (*Inspiring Experiences that Build Faith* [1994], s. 193).

Den unge Thomas Monson oppdaget at intervjuet med stavsprezidenten var mer enn bare et intervju. Det var en anledning til å studere og lære evangeliet å kjenne.

Prinsipper for undervisning under intervjuer

Hvis du foretar intervjuer, kan disse prinsippene være til hjelp:

«*Samle livets ord i eders sinn*» (L&p 84:85)

Husk at Herren kjenner de medlemmene du skal møte. Han kjenner deres behov, bekymringer, deres styrke og deres svakheter. Ofte vil Ånden tilskynde deg og undervise deg mens du forbereder å hjelpe enkeltpersoner og familier.

Herren sa: «Samle livets ord i eders sinn, og det skal bli gitt eder i samme stund den del som skal bli tildelt enhver» (L&p 84:85). Når du studerer Skriften, så vær åpen for muligheten av at visse vers kan være akkurat det noen trenger å høre i et intervju. En biskop forteller om en erfaring som illustrerer dette:

En mandag morgen leste jeg i Lære og pakter om omvendelse og tilgivelse. Guddommelig sannhet strømmet til mitt sinn og hjerte, spesielt angående det å tilgi seg selv. Jeg hadde aldri tenkt på at sannheten ‘Jeg, Herren, vil tilgi den jeg vil tilgi; men av eder fordres det at I skal tilgi alle mennesker» (L&p 64:10) kunne gjelde en selv.

Jeg avsluttet lesingen for dagen og tok fatt på arbeidet. Neste kveld hadde jeg et møte med et ektepar med samlivsproblemer. Under samtalen forklarte søsteren noe som hadde gått opp for henne som ung pike en gang hun hadde brutt en lov som på den tiden kunne ha medført rettsforfølgelse. Det hadde gått 30 år, og det som skjedde, hadde ingen konsekvenser nå, men hun følte seg fremdeles tynget av skyld. Øyeblikkelig dukket dette verset fra Lære og pakter opp i mitt sinn og bragte fred til en bekymret sjel. Hvilket vitnesbyrd det var for meg at daglig skriftstudium ga så raske uttellingene.»

Bær vitnesbyrd om Skriften og de prinsipper den lærer oss

Når du støtter deg til Skriften under intervjuer, skulle du bære vitnesbyrd om den. Du kan også fortelle om erfaringer som viser hvordan de prinsipper det er snakk om, har velsignet deg og andre.

NÅR LEDERE UNDERVISER LÆRERE

Hvis du er en leder i Kirken, består en av dine viktigste ansvarsoppgaver i å lære opp lærerne i din organisasjon i deres plikter og veilede dem i deres bestrebelser på å forbedre seg. Noen ganger gjør du dette på lederskapsmøter (se s. 152) og lærerutviklingsmøter, og noen ganger krever det undervisning på tomannshånd. Det du gjør for å fylle dette ansvaret, kan bidra betydelig til kvaliteten på undervisningen i Kirken.

Du vil finne instruksjoner for hva du skulle gjøre for å veilede lærere individuelt i delen «Undervisning og lederskap i evangeliet» av *Kirkens instruksjonshåndbok*, s. 305–6 og i *Bedre undervisning i evangeliet, retningslinjer for ledere*, s. 4–6. Her følger fem forslag om hvordan du kan gi den veiledningen som er beskrevet i disse håndbøkene.

Ha oppriktig kjærlighet til hver lærer

Noen ganger er vi tilbøyelige til å kritisere, og tror at hvis vi påpeker andres utilstrekkelighet, vil de ønske å forbedre seg. Det medfører sjelden riktighet. Kritikkk fører som oftest til at man stiller seg i forsvarsposisjon og blir motløs. Lærerne vil være mer mottakelige for dine råd når de føler at du har en Kristus-lignende kjærlighet til dem og de vet at du virkelig ønsker å hjelpe dem. En søster som til sist ble en dyktig leder for lærere, opplevde noe tidlig i sitt virke i Kirken som lærte henne dette prinsippet. Erfaringen forandret hennes syn på undervisning for alltid:

«Jeg var nygift og hadde en oppgave i Hjelpeforeningen med å hjelpe til med å forbedre undervisningen. Jeg forsto det

ikke dengang, men jeg var altfor opptatt av oppgaven og ikke tilstrekkelig opptatt av læreren i den klassen jeg observerte. Jeg fortalte henne med så mange ord: 'Du skulle ha gjort det slik.' Svaret jeg fikk, ble ikke uttrykt med akkurat disse ordene, men det var ikke til å ta feil av: 'Så gjør det selv. Hvis jeg ikke gjør som du mener det skal gjøres, så kan du overta klassen.' I dette øyeblikk forsto jeg at jeg manglet kjærlighet. Jeg elsket henne ikke høyt nok. Jeg respekterte henne ikke høyt nok.»

Påpek det lærerne gjør bra

Folk er tilbøyelige til å like det de føler de gjør bra. Oppriktige komplimenter fra deg utretter det kritikk ikke kan når det gjelder å oppmuntre lærere og hjelpe dem til å fortsette å forbedre seg.

Når du har kjærlighet til de lærerne du betjener, vil dine komplimenter være oppriktige. Og du vil finne mye å rose, for enhver lærer har kvaliteter som det er verd å merke seg. En lærer kan ha god talestemme, talent for å lede diskusjoner, eller ha god forståelse av Skriften eller Kirkens historie. En annen lærer kan være velorganisert, og en kan ha et ydmykt, sterkt vitnesbyrd.

Et kompliment skulle være konkret. Du kan f.eks. si til en lærer: «Jeg synes det bildet du viste av Frelseren, understreket budskapet ditt så godt», eller «Vitnesbyrdet du bar på slutten av leksjonen, hjalp meg til å føle Ånden», eller «Jeg liker måten du håndterte det vanskelige spørsmålet på». Konkrete kommentarer er vanligvis mer oppmuntrende enn generelle kommentarer fordi de viser at du bryr deg om noe i tilstrekkelig grad til å følge oppmerksomt med.

Du vil ha mange anledninger til å påpeke det gode en lærer gjør. Du kan gjøre det på lærerutviklingsmøter og når du har personlige møter med hver lærer individuelt (se «Søk hjelp hos dine ledere», s. 28). Men du trenger ikke vente på en slik anledning. Du kan gi komplimenter etter en klasseperiode, i korridoren, i et lite brev eller i telefon. Du kan til og med gi et kompliment i klassens påhør hvis det ikke vil gjøre læreren forlegen.

Ha respekt for hver enkelt lærers guddommelige muligheter

I tillegg til å erkjenne den enkelte lærers nåværende evner, skulle du forstå lærernes guddommelige muligheter. De er vår himmelske Faders åndebarn, og de har uendelige evner. Med riktig næring og deres egen ydmyke innsats kan de bli dyktigere og utvikle sine talenter og evner.

La lærerne legge sine egne planer for forbedring

Når lærere vet at du har kjærlighet til dem og verdsetter deres arbeid, vil de føle seg friere til å be om hjelp. Når de snakker med deg, kan du hjelpe dem å legge planer for forbedring. Det er i samsvar med prinsippet om at lærere (og i dette tilfellet ledere) skulle hjelpe andre å ta ansvar for sin egen læring og vekst (se «Hjelp den enkelte å ta ansvar for å tilegne seg evangeliet», s. 61–62). Man lærer alltid best og vokser mest når man selv tar initiativet. Det er vanligvis bedre at lærere utvikler seg langsomt på grunnlag av sine egne planer, enn at ledere skal pådytte dem raskere utvikling (se «Legg en plan for å forbedre din undervisning», s. 24–27).

Korriger med ydmykhet, kjærlighet og Den hellige ånds veiledning

Selv om det i alminnelighet er best å la lærerne legge sine egne planer for forbedring, kan det noen ganger være nødvendig å korrigere dem. Når du gjør det, vær da mild og ydmyk. Husk at irettesettelser bare skulle forekomme «når Den hellige ånd tilskynder», og etterfølges av enda større kjærlighet (L&p 121:43). Følgende historie illustrerer disse viktige prinsippene:

«En gang mens jeg var medlem av et biskopsråd, hadde jeg et oppdrag i forbindelse med et av Det aronske

prestedommes quorumer. Da jeg for første gang gikk til quorumsmøtet, følte jeg meg svært beklemmt. Veilederen ga en utmerket leksjon, for så til slutt å ødelegge alt det fine han hadde gjort, ved å si: 'Ja, dette er hva vi lærer, men det er egentlig ikke slik det er.' Jeg ble svært urolig over dette og, uten å komme med noen kritikk av veilederen, bar jeg mitt vitnesbyrd og sørget for at de unge mennene fikk korrekt forståelse. Noen uker senere gjorde han det samme igjen. Denne gangen, etter en god leksjon, satte han spørsmålsteget ved viktigheten av streng lydighet mot det prinsippet han hadde undervist om.

Jeg ventet noen dager og spurte om jeg kunne få snakke med ham. Jeg fastet og ba før jeg gikk. Jeg følte stor kjærlighet til denne mannen og forvisset meg om at jeg ikke næret noen ukjærlige følelser for ham. Etter at vi hadde snakket sammen om de unge mennene i quorumet, fortalte jeg at jeg var bekymret over noen av hans oppfatninger, som ikke var helt i overensstemmelse med det leksjonsboken hadde gitt oss å undervise. Jeg fortalte ham at de unge mennene befant seg i en alder da de hadde behov for idealer, og at de trengte å forstå dette idealet for å kunne leve opp til det. Han fikk tårer i øynene og begynte å fortelle om noen av de vanskelighetene han hadde hatt i livet som hadde ledet ham til å si det han sa. Gjennom denne samtalen kom vi svært nær hverandre. Ikke neste uke, men noen uker senere nevnte han i klassen at det han tidligere hadde sagt, var feil, og han ba om unnskyldning. Jeg følte at kjærlighet og Herrens ånd hadde forårsaket denne bemerkelsesverdige forandringen i hans hjerte. Det er unødvendig å si at han ble dyktigere og dyktigere som lærer.»

F

UNDERVISNINGSTEKNIKKER

UNDERVISNINGSTEKNIKKER

Denne delen av *Undervisning, intet større kall* presenterer mange forskjellige teknikker for undervisning i evangeliet. De er oppført alfabetisk.

Du skulle velge teknikker med omhu og alltid ha de prinsippene du skal undervise i, og elevenes behov, i tankene. Når du skal velge teknikker, les da først det som står under «Undervis med variasjon» (s. 89–90), «Valg av passende teknikker» (s. 91) og «Velg effektive teknikker» (s. 92).

Teknikk	Side	Teknikk	Side
Aktivitetsark	159	Oppmerksomhetsaktiviteter (Oppmerksomhetsvekkere)	172
Aktivitetsvers	159	Overhead-prosjektorer	173
Anvendelse av Skriften på oss	159	Paneldiskusjoner	173
Anvendelsesteknikker	160	Papirfigurer	173
Arbeidsark	160	Rollespill	174
Audiovisuelt materiale (Videokassetter og lydopptak)	162	Rulle-esker	174
Bilder	162	Sammenligninger og konkretisering	175
Demonstrasjoner	162	Sang med fortelling (syng-en-historie)	176
Diorama	163	Situasjonsstudier	177
Diskusjoner	163	Skriften, studer hjelp som gis i	177
Dramatiseringer	164	Skriften, undervis fra	177
Dukker	164	Skriftsteder, høytlesning av	177
Eksempler	165	Skriftsteder, merking og notater i margen	177
Flanelltavle	166	Skriftsteder, utenatføring av	177
Forelesning	166	Spill	177
Gjestetalere	166	Spørsmål	179
Gruppesitering	167	Stasjoner	179
Historier	167	Summegrupper	179
Idédugnad	169	Syng-en-historie	180
Kart	170	Tavle	180
Konkretisering	170	Tegneaktiviteter	181
Lesekor	170	Utenatføring	181
Musikk	170	Visuelle hjelpemidler	182
Opplesningsteater	172	Whiteboard	183

AKTIVITETSARK

Se «Arbeidsark», s. 160–62.

AKTIVITETSVERS

Små barn liker dikt og sanger med enkle bevegelser til. Slike dikt og sanger kalles ofte aktivitetsvers. Du kan bruke aktivitetsvers for å hjelpe små barn å lære prinsipper i evangeliet. Du kan også bruke dem for å hjelpe barn til å føle seg velkommen i begynnelsen av klasseperioden, gjøre seg klar til å holde bønn eller til å delta i en leksjon.

Det er lurt å ha flere aktivitetsvers klare til bruk når du ser behov for å forandre tempoet i en leksjon eller få barna med i en aktivitet.

Forslag til aktivitetsvers og aktivitetssanger er tatt med i *Barnas sangbok*, noen Primær-bøker og noen utgaver av *Barnas venn*. Du kan lage dine egne aktivitetsvers ved å føye til enkle bevegelser til dikt og sanger.

Eksempel på et aktivitetsvers

Følgende aktivitetsvers kan brukes for å lære barna å være takknemlige for Guds skaperverk. Det er hentet fra Primær-sangen «Vår verden er stor og rund som en ball» (se *Primær 1*, s. 117).

Vår verden er stor og rund som en ball,
[form en sirkel med armene]
 og her fins skapninger uten tall.
 Fjelltopper *[form fjell med hendene over hodet]*,
 sletter *[hold håndflatene ned foran deg]*
 med blomster på *[hendene skålformet]*,
 dyr som er store *[strek opp]*, dyr som er små *[bøy ned]*.
 Verden er stor og rund som en ball *[form en sirkel med armene]*,
 Gud har oss kjær og gir oss gaver uten tall
[omfavn deg selv].

Hvordan lære barna et aktivitetsvers

Før du skal lære barna et aktivitetsvers, lærer du utenat teksten og bevegelsene selv. Gjør så følgende:

1. Si ordene og vis barna bevegelsene. Gjør det langsomt og overdriv bevegelsene. Det vil hjelpe barna å forstå ordene og bevegelsene.
2. Oppfordre barna til å fremføre aktivitetsverset sammen med deg.
3. Hvis barna liker aktivitetsverset, gjentar du det. Hvis de blir rastløse og urolige, forkorter du det. Hvis aktivitetsverset er langt, kan du gjerne hjelpe barna å utføre bevegelsene mens du sier ordene.

Av og til kan du gjerne bruke bilder til å hjelpe deg med fremførelsen av aktivitetsvers. Bilder fra bildesettet Kunst inspirert av evangeliet, Kirkens leksjonsbøker og *Liahona* kan være nyttige. Du kan også overveie å bruke

utklippbilder fra Primær-konvoluttene med visuelle hjelpemidler (kan bestilles gjennom katalogen fra distribusjonssenteret).

Noen barn vil kanskje ikke være med på aktivitetsverset, men liker å se på når andre gjør bevegelsene. De vil være med når de er rede til det.

ANVEND SKRIFTEN PÅ OSS

Vi skulle «anvende alle skrifter på oss, for at de kan være oss til gagn og undervisning» (1. Nephi 19:23). Å anvende Skriften på oss selv vil si å se hvordan Skriftens beretninger forteller om forhold som er lik dem vi har i dag, og vise hvordan de prinsippene som finnes der, er relevante for oss. For eksempel, i en leksjon om å stå frem for sannheten kan du anvende historien om Abinadi som ble ført frem for kong Noahs domstol, på elevenes situasjon (se Mosiah 11–17). For å undervise om åndelig blindhet og Frelserens makt til å helbrede oss og gi oss større åndelig perspektiv, kan du anvende historien om Kristus som helbreder den blinde mannen (se Johannes 9).

Denne teknikken bruker du mest effektivt når du gir familiemedlemmer eller klassemedlemmer anledning til å tenke over det de leser. Etter f.eks. å ha undervist om Joseph Smiths reaksjon da han nesten ble overveldet av den ondes makt i Den hellige lund (se Joseph Smith – Historie 1:15–16), kan du be dem du underviser om å tenke tilbake på og også skrive ned en erfaring med å ha blitt satt på prøve. Deretter kan du oppfordre dem til å tenke på hvorfor det er viktig i prøvens stund å bruke «all [vår] styrke til å anrope Gud» (vers 16).

For å hjelpe familiemedlemmer og klassemedlemmer til å forstå at Skriften er relevant, skulle du undervise slik at du knytter erfaringene til fordums profeter og folk til enkeltpersoners erfaringer i vår tid. For hver leksjon du forbereder bør du spørre deg selv hvordan prinsippet (eller historien eller hendelsen) har likhet med noe familiemedlemmer eller klassemedlemmer selv har opplevet. Hvis f.eks. en leksjon inneholder en diskusjon om De ti bud, lurer du kanskje på hvordan du skal undervise om budet mot å gjøre seg utskårne bilder (se 2. Mosebok 20:4–5). De fleste medlemmer av Kirken har hatt lite erfaring med å tilbe utskårne bilder, men det er mye annet folk noen ganger «tilber». Når du underviser, kan du sammenligne det gamle budet i 2. Mosebok 20:4–5 med noe som er mer kjent: det moderne samfunns dyrking av penger, sport, fornøyelser og popularitet.

Nesten alle historier i Skriften kan anvendes på oss. Overvei denne historien om en lærer som anvendte en beretning i Skriften på dem hun underviste:

Et ward hadde problemer med at Primær-lærere ga elevene noe å spise hver uke i klassen. Godteriet svekket Ånden og avledet barnas oppmerksomhet fra leksjonen.

Primær-presidenten ba wardets lærerutviklings-koordinator om å presentere en samlingsstund som tok for seg dette problemet.

Koordinatoren tenkte på hvordan hun kunne fremlegge dette både for lærerne og barna. Ingen av fremgangsmåtene syntes å være helt riktig. Så en morgen mens hun tenkte på oppdraget, ble hun minnet om beretningen om da Kristus mettet de 5.000, som hennes familie nylig hadde lest sammen. Hun husket at etter at Jesus hadde mettet folkemengden, var det noen som fulgte ham fordi de ønsket å få mat, ikke fordi de ønsket å høre evangeliet (se Johannes 6:26–27).

Den søndagen fortalte koordinatoren historien. Hun brukte historien for å undervise om hva som er den virkelige grunnen for å komme til Primær: å gi og få åndelig føde.

En annen måte å hjelpe andre å anvende skriftene på seg selv er å be dem plassere seg selv i Skriftens tekst. Hvis man f.eks. plasserer seg selv i Jakobs brev 1:5–6, blir læren om bønn like anvendelig for en selv som den var for Joseph Smith:

«Om [jeg] mangler visdom, da må [jeg] be til Gud – for Gud gir alle, villig og uten bebreidelse – og så skal [jeg] få den. Men [jeg] må be i tro, uten å tvile.»

Mange ganger kan vi anvende skriftene på oss selv ved å spørre: «Hva ønsket profeten som skrev dette, at vi skulle lære av det? Hvorfor tok han med nettopp disse detaljene?» Når vi stiller disse spørsmålene angående f.eks. historien om Enos, kan vi oppdage at den har anvendelse for våre egne erfaringer med bønn. Vi kan lære at bønn noen ganger krever mye anstrengelse og at vår himmelske Fader besvarer våre bønner. Vi kan også lære at foreldre påvirker sine barn, selv om det kan ta år før barna følger det foreldrene har lært dem.

Når vi anvender skriftene på oss selv og hjelper andre til å gjøre det samme, vil vi være i stand til å se hvilken kraft Guds ord har på alle områder av vårt liv.

ANVENDELSESTEKNIKKER

Som lærer i evangeliet skulle ett av dine fremste mål være å hjelpe andre til å anvende evangeliets prinsipper i hverdagen. Anvendelsesteknikker kan hjelpe elevene til å oppdage velsignelsene som følger av å etterleve evangeliet.

Nedenfor følger noen teknikker som kan hjelpe dem du underviser til å etterleve det du har lært dem. Disse og mange andre teknikker er beskrevet i denne delen av boken.

- Drøft situasjoner som ligner dem elevene kan oppleve. Bruk rollespill, paneldiskusjoner, summegrupper, spill, arbeidsark, situasjonsstudier eller idédugnad for å drøfte hvordan man kan ta riktige valg i disse situasjonene.

- Forbered detaljerte anvendelsesspørsmål å drøfte med klassen.
- Fortell om en personlig erfaring med hvordan det å etterleve et prinsipp i evangeliet har vært til velsignelse for deg. Oppfordre dem du underviser, til kort å fortelle om egne erfaringer.
- Oppfordre dem du underviser, til å sette seg ett eller flere mål som kan hjelpe dem å etterleve det prinsippet du har snakket om. I en leksjon om f.eks. bønn kan du oppmuntre dem til å sette seg mål som vil hjelpe dem å be på en mer meningsfylt måte. Neste uke kan du be dem fortelle hva de føler for dette.
- Fortell om skriftsteder som vitner om prinsippet. La dem du underviser få dele sine favorittskriftsteder eller historier fra Skriften med klassen.
- Be elevene tenke på en sang som hjelper dem å huske prinsippet. Foreslå sanger de kan bruke.
- Oppmuntre dem du underviser til å dele leksjonens budskap med sin familie. De kan f.eks. gi dem del i en aktivitet, sang, et arbeidsark eller et skriftsted som ble benyttet i klassen. Få dem til å drøfte med familien hvordan de kan anvende prinsippet.
- Få elevene til å skrive et skriftsted, sitat, dikt eller en del av en sang på et ark som de kan ta med hjem og ha som en påminnelse om leksjonen.
- La barn tegne et bilde av seg selv mens de gjør det prinsippet sier.
- Hjelp dem å lære utenat en trosartikkel som har tilknytning til prinsippet. I en barneklasse kan du knytte prinsippet til ett av punktene i «Mine evangeliennormer» på baksiden av heftet *Mine måldager*.
- Gi noen elever i oppdrag en måned i forveien å studere en bestemt leksjon og anvende den i sitt liv. Når du underviser i leksjonen, ber du disse avlegge rapport om sine erfaringer.

ARBEIDSARK

Arbeidsark er skriveaktiviteter som hjelper elevene å vurdere sin forståelse av et prinsipp i evangeliet, lære nye ting eller repetere viktige begreper. Du kan forberede arbeidsark for å innlede, understreke eller repetere viktige deler av en leksjon. Et arbeidsark kan også være en påminnelse om en leksjon som elevene kan ta med seg hjem og gi familien del i.

Eksempler på arbeidsark

Vurderingsark

Du kan bruke et arbeidsark for å hjelpe noen til å vurdere hvordan et prinsipp i evangeliet nå er en del av deres livsførsel og oppdage områder de kan forbedre

seg på. Bruk et arbeidsark som det nedenfor i begynnelsen av en leksjon. Forklar at hvis noen svarer *nei* på noen av spørsmålene, vil leksjonen hjelpe ham eller henne til å se hvordan de bedre kan etterleve prinsippet, og foreslå en eller to måter å forbedre seg på.

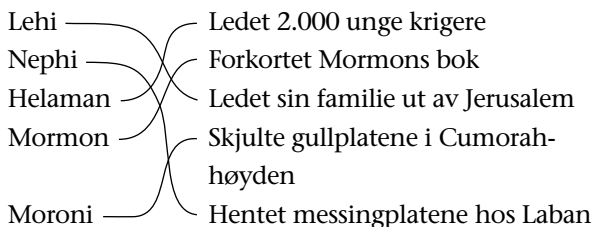
Hva slags eksempel er jeg?

Ja   Nei

☐	☐	Lytter jeg med respekt til andres meninger?
☐	☐	Snakker jeg alltid positivt om andre?
☐	☐	Behandler jeg mine familiemedlemmer med kjærlighet?
☐	☐	Er jeg ærlig i mitt arbeid?
☐	☐	Har jeg en god sportsånd?
☐	☐	Bruker jeg et pent og ubesmittet språk?
☐	☐	Ser jeg ren og velstelt ut?
☐	☐	Holder jeg budene?
☐	☐	Leser jeg regelmessig i Skriften?
☐	☐	Hjelper jeg andre med et smil?
☐	☐	Ser jeg bare anstendige filmer og fjernsynsprogrammer?
☐	☐	Leser jeg bare oppløftende bøker og blader?
☐	☐	Er jeg uselvisk når det gjelder min tid og mine talenter?
☐	☐	Er jeg til å stole på?

Finne ord eller utsagn som hører sammen

Skriv forskjellige navn på profeter i én kolonne og hva de er kjent for i en annen. La elevene finne profetene som hører sammen med beskrivelsen, som vist nedenfor.

Du kan la elevene sette sammen punkter innenfor et hvilket som helst antall emner i evangeliet. De kan f.eks. sette sammen Trosartiklene med det riktige nummeret, eller prestedømsplikter med riktig embete.

Kronologi

Forbered et arbeidsark med forskjellige historiske fakta eller deler av en beretning i Skriften. La elevene nummerere dem i riktig rekkefølge. Eksempel:

- Kristus besøkte nephittene. (3)
- Mormon døde. (4)
- Lehi forlot Jerusalem. (2)
- Jaredittenes sivilisasjon blomstret. (1)
- Joseph Smith mottok gullplatene. (5)

Fylle inn manglende ord

Lag setninger hvor noe er utelatt. La elevene fylle ut det som mangler med riktige ord. Oppgi svarene i en nøkkel i blandet orden. Eksempel:

«Men om noen av _____ mangler _____, da må han _____ til Gud, for Gud _____ alle, villig og uten _____. Og så _____ han _____ den» (Jakobs brev 1:5).

Svar: be, bebreidelse, dere, få, gir, visdom, skal

Anvendelse av Skriften

Du kan bruke arbeidsark for å repetere og anvende stoff fra den aktuelle eller tidligere leksjoner. Velg flere skriftsteder med tilknytning til emner dere nylig har studert. Repeter skriftstedene med elevene og forviss deg om at de forstår dem. Skriv så skriftstedhenvisningene på tavlen. Presenter en kort situasjonsstudie (se «Situasjonsstudier», s. 177). Be elevene velge minst ett av skriftstedene og anvende det på situasjonsstudiet. Gi hver person et ark og en blyant, og be dem skrive det skriftstedet de velger, og hvordan de bruker det på situasjonsstudiet.

Sammenblandinger

Sammenblandinger kan brukes på forskjellige måter. Eksempel:

- Bland bokstavene i ord. La elevene sette dem riktig sammen for å få frem ordet. Følgende arbeidsark inneholder blandede ord for hvilke ferdigheter misjonærer trenger:

TSEDRUE (studere)	YS (sy)
OKKE (koke)	TUBSEJTDREE (budsjettere)
KSYRTE (stryke)	DRUNEISVE (undervise)
VØE (øve)	ANMEERR (manerer)
NBVTRYISDE (vitnesbyrd)	NRE (ren)
- Bland ord og la elevene sette dem riktig sammen for å få en setning, et skriftsted, en sangtittel eller en trosartikkel. Eksempel:

sammen være bestandig få kan vi («I all evighet», [Salmer, nr. 186, Barnas sangbok, s. 188].)

gå det som gjøre og vil Herren jeg befalt har («Jeg vil gå og gjøre det som Herren har befalt» [1. Nephi 3:7].)

Retningslinjer angående tilretteleggelse og bruk av arbeidsark

- Opplysninger og idéer fra leksjonsbøker og *Liahona* kan tilpasses til interessante arbeidsark.
- Arbeidsarkene må være passende for elevenes alder. De skulle være lærerike og hyggelige å arbeide med. De må ikke være for vanskelige.

- Elevene kan arbeide individuelt, eller klassen kan inndeles i små grupper, og hver gruppe kan bidra til et arbeidsark. Opplysningene på et arbeidsark kan skrives på tavlen, og klassen kan fullføre det sammen.
- Sørg for nok blyanter til alle.
- Arbeidsarket skulle ikke ta for lang tid, men du bør gi klassemedlemmene tid nok til å fullføre dem.
- Etter at du har gitt alle en viss tidsramme å fullføre et arbeidsark på, gjennomgår du svarene.
- Hjelp hver og en til å føle at de klarer å gjøre ferdig et arbeidsark. Hjelp enhver som synes å ha vanskeligheter.

AUDIOVISUELT MATERIALE (VIDEOKASSETTER OG LYDOPPTAK)

Du kan nå og da bruke videokassetter og lydopptak som Kirken har produsert, som en hjelp til å undervise i evangeliets prinsipper. Noe materiale er laget til bruk sammen med spesielle leksjoner i spesielle studiekurs. Andre ting kan brukes sammen med forskjellige leksjoner. Se i katalogen fra distribusjonssenteret hva som er tilgjengelig av audiovisuelt materiale fra Kirken.

I forbindelse med arrangementer i Kirken kan det stride mot loven om opphavsrett å benytte materiale som ikke er produsert av Kirken. Retningslinjer vedrørende opphavsrett står i *Kirkens instruksjonshåndbok, bok 2: Ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene*, s. 323–24.

Hvordan bruke audiovisuelt materiale

1. Se eller hør presentasjonen før du skal bruke den i klassen. Forviss deg om at den understreker eller støtter opp om leksjonen.
2. Forbered presentasjonen så den begynner på riktig sted når du får bruk for den i leksjonen. Du skulle i alminnelighet bruke bare korte innslag. Audiovisuelt materiale skal ikke oppta hele leksjonstiden.
3. Sett opp utstyret før klasseperioden begynner. Kontroller at det virker som det skal. Forviss deg også om at alle elevene vil kunne høre presentasjonen og se den fra plassene sine.

Når du bruker presentasjonen som en del av leksjonen, må du sørge for at det blir et hjelpemiddel og ikke underholdning. Du kan f.eks. oppfordre elevene til å se etter bestemte prinsipper eller situasjoner under en videopresentasjon, eller du kan la dem oppsummere budskapet i et lydopptak etter å ha hørt det.

BILDER (se også VISUELLE HJELPEMIDLER)

Bilder et er verdifullt hjelpemiddel til å understreke en leksjons hovedpunkt og hjelpe elevene til å være oppmerksomme. Du kan finne bilder til undervisning i evan-

geliet på møtetusets bibliotek, i bildesettet Kunst inspirert av evangeliet, i leksjonsbøker som Kirken har utgitt, og i *Liahona*.

Visning av bilder

Du kan vise bilder på forskjellige måter. Du kan f.eks.:

- Plassere dem på kanten under tavlen, på et staffeli eller på en stol.
- La noen holde dem.
- Holde dem selv.

Bruk ikke tape for å feste bilder til tavlen eller malte vegger.

Hvordan undervise med bilder

Bilder kan inngå som en viktig del av det å fortelle en historie. Du kan f.eks. hjelpe barn å repetere en historie ved å be dem plassere flere bilder i rekkefølge og så la hvert barn fortelle en del av historien.

Vær oppfinnsom når du bruker bilder. Du kan f.eks. vise et bilde av Døperen Johannes som døper Jesus. Så kan du si: «Da Jesus levde på jorden, viste han oss et eksempel vi skulle følge. Han visste at vår himmelske Fader hadde befalt alle mennesker å bli døpt.» Deretter kan du stille følgende spørsmål:

- Hva skjer på dette bildet?
- Hva sa Jesus er den riktig måten å bli døpt på?
- Hvem døpte Jesus?
- Hvorfor ba Jesus Johannes om å døpe ham?
- Hvorfor gikk Jesus og Johannes ut i elven?
- Hvorfor er det viktig at vi følger Jesu eksempel og blir døpt slik han ble?

Etter å ha drøftet disse spørsmålene, kan du oppsummere elevenes svar og knytte dem til leksjonens hovedpunkt.

Husk at kunstnere tar seg noen friheter når de skaper bilder. Derfor skulle ikke alle elementer i et bilde oppfattes bokstavelig. Bruk Skriftens beretning som bakgrunn for en hendelse.

DEMONSTRASJONER

Noen ganger føler du kanskje at den beste måten å undervise i et spesielt prinsipp eller en ferdighet på, er å demonstrere det. Demonstrasjoner kan brukes til å undervise i ferdigheter som å dirigere sanger og salmer, gi førstehjelp, bake brød, knytte en knute, bruke slekts-historisk materiale eller utføre en prestedømsordinans. Etter at du har utført en demonstrasjon, kan elevene få anledning til å prøve teknikken.

Hvis du inviterer en annen til å demonstrere en teknikk eller ferdighet, må du tilby hjelp med forberedelsene.

Hvordan forberede og utføre en demonstrasjon

Når du skal forberede en demonstrasjon, følger du disse trinnene:

1. Hvis du skal demonstrere, må du øve. Forviss deg om at demonstrasjonen vil oppfylle hensikten, og at du vil være i stand til å gjennomføre den på den tiden du har til rådighet. Forviss deg også om at den er passende for dem du underviser, så de ikke blir frustrert når de skal prøve seg på den nye ferdigheten.
2. Se over eventuelt nødvendig materiell og utstyr. Pass på at gjenstander er store nok til å bli sett, eller at du kan beskrive dem hvis de er små. Hvis du har bedt en annen om å utføre demonstrasjonen, og du ikke forventer at vedkommende skal skaffe det nødvendige utstyr og materiell, ber du vedkommende sette opp en liste over de nødvendige tingene som du skal skaffe. Hvis du regner med å la elevene utføre det som demonstreres, må du ha alt de trenger av utstyr og materiell klart til dem. Et repetisjonsark kan gjøres klart til hver elev. Det bør opplyses om eventuelle mål og ingredienser på arket og under demonstrasjonen.
3. Det kan være en hjelp å la andre som forstår teknikken, assistere mens elevene øver på den ferdigheten som er demonstrert. I så fall snakker du med disse personene på forhånd.
4. Arranger klasserommet slik at alle kan se og høre.
5. Ordne om nødvendig med å få ryddet/vasket rommet etter demonstrasjonen.

Når du skal utføre en demonstrasjon, følger du disse trinnene:

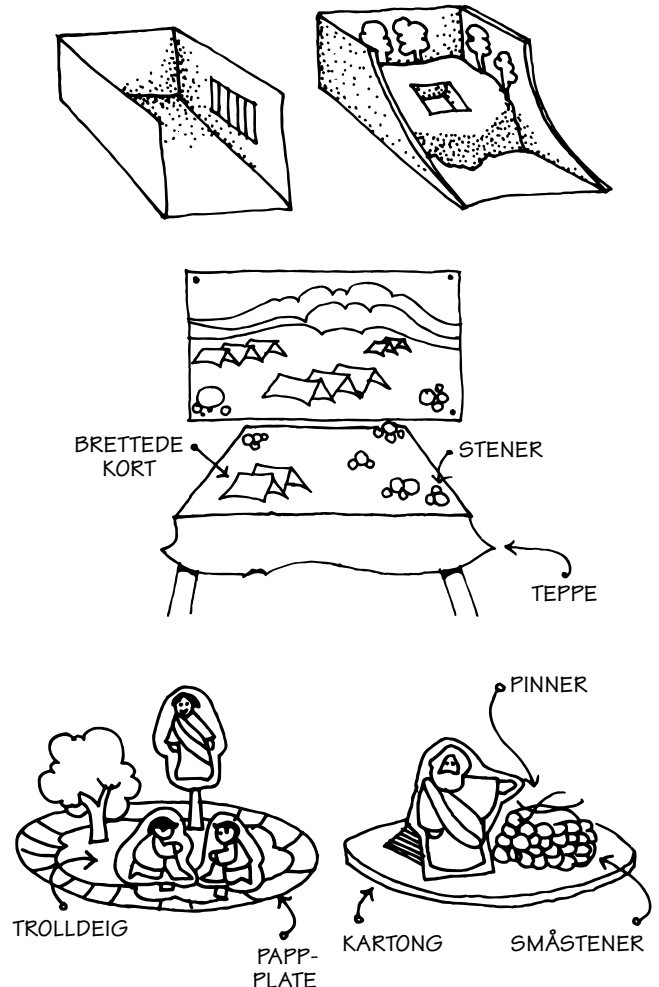
1. Forklar. Hjelp elevene å forstå hensikten med demonstrasjonen og grunnene for det som gjøres. Hjelp dem også å forstå hvordan teknikken eller ferdigheten vil være nyttig for dem.
2. Demonstrer. Vis hvordan teknikken, fremgangsmåten eller ferdigheten utføres. Dette skulle være et eksempel, eller forbilde, som elevene kan følge.
3. Øv. La elevene øve på hvordan det skal gjøres. Under øvelsen skulle du observere, undervise og om nødvendig hjelpe til. Vær tålmodig, forståelsesfull, positiv og oppmuntrende.

Du finner et eksempel på å benytte demonstrasjon for å undervise i et prinsipp på s. 165.

DIORAMA se også (PAPIRFIGURER)

Dioramaer er små scener som man plasserer figurer på. Enkle dioramaer og figurer kan gjøre historier minneverdige og interessante for barn.

Eksempler på dioramaer og figurer

Du kan gjerne be elevene hjelpe deg med å lage dioramaer og figurer i klasseperioden, eller ta med seg figurer som dere kan bruke til dioramaer du allerede har laget.

Oppskrift på trolld Teig

- 1 kopp salt
- 4 kopper mel
- 1 ss matolje
- 2 kopper vann
- Konditorfarge (valgfritt)

Bland sammen salt og mel. I en annen bolle blandes olje, vann og, om så ønskes, konditorfarge. Bland deretter olje- og vannblandingen i mel- og saltblandingen. Kna dette til en deig. Legg deigen i en lufttett beholder for å holde den myk.

Dioramaer laget av esker og plater kan brukes til flere enn én historie.

DISKUSJONER

Se «Hvordan lede diskusjoner», s. 63–65.

DRAMATISERINGER

I en dramatisering rollespiller man en historie. Elevene kan få bedre forståelse av prinsipper i evangeliet ved å rollespille beretninger fra Skriften, Kirkens historie eller *Liahona*.

Forskjellige former for dramatisering

Det er forskjellige former for dramatisering. Du kan f.eks.:

- Lese en beretning (eller la en annen lese den) mens deltakerne rollespiller den uten ord.
- Fortelle en beretning og deretter la deltakerne rollespille den med eller uten ord. Småbarn liker ofte å rollespille en historie flere ganger og spille forskjellige roller hver gang.
- Forberede manuskripter på forhånd som elevene leser i klassen.
- La noen deltakere rollespille uten ord en kjent historie, og deretter la de andre gjette hvilken historie de har dramatisert.
- Intervju en person som om han eller hun var en person fra Skriften eller Kirkens historie. Du kan f.eks. be en om å spille Sem, en av Noahs sønner. Du kan be vedkommende som spiller Sem, om å fortelle dere om Noahs forkynnelse, om vannflommen, arken og den dagen Noah og hans familie kunne gå på tørr grunn igjen. (Hvis du planlegger å bruke et slikt «intervju», bør du snakke med vedkommende på forhånd og fortelle hva du kommer til å spørre om.)

Hvordan forberede og bruke dramatiseringer

Uansett hvordan dramatiseringer foregår, skulle de ha klar tilknytning til leksjonen. De skulle hjelpe elevene til å huske prinsipper i evangeliet. De skulle formidle budskap som er enkle og direkte. De skulle ikke svekke det hellige ved hendelser i Skriften eller historien.

Enkle kostymer som kapper og hodeplagg kan gjøre dramatiseringer mer interessante, spesielt for barn. Du kan også finne det nyttig å bruke navneskilt for å identifisere de personene som skildres av deltakerne.

Noen elever kan stille seg motvillige til å spille personer i Skriften eller Kirkens historie. Du kan finne måter som de kan delta i dramatiseringene på. Små barn kan f.eks. føle seg mer vel med å forestille dyr. De kan også synes det er morsomt å lage lyder, som lyden av vind eller løpende føtter. Hvis noen ikke vil være med, må du ikke presse dem til det.

Når du skal lede en dramatisering:

1. Be om frivillige til å være med. Tildel dem rollene.
2. Hjelp deltakerne til å forstå historien de skal dramatisere, og menneskene de skal fremstille.

3. Hjelp om nødvendig deltakerne under dramatiseringen med rollene deres. De trenger kanskje at du gir dem noen hint underveis. Hvis du underviser små barn, kan du gjerne stille dem spørsmål for å gi dem noen hint, f.eks. «Hva vil du gjøre nå?» eller «Hva vil du si nå?»

Dramatiseringer skal ikke vare hele leksjonsperioden. Pass på at det er tid nok etter dramatiseringen til å spørre deltakerne hva de har lært. Hjelp dem å knytte budskapet i dramatiseringen til leksjonen og sitt eget liv.

Advarsler mot å fremstille Guddommen i dramatiseringer

«Gud Faderen og Den hellige ånd skal ikke fremstilles i møter, dramaforestillinger eller musikalener.

Hvis Frelseren fremstilles, må det gjøres med den største ærbødighet og verdighet. Bare mennesker med en sunn personlig karakter skulle overveies til rollen. Kun skriftsteder som er uttalt av Frelseren, skulle uttales av den som fremstiller ham. Den som fremstiller Frelseren, skulle ikke synge eller danse.

Etter forestillingen skulle vedkommende ikke gå med kostymet i foajéen eller andre steder. Han skulle straks skifte til sine egne klær.

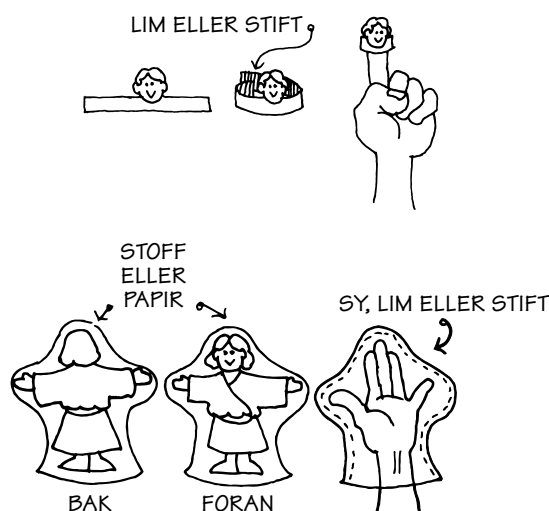
Frelseren skulle ikke fremstilles av barn i dramatiseringer, med unntak av Jesu fødsel.» (*Kirkens instruksjonshåndbok, bok 2: Ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene* [1998], s. 277.)

Du kan gjerne be en forteller om å lese fra Skriften de ordene Frelseren uttaler.

DUKKER

Dukker kan brukes til å dramatisere deler av en leksjon eller historie, ønske barna velkommen til klassen, gi instruksjoner, synge sanger, hjelpe til med rollespill, stille spørsmål eller hjelpe barn å være oppmerksomme.

Eksempler på dukker

EKSEMPLER

Forestill deg at du skal forklare skriftstedmerking for folk som aldri har sett noen merke Skriften. De vil ha vanskeligheter med å forstå det hvis du bare bruker ord. Men de ville sannsynligvis ikke ha noe problem i det hele tatt hvis du viste dem eksempler på merkede sider i dine bøker. Forestill deg at du skal forklare barn om tiende som ikke forstår meningen med begrepet *en tiendedel*. De ville forstå tiende bedre hvis du viste dem et eksempel ved å legge 10 mynter på et bord og putte en av dem i en tiendekonvolutt.

Som lærer i evangeliet kan du ofte stå overfor utfordringen å hjelpe andre til å forstå noe de ikke har forstått så godt fra før. En måte å gjøre det på er å bruke eksempler. Det er viktig å fremsette prinsipper og forklare hvordan de skal anvendes, men din undervisning vil vanligvis være mer virkningsfull når du også gir eksempler.

Du skulle ofte gi eksempler under en leksjon for å forsikre deg om at elevene forstår det du underviser. På s. 73 i denne boken står det en historie om en lærer som skulle ha brukt et eksempel i en Primær-leksjon om åpenbaring. Han ga en grundig innføring i leksjonen og brukte flere forskjellige undervisningsteknikker. Mot slutten av leksjonen stilte læreren et repetisjonsspørsmål: «Hvem har myndighet til å motta åpenbaring for Kirken?» Alle barna rakte opp hånden. Alle visste svaret: Kirkens president. Men, nesten ved en tilfeldighet, oppdaget han at elevene ikke visste hva som mentes med *åpenbaring*. Hvis han hadde gitt noen eksempler tidlig i leksjonen, f.eks. en personlig erfaring med å bli veiledet av Den hellige ånd, eller beretningen om Herren som talte til Joseph Smith i Det første syn, ville det gjort stor forskjell.

Hvordan bruke eksempler

Det er mange måter å gi eksempler på. Det viktigste er at du bruker eksempler som vil hjelpe elevene å forstå tydelig det du vil lære dem. Her følger noen forslag:

Kjente eksempler på ukjente begreper

Hvis du snakker om et begrep som er ukjent for dem du underviser, kan du gi bestemte, kjente eksempler for å hjelpe dem til å forstå. Hvis du f.eks. snakker om prestedømsordinanser, kan du si: «Dåpen, nadverden og ekteskap i templet for evigheten er eksempler på prestedømsordinanser.» Hvis du refererer til profeter, kan du si: «Adam, Abraham og Moses var profeter i gammel tid. Noen eksempler på profeter i de siste dager er Joseph Smith, David O. McKay, Ezra Taft Benson og Gordon B. Hinckley.»

Dette kan være vanskelig når det er snakk om u håndgripelige begreper som tro, syndsforlatelse eller forløsning. Det er ofte bedre å undervise i slike begreper ved hjelp av historier, sammenligninger eller konkretiseringer (se «Sammenligninger og konkretisering», s. 175–77).

Eksempler som demonstrerer ferdigheter

Den beste måten å undervise i en ferdighet på, er ofte å demonstrere hvordan den utføres. Eksempel:

- Når du skal lære andre hvordan de kan forberede en leksjon, kan du vise dem utkastet til en leksjon du har forberedt.
- Istedenfor bare å fortelle andre om de studiehjelpemidlene som finnes i Skriften, og forklare hvordan de kan brukes, kan du be dem åpne bøkene på emneregisteret, innholdsfortegnelsen, finne fotnoter og andre hjelpemidler. Deretter viser du dem hvordan de kan bruke dem.

Eksempler som demonstrerer prinsipper

Noen prinsipper kan demonstreres. Denne historien viser hvordan en Primær-lærer demonstrerte prinsippet å dele:

«Læreren for en gruppe treåringer i Primær snakket kort om det å dele, og fortalte deretter to korte historier om barn som delte med hverandre. Så la hun aviser på gulvet og ga hvert barn en leireklump. Hun bemerket at hennes klump var mye mindre enn de andres og oppfordret hvert av barna, ett for ett, til å dele med henne. Til å begynne med hadde de ikke lyst til det, men da de så at hun var villig til å dele med dem, begynte de å like å dele – ikke bare med læreren sin, men også med hverandre. Leksjonen ga ikke bare barna mulighet til å definere begrepet dele, men også til å *erfare* de følelsene som følger det å lære å dele» (Janelle Lysenko, «Tools for Teaching Tots», *Ensign*, mars 1987, s. 71).

Historier om folk som etterlever prinsipper i evangeliet

Noen prinsipper, som tro, kjærlighet, lojalitet og omvendelse, kan ikke demonstreres fordi de omhandler åndelige realiteter som ikke kan sees. Men ved hjelp av historier kan du gi eksempler på folk som etterlever disse prinsippene. Du kan f.eks. bruke historien om Josef i Egypt som flyktet fra Potifars hustru, for å undervise om rett-skaffenhet. Du kan undervise om lojalitet ved å fortelle historien om John Taylor og Willard Richards, som frivillig risikerte sitt liv for å være i Carthage fengsel sammen med profeten Joseph Smith og hans bror Hyrum. Du kan også fortelle om personlige erfaringer. Oppdiktede historier og fabler kan gi eksempler på hvordan man kan etterleve prinsipper i evangeliet. (Retningslinjer og forslag om bruk av historier finner du under «Historier», s. 167–69.)

FLANELLTAVLE

Flanelltavle er en flyttbar tavle hvor man plasserer figurer, vanligvis for å fortelle en historie. Dette hjelpemidlet fungerer fint overfor barn. Hvis du bruker flanelltavle, kan du la elevene hjelpe deg med å sette opp figurer på den. Etter at du har brukt flanelltavlen til å fortelle en historie, kan du gjerne la barna bruke figurene til å gjenfortelle den.

Hvordan du lager en flanelltavle

Du gjør følgende:

1. Skjær et stykke av en stiv kartong, tynn finérplate eller lignende.
2. Klipp et stykke fargeekte flanell, filt, børstet nylon eller grov lerret som er stort nok til å dekke 5 cm på hver side av platen.
3. Legg stoffet med rettsiden ned og plasser platen midt på. Brett stoffsiden over platen og fest dem til platen.

Hvordan du lager flanelltavle-figurer

For å lage dine egne flanelltavle-figurer gjør du følgende:

1. Tegn et bilde, eller tegn av og fargelegg et bilde fra *Liahona*, en leksjonsbok eller noe annet.
2. Klipp ut bildet.
3. Lim eller tape fast bildet på tykkere papir.
4. Fest et stykke flanell, sandpapir eller annet grovt materiale på baksiden av det tykke papiret. Det vil feste figuren til flanelltavlen.

Bilder av mennesker, dyr og gjenstander kan bestilles gjennom katalogen fra Kirkens distribusjonssenter. I katalogen kalles de utklippfigurer.

FORELESNING

Noen ganger er det best bare å forklare visse prinsipper eller historiske begivenheter fremfor å lede en diskusjon eller annen læreaktivitet. Forelesning kan være meget effektivt hvis den brukes på et riktig tidspunkt, som når du skal dekke store mengder stoff på kort tid, fremlegge noe som er nytt for elevene, eller for å oppsummere en leksjon.

Hvordan forelese

Forelesning er i alminnelighet mer effektivt overfor eldre elever enn med svært unge, som kan ha vanskelig for å sitte rolig når de forventes å lytte uten å gjøre noe annet. Men selv for voksne kan det bli trettende hvis forelesningen ikke gjøres godt. Disse retningslinjene kan hjelpe deg med å gi effektive forelesninger:

- Gjør deg kjent med leksjonen så du ikke behøver å lese den ord for ord. Det vil hjelpe deg å bevare øyekontakten med elevene.
- Bruk noen visuelle hjelpemidler som bilder, plakater, oversikter, kart, tavle eller overhead-transparenter. Det vil skape interesse og anspore til oppmerksomhet.
- Knytt forelesningen til dagligdagse situasjoner så elevene kan anvende prinsippene på seg selv.
- Bruk et språk de forstår.
- Varier tonehøyden og tonefallet slik at du skaper variasjon i stemmen og fremhever viktige poeng.
- Tillat spørsmål og diskusjon om emnet du forklarer, så sant det er mulig. Selv om forelesning gjør det mulig å komme igjennom mer stoff enn du ellers ville ha klart, skulle de fleste leksjoner gi elevene anledning til å delta på en eller annen måte.

GJESTETALERE

Av og til kan du invitere en gjest til å snakke til elevene som en del av leksjonen. Eksempelvis kan en veileder i Det aronske prestedømme invitere en hjemvendt misjonær til å tale til de unge mennene om hvordan de kan forberede seg til å reise på misjon.

Hvordan du samarbeider med en gjestetaler

Du må spørre biskopen om godkjennelse før du inviterer en gjestetaler som ikke tilhører wardet (se *Kirkens instruksjonshåndbok, bok 2: Ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene* [1998], s. 325). Når du har fått biskopens godkjennelse, følger du disse trinnene:

1. Inviter gjestetaleren på forhånd. La ham eller henne få vite hva leksjonen handler om, hvilken aldersgruppe du har i klassen, hva du vil de skal lære av presentasjonen og hvor lang tid han eller hun skal bruke. Gi taleren en kopi av leksjonen fra boken.

2. Hvis du forbereder å stille gjesten spørsmål, lager du en liste med de spørsmålene du vil stille gjesten. Gi gjesten en kopi av spørsmålene.
3. Presenter gjesten før han eller hun begynner å snakke til klassen.

GRUPPESITERING (se også LESEKOR, OPPLESNINGSTEATER)

I en gruppesitering gjentar deltakerne materialet, som vanligvis læres utenat. Gruppesitering kan brukes i klassen eller for en forsamling.

Du kan bruke teknikken for å presentere en fortelling fra Skriften, historier, dikt og annet. Du kan også bruke det som en del av et spesielt program ved høytider eller spesielle begivenheter.

Eksempel på en gruppesitering

Tema: De ti bud

Fremgangsmåte: Søndagen før en leksjon om å holde budene gir du hver person et eksemplar av sangen «Hold alle budene» (*Barnas sangbok*, s. 131). Gi hver av dem én linje av sangen å lære utenat. Under neste leksjon lar du hvert barn sitere sin linje etter tur.

Hvordan lede en gruppesitering

- Velg materiale som støtter opp om leksjonens emne. Passende materiale finner du i Skriften, leksjonsbøker Kirken har utgitt, *Liahona* og *Barnas sangbok*.
- Del opp materialet og gi hver deltaker sin del. Gi alle en rolle, enten som person eller som forteller. Sørg for at de forstår rollene sine og har tid nok til å studere dem.
- Hvis du skal fremføre gruppesitering for en forsamling, lar du deltakerne øve på materialet. Pass på at de snakker tydelig, legger inn pauser og forandret styrke og tempo i stemmen for å formidle meningen med budskapet.

HISTORIER

Alle setter pris på gode historier. Historier beriker leksjoner og fanger elevenes interesse som få andre undervisningsteknikker kan. Historier kan brukes til å besvare spørsmål, introdusere eller forsterke prinsipper eller oppsummere leksjoner. De kan være spesielt virkningsfulle når det gjelder å tydeliggjøre eller undervise i evangeliske prinsipper, ved å gi eksempler på rettskaffen livsførsel og nå alle tilhørerne på deres eget forståelsesnivå.

Når historier brukes klokt, engasjerer de tilhørernes verdinormer og følelser. De kan hjelpe tilhørerne til å anvende prinsipper i evangeliet ved at de får del i store hendelser i Skriften, beslutninger som tas, strabaser og strev

og velsignelsene ved å etterleve Jesu Kristi evangelium. Historier gjør prinsipper lettere å forstå og huske. De viser på levende og inspirerende måter hvordan evangeliske prinsipper kan anvendes i vårt liv. Når du f.eks. skal undervise om tro, kan du gi elevene del i Almas forklaring om at hvis vi har tro, «håper I på noe som ikke er sett, som er sant» (Alma 32:21). Men du ville gjøre undervisningen mer fullstendig hvis du også fortalte en historie der en viser stor tro, som historien om David som gikk frem for å bekjempe Goliat (se 1. Samuel 17:20–50), spesielt vers 26, 32–37 og 45–47).

Freiseren er Mesterlæreren og det eksempel vi skulle følge i all vår undervisning innenfor evangeliet. Han brukte ofte historier i sin undervisning. Hans lignelser er utmerkede eksempler på å bruke historier i undervisningen. For eksempel spurte en lovkyndig ham: «Hvem er min neste?» Han besvarte spørsmålet ved å fortelle en historie om en mann som ble slått og ranet på vei fra Jerusalem til Jeriko. To menn passerte den sårede mannen, men en tredje, en samaritan, stoppet og tok seg av ham (se Lukas 10:29–35). Da Jesus avsluttet lignelsen, spurte han den lovkyndige: Hvem av disse tre syntes du nå viste seg som en neste for ham som var falt blant røvere?» Mannen svarte: «Den som viste barmhjertighet mot ham». Hvorpå Jesus svarte: «Gå du bort og gjør likeså!» (Lukas 10:36–37).

Valg av historier

Når du skal velge en historie, så still deg selv spørsmålene nedenfor for å være sikker på at historien er passende og tjener sin hensikt. Disse og andre spørsmål står i «Valg av passende teknikker» (s. 91) og «Valg av effektive teknikker» (s. 92).

- Vil historien innby Ånden?
- Passer historien til det hellige emnet jeg skal undervise i?
- Vil historien berike og styrke dem jeg underviser?
- Vil den hjelpe elevene til å forstå prinsippet bedre?
- Vil den være fornuftig bruk av tiden?

Forskjellige slags historier

Du kan bruke historier du selv har opplevet. Du kan også bruke historier om andre, som historier fra Skriften, fra Kirkens ledes liv og fra livet til andre du kjenner eller har lest om. Til visse formål kan du gjerne bruke oppdiktete historier, som lignelser eller eventyr.

Personlige erfaringer

Å fortelle om personlige erfaringer kan ha en mektig innflytelse på andres etterlevelse av evangeliets prinsipper. Når du forteller om hva du selv har erfart, tjener

du som et levende vitne om sannheter i evangeliet. Hvis du snakker sannferdig og med ren hensikt, vil Ånden bekrefte sannheten av ditt budskap for dem du underviser. Tilhørernes personlige erfaringer kan også ha en mektig innflytelse til det gode.

Eldste Bruce R. McConkie forkynte: «Det fullkomne mønster for å presentere trosfremmende historier er kanskje å undervise i noe som står i Skriften, og deretter besegle den levende virkelighet ved å fortelle en lignende ... hendelse i vår egen evangelieutdeling og blant vårt folk – ideelt sett noe som har hendt oss selv.» («The How and Why of Faith-promoting Stories», *New Era*, juli 1978, s. 5.)

Når du forteller om personlige erfaringer, skulle du og de du underviser, huske følgende forsiktighetsregler:

- Snakk ikke om hellige ting med mindre du tilskyndes til det av Ånden. Herren sa: «Kom ihu at det som kommer fra det høye er hellig, og må omtales med forsiktighet og ved Åndens tilskyndelse» (L&P 63:64).
- Unngå å skape sensasjon, det vil si å si noe for å vekke forbløffelse. Unngå også forsøk på å vekke sterke følelser hos dem du underviser.
- Forsøk ikke å pynte på erfaringene dine av noen grunn.
- Fortell ikke om erfaringer for å tiltrekke deg selv oppmerksomhet.
- Snakk ikke om tidligere synder og overtredelser.

Historier om andre

Skriften og Kirkens historie er fullspekket av historier om menn, kvinner og barn som har anvendt evangeliets prinsipper i sitt liv. Du kan f.eks. undervise om bønn ved å fortelle historien om Enos som bønnfalt Herren på egne vegne, på sitt folks vegne og på sine fienders vegne. Du kan også undervise om bønn ved hjelp av historien om Joseph Smiths ydmyke bønn i Den hellige lund. Og det finnes mange lærerike, motiverende historier fra siste-dagers-helliges liv i vår tid som du kan bruke. Når du forteller historier om andre, må du huske følgende retningslinjer:

- Som med personlige erfaringer må du passe på å handle i samsvar med Ånden. Unngå å vekke sensasjon og pynt ikke på de historiene du forteller.
- Pass på å fortelle historiene nøyaktig slik de er. Fortell ikke historier om andre som kanskje ikke er sanne, eller som har usanne elementer i seg. Før du forteller en historie, bør du gå til kilden for å få bekreftet at det du sier, medfører riktighet.
- Hvis en historie ikke har stått på trykk eller blitt offentliggjort, må du ha tillatelse fra vedkommende hvis historie det er, før du forteller den.

Oppdiktete historier

Det er rom for oppdiktete historier i undervisning innenfor evangeliet. Du kan lære hvordan du kan bruke oppdiktete historier ved å studere hvordan Frelseren brukte lignelser i sin undervisning. Han fortalte om en klok mann som bygget huset sitt på en klippe, og en dum mann som bygget huset sitt på sand (se Matteus 7:24–27), om en kvinne som feide gulvet i huset sitt for å finne en mynt hun hadde mistet (se Lukas 15:8–10), og om en fortapt sønn som skuslet bort sin arv, men ble ønsket velkommen hjem av sin far (se Lukas 15:11–32). Hvis vi er mottakelig for Ånden, kan vi lære store sannheter fra disse og mange andre lignelser Frelseren brukte.

Som Bible Dictionary forklarer er lignelser det samme som sammenligninger. De lærer oss åndelige sannheter ved å sammenligne dem med materielle ting eller situasjoner (se Bible Dictionary, «Parables», s. 740–41). Dette gjelder alle oppdiktete historier som på en god måte lærer oss prinsipper i evangeliet. Historier kan gjøre evangeliske prinsipper lettere å forstå, levendegjøre dem for oss og gjøre dem lettere å huske. Forslag til hvordan du kan bruke sammenligninger for å undervise om sannheter i evangeliet finner du under «Sammenligninger og konkretisering», s. 175–77.

Når du forbereder å bruke oppdiktete historier, så husk følgende retningslinjer:

- Forviss deg om at de du underviser, forstår at historiene ikke er sanne.
- Som med andre slags historier må du passe på at oppdiktete historier er passende, at de ikke er smakløse, og at de er i harmoni med Ånden.

Barnas venn i *Liahona* inneholder ofte fortellinger som kan brukes til å supplere og berike leksjoner. Eksempler på effektiv bruk av historier i forbindelse med undervisning i evangeliet finner du ved å studere taler fra general-konferansene.

Retningslinjer angående forberedelse og fortelling av historier

- Ha en grunn til å fortelle en historie. Bruk ikke en historie bare for å underholde. Knytt historien til et evangelisk prinsipp som inngår i leksjonens hoveddel eller formål.
- Hvis historien ikke er autentisk, forklarer du klassen det.
- Velg oppløftende historier fra ditt eget liv, Skriften, *Liahona*, leksjonsbøker, Kirkens historie og general-autoriteters liv. Når du forteller historier fra ditt eget liv, så unngå å fortelle om tidligere misgjerninger eller synder.
- Husk å bruke historier som passer for aldersgruppen du underviser.

- Før du forteller elevene en historie, bør du lese den nøye flere ganger for å bli kjent med den. Mens du gjør det, tar du stilling til hvorvidt du vil fortelle historien med dine egne ord. Historier med omfattende dialog og beskrivelser, vil tjene på å bli lest.
- Finn ut hvor lang tid du vil ha til å fortelle historien. Hvis den må forkortes, tar du bare med de personer og begivenheter som er nødvendige for at historien skal være lett å følge med i.
- Hvis du forteller en historie med dine egne ord, setter du opp et utkast på et ark eller mentalt over begivenhetenes rekkefølge. Øv på å fortelle historien høyt med dine egne ord. Bruk ord og beskrivelser som skaper interesse og gjør historien levende.
- Planlegg hvordan du vil hjelpe tilhørerne til å se for seg hendelsesforløpet. Du kan skape interesse for historien ved å bruke bilder eller andre visuelle hjelpemidler som tegninger på tavlen eller gjenstander med tilknytning til historien. Før du f.eks. forteller historien om Mormons boks fremkomst, kan du vise et bilde av Moroni som skjuler gullplatene i Cumorah-høyden. Du kan stille spørsmål som: «Hva skjer på dette bildet?» eller «Hvorfor gjør Moroni dette?»
- Innled historien på en interessant måte, bruk ord som gir et levende bilde av personene og omgivelsene. Hvis du f.eks. skal innlede beretningen om Frelseren som stiller stormen, kan du lese fra Skriften: «Og se, det blåste opp en kraftig storm på sjøen, så båten ble skjult av bølgene» (Matteus 8:24).
- Lik å fortelle historien. Fortell den med naturlig stemme, med interesse og overbevisning.
- Etter å ha fortalt historien, drøfter du med elevene hvordan det prinsippet historien forteller om, angår deres liv.

Flere forslag angående å fortelle en historie til små barn

- Ha barnas alder i tankene og tilpass historien til deres oppmerksomhetsevne og forståelse.
- Planlegg å involvere barna i historien. Du kan f.eks. la dem holde bilder eller gjenta ord eller setninger.
- Før du forteller historien, forklarer du ord som barna kanskje ikke vil forstå. Det vil gjøre det lettere å fortelle historien uten avbrytelser.
- Hvis du leser fra en bok med bilder i, stopper du ofte for å vise barna bildene fra historien. Vis bildene lenge nok til at alle får se dem før du fortsetter historien.
- Hvis barna kommenterer eller stiller spørsmål, gir du enkle, konsise svar. Så fortsetter du historien.
- Små barn liker å få historier gjentatt. Hvis du skal fortelle en historie om igjen, begynner du og spør så:

«Hva skjedde nå?» Du kan kaste en bønnepose eller en myk leke til et barn og be ham eller henne si noe om historien. Barnet kaster så bønneposen til en annen og så videre inntil historien er slutt.

- Sett sammen forskjellige avsnitt fra en beretning fra Skriften. Gi forskjellige barn i oppdrag å lese skriftstedene i rekkefølge.
- Barn liker å sitte på gulvet foran deg mens du forteller en historie.
- Barn liker å dramatisere en historie etter å ha hørt den.

IDÉDUGNAD

I en idédugnad presenterer læreren et spørsmål eller en situasjon og gir elevene et par minutter til fritt å foreslå løsninger eller komme med idéer.

Eksempler på idédugnad

Du kan bruke idédugnad for å finne løsninger på et behov i familien, quorumet eller klassen. Du kan f.eks. få elevene til å organisere et tjenesteprojekt, foreslå hvordan de kan invitere mindre aktive medlemmer til en aktivitet, eller komme med idéer til hvordan hjemmeundervisningen kan gjøres bedre.

Du kan også bruke idédugnad til å stimulere tanker om et bestemt emne i en leksjon. Du kan f.eks. be elevene bruke noen minutter på å skrive ned velsignelser de har fått gjennom prestedømmet, eller hva de kan gjøre som medlemmer av Kirken for å være gode eksempler.

Hvordan lede en idédugnad

1. Forklar hva som menes med idédugnad. Fortell dem du underviser at du vil gi dem et par minutter til å komme med forslag. Forviss deg om at de forstår at du ikke kommer til å gjøre narr av eller kritisere forslagene deres, og la dem forstå at de ikke skal kritisere eller gjøre narr av hverandres forslag. Du vil kanskje, på grunn av denne aktivitetens natur, måtte minne dem på å være ærbødige både i handling og forslag.
2. Fremlegg et konkret spørsmål eller en situasjon. Sørg for at elevene vet hvor mye tid de har til å komme med forslag.
3. La elevene bidra med forslag. Hvis de er tilbakeholdne med å begynne, kan du måtte få dem i gang ved å fremsette noen forslag selv. Se etter måter å få med dem som virker usikre på å delta.
4. Skriv elevenes forslag på tavlen eller et ark etter hvert som de fremsettes, eller la en annen skrive.
5. Når tiden er omme, drøfter dere elevenes forslag. Oppfordre dem til å pusse på forslagene og snakke om hvordan de angår leksjonen. Hvis hensikten med aktiviteten var å ta stilling til et bestemt tiltak, som et

tjenesteprojekt eller en plan for å invitere mindre aktive til en aktivitet, hjelper du dem å velge ett av forslagene. Hjelp dem deretter å legge planer for å følge opp forslaget.

6. Hvis de har kommet med idéer som er oppriktige, men representerer en feilaktig lære, tar du tid i leksjonsperioden til å korrigere disse idéene.

KART

Du kan finne kart i Kirkens utgaver av Skriften, i leksjonsbøker Kirken har utgitt, i *Liahona* og i møtehusets bibliotek.

Hvordan bruke kart

Du kan bruke kart i leksjoner ved å:

- La elevene finne byer som er nevnt i de beretningene dere studerer i Skriften og Kirkens historie.
- Tegne enkle kart på tavlen.
- Finne områder av interesse, f.eks. land hvor heltidsmisjonærer virker, eller byer hvor det er templer.

KONKRETISERING

Se «Sammenligninger og konkretisering», s. 175–77.

LESEKOR (se også OPPLESNINGSTEATER, GRUPPESITERING)

I lesekor leser en gruppe skriftsteder, dikt eller prosa sammen. Lesekor kan gjøres i klassen eller foran en forsamling.

Du kan benytte denne metoden for å presentere beretninger fra Skriften, historier, dikt og andre ting. Du kan også bruke det som en del av et spesielt program til helligdager eller spesielle begivenheter.

Eksempel på lesekor

Tema: Trosartiklene

Fremgangsmåte: La elevene gjennomgå Trosartiklene og deretter gjenta dem for deg i kor.

Hvordan lede lesekor

- Velg materiale som støtter opp om leksjonens tema. Passende materiale kan finnes i Skriften, Kirkens leksjonsbøker, *Liahona* og *Barnas sangbok*.
- Hvis lesekoret skal lese for en forsamling, lar du gruppen øve på det de skal lese så de lærer å gjøre det samstemt. Sørg for at de snakker tydelig, bruker pauser og skifter styrke og tempo for å få frem meningen med budskapet. Under fremførelsen leder du dem så de leser sine deler samstemt.

MUSIKK

Det første presidentskap har sagt:

«Inspirerende musikk er en viktig del av møtene i vår kirke. Salmene er en invitasjon til Herrens ånd og skaper en følelse av ærbødighet, forener oss som medlemmer og utgjør for oss en måte å prise Herren på.

Noen av de største prekener fremføres ved salmesang. Salmer beveger oss til omvendelse og gode gjerninger, bygger opp vitnesbyrd og tro, gir trøst til den trette og den sørgende og inspirerer oss til å holde ut inntil enden» (*Salmer*, s. IX).

Salmer inspirerer oss og trøster oss i stor grad gjennom hele livet når vi kan lære dem utenat, og deretter fremkalle dem når vi føler trang til det.

Eldste Dallin H. Oaks oppmuntret alle Kirkens medlemmer til å bruke salmer oftere for å styrke seg selv og andre:

«Jeg lurer på om vi i stor nok grad benytter oss av denne himmelsendte ressurs på våre møter, i våre klasser og i våre hjem ...

Vi må bruke salmer mer for å komme på bølgelengde med Herrens ånd, for å bli forenet og for å få hjelp til å undervise i og lære våre læresetninger. Vi må bruke våre salmer bedre i misjonærundervisning, i klasser i evangeliet, på quorumsmøter, på hjemmeaftener og ved hjemmelærerbesøk» («Tilbedelse gjennom musikk», *Lys over Norge*, jan. 1995, s. 8, 10).

Du kan høyne leksjoner ved hjelp av musikk

Du kan bruke musikk på en rekke forskjellige måter for å høyne dine leksjoner og innby Ånden. Her følger noen eksempler:

Når du skal undervise i eller repetere et prinsipp i evangeliet

De fleste salmer kan hjelpe deg å undervise i prinsipper i evangeliet eller repetere prinsipper dere allerede har drøftet.

Når du bruker en sang til å undervise i et prinsipp, kan du stille elevene spørsmål for å få dem til å tenke på sangens budskap eller for å anspore til diskusjon. For eksempel kan du, før du lar elevene synge «Hold alle budene» (*Salmer*, nr. 189, *Barnas sangbok*, s. 68), spørre: «Hvorfor tror dere vi føler trygghet og fred når vi holder budene?». Du kan bruke «Så sikker en grunnvoll» (*Salmer*, nr. 42) for å hjelpe dem du underviser, til å forstå at Frelseren hjelper oss å møte motgang. For å undervise om den trøst vi kan få når en vi er glad i, dør, kan du bruke «Hvor kan jeg finne fred?» (*Salmer*, nr. 92).

Etter at du har undervist om et prinsipp i evangeliet, kan du spørre dem du underviser: «Hvilken salme kan hjelpe oss å huske dette prinsippet?» Syng deretter en av

de salmene de foreslår. Hvis det er barn, kan du synges en sang og deretter spørre dem hvordan sangen angår leksjonen. Du kan oppfordre dem til å synges sammen med deg.

Gir innsikt i Skriften

Alle salmene i Kirkens salmebok har en eller flere skriftstedhenvisninger, som er oppført i en egen oversikt (se *Salmer*, s. 264–67). De fleste sangene i *Barnas sangbok* har også skriftstedhenvisninger. Du kan slå opp på disse henvisningene for å finne sanger som passer godt til en spesiell leksjon. Hvis du f.eks. underviser om Johannes 13:34–35, kan du la elevene synges «Elsk du din neste» (*Salmer*, nr. 190, *Barnas sangbok*, s. 74), en av de salmene som korresponderer med disse versene.

Hjelper elevene å bygge opp og uttrykke sine vitnesbyrd

Når elever synger salmer eller andre av Kirkens sanger, kan Ånden bære vitnesbyrd for dem om at det prinsippet som læres, er sant. I noen sanger er teksten i seg selv et vitnesbyrd, så man ved å synges dem kan bære vitnesbyrd i fellesskap. Slike sanger er «Han lever, min Forløser stor» (*Salmer*, nr. 66), «Jeg er Guds kjære barn» (*Salmer*, nr. 187, *Barnas sangbok*, s. 2), «Ha takk for profeten du sendte» (*Salmer*, nr. 17) og «Sto Jesus opp til liv igjen?» (*Barnas sangbok*, s. 45).

President Gordon B. Hinckley forklarte hvordan musikk styrket hans vitnesbyrd om profeten Joseph Smith:

«For mange år siden, da jeg var i 12-årsalderen og ble ordinert til diakon, tok min far, som presiderte over staven vår, meg med til mitt første stavens prestedømsmøte ... Sammen hevet disse mennene sine sterke røster, noen med aksenter fra de europeiske landene de hadde kommet fra som konvertitter, alle sang de disse ordene med stor overbevisning og vitnesbyrd:

*Priser profeten som skuet Jehova,
Jesus ham salvet til seer og profet.
Åpnet ble tidenes fyldes husholdning,
det som var uttalt, på jorden nå skjer.*

[«Priser profeten som skuet Jehova», *Salmer*, nr. 12]

De sang om profeten Joseph Smith, og mens de gjorde det, svulmet en stor kjærlighet og tro i mitt hjerte på denne evangelieutdelingens store profet. I min barndom hadde jeg fått lære mye om ham på møter og i klasser i wardet så vel som i vårt hjem, men det jeg opplevde på det stavens prestedømsmøte, var forskjellig fra det. Jeg visste da, ved Den hellige ånds kraft, at Joseph Smith virkelig var en Guds profet.» («Priser profeten som skuet Jehova», *Lys over Norge*, jan. 1984, s. 1.)

Som konklusjon på en leksjon og for å oppfordre elevene til å anvende et prinsipp i evangeliet

Når en leksjon skal avsluttes, kan en salme eller sang oppsummere det prinsipp det er undervist om, og formidle et motiverende budskap. Som avslutning på f.eks. en leksjon om å holde budene, kan du la elevene synges «Velg det rette» (*Salmer*, nr. 131), «Hold alle budene» (*Salmer*, nr. 189, *Barnas sangbok*, s. 68), «Våg gjøre rett» (*Barnas sangbok*, s. 80) eller «Nephis mot» (*Barnas sangbok*, s. 64).

For å fremelske en ærbødig følelse

Du og din familie kan synges salmer og andre sanger på familiens hjemmeaften, ved familieråd og andre sammenkomster for å fremelske ærbødighet og berike familiens studium av evangeliet. I en klasseromssituasjon kan du spille opptak av musikk eller la en spille piano mens elevene kommer inn i rommet. Det vil bidra til å skape en ærbødig atmosfære og forberede elevene til leksjonen.

Andre måter å skape en ærbødig ånd på, er å spille lav musikk mens du leser en historie eller mens barna tegner bilder fra leksjonen. Eller du kan la en synges en sang som f.eks. «Å, la meg høre om Jesus» (*Barnas sangbok*, s. 36) mens barna ser på bildene til en historie fra Skriften.

Valg og forberedelser av passende musikk

Når du skal velge musikk til en leksjon, kan du slå opp på registrene i *Salmer* og *Barnas sangbok* og finne salmer og sanger med tilknytning til leksjonens tema. Kassetter og CD'er av Kirkens musikk står oppført i *Kirkens materiellkatalog*.

Pass på at eventuell musikk du bruker fra andre kilder enn det som Kirken har produsert, er i samsvar med Kirkens normer (se delen «Musikk» i *Kirkens instruksjonshåndbok*). Wardets musikkformann eller musikkleder kan hjelpe deg med å velge ut og tilrettelegge passende musikk.

Hvis du planlegger å synges eller lede en salme eller sang, bør du passe på å kunne teksten godt nok til at du kan ha oppmerksomheten rettet mot dem du underviser, og ikke mot salme- eller sangboken.

Forslag angående dirigering av sanger

Les delen «Hvordan salmeboken skal brukes» i *Salmer* (s. 255–262) og «Hvordan sangboken skal brukes» i *Barnas sangbok* (s. 149–50). Lær deg de elementære rytmemønstrene i sanger. Overvei også følgende:

- Når du leder en salme eller sang, vil du kanskje bruke hendene til å angi sangens tonehøyde og tempo eller hastighet. For å angi tonehøyden holder du hendene i horisontal posisjon, og mens teksten synges, beveger du hendene opp for å angi høyere tone og ned for å angi lavere tone. Når du gjør dette, beveger du hendene enten langsomt eller raskt for å angi riktig

OVERHEAD-PROSJEKTØRER (se også TAVLE)

Overhead-prosjektorer, som finnes i noen møtehusbiblioteker, er maskiner som forstørrer og viser bilder på en skjerm eller vegg. De kan brukes som alternativ til tavlen. Dette er spesielt nyttig hvis en klasse er for stor til at alle kan se tavlen. Hvis møtehusbiblioteket har en overhead-prosjektor, kan du spørre bibliotekaren hvordan den skal brukes.

PANELDISKUSJONER

En paneldiskusjon er en gruppe på to eller flere klassemedlemmer – eller inviterte gjester med spesiell kunnskap eller erfaring – som tildeles et emne å diskutere. En paneldiskusjon ledes av en ordstyrer, vanligvis læreren.

Du kan bruke paneldiskusjoner for å fremlegge informasjon, drøfte hvordan man kan etterleve et prinsipp i evangeliet eller løse et problem. Paneldiskusjoner gir klassemedlemmene anledning til å uttrykke sine tanker om en lang rekke emner. Når du ber klassemedlemmer presentere nytt stoff eller drøfte problemer av interesse for gruppen, vil de være mer aktivt engasjert i å lære.

Hvordan forberede en paneldiskusjon

1. Velg et emne som passer for leksjonen og klassemedlemmenes alder. Forbered spørsmål om emnet som du kan stille panelet.
2. Velg på forhånd paneldeltakere som føler seg trygge på å besvare spørsmål foran en gruppe. Begrens antall deltakere til mellom tre og fem. Et panel på flere enn fem tar for lang tid, og de enkelte paneldeltakerne vil ikke få tilstrekkelig tid til å kommentere emnene. Hvis du ønsker å invitere besøkende med spesiell kunnskap eller erfaring, må du huske at du må ha biskopens godkjenning før gjestetalere kan delta (se *Kirkens instruksjonshåndbok, bok 2: Ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene* [1998], s. 323).
3. Hjelp paneldeltakerne å forberede seg til diskusjonen. Overvei følgende forslag:
  - a. Hjelp dem å forstå hva diskusjonen innebærer og hvilket ansvar de har, inklusiv eventuelt studium eller andre forberedelser de bør gjøre. Gi dem også opplysning om klassemedlemmenes alder og behov, hva slag presentasjon du ønsker, og hvor lang tid de vil få til å presentere materialet.
  - b. Hjelp dem å innhente de opplysningene de trenger til sin oppgave i diskusjonen.
  - c. Hvis panelet vil fremlegge ny informasjon eller nye idéer, gir du hver paneldeltaker ett aspekt ved emnet minst én uke på forhånd så han eller hun kan forberede seg til diskusjonen. Du kan gjerne gi paneldeltakere henvisninger fra Skriften, leksjonsbøker eller andre kilder.

- d. Hvis paneldeltakerne skal rette søkelyset mot et problem, har du et møte med dem før diskusjonen og gir dem en liste over spørsmål som skal drøftes. La hver deltaker velge to eller tre spørsmål som de gjerne vil svare på.
- e. Like før presentasjonen gir du paneldeltakerne noen minutter til å utveksle idéer seg imellom om de emnene de vil snakke om.

Hvordan lede en paneldiskusjon

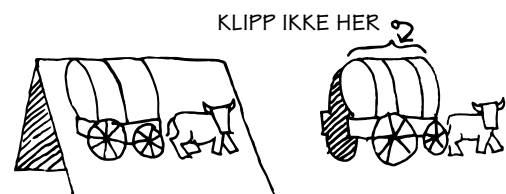
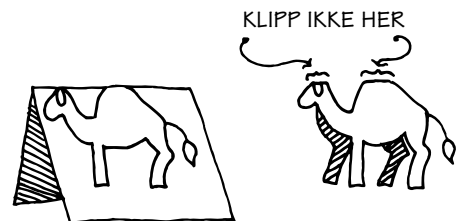
1. Ordne rommet slik at panelet kan bli sett og hørt.
2. Når tiden er inne for paneldiskusjonen, presenterer du paneldeltakerne og emnet de skal diskutere.
3. Når du eller en annen utpekt ordstyrer leder diskusjonen og stiller spørsmål, må du passe på å la hver av deltakerne få tilstrekkelig tid til å svare. Hvor godt en paneldiskusjon skal fungere, avhenger i stor grad av ordstyreren. Vedkommende angir den åndelige tonen for presentasjonen og leder diskusjonen ved å holde kommentarene rettet mot emnet eller problemet, holde diskusjonen flytende og hjelpe alle paneldeltakerne til å delta i diskusjonen.
4. Tillat klassen å stille panelet spørsmål.
5. Etter diskusjonen oppsummerer du de punktene som er blitt behandlet.

PAPIRFIGURER (se også DIORAMA)

Lærere kan bruke papirfigurer som hjelp til å fortelle en historie eller illustrere et prinsipp i en leksjon.

Hvordan lage papirfigurer

1. Brett et stykke tykt papir i to.
2. Legg bretten øverst og tegn figuren på papiret. Pass på at øverste del av figuren ligger opp mot bretten. Du kan la familiemedlemmer eller klassemedlemmer fargelegge og dekorere figuren.
3. Klipp ut figuren, pass på at du ikke klipper langs bretten.

ROLLESPILL

I rollespill viser deltakerne en situasjon eller et problem fra dagliglivet. Rollespill hjelper folk til å anvende evangeliets prinsipper på virkelige situasjoner ved at de finner løsninger på problemer, overveier konsekvenser av forskjellige valg og lærer å forstå andre menneskers synspunkter. Rollespill kan brukes for å introdusere eller oppsummere en leksjon eller for å stimulere til diskusjon om et prinsipp i leksjonen.

Merk: Et rollespill er ikke det samme som en situasjonsstudie. I en situasjonsstudie *diskuterer* deltakerne en situasjon eller et problem. I et rollespill *spiller* deltakerne folks mulige reaksjon i en bestemt situasjon.

Eksempel på et rollespill

- Et barn har lovet foreldrene sine at han vil hjelpe til med å gjøre rent i huset. Da han gjør seg klar til å begynne, kommer noen kamerater og spør om han vil leke med dem. De vil at han skal bli med dem nå og heller gjøre arbeidet senere. Rollespill hva han skulle si til foreldrene, og hva han skulle si til kameratene.
- En venneflokk går nedover gaten. De finner en lommebok med litt penger i, men de vet ikke hvem som eier den. Alle vennene har forskjellige meninger om hva de skal gjøre med den. Rollespill hva de skulle gjøre.

Hvordan bruke rollespill

1. Forbered dem du skal undervise, til rollespillet ved å forklare problemet eller situasjonen i korte trekk. Gi dem nok opplysninger til at de kan spille rollene sine med omtanke. Understrek at de skal spille en rolle og ikke spille seg selv.
2. Velg deltakere eller be om frivillige. Angi hvem som skal spille de forskjellige rollene. Bruk så mange deltakere som mulig, fordi det ofte er mer vellykket når flere rollespillere en situasjon enn når bare én person rollespiller det som kan skje. (Rollespill kan gjentas for at flere kan delta og for at andre løsninger kan oppdages.)
3. Gi deltakerne noen minutter til å planlegge hva de skal gjøre.
4. For å engasjere alle som er til stede, oppfordrer du de som ikke deltar, til å følge nøye med.
5. Etter rollespillet diskuterer og evaluerer dere det som skjedde, ved at du stiller spørsmål som «hva mener du om problemet?», «kunne dette skje i virkeligheten?» eller «hvordan hjelper dette rollespillet deg til å vite hva du skal gjøre hvis det virkelig skjer?» La elevene få anledning til å bestemme seg for måter å løse lignende problemer på i sitt eget liv. Drøft forskjellige løsninger.

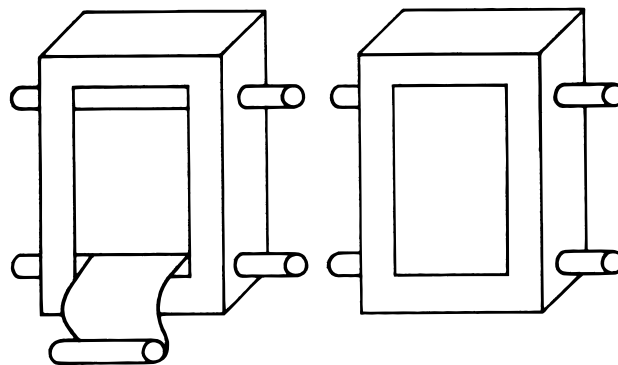
Generelle retningslinjer angående rollespill

- Deltakelse i rollespill skulle være frivillig. Tving ingen til å delta.
- Rollespill situasjoner fra virkeligheten som angår leksjonen, og som er viktige for dem du underviser.
- Folk gjør bedre rollespill av situasjoner de selv har opplevd. Men vær varsom ved valg av situasjoner å rollespille. Selv om det er viktig at problemene er så realistiske og betydningsfulle som mulig, skulle ingen deltakere plasseres i en situasjon hvor de kan komme til å rollespille personlige forhold.
- Du, som lærer, skulle være var for elevenes følelser og holdninger. Godta feil og lær dem å verdsette andres synspunkter. Tillat ikke kritikk av deltakerne.
- Enkle rekvisitter som hatter eller navneskilt kan gi større interesse for rollespill, spesielt hvis du underviser barn.

RULLE-ESKER

Som vist nedenfor brukes en rulle-eske for å vise bilder som er satt sammen til en rull. Dette undervisningshjelpemidlet er en morsom måte for barna å se illustrasjoner på, spesielt hvis de selv har tegnet illustrasjonene.

Rulle-esker kan brukes for å vise forskjellige sider ved et prinsipp i evangeliet, som forskjellige måter å helligholde sabbaten på. De kan også brukes til å vise en historie fra Skriften eller Kirkens historie.

Hvordan lage en rulle-eske

1. Klipp en åpning i siden på en stor eske eller kartong. Åpningen må være slik at ett bilde kan vises av gangen.
2. Kutt to pinner som er ca. 15 cm lengre enn esken er bred. Du kan bruke kosteskaft eller papphylsen i ruller med folie eller annet.
3. Skjær ut to huller til pinnene på hver side av esken, som vist på illustrasjonen.
4. Stikk pinnene gjennom hullene.
5. Gi hvert barn et tegneark og blyanter eller fargestifter og la dem tegne forskjellige sider av et evangelisk prin-

sipp eller hver sin del av en historie. Når tegningene er ferdige, taper du dem sammen i endene i riktig rekkefølge og ruller dem sammen til en rull. Eller du kan la barna tegne på hver sin del av et langt papirstykke.

6. Fest endene av rullen til pinnene.

Barn kan bruke små esker, blyanter og lange papirstimler til å lage sine egne rulle-esker.

SAMMENLIGNINGER OG KONKRETISERING

Det er ofte vanskelig å undervise i abstrakte sider ved evangeliet – prinsipper som tro, omvendelse, kjærlighet og Jesu Kristi forsoning, syndsforlatelse og forløsning. Eldste Boyd K. Packer sa:

«Når vi underviser i evangeliet, omskaper vi ikke den materielle verden omkring oss, vi har å gjøre med den uhåndgripelige verden inni oss, og det er stor forskjell. Ingen av de vanlige hjelpemidlene er tilgjengelige for oss. Det er mye lettere å forklare en smårolling hva en katt er enn å forklare tro. Tro er meget vanskelig å beskrive.

For eksempel: hvor stor er tro? Vi forstår snart at størrelse ikke er til noen hjelp. Vi kan bare i vage formuleringer snakke med en smårolling, som ikke vet noe om tro, ved hjelp av mengde angivelse, f.eks. mye tro eller lite tro. Vi kan ikke fortelle ham hvilken farge den har. Vi kan ikke fortelle ham hvilken form den har. Vi kan ikke fortelle ham hva den er laget av.»

Deretter fortalte eldste Packer om et hjelpemiddel vi kan bruke til å undervise om uhåndgripelige prinsipper: «Knytt det usynlige begrepet ... til noe håndgripelig som vedkommende allerede kjenner til, og bygg så på denne kunnskapen.» (*Teach Ye Diligently*, rev. utg. [1991], s.31–32.)

Du kan bruke sammenligninger og konkretiseringer for å hjelpe elevene å forstå uhåndgripelige prinsipper. Sammen med historier og personlig vitnesbyrd gir disse teknikkene deg et utmerket sett hjelpemidler til å undervise om den evige virkelighet som vi ikke kan oppfatte med våre sanser.

Når du benytter sammenligninger og konkretiseringer, må du huske at de alltid skal forsterke leksjonens formål, og at de ikke skal svekke de prinsippene i evangeliet som du underviser om.

Sammenligninger

Frelseren henviste ofte til kjente jordiske gjenstander eller erfaringer for å hjelpe tilhørerne å forstå åndelige prinsipper. Han omtalte seg selv som «livets brød» (Johannes 6:35) og «den gode hyrde» (Johannes 10:11, 44). Han lærte sine følgesvenner å søke etter de tapte får (se Matteus 10:5–8) og å fø hans lam (se Johannes 21:15–17). Herren sammenlignet himmelens rike med en skatt, en perle og en fiskenot (se Matteus 13:4–48). Han sammenlignet tro med et sennepskorn (se Matteus 17:20). Han

sa at folk kjennes på sine frukter (se Matteus 7:15–20). I hans leksjoner ble en trang port veien til evig liv (se Matteus 7:13–14), og hans disipler ble menneskefiskere (se Matteus 4:18–19). Han talte om å samle sitt folk som en høne samler sine kyllinger under sine vinger (se Matteus 23:37).

Med øvelse og fantasi kan du finne anvendelse for evangeliets prinsipper i kjente ting. Bønn kan f.eks. sammenlignes med en radio, en patriarkalsk velsignelse kan sammenlignes med Liahona, og håp kan sammenlignes med solskinn som bryter gjennom skyene. Du kan finne lærdom i erfaringer på jobben, i rutinemessige gjøremål i huset og i din omgang med andre mennesker (se «Se etter noe å lære alle steder», s. 22–23).

Eldste Packer foreslo en formel når det gjelder å finne sammenlignbare ting:

_____ er som _____

Som vist nedenfor, kan denne formelen brukes for å undervise om omvendelse. Det uhåndgripelige prinsippet omvendelse blir klarere når vi sammenligner det med noe enkelt og velkjent. Eldste Packer sa følgende:

«Ta emnet *omvendelse*.

_____ *Omvendelse* _____ er som _____

Hva kan omvendelse sammenlignes med som er velkjent for alle? Sett at vi bruker såpe.

_____ *Omvendelse* _____ er som _____ *såpe* _____ »
(se *Teach Ye Diligently*, s. 36–37, se også s. 34).

Andre eksempler på sammenligninger

Her følger en liste med andre sammenligninger som du kan benytte når du underviser i evangeliet:

Skriftstudium er som et festmåltid.

Barn er som skatter.

Tro er som et skjold.

Skriften er som en flåte i urolig sjø.

Synd er som kvikksand.

Konkretiseringer

I likhet med sammenligninger knytter konkretiseringer uhåndgripelige prinsipper til kjente, fysiske ting. Men i en konkretisering bruker du faktiske gjenstander fremfor bare å snakke om dem. For å hjelpe elevene å forstå omvendelsens rensende virkning, kan læreren f.eks. vise frem et såpestykke og til og med bruke det til å vaske bort skitt på hendene.

Andre eksempler på konkretisering

De følgende eksempler illustrerer ytterligere hvordan man kan bruke konkretiseringer:

- For å vise at ordinanser og pakter er uadskillelige, viser du frem en mynt. Spør hvilken side av mynten som er viktigst. (Ingen side er viktigere enn den andre.) Spør elevene om de kan adskille myntens sider. Forklar så at ordinanser og pakter er uadskillelige, akkurat som de to sidene av mynten ikke kan skilles fra hverandre. Påpek også at ordinanser og pakter er nødvendige for å komme inn i Guds nærhet, akkurat som mynter noen ganger er nødvendige for å komme inn forskjellige steder.
- For å fremheve at ethvert menneske er viktig, lar du elevene sette sammen et enkelt puslespill som du har fjernet en bit fra. Når de spør etter biten som mangler, gir du dem den. Spør hvorfor den manglende biten er viktig. Forklar så at hver puslespillbit er som et familie-medlem eller klassemedlem. Hver person er viktig.
- For å illustrere evangeliets betydning, viser du et kart. Spør hvorfor vi bruker kart. Sammenlign så kartet med evangeliet. Forklar at på samme måte som et kart gir evangeliet oss veiledning. Det hjelper oss til å holde oss på den veien som fører til evig liv hos vår himmelske Fader.
- For å undervise om at Guds ord trenger næring etter at det er plantet i vårt hjerte (se Alma 32:28–43), tegner du bilder av to planter – en som er frisk og har fuktig, god jord, og en som er slapp og har tørr, mager jord.

Når skal du bruke sammenligninger og konkretisering?

Sammenligninger og konkretisering kan brukes på mange måter, men de er spesielt nyttige når du trenger å:

- Få elevenes oppmerksomhet. Du kan bruke sammenligninger og konkretisering når du raskt vil skape interesse, lede elevenes oppmerksomhet mot noe, og introdusere et emne eller et prinsipp i en leksjon.
- Skape en ramme om en leksjon. Du kan leilighetsvis bygge opp en hel leksjon rundt en sammenligning eller konkretisering.
- Konkludere, oppsummere og oppmuntre. Etter at du har undervist i et prinsipp i evangeliet, kan du bruke en sammenligning eller konkretisering for å oppsummere det dere har snakket om, og for å motivere elevene til å gjøre viktige forandringer i sitt liv.

SANG MED FORTELLING (SYNG-EN-HISTORIE)

Du kan bruke sang og fortellinger sammen for å fortelle en historie eller et evangeliebudskap med tilknytning til en leksjon. Denne metoden kalles av og til for syng-en-historie. Under denne aktiviteten blir det meste av historien eller budskapet uttrykt gjennom sanger, som familiens medlemmer eller klassens medlemmer synger. Korte fortellinger knytter sangene sammen.

Du kan også kombinere sang og fortellinger for å lage høytidsprogrammer eller andre presentasjoner.

Eksempel på sang med fortelling

Følgende kombinasjon av musikk og fortelling kan brukes i en leksjon om takknemlighet:

Forteller: Gud elsker sine barn svært høyt. En måte Herren viste sin kjærlighet til oss på, var å skape jorden til oss. Salme 136 forteller at vi skal vise Herren takknemlighet for at han skapte jorden:

«Pris herrenes Herre ...
ham som alene gjør store undergjerninger ...
ham som gjorde himmelen med forstand ...
ham som strakte jorden ut over vannet ...
ham som gjorde de store lys ...
solen til å råde om dagen ...
månen og stjernene til å råde om natten» (vers 3–9).

Salme: «For det vakre på vår jord» (*Salmer*, nr. 50).

Forteller: Jorden som Herren skapte for oss, gir oss rikelig av alt vi trenger. Vi skulle prise Gud for den «høst» av velsignelser vi får.

Salme: Kom, vårt folk, takknemlig vær» (*Salmer*, nr. 46)

Forteller: Vi skulle også uttrykke vår dypeste takk til Herren for hans forsoning, som kan rense oss for synd og gi oss evig liv. Når vi uttrykker vår takk for hans offer, vil vi bedre forstå hvilken kraft det har. Erkjennelsen av dette er overveldende og gjør oss ydmyke.

Salme: «Jeg står helt forundret» (*Salmer*, nr. 111)

Forteller: Herren forventer at vi skal dele våre velsignelser med andre – mette den sultne, kle den nakne, trøste den syke og plagede og undervise dem som søker etter sannheten. Når vi gjør dette, viser vi vår mest oppriktige takk for de velsignelser han har gitt oss.

Salme: «Fordi jeg er blitt meget gitt» (*Salmer*, nr. 141)

Retningslinjer for å tilrettelegge musikk med fortellinger

- Se emneregisteret i salmeboken og *Barnas sangbok*, der du finner en liste over sanger med samme emne som kan brukes til en slik aktivitet. Bruk sanger som er kjent for dem du underviser.
- Hvis det skal brukes piano, samarbeider du nært med pianisten om å forberede sangene, eller la vedkommende som skal lede sangen, samarbeide med pianisten. Sørg for at pianisten er klar over når hun skal begynne å spille hver sang.
- Gjør den utfyllende teksten mellom sangene enkel. Det kan være skriftsteder, korte historier, dikt, personlige erfaringer eller sitater. Når du bruker denne aktiviteten med barn, kan du stille dem spørsmål og la barna

besvare dem som en del av teksten. Da vil barna forstå det budskapet du underviser om.

- Bruk bilder når det passer, for å hjelpe elevene å se for seg historien eller budskapet som presenteres. Du kan la barn holde bildene under presentasjonen.

SITUASJONSSTUDIER

Situasjonsstudier er situasjoner fra virkeligheten som får elevene til å tenke over eller diskutere hva de kunne gjøre i lignende situasjoner. De kan være en hjelp til å vise hvordan evangeliets prinsipper kan anvendes i hverdagen. Du kan bruke situasjonsstudier for å oppmuntre til diskusjon, understreke hovedprinsippet i en leksjon eller til å konkludere en leksjon.

Situasjonsstudier kan være basert på virkelige hendelser eller realistiske, fiktive situasjoner. Hvis du bruker en situasjonsstudie som er basert på en sann historie, kan du fortelle hva utfallet ble, på et eller annet tidspunkt i leksjonen.

Eksempler på situasjonsstudier

Her følger fire eksempler på situasjonsstudier med diskusjonsspørsmål:

Behandle andre med vennlighet

Du har lekt hele formiddagen med noen venner i nabolaget og har hatt det kjempegøy. En pike som er på besøk hos familien over gaten, kommer ut og ser ut som hun har lyst til å være med å leke.

- Hva skulle du gjøre?

Betale full tiende

Det er langt ut i desember, og bror og søster Johansen gjennomgår månedens økonomiske situasjon. De ser at de ikke kan betale alle regningene sine hvis de betaler tienden.

- Hvis du var i bror og søster Johansens situasjon, hva ville du da gjøre?

Fortelle andre om evangeliet

Du har i mange måneder planlagt å reise til templet sammen med de andre unge mennene og kvinnene i wardet for å utføre dåp for de døde. En venn som ikke tilhører Kirken, inviterer deg på fest samme kveld. Du sier at du ikke kan komme, og vennen spør hva du skal gjøre den kvelden.

- Hvordan ville du svare?

Treffe riktige valg

En venn har bedt deg med på kino for å se en film du vet er upassende.

- Hva kan du gjøre for å avslå invitasjonen?

Hvordan lage en situasjonsstudie

Noen leksjoner i leksjonsbøkene Kirken har utgitt, inneholder historier som kan brukes som situasjonsstudier. Men noen ganger vil du sikkert lage dine egne. Følg da disse trinnene:

1. Ha klart for deg de prinsippene du forbereder å undervise om. Tenk så på situasjoner som har tilknytning til disse, og som angår den aldersgruppen du underviser.
2. Forbered å fremsette situasjonene realistisk og på en måte som vil lede til tankevirksomhet og diskusjon (se «Hvordan lede diskusjoner», s. 63–65, «Undervis ved hjelp av spørsmål», s. 68–70, «Historier», s. 167–69).
3. Overvei hva du kan si eller gjøre for å understreke prinsippene etter diskusjonen.

SKRIFTEN, STUDER HJELP SOM GIS I

Se s. 56–58.

SKRIFTEN, UNDERVIS FRA

Se «Undervis fra Skriften», s. 54–59.

SKRIFTSTEDER, HØYTLESNING AV

Se s. 56.

SKRIFTSTEDER, MERKING OG NOTATER I MARGEN

Se s. 58–59.

SKRIFTSTEDER, UTENATLÆRING AV

Se «Utenatføring», s. 181–82.

SPILL

Spill gir variasjon til leksjonene og gir elevene anledning til å samarbeide. Du kan finne idéer til spill i leksjonsbøker Kirken har utgitt, i *Liahona* og *Idébok for familiens hjemmeaften*.

Valg av spill

Når du skal velge spill å bruke i undervisningen, må du passe på at de:

- Understreker det prinsippet i evangeliet som du underviser om.
- Passer til anledningen.
- Passer til den aldersgruppen du underviser, og gruppens størrelse.

- Er lette å forstå.
- Opptar bare en liten del av leksjonen. I noen tilfeller kan et spill oppta en stor del av leksjonen, men dette er unntaket, ikke regelen.

Ikke oppfordrer til konkurranse. Du bør unngå å gi belønninger til dem som «vinner».

- Gir alle elevene anledning til å være med og føle at de mestrer det. Du skulle rose dem like mye for deres gode innsats.

Eksempler på spill

«Hva hører det sammen med»-spill

I dette spillet finner elevene to kort som har sammenfallende tekst eller bilder. Vurder følgende eksempel, som kan brukes i en Primær-klasse:

Få tak i 12 ark av samme størrelse, og som er store nok til at alle kan se dem. På halvparten av dem fester du bilder eller tegner noe med tilknytning til leksjonen. På den andre halvparten av arkene beskriver du bildene. På de sidene det ikke står noe på, skriver du nummerne 1–12. På et passende tidspunkt i leksjonen legger du kortene på gulvet med nummersiden opp, eller tape dem til en oppslagstavle. De behøver ikke ligge i nummerorden.

I spillet velger hver person to ark å snu. Snu arkene for å se om de har bilde og tilhørende tekst. Hvis de hører sammen, tar du dem bort. Hvis de ikke hører sammen, legger du dem tilbake på plass med den nummererte siden opp, slik at nestemann kan velge to ark. Når alle bildene og tekstsidene har blitt satt sammen, drøfter dere hvordan de angår leksjonen.

Du kan gjerne bruke en av disse variasjonene til spillet:

- Skriv halvparten av et skriftstedvers på ett ark og resten på et annet. Eller skriv litt av en setning fra Skriften på ett ark og resten på et annet. For eksempel kan noen par være «Gjenopprettelsen av» og «evangeliet», «Lehis syn» og «av livets tre», og «jern» og «stang».
- Skriv nummeret på hver av trosartiklene på 13 forskjellige kort. På 13 tilhørende kort skriver du nøkkelord fra hver artikkel.

Gjettelek

I denne leken gir læreren en rekke hint for å hjelpe elevene med å identifisere en bestemt person, et sted, en gjenstand, en historie fra Skriften eller et prinsipp. Du kan bruke denne leken som innledning til en leksjon, eller til å underbygge en del av en leksjon.

Leken går ut på at du gir hint for å hjelpe elevene til å identifisere en person eller gjenstand som har noe med leksjonen å gjøre. Gi ett hint av gangen og gi elevene anledning til å svare etter hvert hint. Begynn med gene-

relle hint og gjør dem mer spesifikke helt til en gjetter riktig. Disse hintene kan f.eks. hjelpe elevene å identifisere profeten Moses:

Jeg er en profet i Det gamle testamente.

Jeg talte med Gud ansikt til ansikt.

Jeg vokste opp hos en egyptisk prinsesse.

Min talsmann het Aron.

Jeg ledet Israels barn ut av fangenskap.

Du kan godt bruke en av disse variasjonene av leken:

- Del klassen i par. Gi ett ord til en person i hver par. Den som har fått vite ordet, gir ettords- hint for å hjelpe partneren sin til å gjette ordet. Hvis f.eks. vedkommende har fått ordet *dåp*, kan han eller hun gi hint som *vann*, *font* eller *nedsenke*. Hvis vedkommende har fått ordet *Noah*, kan han eller hun gi hint som *vannflom*, *dyr*, *ark*, *due* eller *regnbue*.
- Gi en person et ord. La de andre gjette ordet ved å stille vedkommende inntil 20 spørsmål. Spørsmålene må besvares med *ja* eller *nei*.
- La en tegne et bilde som skal forestille et bestemt emne, en person eller en historie. La de andre gjette hva bildet forestiller.

Svar-lek

På separate lapper skriver du spørsmål som vil hjelpe elevene å repetere det de har lært, i slutten av leksjonen. Legg lappene i en krukke eller annen beholder.

Ved repetisjonen kaster du en bønnepose eller annen myk gjenstand til en og ber vedkommende trekke et spørsmål fra beholderen og besvare det. Deretter ber du vedkommende kaste bønneposen til en annen, som også trekker et spørsmål fra beholderen og besvarer det.

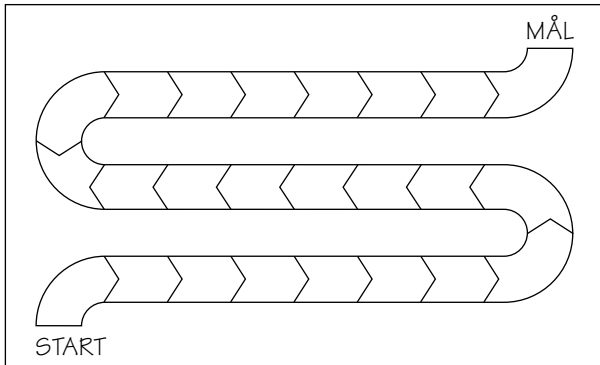
Brettspill

I et brettspill flytter deltakerne spillebrikker fra start til mål ved å svare på spørsmål og følge instruksjoner på ferdige spillekort. Et brettspill kan, som i eksemplet nedenfor, lages av tykk kartong, eller det kan tegnes på tavlen. Mynter eller andre små gjenstander kan brukes som brikker hvis du bruker brett. Hvis du bruker tavlen, kan du bruke krittet til å vise hvor elevene flytter «brikkene». Spillekortene skulle undervise i eller repetere prinsipper i evangeliet. Du kan f.eks. lage kort med følgende uttalelser:

- Lillebroren din tar med seg en leke hjem som tilhører Jon, kameraten hans. Han sier: «Jon har så mange leker. Han vil ikke savne denne.» Du forklarer at fordi leken tilhører Jon, må han levere den tilbake. Du blir med lillebror for å levere leken tilbake. Fordi dette er det ærligste å gjøre, flytter du seks plasser frem.

- Du har ikke lest til en spesiell prøve på skolen. Under prøven skriver du av fra sidemannen. Fordi dette er uærlig, flytter du tre plasser tilbake.

Spillet foregår ved at du legger spillekortene med rettsiden ned. La deretter deltakerne velge ett kort hver etter tur, lese uttalelsen og flytte det antall plasser som kortet sier.

SPØRSMÅL

Se «Undervis ved hjelp av spørsmål», s. 68–70.

STASJONER

Stasjoner er steder hvor forskjellige lærere leder lære-aktiviteter. Elevene deles i like store grupper og roterer mellom stasjonene. På hver stasjon leder en person en læreaktivitet og blir stående der for å gi den samme lærdom eller demonstrasjon til hver gruppe som kommer til stasjonen.

Du eller den enkelte stasjonsleder må holde rede på tiden så gruppene får like mye tid på hver læreaktivitet. Spill gjerne musikk for å indikere når det er tid for gruppene til å skifte stasjon. Sett av tid til å oppsummere erfaringen med klassen samlet.

Eksempler på stasjoner

- Vis gjenstander med tilknytning til et bestemt emne og ha lærere til å forklare gjenstandene. Du kan f.eks. ha stasjoner for hjemmeproduksjon og lagring, lagring av vann, lagring av brensel, og nødpakninger.
- La lærerne ved de forskjellige stasjonene snakke om forskjellige sider ved familieforhold, som foreldres roller, disiplin eller kommunikasjon.
- La en ved hver stasjon illudere en person fra Skriften. La hver av dem fortelle hvordan personen han eller hun forestiller, er et eksempel på trofast etterlevelse av evangeliet.
- Opprett stasjoner med enkle håndarbeider/håndverks-gjenstander, leker eller pionérbarns aktiviteter.

SUMMEGRUPPER

Ved summegrupper deles elevene i små diskusjons-grupper. Disse snakker om tildelte emner og deler så idéene sine med de andre. Du kan bruke summegrupper for å gi mange mennesker anledning til å delta i en leksjon. Personer som i alminnelighet nøler med å delta, kan komme med idéer i små grupper som de ellers ikke ville ha gitt uttrykk for foran hele klassen. Dette vil hjelpe dem til å innse at deres idéer har betydning for andre.

Noen ganger kan gruppene fremsette idéene sine ved hjelp av plakater, oversikter eller ved å tegne bilder. Du kan f.eks. be dem tegne forskjellige deler av den samme historien fra Skriften, eller noe de er takknemlige for.

Eksempler på summegrupper

I en leksjon om forberedelse til å reise på misjon kan læreren i et eldstenes quorum dele medlemmene i fem grupper og la hver gruppe forberede en rapport om ett av følgende spørsmål:

- Hva kan unge menn gjøre for å forberede seg til å reise på misjon?
- Hva kan fedre gjøre for å hjelpe sine sønner å forberede seg til å reise på misjon?
- Hva kan hjemmelærere gjøre for å hjelpe gutter og unge menn til å forberede seg til å reise på misjon?
- Hva kan veiledere i Det aronske prestedømme gjøre for å hjelpe unge menn til å forberede seg til å reise på misjon?
- Hva kan voksne gjøre for å forberede seg til å reise på misjon?

Du kan bruke det samme mønsteret for å sette opp andre emner til summegrupper.

Hvordan lede en summegruppe-aktivitet

Følgende trinn viser hvordan du leder en summegruppe-aktivitet. Når du planlegger å benytte summegrupper, må du vurdere hvor lang tid hvert av disse trinnene vil ta. Pass på at aktiviteten ikke tar for mye av leksjonstiden.

1. Del klassen i grupper på minst tre personer. (Eller du kan bare be hver elev om å snu seg til sidemannen mens de kort diskuterer spørsmålet. Hvis du velger denne fremgangsmåten, må du tilpasse trinn 2–6.)
2. Velg en ordstyrer for hver gruppe, eller la gruppene velge en selv. Velg også en i hver gruppe til skriver. Gi hver skriver papir og blyant eller penn. Skriverne noterer gruppens svar under diskusjonen. Ordstyrerne holder diskusjonene i gang og avlegger senere rapport om gruppens idéer til klassen. (Hvis du arrangerer

summegrupper som skal tegne, gir du hver gruppe det de trenger til det (papir, blyanter og fargestifter).

3. Gi hver gruppe et emne med tilknytning til leksjonen. Du kan be samtlige grupper om å drøfte samme emne, eller du kan gi hver gruppe et eget emne. Det kan være lurt å gi hver gruppe en lapp med emnet påskrevet.
4. Gi gruppene en tidsramme til diskusjonen. Pass på at de holder seg til saken. Gi dem et varsel et minutt eller to før de må avslutte.
5. La hver gruppeleder presentere de idéene/forslagene som er kommet frem under diskusjonen. (Hvis alle gruppene fikk det samme emnet, lar du gruppelederne etter tur nevne én idé. Hvis ikke kan den første gruppen fremsette mange idéer, mens de andre får lite å bidra med).
6. Gi en oppsummering av presentasjonene og forviss deg om at emnet er drøftet tilstrekkelig. Sørg for at elevene forstår på hvilken måte diskusjonene angår det prinsippet i evangeliet du underviser om.

SYNG-EN-HISTORIE

Se «Sang med fortelling (Syng-en-historie)», s. 176–77.

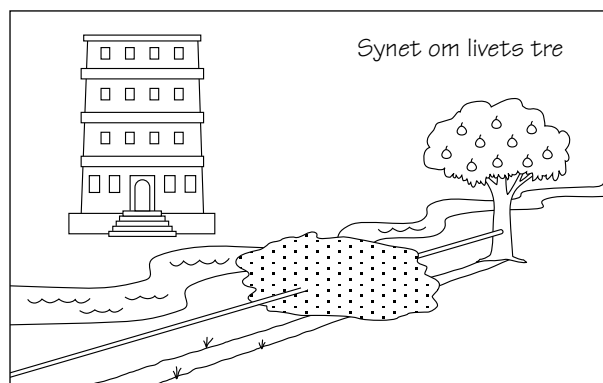
TAVLE

Tavlen er et av de enkleste og best tilgjengelige undervisningshjelpemidler. Du kan bruke tavlen for å:

- Understreke viktige punkter eller idéer og hjelpe elevene til å huske dem.
- Anerkjennelse elevenes idéer ved å skrive dem opp.
- Styre diskusjoner ved å skrive spørsmål og sette opp elevenes svar. For eksempel:

<u>NÅR VI BER.</u>	
takker vi vår himmelske Fader for:	vi ber vår himmelske Fader om:

- Klargjør begreper eller historier ved å illustrere dem på en enkel måte. For eksempel:

- Lag en skisse eller sett opp punkter for å hjelpe elevene til å følge med i en diskusjon.
- Skriv leseoppdrag eller skriftsteder knyttet til den aktuelle leksjonen eller neste leksjon.

Retningslinjer for bruk av tavle

Følgende retningslinjer kan hjelpe deg å bruke tavlen som et effektivt hjelpemiddel i undervisningen. Retningslinjene gjelder også for bruk av overhead-prosjektor og whiteboard.

- Planlegg og øv på det du vil skrive, og bestem hvordan du vil organisere det du skal skrive eller tegne. Øv på å tegne eventuelle illustrasjoner du vil bruke.
- Hvis du planlegger å lage en skisse, en liste eller en illustrasjon på tavlen, kan du gjerne gjøre det før klasseperioden og dekke over med papir, og så avdekke det på et passende tidspunkt i leksjonen.
- Skriv tydelig og stort nok til at alle kan se det, og sørg for at det er luft mellom det du skriver, at det er ordentlig og lett å lese. Skriv bare nøkkelord eller -setninger.
- Bruk enkle strekfigurer og former for å illustrere historier eller begreper. Hvis du gjør figurer og former enkle, vil du hindre at de blir leksjonens hovedattraksjon.
- Hold på elevenes interesse ved å snakke mens du skriver.
- Unngå å bruke for lang tid ved tavlen. Det kan få elevene til å miste interesse for leksjonen.
- Be ikke om unnskyldning for stavefeil, håndskrift eller manglende kunstnerisk evne. Unnskyldninger vil bare lede oppmerksomheten mot akkurat den spesielle siden av skrivingen eller tegningen. Hvis du føler deg lite komfortabel ved tavlen, kan du be noen om å hjelpe deg.
- Be av og til noen om å skrive på tavlen for deg så du kan bevare øyekontakten med elevene. Sørg for at vedkommende forstår hva du vil han/hun skal skrive, og hvor på tavlen det skal stå.

TEGNEAKTIVITETER

En måte å hjelpe elevene å forstå prinsipper i evangeliet på, er å la dem tegne bilder. Tegning gir dem mulighet til å utdype og uttrykke det de forstår og føler for historier fra evangeliet og prinsipper som det snakkes om.

Eksempler på tegneaktiviteter

- La elevene tegne bilder knyttet til leksjonens tema. Du kan f.eks. la dem tegne bilder av hjemmet sitt, familien, en ferie, tiende, eller forberedelse til å reise til templet.
- La elevene lage et veggmaleri eller en tidslinje knyttet til leksjonen. La dem arbeide sammen på ett langt papirstykke.
- Fortell en historie. Be så elevene tegne bilder som viser hva de føler for historien.
- Når du har fortalt en historie, kan du be alle om å tegne et bilde av en bestemt del av historien. La elevene bruke bildene til å gjenfortelle historien. Du kan feste tegningene sammen og vise dem i en rulle-eske (se «Rulle-esker», s. 174).
- Syng eller spill opptak av en salme eller Primær-sang. La elevene tegne bilder som viser hva de tenker på eller hva de føler når de hører denne salmen eller sangen.

Retningslinjer for bruk av tegneaktiviteter

Når du lar noen tegne som en del av leksjonen, må du passe på at aktiviteten knyttes til de prinsippene du underviser om. Men la ikke aktiviteten bli det leksjonen dreier seg om. Gjør prosjektet enkelt så elevene kan fullføre det på kort tid. Pass på å ha alt nødvendig materiell klart.

Oppmuntre elevene til å bruke fantasien når de tegner. Prøv å unngå at barna føler at de må tegne et bilde på en bestemt måte. Ros alle like mye for arbeidet mens de tegner. Hvis du har spørsmål om hva en eller annen tegner, må du ikke spørre: «Hva er det du tegner?» Si isteden: «Fortell meg om bildet ditt.»

Av og til kan du bruke fargeleggingsbilder fra *Barnas venn*. Når du lar barna fargelegge bilder av Frelseren, så minn dem på å ha respekt og ærbødighet for det de gjør.

Når tiden er inne til å fortsette leksjonen, kan du be elevene fortelle hverandre om tegningene sine. Spør dem hva tegningene har å gjøre med leksjonen. Oppfordre dem til å fortelle hva de føler for det de har tegnet. Det er noen ganger nyttig å ha tegningene stående fremme under resten av leksjonen.

Hvis du underviser en klasse i Kirken, kan du oppmuntre elevene til å vise frem tegningene sine hjemme. Det vil hjelpe dem til å huske det de har lært. Det vil også gi foreldrene anledning til å snakke om prinsipper i evangeliet med barna.

UTENATLÆRING

Når vi lærer utenat skriftsteder, sitater, salmer og Primær-sanger, kan de bli en kilde til trøst, veiledning og inspirasjon for oss. Når vi fremkaller dem i tankene, kan de hjelpe oss å føle Den hellige ånds innflytelse hvor vi enn befinner oss.

Utenatlæring krevet bevisst, konsentrert innsats. Du kan lære andre nyttige teknikker for å lære utenat. Du kan også foreslå inspirerende materiale som de kan lære utenat.

Hvordan hjelpe elevene å lære utenat

Det følgende kan være til hjelp når du skal lære noen å lære utenat. Når du overveier disse forslagene, husk da at elevene vil huske det du sier, lenger, hvis det gir mening for dem. Vær sikker på at de forstår meningen med de ordene de skal lære utenat.

Skriv på tavlen den første bokstaven i hvert ord som skal læres utenat

Du kan skrive disse bokstavene på tavlen for å hjelpe elevene å lære utenat den annen trosartikkel:

V T A M V B S F S E S O I F A O

Pek på bokstavene mens du gjentar hvert ord de representerer.

Del opp stoffet i korte setninger eller linjer

Her følger noen eksempler på hvordan du kan bruke denne teknikken:

- La alle gjenta korte setninger sammen, en setning av gangen. Hvis elevene f.eks. skal lære utenat Ordspråkene 3:5–6, kan de gjenta porsjoner som disse: (1) «Sett din lit til Herren av hele ditt hjerte», (2) «og stol ikke på din forstand!» (3) «Kjenn ham på alle dine veier!» (4) Så skal han gjøre dine stier rette.»
- Del elevene i grupper. Gi hver gruppe en av setningene. Når du peker på den enkelte gruppe, fremsier de sin setning. Av og til kan du la gruppemedlemmene gjenta setningen inni seg istedenfor å si den høyt. Når de hører setningene om og om igjen, vil de snart kunne gjenta alle setningene i riktig rekkefølge.
- Gjenta ordene setning for setning og stopp lenge nok til at elevene får si neste setning.
- Skriv ned ordene og klipp setningene i ordstrimler. Etter å ha fremsagt verset flere ganger, viser du ordstrimlene i feil rekkefølge. La elevene sette de sammenblandede ordstrimlene i riktig rekkefølge.

Skriv det som skal læres utenat, på tavlen

La elevene lese det flere ganger. Stryk gradvis bort, eller dekk over, flere og flere ord inntil elevene har lært alt utenat.

Bruk musikk

Du kan bruke musikk for å hjelpe elevene å lære noe utenat. Du kan f.eks. lære dem bøkene i Mormons bok fra *Barnas sangbok*, s. 63. Dette kan også være en interessant metode når man skal undervise voksne og ungdom.

Øv flere ganger på det som skal læres utenat

Det er viktig å øve på det som skal læres utenat. Når du skal ta stilling til hvordan øvelsen skal foregå, må du ta stoffets lengde i betraktning. Et kort skriftsted kan læres alt på en gang. En ny sang kan læres linje for linje. En rolle i et spesielt program kan kreve flere øvingsperioder. Gjennomgå stoffet med dem du underviser, med jevne mellomrom. Oppmuntre den enkelte til å øve på egenhånd.

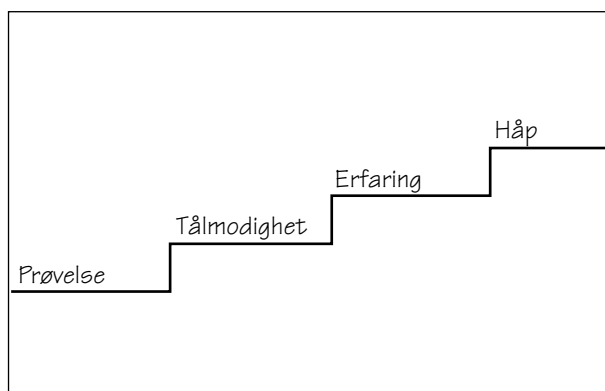
VISUELLE HJELPEMIDLER (se også BILDER)

Vi lærer gjennom alle sansene våre. I en formell undervisningssituasjon har vi tendens til å støtte oss tungt til det talte ord. Men lærere som ønsker å øke elevenes evne til å forstå og lære, vil også bruke visuelle hjelpemidler. De fleste mennesker vil lære bedre og huske lenger når du fremlegger noe ved hjelp av bilder, kart, ordgrupper eller andre visuelle hjelpemidler istedenfor bare å snakke.

Følgende eksempler viser hva du kan oppnå med visuelle hjelpemidler.

Tydeliggjøre forhold mellom idéer, folk eller steder

En lærer i Hjelpeforeningen ønsket å hjelpe søstrene til å forstå bedre hvordan Romerne 5:3–4 viser forholdet mellom prøvelser og håp. Hun tegnet et enkelt diagram:

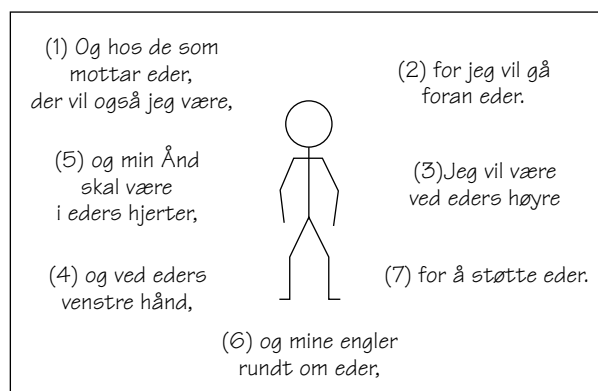
Så ba hun søstrene diskutere hvordan håp gir tålmodighet, og oppfordret dem til å gi konkrete eksempler fra sitt eget liv. Etter hvert som søstrene fortsatte gjennom

diagrammet, oppdaget de hvordan prøvelse, tålmodighet, erfaring og håp var av stor betydning i deres liv.

En Søndagsskole-klasse studerte historien om veien til Emmaus (se Lukas 24:1–35). Læreren brukte et kart i Bibelen for å hjelpe klassemedlemmene å se avstanden mellom Jerusalem og Emmaus. Deretter viste han dem et kart over deres egen by med en tilsvarende avstand mellom to kjente steder. Dette hjalp klassen til å forstå omtrent hvor lang tid det ville ta å gå denne distansen til fots, for derved å kunne sette større pris på det som skjedde i samtalen mellom disiplene og Jesus.

Formidle følelser og gi åndelig forsikring

En lærer brukte tavlen for å illustrere Lære og pakter 84:88 for en misjonærklasse. Han ønsket at misjonærene skulle føle at Herrens innflytelse kunne omslutte dem. Han illustrerte hvert utsagn på denne måten:

Denne enkle ordningen av ordene i skriftstedet, gjorde at misjonærene kunne føle at Herrens løfte om beskyttelse omsluttet dem på en gjennomgripende måte. Deretter fulgte en interessant diskusjon ved at misjonærene ble oppfordret til å snakke om hva de fryktet ved misjonærarbeidet, og om sin tillit til at Herrens løfte ville hjelpe dem.

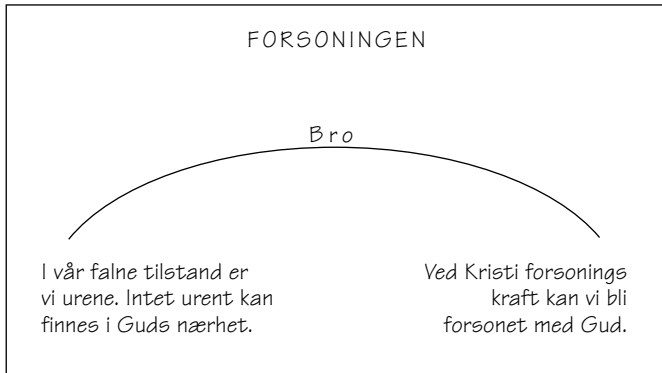
Hjelp klassemedlemmene til å se rekkefølgen

Visuelle hjelpemidler kan hjelpe dem du underviser, til å se rekkefølgen i visse begivenheter. For eksempel kan tidslinjer hjelpe dem til å se rekkefølgen av begivenheter mens de studerer emner som Jesu virke på jorden, Paulus' misjonsreiser eller den første tiden av Kirkens historie.

Hjelp klassemedlemmene å forstå prinsipper

Når klassemedlemmene kan se for seg rekkefølgen av hendelser i Skriften, kan de ofte forstå et prinsipp bedre. De fleste av Kirkens medlemmer har lært visuelt om planen for lykke. Å sette opp et diagram over foruttlivelsen, jordelivet, livet etter døden, dommen og de tre herlighetsrikene ved hjelp av visuelle hjelpemidler, er nyttig for å hjelpe oss å forstå rekkefølgen i planen.

Visuelle hjelpemidler kan øke elevenes forståelse av uhåndgripelige prinsipper. Du kan f.eks. illustrere Kristi forsonings kraft ved hjelp av det følgende:

Hjelp elevene til å huske

En leksjon om å hjelpe de fattige og trengende kan høynes ved å bruke bildet av Kristus og den rike unge høvedsmannen. På dette bildet henleder Frelseren den unge mannens oppmerksomhet mot mennesker i nød, da han sier: «Gå bort og selg alt du eier, og gi det til de fattige. Så skal du få en skatt i himmelen. Kom så og følg meg!» (Markus 10:21). Bildet kan hjelpe elevene å huske å yte tjeneste til dem som er i nød.

WHITE BOARD

Se «Tavle», s. 180.

G

KURSET UNDERVISNING I EVANGELIET

Hjelp til kursets lærer

Formålet med kurset	Dette kurset danner et grunnlag som vil hjelpe Kirkens medlemmer å bli dyktigere til å undervise i evangeliet i sitt hjem og i Kirken. Leksjonene i kurset er tilrettelagt som en del av en organisert klasseundervisning. De kan også studeres ved selvstudium eller familiestudium.
Oversikt over kurset	<p>Herren har befalt oss å «lære hverandre rikets lærdommer» (L&p 88:77). Som Mesterlæreren har han gitt oss eksemplet vi skal følge. I nyere åpenbaringer har han gitt oss konkrete befalinger om hvordan vi skal undervise (se f.eks. L&p 42:12–14, 50:13–22, 52:9, 88:122). Hans eksempel og hans befalinger er en veiledning for oss når vi bestreber oss på å bli bedre lærere.</p> <p>Leksjon 1, «Betydningen av undervisning i Guds plan», angir tonen for kurset Undervisning i evangeliet som helhet. Det konsentreres om Herrens store mønster for å lære oss om forløsningsplanen. Leksjonen forteller oss at vi kan hjelpe ham i dette hellige arbeidet.</p> <p>Leksjon 2, 3 og 4 presenterer tre fundamentale prinsipper for undervisning i evangeliet: «Ha kjærlighet til dem du underviser», «Undervis ved Ånden» og «Undervis i læren».</p> <p>Leksjon 5, «Oppfordre til flid», konsentreres om å hjelpe den enkelte til å ta ansvar for å tilegne seg evangeliet. Leksjon 6 og 7 har begge tittelen «Skap en god atmosfære for læring» og viser hvordan man kan forebygge og løse problemer som kan oppstå i undervisningssituasjoner. I leksjon 8 og 9, som begge har tittelen «Bruk effektive teknikker», vil du undervise og snakke om effektiv bruk av forskjellige undervisningsteknikker. Leksjon 10, «Forbered alt som er nødvendig», viser hvordan man skal planlegge leksjoner.</p> <p>I leksjon 11 og 12 vil du hjelpe klassemedlemmer å anvende alt de har lært i de første 10 leksjonene. Leksjon 11, «Utvikle dine talenter», hjelper klassemedlemmene å legge opp en personlig plan for å forbedre seg og viser hvordan de mange ressursene som er tilgjengelige i wardet, kan hjelpe dem å gjennomføre planen på en vellykket måte. Leksjon 12, «Gå i gang med å undervise», gir klassen anledning til å undervise hverandre ved å fortelle hva de har lært på kurset.</p>
Kursopplegget	Opplysninger om når kurset skal avholdes, hvem som skulle være med, og hvilke tilpasninger som kan gjøres, står i <i>Bedre undervisning i evangeliet – Retningslinjer for ledere</i> , s. 10.
Forberedelse til å undervise på kurset	Det anbefales at du leser alle 12 leksjonene før kurset starter. Da vil du se hvordan leksjonene gjensidig griper inn i hverandre for å utgjøre en grunnvoll for undervisning i evangeliet. Du vil da også være oppmerksom på prinsipper for undervisning i evangeliet som du skulle være et eksempel på for dem du underviser.

Bruk av materiell som Kirken har utgitt

I tillegg til denne boken vil du trenge Skriften og delen «Undervisning og lederskap i evangeliet» av *Kirkens instruksjonshåndbok*. Du vil sikkert også ønske å se over materiell som er oppført under «Kirkens ressurser for undervisning i evangeliet», s. 105 i denne boken.

Ta kontakt med møtehusets bibliotekar for å få vite hvilke ressurser som er tilgjengelige i møtehusets bibliotek.

Arbeidet med klassemedlemmene

Materiell som klassen vil trenge

Klassemedlemmene skulle ha med seg Skriften til klassen. I tillegg skulle de ha med en notatbok eller dagbok til å skrive ned notater, oppgaver og innsikt i. Alle klassemedlemmene skal ha denne boken med seg til klassen.

Hjelp klassemedlemmene å delta i klassen

Hver leksjon inneholder instruksjoner for å hjelpe klassemedlemmene til å ta aktivt del i læringen. For eksempel kan de bli bedt om å skrive i notatbøkene sine, uttrykke tanker eller fortelle om personlige erfaringer. Når du forbereder leksjonene, må du sørge for å ha tid nok til å gi klassemedlemmene anledning til å delta i disse aktivitetene.

Oppdrag

Leksjonene til dette kurset inneholder to forskjellige typer oppdrag:

1. Innbydelser til å forberede en del av leksjonen. Disse oppdragene står under «Forberedelse» i mange av leksjonene. De gir klassemedlemmene anledninger til å delta og til å undervise hverandre. Du bør be angående hvilke klassemedlemmer som skal få disse oppdragene. Når du gir oppdrag, gi da også klassemedlemmene tid til å forberede seg.
2. Oppdrag om å øve på visse prinsipper utenom klassesituasjonen. Disse oppdragene er en viktig del av kurset fordi de vil hjelpe klassemedlemmene til å fortsette å forbedre seg som lærere. Du skulle gi disse oppdragene ved avslutningen av hver leksjon.

Støtte til det enkelte klassemedlem

I tillegg til å undervise i leksjonene på kurset skulle du ta deg tid til å støtte klassemedlemmer individuelt. De vil føle at de lykkes bedre hvis du kontakter dem mellom to leksjoner for å gi oppmuntring og hjelp. De vil sikkert ønske å snakke om de erfaringene de gjør med å anvende de prinsippene de lærer gjennom leksjonene.

Løftet om guddommelig hjelp

Tenk nøye over bemerkningen til læreren på s. 234. Hvis du utøver tro, ber om hjelp og anvender de prinsippene du skal undervise i på kurset, vil du hjelpe klassemedlemmene til å bli «redskaper i Guds hender til å bringe [andre] til kunnskap om sannheten» (Alma 17:9).

Selvstudium og familiestudium av kurset

Hvis kurset Undervisning i evangeliet ikke tilbys i ditt ward for tiden, eller hvis du ikke har mulighet til å delta, kan du studere leksjonene på egenhånd eller sammen med familiemedlemmer. Det er imidlertid ikke hensikten at selvstudium eller familiestudium skal være en erstatning for å delta på kurset når du innbys til det. Du vil vinne langt mer på å være sammen med andre og utveksle idéer og lære sammen med dem hvordan du kan forbedre deg som lærer.

Tips til selvstudium eller familiestudium

Les «Til hjelp for læreren» på side 186–87. Tilpass forslagene til din egen situasjon.

Forplikt deg personlig. Ditt studium vil bli mer utbytterikt hvis du begynner det med en personlig forpliktelse om å forbedre deg og være villig til å fullføre kurset med flid.

Studer leksjonene i rekkefølge, og forsøk ikke å dekke mer enn én leksjon pr. uke. Du vil trenge tid mellom leksjonene til å anvende det du har lært.

Ta notater. Det å skrive ned hvilke fremskritt du gjør, er en viktig del av kurset Undervisning i evangeliet. I leksjonene gis det anledning til å skrive ned notater, inntrykk, planer, erfaringer og fremgang innenfor kurset.

Fullfør oppdragene. Dine bestrebelser på å forbedre dine ferdigheter vil lykkes bare hvis du iverksetter det du har lært. Hver leksjon har oppdrag som går på å anvende prinsippene i faktiske undervisningssituasjoner. Fullfør oppdragene samvittighetsfullt. Skriv en evaluering av dine bestrebelser og fremskritt i notatboken.

Hvis du studerer sammen med familiemedlemmer, kan du organisere studiet som om du er i en klasse. Dere kan lede diskusjoner etter tur. Les de skriftstedene som er oppgitt i leksjonene, drøft spørsmålene og gjennomfør oppdragene.

Hvis du studerer på egenhånd, kan du forestille deg at du er i en klasse. Hva ville du tilføye en diskusjon om leksjonens tema? Hvordan ville du besvare spørsmålene som stilles? Skriv ned det du lærer, i notatboken. Se «Sett opp en personlig plan for studium av evangeliet», s. 16–17 for forslag til hvordan du kan gjennomføre studiet på en effektiv måte.

Hvis du studerer alene, så finn en person å avlegge rapport til. Ditt selvstudium vil forbedres hvis det er en person du kan dele innsikt og idéer med. Kanskje du kan spørre et familiemedlem, en venn eller en leder i prestedømmet eller en hjelpeorganisasjon. Fortell vedkommende om dine mål, planer og resultater av det du gjør.

Betydningen av undervisning i Guds plan

Leksjon
1

Formål	Å gi klassens medlemmer et sterkere ønske om å hjelpe til i Herrens verk ved å undervise i hans evangelium.
Til læreren	<p>I sin kjærlige omtanke har vår himmelske Fader sørget for lærere til å hjelpe hans barn å lære hva de må gjøre for å få evig liv. Vi høster alle fordel av undervisning i evangeliet, og vi har alle blitt befalt å undervise andre i evangeliet. Din innsats på dette kurset inngår i dette store arbeidet.</p> <p>Følgende uttalelse av president Gordon B. Hinckley gjenspeiler et budskap du skulle formidle til klassens medlemmer gjennom hele kurset:</p> <p>«Vi må styrke oss selv og vårt folk for å få våre lærere til å tale fra hjertet og ikke fra bøkene, til å formidle sin kjærlighet til Herren og hans dyrebare verk, og på ett eller annet vis vil det tenne en ild i hjertene til dem de underviser» (<i>Teachings of Gordon B. Hinckley</i> [1997], s. 619–20).</p> <p>«Vi har arbeid å gjøre, dere og jeg, masse arbeid. La oss brette opp ermene og sette i gang, med nytt engasjement, idet vi setter vår lit til Herren . . . Vi kan gjøre det, hvis vi gjør det med bønn og trofasthet. Vi kan gjøre det bedre enn noensinne tidligere.» (I «Vi har et arbeid å gjøre», <i>Lys over Norge</i>, juli 1995, s. 90.)</p> <p>Med dette budskapet som hovedpoeng angir denne leksjonen tonen for kurset Undervisning i evangeliet som helhet.</p>
Forberedelse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studer med en bønn i hjertet de skriftstedene som er oppgitt i denne leksjonen. Søk å anvende dem på leksjonens formål. 2. Studer den delen av denne boken som kalles «Betydningen av undervisning i Guds plan» (s. 2–10). 3. Oppmuntre klassemedlemmene til å ha med seg Skriften og en notatbok til klassen. Ha om nødvendig et møte med et medlem av biskopsrådet for å ordne med å skaffe notatbøker til klassemedlemmene. 4. Skaff mange nok eksemplarer av <i>Undervisning, intet større kall</i> til at klassemedlemmer som ikke allerede har fått den, kan få.
Forslag til fremførelse	<p>Ønsk klassemedlemmene velkommen til kurset. Hvis du ikke kjenner dem fra før, eller de ikke kjenner hverandre, oppfordrer du dem til kort å presentere seg.</p> <p>Forviss deg om at alle i klassen har en notatbok å bruke under leksjonen. Forklar at hensikten med notatboken er å skrive ned notater, inntrykk, planer, erfaringer og fremgang i forbindelse med kurset Undervisning i evangeliet.</p>

Lærere i evangeliet påvirker mange menneskers liv.

Historie

Fortell denne historien som president Thomas S. Monson har gitt oss del i:

«Det var en Søndagsskole-lærer – hun blir aldri glemt, hun vil alltid bli husket. Vi traff hverandre første gang en søndag morgen. Hun kom inn i klasserommet sammen med presidenten for Søndagsskolen og ble presentert for oss som en lærer som faktisk hadde spurt om å få undervise oss. Vi fikk vite at hun hadde vært på misjon og elsket ungdom. Hun het Lucy Gertsch. Hun var nydelig, lavmælt og interessert i oss. Hun ba hvert klassemedlem om å presentere seg, og så stilte hun spørsmål som ga henne en forståelse av og innsikt om hver gutt og pikes bakgrunn. Hun fortalte om sin egen barndom ... Hun hevet aldri stemmen. Det var som om uhøflighet og høyrestethet var uforenlig med hennes skjønne leksjoner ... Hun gjorde faktisk Skriften levende. Vi ble personlig kjent med Samuel, David, Jakob, Nephi og Herren Jesus Kristus. Vår kunnskap om evangeliet vokste. Vår oppførsel forbedret seg. Vår kjærlighet til Lucy Gertsch var grenseløs ...

Årene har fløyet avsted ... Guttene og pikene som lærte, som lo, som vokste under denne inspirerte sannhetens lærer, har aldri glemt hverken hennes kjærlighet eller hennes leksjoner.» (I «En takknemlig holdning», *Lys over Norge*, juli 1992, s. 57)

Bær vitnesbyrd for klassens medlemmer om at deres innsats for å undervise i Jesu Kristi evangelium på samme måte kan røre ved mange menneskers liv. Uttrykk dine følelser om hvor viktig kallet til å undervise er.

Sitat

La en i klassen lese følgende sitat av eldste Jeffrey R. Holland:

«At hver og en av oss skal 'komme til Kristus', holde hans bud og følge hans eksempel tilbake til Faderen, er i sannhet den høyeste og helligste hensikt med menneskets eksistens. Å hjelpe andre til det samme – å undervise, overbevise og ydmykt lede også dem til å vandre på denne forløsningens vei – må i sannhet være den nest viktigste oppgaven i livet» (i «En lærer kommet fra Gud», *Lys over Norge*, juli 1998, s. 25).

Undervisning i evangeliet har en vesentlig plass i vår himmelske Faders plan.

Skriftsteder og diskusjon

Påpek at undervisning alltid har hatt en viktig plass i Guds forløsningsplan. La klassemedlemmer lese skriftstedene som er oppgitt nedenfor. Det kan være nyttig at du forklarer bakgrunnen for hvert skriftsted (du kan f.eks. forklare at Lære og pakter 138 inneholder en beretning om president Joseph F. Smiths syn om åndeveden). Be klassemedlemmer fortelle hva de lærer av disse skriftstedene om den plass undervisning har i vår himmelske Faders plan.

- a. Lære og pakter 138:56. (Vi «mottok [våre] første leksjoner i åndenes verden.»)
- b. Alma 12:27–32. (Etter at Adam og Eva var drevet ut av Edens have, hjalp Gud dem til å få kunnskap om frelsesplanen. Han sendte engler for å undervise dem, og han besvarte deres bønner. Han ga dem bud *etter* at de hadde blitt undervist i forløsningsplanen.)
- c. Moses 6:57–58. (Herren befalte Adam og Eva å undervise sine barn i evangeliet.)

Oppsummer diskusjonen ved å lese Romerne 10:13–15, 17 og 2. Nephi 2:8. Bær ditt vitnesbyrd om den plass undervisning har i vår himmelske Faders plan.

Vi har mange anledninger til å lære evangeliet og undervise andre i det.

Sitater

Påpek at Kirkens medlemmer underviser i evangeliet i mange forskjellige egenskaper. Be deretter fem forskjellige klassemedlemmer om å lese uttalelsene nedenfor. Legg merke til at hver uttalelse er rettet til en spesiell gruppe mennesker.

Til foreldre

Det første presidentskap sa:

«Vi råder alle foreldre til å gjøre sitt aller beste for å undervise og oppdra sine barn i evangeliets prinsipper og derved holde dem nært knyttet til Kirken. Hjemmet er grunnleggende for en rettferdig livsførsel, og intet annet kan erstatte det eller ivareta dets helt nødvendige funksjon når det gjelder å utføre denne gudgitte ansvarsoppgaven.

Vi råder foreldre og barn til å gi høyeste prioritet til familiebønn, familiens hjemmefest, studium og opplæring i evangeliet og sunne familieaktiviteter. Uansett hvor verdige og formålstjenlige andre behov eller aktiviteter måtte være, må man ikke tillate at disse skyver til side de guddommelig pålagte plikter som bare foreldre og familie fullt ut kan oppfylle.» (Brev fra Det første presidentskap, 11. feb. 1999.)

Til ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene

President Gordon B. Hinckley sa: «Effektiv undervisning er selve kjernen i Kirkens lederskap. Evig liv oppnås bare når menn og kvinner blir undervist så effektivt at de forandrer og disiplinerer seg. De kan ikke tvinges til rettferdighet eller inn i himmelen. De må ledes, og det betyr undervisning.» (Sisert i «En lærer kommet fra Gud», *Lys over Norge*, juli 1998, s. 26.)

Til lærere i Kirkens klasserom

President Thomas S. Monson sa følgende:

«Klasserommet i kirken føyer en livsviktig dimensjon til det enkelte barns og den enkelte ungdoms utdannelse. Innenfor denne ramme kan hver enkelt lærer frembringe en søken oppad i dem som lytter til leksjonen og føler innflytelsen av lærerens vitnesbyrd. I møtene i Primær, Søndagsskolen, Unge kvinner, så vel som Det aronske prestedømme, kan godt forberedte lærere, kalt ved inspirasjon fra Herren, røre ved hvert barn, hver ungdom, og tilskynde dem alle til å 'søke ... visdom fra de beste bøker, søke lærdom ved studium og tro' (L&p 88:118). Et oppmuntrende ord her og en åndelig tanke der kan påvirke et dyrebart liv og etterlate seg et uutslettelig preg i en udødelig sjel ...

Den ydmyke og inspirerte lærer i Kirkens klasserom kan innpode kjærlighet til Skriften i sine elever. Ja, læreren kan bringe de fordums apostler og verdens Frelser ikke bare inn i klasserommet, men også inn i barnas hjerte, sinn og sjel.» (I «Dyrebare barn – en gave fra Gud», *Lys over Norge*, jan. 1992, s. 78–79.)

Til hjemmelærere og besøkende lærerinner

President Spencer W. Kimball sa følgende: «Når du går inn i [folks] hjem, ... gjør du det for å frelse sjeler. ... Hvem kan si annet enn at de mange fine aktive medlemmene i Kirken er aktive i dag fordi du var i deres hjem og ga dem et nytt perspektiv,

en ny visjon. Du trakk sløret til side. Du utvidet deres horisont. Du ga dem noe nytt.» (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, red. Edward L. Kimball [1982], s. 526.)

Til alle Kirkens medlemmer

President Lorenzo Snow sa: «Selv om man taler med englers veltalenhet, vil likevel ens gode adferd, gode eksempel og handlinger som stadig tilkjennegir helhjertet interesse for menneskene, undervise med langt større veltalenhet og langt mer effektivt.» (*The Teachings of Lorenzo Snow*, red. Clyde J. Williams [1984], s. 78–79.)

Læreren

Foreslå at klassens medlemmer tenker over de forskjellige lærerne som er beskrevet i de uttalelsene som har blitt lest: foreldre, ledere i prestedømmet og hjelpeorganisasjonene, lærere i Kirkens klasserom, hjemmelærere, besøkende lærerinner og de som underviser ved sitt eksempel. Oppfordre klassemedlemmene til kort å fortelle om en som, i en eller flere av de nevnte rollene, har hjulpet dem til å få bedre forståelse av evangeliet og et høyere ønske om å etterleve dets prinsipper.

Vitnesbyrd

Snakk kort om de velsignelsene vi får gjennom våre mange anledninger til å lære og undervise i evangeliet – hjemme, i Kirken og blant våre omgangsfeller. Uttrykk din taknemlighet for disse anledningene. Legg vekt på at Herren sørger for disse anledningene for å hjelpe oss til å motstå den ondes læresetninger og de onde innflytelser som omgir oss. Gjengi denne uttalelsen fra president Gordon B. Hinckley:

«Det er hunger i landet og virkelig tørst – en stor hunger etter Herrens ord og en uslukket tørst etter det som er av Ånden ... Verden hungrer etter åndelig føde. Det er vår plikt og anledning å gi sjelen føde.» («Gi ånden føde, gi sjelen næring», *Lys over Norge*, okt. 1998, s. 3.)

Formålet med kurset Undervisning i evangeliet er å hjelpe oss til å bli bedre lærere.

Læreren

Les uttalelsene av president Gordon B. Hinckley som står under «Til læreren» på s. 189.

Etter å ha lest president Hinckleys uttalelser, påpeker du at formålet med kurset Undervisning i evangeliet er å hjelpe oss til å undervise i Jesu Kristi evangelium «bedre enn vi noen gang har gjort tidligere».

Forklar at kilder til kurset er Skriften, *Undervisning, intet større kall* og delen «Undervisning og lederskap i evangeliet» av *Kirkens instruksjonshåndbok*.

Gi *Undervisning, intet større kall* til klassemedlemmer som ennå ikke har fått den. Fortell at denne boken inneholder materiale knyttet til leksjonene i kurset. De vil ha nytte av å lese dette før og etter hver leksjon.

Forklar at dette kurset danner et grunnlag for undervisning i evangeliet. Det er rettet mot prinsipper og undervisningsteknikker som passer for alle aldersgrupper og kulturer. Kurset består av 12 leksjoner. Titlene på de neste 11 leksjonene forteller hva klassens medlemmer kan vente seg av kurset. Be dem slå opp på side VI i denne boken for å se leksjonstitlene.

Tilby å hjelpe klassens medlemmer når de strever med å anvende de prinsippene det undervises i på kurset. Oppmuntre også hver enkelt til å:

- a. Studere Skriften, *Undervisning, intet større kall* og delen «Undervisning og lederskap i evangeliet» av *Kirkens instruksjonshåndbok*.

- b. Ta med seg Skriften til klassen hver uke.
- c. Ta med seg notatbøkene sine til klassen hver uke.
- d. Hver uke komme forberedt til å delta i leksjonene og bidra til at andre lærer i klassen.
- e. Tenke nøye over og be om anledninger til å undervise.
- f. Begynne å legge opp og iverksette en personlig plan for å forbedre seg som lærer.

Konklusjon

Sitat	Be et klassemedlem lese følgende uttalelse av eldste Boyd K. Packer: «Det har blitt sagt at det ansvar Kirkens medlemmer har, er inndelt i tre hovedkategorier: å tilveiebringe frelse for levende medlemmer av Kirken, å utføre det nødvendige arbeid for våre avdøde slektninger, og å forkynne evangeliet til hele verden. Alle disse ansvarsområdene innebærer at vi må lære, og alt som læres, må undervises på en eller annen måte. Vi er blant dem som må undervise.» (<i>Teach Ye Diligently</i> , rev. utg. [1991], s. 7)
Oppsummering	Oppsummer de prinsippene dere har snakket om.
Vitnesbyrd	Bær ditt vitnesbyrd slik Ånden tilskynder til.
Oppdrag	Oppfordre klassens medlemmer til å: <ol style="list-style-type: none"> 1. Skrive ned i notatbøkene sine de anledninger til å undervise og lære som kommer mens de deltar på kurset. 2. Søke Åndens (Den hellige ånds) veiledning i forbindelse med en kommende leksjon til familiens hjemmeaften, et oppdrag i Kirken eller andre anledninger til å undervise. Huske Herrens ord: «Ånden skal bli gitt eder ved troens bønn» (L&p 42:14). Skrive i notatbøkene om sine erfaringer med dette oppdraget. (Som en del av leksjon 3 vil noen klassemedlemmer bli bedt om å avlegge rapport om disse erfaringene.) 3. Repetere de prinsippene det er blitt undervist om i denne leksjonen, ved å studere den delen av boken som kalles «Betydningen av undervisning i Guds plan» (s. 2–10).

Leksjon
2

Vær glad i dem du underviser

Formål Å hjelpe klassens medlemmer til å søke å bli fylt med en Kristus-lignende kjærlighet til dem de underviser.

Til læreren De siste timene av Jesu jordiske virke underviste han og styrket sine apostler (se Johannes 13–17). Som en del av undervisningen befalte han sine disipler å elske hverandre slik han hadde elsket dem (se Johannes 13:34, 15:12, 17). Deres lydighet til denne befalingen ville vise at de virkelig var hans disipler (se Johannes 13:35). Alt de skulle gjøre, iberegnet befalingen om å gå ut og undervise alle folkeslag, skulle gjøres med kjærlighet. I de siste dager har Herren på samme måte sagt til oss: «Ingen kan være med å fremme dette verk uten at han er ydmyk og full av kjærlighet» (L&p 12:8).

Når du underviser i denne leksjonen, må du hjelpe klassens medlemmer til å forstå hvordan de kan bli fylt av Kristus-lignende kjærlighet til dem de underviser. Når klassens medlemmer følger rådet i denne leksjonen, vil de undervise med større effektivitet. De vil også føle større glede som lærere.

-
- Forberedelse**
1. Studer med en bønn i hjertet de skriftstedene som er oppgitt i denne leksjonen. Søk å anvende dem på leksjonens formål. Gjør deg tilstrekkelig kjent med 3. Nephi 11–17 til at du kort kan fortelle deler av den beretningen som er nevnt på s. 195 i boken.
  2. Studer det som står under «Ha kjærlighet til dem du underviser» (s. 30–39).
  3. Hvis følgende materiell er tilgjengelig, forbereder du deg til å bruke det som en del av leksjonen:
    - a. Bildene av Jesus som underviser på den vestlige halvkule (62380; bildesettet Kunst inspirert av evangeliet 316), Jesus helbreder nephittene (62541; bildesettet Kunst inspirert av evangeliet 317) og Jesus velsigner de nephittiske barna (bildesettet Kunst inspirert av evangeliet 322).
    - b. «Min glede er fullkommen», en 4 minutters sekvens av *Videopresentasjoner – Mormons bok* (56911 170).
  4. Gi et klassemedlem i oppdrag å forberede seg på å fortelle kort om hvordan han eller hun har blitt påvirket av den kjærligheten en lærer i evangeliet har vist (f.eks. mor eller far, en lærer i Kirken eller en leder i Kirken). Be vedkommende å dekke disse spørsmålene som en del av presentasjonen:

Hvordan visste du at denne personen hadde kjærlighet til deg?

Hvordan påvirket vedkommendes kjærlighet din lyst til å lære om evangeliet?

5. Ordne med – en uke eller mer på forhånd – at en solist eller en liten gruppe voksne eller barn synger «Elsk du din neste» (*Salmer*, nr. 190) på slutten av klasseperioden. Hvis det ikke lar seg gjøre, kan du forberede å la klassen synge salmen sammen.

Forslag til fremførelse	Lærere som har Kristus-lignende kjærlighet, har stor betydning for dem de underviser.
Beretning fra Skriften og bilde	<p>Vis bildet av Jesus som underviser nephittene. Fortell kort med dine egne ord beretningen om den oppstandne Frelseres besøk hos nephittene. Pass på å få med følgende:</p> <p>Den oppstandne Frelser viste seg for nephittene i landet Bountiful. Han bød dem å komme frem og føle på hans side og naglemerkene i hans hender og føtter. Deretter underviste han dem lenge. Etter å ha undervist dem, oppfordret han dem til å gå hjem og grunne på det han hadde sagt dem. Han skulle vende tilbake til Faderen, da han så at de gråt og ønsket at han skulle bli lenger hos dem. (Se 3. Nephi 11–16, 17:1–5.)</p> <p>Vis bildet av Jesus som helbreder nephittene. La så en i klassen lese 3. Nephi 17:6–10.</p>
Tavle	Etter at vedkommende har lest skriftstedet, skriver du på tavlen: <i>Han helbredet dem alle.</i>
Beretning fra Skriften og bilde	<p>Fortsett beretningen med dine egne ord. Pass på å si at etter at Jesus hadde helbredet folket, ba han dem føre sine små barn frem for ham (se 3. Nephi 17:11–12).</p> <p>Vis bildet av Jesus som velsigner de nephittiske barna. Be så en i klassen lese 3. Nephi 17:21–25.</p>
Tavle	Etter at vedkommende har lest skriftstedet, skriver du på tavlen: <i>Han tok deres små barn, en for en, og velsignet dem.</i>
Videopresentasjon	Hvis du skal bruke videopresentasjonen «Min glede er fullkommen», viser du den nå.
Diskusjon	<p>Be klassemedlemmene tenke nøye over den kjærlighet Frelseren viste nephittene. Oppfordre dem også til å tenke på hva nephittene må ha følt da Jesus betjente dem en for en.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ På hvilke måter kan en lærers Kristus-lignende kjærlighet påvirke dem som blir undervist? (Svarene kan omfatte at en lærers Kristus-lignende kjærlighet kan innby Ånden, hjelpe folk å overvinne frykt og få dem til å bli mer mottakelige for evangeliet.)
Sitat	Etter en kort diskusjon om dette spørsmålet ber du en om å lese uttalelsen av profeten Joseph Smith på s. 30 i denne boken.
Klassemedlem	Be den i klassen som har fått oppdraget, om å fortelle hvordan han eller hun har blitt påvirket av en lærers kjærlighet.
Læreren	Forklar at denne leksjonen inneholder læresetninger fra Skriften som kan hjelpe oss å bli fylt med Kristus-lignende kjærlighet til dem vi underviser. Den inneholder også en diskusjon om hvordan vår Kristus-lignende kjærlighet påvirker oss som lærere.

Hvordan vi kan få en Kristus-lignende kjærlighet til dem vi underviser. Skriftsteder
og notatbøker

Innby forskjellige klassemedlemmer til å lese de skriftstedene som er oppført nedenfor. Etter hvert skriftsted ber du klassens medlemmer finne prinsipper i skriftstedet som kan hjelpe dem å bli fylt med Kristus-lignende kjærlighet. Oppfordre klassen til å skrive ned i notatbøkene sine eventuelle tanker de gjør seg mens de deltar i denne diskusjonen. Forklar at de vil få anledning til å fortelle om disse tankene mot slutten av klasseperioden.

Johannes 15:10 (holde budene)

Efeserne 4:32 (tilgi andre)

Mosiah 2:17 (tjene)

Mosiah 4:11–12 (ømvende seg, være ydmyk og utøve tro)

Alma 38:12 (beherske sine følelser)

3. Nephi 11:29–30 (avskaffe strid)

Moroni 7:48 (be om å bli fylt med Kristi rene kjærlighet)

Vår Kristus-lignende kjærlighet til dem vi underviser skulle gjenspeiles i vår forberedelse, undervisning og i vår livsførsel i hverdagen. Notatbøker
og diskusjon

Påpek at når vi har Kristus-lignende kjærlighet til dem vi underviser, gjenspeiles den i vår forberedelse, vår undervisning og vår livsførsel i hverdagen. Skriv deretter det nedenstående på tavlen, og be klassemedlemmene skrive det av i sine notatbøker.

<u>Forberedelse</u>	<u>Undervisning</u>	<u>Livsførsel i hverdagen</u>

Be klassen tenke på spesielle personer som de underviser (f.eks. familiemedlemmer, klassemedlemmer eller quorumsmedlemmer). Be dem så å overveie følgende spørsmål og besvare dem under de respektive overskriftene i notatbøkene sine:

- Hva kan du gjøre for å vise Kristus-lignende kjærlighet til disse personene? (Legg merke til at det er gitt noen svar under oppstillingen nedenfor. Andre forslag finnes under «Kjærlighet bløtgjør hjerter», «Forstå dem du underviser» og «Hvordan nå frem til den ene», på s. 31–36 i denne boken.)

<u>Forberedelse</u>	<u>Undervisning</u>	<u>Livsførelse</u>
Be for dem. Være oppmerksom på deres behov og interesser. Være godt forberedt til å undervise dem.	Hilse varmt på dem ved begynnelsen av klasseperioden. Fortelle at du er glad i dem. Lytt oppmerksomt. Gi respektfull tilbakemelding når de deltar i klassen. Oppmuntre dem til å etterleve de prinsippene du lærer dem. Gi dem ros når det er på sin plass.	<u>i hverdagen</u> Be for dem. Vise vennlighet når du møter dem. Være oppmerksom på deres aktiviteter og hva de utretter. Være med på aktiviteter de deltar i. Rose dem når det er på sin plass. Vise omsorg og gi oppmuntring når de har det spesielt vanskelig.

Innby klassemedlemmene til å fortelle om noe av det de har skrevet i notatbøkene sine. Skriv forslagene deres på tavlen.

Konklusjon

Oppsummering og sitat	Gi en kort oppsummering av leksjonen ved hjelp av denne uttalelsen av eldste Joseph B. Wirthlin: «Medfølelse fra Kristus-lignende venner rører oss dypt og forandrer vårt liv ... Kjærlighet er selve kjernen i Kristi evangelium. I denne kirke blir bønner om hjelp ofte besvart av Herren via omsorgsfulle brødres og søstres enkle, daglige tjenestegjeringer. I oppriktige venners godhet har jeg sett Herrens barmhjertighet reflektert» (Verdsatte ledsagere», <i>Lys over Norge</i> , jan. 1998, s. 33).
Vitnesbyrd	Bær ditt vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse, og gi uttrykk for at du har kjærlighet til klassemedlemmene.
Musikk	La solisten eller den lille gruppen som har fått oppdraget, synge «Elsk du din neste» (<i>Salmer</i> , nr. 190). Hvis det ikke er mulig, kan du la klassemedlemmene synge salmen sammen.
Oppdrag	Oppfordre klassemedlemmene til å: 1. Velge minst én idé fra notatbok-aktiviteten på s. 196, bruke den ved en undervisningsanledning kommende uke og skrive ned resultatet i notatbøkene sine. 2. Fortsette forrige ukes oppdrag om å søke Åndens veiledning i forbindelse med en kommende leksjon til familiens hjemmeaften, et oppdrag i Kirken eller en annen anledning til å undervise. Husk Herrens ord: «Ånden skal bli gitt eder ved troens bønn» (L&P 42:14). Skrive om erfaringene med oppdraget i notatbøkene sine. (Som en del av leksjon 3 vil noen klassemedlemmer bli bedt om å avlegge rapport om disse erfaringene.) 3. Repetere prinsippene som ble gjennomgått i denne leksjonen, ved å studere «Ha kjærlighet til dem du underviser», i denne boken (s. 30–39).

Leksjon
3**Undervis ved Ånden**

Formål	Å hjelpe klassens medlemmer til å søke Åndens veiledning og undervise på en måte som vil hjelpe andre til å føle Åndens innflytelse.
Til læreren	<p>Vi lærer evangeliets sannheter ved Den hellige ånds, eller Åndens, kraft (se Moroni 10:5). Herren beskrev betydningen av å undervise ved Ånden da han sa: «Ånden skal bli gitt eder ved troens bønn; og hvis I ikke mottar Ånden, skal I ikke undervise» (L&P 42:14). Når både lærere og elever lever verdig til å bli ledet av Ånden, blir «begge ... oppbygget og fryder seg sammen» (se L&P 50:13–22).</p> <p>Noen klassemedlemmer – spesielt de som har lite erfaring i Kirken – kan føle at de ikke er i stand til å undervise ved Ånden. Når du underviser i denne leksjonen, må du hjelpe klassens medlemmer til å forstå at de <i>kan</i> undervise ved Ånden. Hjelp dem å forstå at kvalifikasjonene for å undervise ved Ånden ikke er veltalenhet, utdannelse eller lang erfaring, men bønn, flid, ærbødighet og ydmykhet.</p>
Forberedelse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studer med en bønn i hjertet de skriftstedene som er oppgitt i denne leksjonen. Søk å anvende dem på leksjonens formål. 2. Studer det som står i delen «Undervis ved Ånden» (s. 40–48) i denne boken. 3. Be 2–3 klassemedlemmer forberede seg på å fortelle kort om erfaringer de har hatt med å søke Åndens veiledning i sin undervisning. (I slutten av leksjon 1 og 2 ble klassemedlemmene bedt om å skrive ned slike erfaringer i notatbøkene sine.) 4. Ta med en mugge med vann og et gjennomsiktig glass til klassen. 5. Før klasseperioden skriver du på tavlen: <i>Hva spiller størst rolle i våre anstrengelser for å undervise i evangeliet?</i>
Forslag til fremførelse	<p>Før åpningsbønnen oppfordrer du klassen til å synge «Gjør meg til en bedre lærer» (<i>Salmer</i>, nr. 175) eller en annen ærbødig salme. Etter salmen ber du vedkommende som skal holde åpningsbønnen, be om Åndens veiledning gjennom leksjonen.</p> <p>«Det er Ånden som teller mest.»</p>
Sitat	<p>Henled klassemedlemmenes oppmerksomhet på spørsmålet du har skrevet på tavlen. Oppfordre dem til å tenke på spørsmålet uten å besvare det høyt. Fortell dem deretter at et svar finnes i dette utsagnet fra president Ezra Taft Benson:</p> <p>«Om det er ett budskap jeg har gjentatt til mine brødre i De tolv, er det at det er Ånden som teller. Det er Ånden som teller. Jeg vet ikke hvor ofte jeg har sagt dette, men jeg blir aldri trett av å si det – det er Ånden som teller mest» (seminar for misjonspresidenter, 3. apr. 1985).</p>

Forklar at vi ofte omtaler Den hellige ånd som «Ånden». Å undervise ved Ånden er den mektigste form for undervisning fordi det bare er ved Åndens innflytelse vi kan forstå det som er av Gud (se 1. Korinterbrev 2:11).

Mens vi lærer og underviser i evangeliet vil Ånden være med oss på mange måter.

Skriftsteder

Understrek at Ånden i alminnelighet tilkjennegis stillferdig og enkelt og ikke ved spektakulære oppvisninger av kraft (se 1. Kongebok 19:9–12). La deretter klassemedlemmer lese skriftstedene nedenfor. Be dem forklare hva hvert skriftsted sier om hvordan Ånden kan være med i vår undervisning. Skriv svarene deres på tavlen.

- Johannes 14:26. (Lærer oss alle ting og minner oss om alt.)
- Johannes 15:26. (Vitner om Kristus.)
2. Nephi 33:1. (Fører sannheten inn i våre hjerter.)
- Lære og pakter 6:14–15, 22–23. (Opplyser vår forstand og bringer fred til vårt sinn.)
- Lære og pakter 11:13. (Fyller vår sjel med glede.)
- Lære og pakter 50:21–22. (Oppbygger.)

Klassemedlemmer

Innby de klassemedlemmene som har fått oppdraget, til å fortelle om sine erfaringer med å søke Den hellige ånds veiledning i undervisningen (se «Forberedelse», punkt 3).

Det er spesielle ting vi kan gjøre for å innby Ånden.

Tavle

- Hva kan vi gjøre i vår undervisning for å innby Ånden? (Skriv klassemedlemmenes svar på tavlen. Oppmuntre dem til å skrive dette ned i notatbøkene sine.)

Hvis klassemedlemmene ikke nevner noen av punktene fra listen nedenfor, føyer du dem til listen på tavlen:

- Be.
  - Undervise fra Skriften.
  - Bære vitnesbyrd.
  - Bruke salmer, Primær-sanger og annen ærbødig musikk.
  - Gi uttrykk for vår kjærlighet til andre og til vår himmelske Fader og Jesus Kristus.
  - Fortelle om innsikt, følelser og erfaringer knyttet til prinsippene i leksjonen.
- Hvilke av disse punktene har vi brukt i klassen i dag? Har vi gjort noe annet i klassen for å innby Ånden?

Notatbøker

Be klassemedlemmene tenke på en anledning til å undervise som de snart vil få. Oppfordre dem til å overveie hvordan de kan bruke noen av forslagene på tavlen i undervisningen. Gi dem noen minutter til å skrive ned forslagene i notatbøkene.

Vårt beste vil være tilstrekkelig når Åndens innflytelse er til stede.

Konkretisering

Skriv *Hvem kan undervise ved Ånden?* på tavlen.

Vis frem muggen med vann og glasset. Forklar at i denne demonstrasjonen representerer glasset oss som lærere i evangeliet. Fyll så glasset halvfullt. Forklar at vannet du har helt i glasset, representerer våre talenter, brukt på beste måte.

Få frem at vi kanskje tror at vi kunne vært virkelig effektive i vår undervisning hvis vi bare hadde noen flere talenter. Men dette glasset kan ikke fylles bare med våre

talenter. For å bli virkelig effektive lærere i evangeliet, må vi undervise ved Den hellige ånds kraft. Miraklet består i at uansett hvem vi er, og uansett hvor begavet vi synes å være, vil vårt beste være tilstrekkelig når Åndens innflytelse er til stede. Mens du forklarer dette, fyller du glasset til randen.

Sitat

La et klassemедlem lese følgende uttalelse av eldste Henry B. Eyring:

«Det er klokt å frykte at våre egne ferdigheter er utilstrekkelige når det gjelder å utføre vår oppgave og gi andres tro næring. Uansett hvor store våre egne evner er, vil de ikke strekke til. Men dette realistiske syn på våre begrensninger skaper en ydmykhet som kan føre til avhengighet av Ånden, og dermed kraft» («Fø mine lam», *Lys over Norge*, jan. 1998, s. 85).

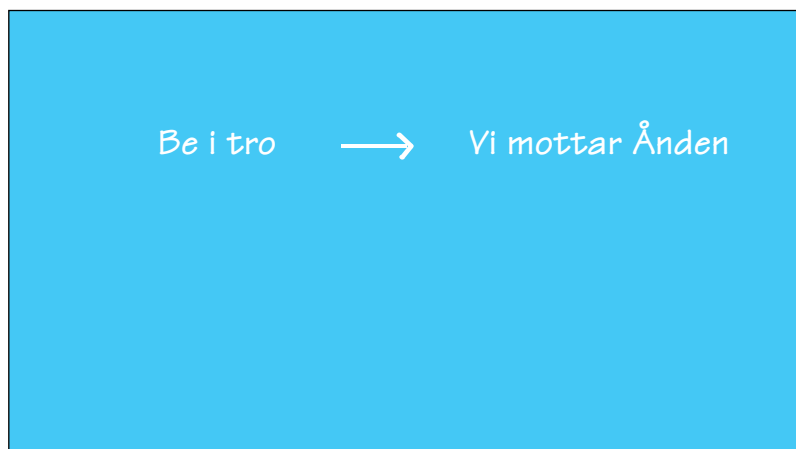
Vi kan alle kvalifisere oss til å undervise ved Ånden

Skriftsted og tavle

Led nedenstående diskusjon for å hjelpe klassemедlemmene til å forstå hvordan de kan gjøre seg kvalifisert til å undervise ved Ånden.

Be en om å lese Lære og pakter 42:14.

Skriv på tavlen:

Be en om å lese Lære og pakter 88:77–78.

- Hva lover Herren oss når vi med flid underviser i rikets lærdommer? (Hans nåde vil være med oss.)

Skriv på tavlen:

Forklar at nåde er en kraft som gjør oss i stand til noe. Det er guddommelig hjelp og styrke gitt ved Guds barmhjertighet og kjærlighet. Ved Herrens nåde kan vi gjøre gode gjerninger som vi ikke kan gjøre alene (se Bible Dictionary, s. 697).

La en lese Lære og pakter 100:7–8.

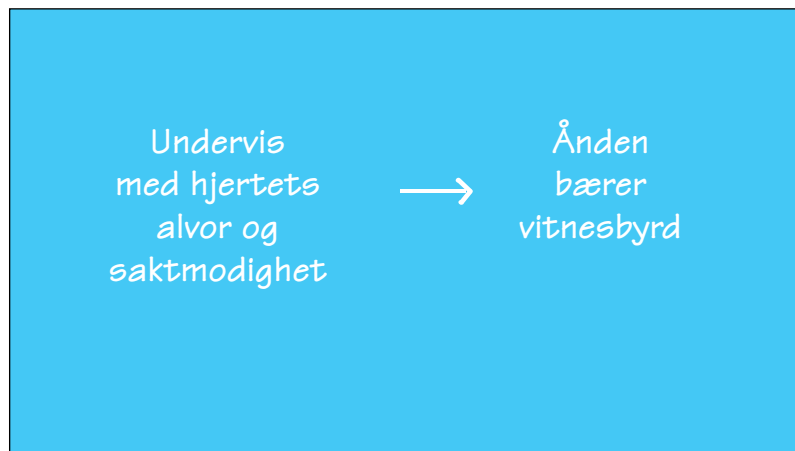
- Hva forteller disse versene oss om hvordan vi skulle forkynne evangeliet? («Med hjertets alvor» og «saktmodighetens ånd».)

Forklar at *saktmodighet* betyr ærbødighet og verdighet. For å hjelpe klassemedlemmene til å forstå meningen med ordet *saktmodighet*, leser du deretter følgende uttalelse av president Gordon B. Hinckley:

«Saktmodighet innebærer å ha en takknemlig ånd i motsetning til holdningen 'dette klarer jeg selv', det er å erkjenne en større makt utenfor en selv, å anerkjenne Gud og godta hans bud» («With All Thy Getting Get Understanding», *Ensign*, aug. 1988, s. 3–4).

- Hva lover Herren hvis vi underviser i hans evangelium med hjertets alvor og saktmodighet? (Se L&p 100:8. Den hellige ånd vil vitne om de prinsipper vi underviser om.)

Skriv på tavlen:

Deltakelse

Henled klassemedlemmenes oppmerksomhet på de prinsippene du har skrevet på tavlen. Fremhev at når vi ber i tro og underviser i læren med flid og i hjertets alvor og saktmodighet, vil vi motta Ånden, som vil vitne om de sannheter vi underviser i. Oppfordre klassens medlemmer til å fortelle om en gang de eller andre har innbudt Ånden ved å følge disse prinsippene.

Konklusjon

Oppsummering og sitat

Oppsummer kort leksjonen. La så en i klassen lese følgende uttalelse av president Thomas S. Monson:

«Enkelte av dere er kanskje sjenert av natur eller regner dere som utilstrekkelige til å si ja takk til et kall. Husk at dette ikke alene er deres verk eller mitt. Det er Herrens verk, og når vi er i Herrens tjeneste, er vi berettiget til Herrens hjelp. Husk at den Herren kaller, den gjør han skikket» (i «Plikten kaller», *Lys over Norge*, juli 1996, s. 46).

Vitnesbyrd

Bær vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse.

Oppdrag

Oppmuntre klassemedlemmene til å:

1. Tenke videre på idéene om å undervise ved Ånden som de har skrevet ned i notatbøkene sine, og bruke en av dem i forbindelse med en kommende undervisningsanledning.
2. Fortsette å skrive om sin fremgang i notatbøkene.
3. Repetere prinsippene fra denne leksjonen ved å studere delen «Undervis ved Ånden» i denne boken (s. 40–48).

Undervis i læren

Leksjon 4

Formål Å hjelpe klassemedlemmene til å forstå hvilken kraft som ligger i å studere og undervise i evangeliets lære, som vi finner i Skriften og i læresetninger fra profeter i de siste dager.

Til læreren Når du forbereder deg til å undervise i denne leksjonen, be da om veiledning til å undervise effektivt fra Skriften og læresetningene til profeter i de siste dager. Når Ånden tilskynder deg, forteller du om den virkning evangeliets lære har hatt i ditt liv når du har studert den og undervist i den.

- Forberedelse**
1. Studer med en bønn i hjertet de skriftstedene som er oppgitt i denne leksjonen. Søk å anvende dem på leksjonens formål.
  2. Studer det som står i delen «Undervis ved Ånden» (s. 49–59) i denne boken og det følgende i heftet «Undervisning og lederskap i evangeliet» fra *Kirkens instruksjonshåndbok*: «Undervis i evangeliets frelsende læresetninger og ordinanser» (s. 301–2), «Undervis ut fra Skriften og læresetningene til profeter i de siste dager» (s. 302) og «Bruk leksjonsmateriale som er godkjent av Kirken» (s. 304).
  3. Oppfordre en i klassen eller et annet medlem i wardet til å komme til klassen, forberedt til å snakke om hvordan det å tilegne seg en spesiell lærdom i evangeliet har påvirket hans eller hennes liv.
  4. Hvis du har tilgang til noen av Kirkens aktuelle leksjonsbøker, tar du med noen til klassen.
  5. Skriv følgende på tavlen før klasseperioden:

«Jeg gir eder et bud at I skal lære hverandre rikets lærdommer» (L&P 88:77).

Hvordan påvirker det å lære rikets lærdommer, oss?

Hvordan er det å lære sanne lærdommer, forekjellig fra å lære andre ting?

Forslag til fremførelse	Herren har befalt oss å «lære hverandre rikets lærdommer». Læren kan ha en mektig virkning på vårt sinn og hjerte.
Tavle og skriftsted	<p>Henled klassemedlemmenes oppmerksomhet på det skriftstedet og spørsmålene du har skrevet på tavlen (se «Forberedelse», punkt 5).</p> <p>Forklar at i skriftstedet på tavlen viser «rikets lærdommer» til evangeliets åpenbarte sannheter.</p> <p>Henled klassemedlemmenes oppmerksomhet på spørsmålene du har skrevet på tavlen. Før du ber dem drøfte spørsmålene, kan du oppfordre dem til å lese følgende skriftsteder høyt:</p> <ol style="list-style-type: none"> Enos 1:1–4. (Evangeliets lærdommer synker dypt inn i hjertet og forårsaker at vi ydmyker oss for Gud.) Alma 31:5. (Guds ord leder folk til å gjøre godt og har en «sterk virkning» på ens sinn.) Alma 32:28. (Guds ord svulmer i vårt hjerte, opplyser vår forstand og blir en glede for oss.) Joseph Smith – Historie 1:11–12. (Guds ord trenger «med stor kraft inn i ... hjertet».) <p>La klassen drøfte spørsmålene på tavlen.</p>
Klassemedlem	<p>Innby det klassemedlemmet, eller et annet medlem i wardet som har fått oppdraget, til å fortelle om hvordan det å tilegne seg en spesiell lærdom i evangeliet har påvirket hans eller hennes liv.</p> <p>Vi skulle konsentrere oss om å undervise i Kirkens lære</p>
Situasjonsstudie	<p>Be klassemedlemmene forestille seg at de er medlemmer av presidentskapet for Unge menn, Unge kvinner eller Søndagsskolen. En lærer i deres organisasjon sier til dem: «Når jeg underviser de unge, bruker jeg mye av klasseperioden til å snakke om sport, stevnemøter og filmer. Jeg er redd for at de mister interessen hvis jeg bruker for mye tid på å undervise fra Skriften.»</p>
Diskusjon og sitater	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvilket råd kunne du gi for å hjelpe vedkommende til å undervise i læren fra Skriften? <p>Som en del av denne diskusjonen ber du tre forskjellige klassemedlemmer lese uttalelsene nedenfor. Fremhev viktigheten av å undervise Kirkens medlemmer i alle aldre om Guds ord.</p> <p><i>Til lærere for voksne</i></p> <p>President Joseph Fielding Smith sa: «Når jeg er tilstede på et møte, må jeg si at jeg misliker at taleren – selv om det gjøres på en behagelig måte – står opp og snakker om banaliteter, om menneskenes filosofier og idéer som stammer fra de mennesker som former verdensopinionen i dag, men som innerst inne ikke har noen tro på eller kjærlighet til Jesus Kristus – og jeg misliker også at talerne tar opp spørsmål som er i strid med evangeliets fundamentale prinsipper.» (<i>Frelsende læresetninger</i>, 2:276.)</p>

Til lærere for unge menn og kvinner

President J. Reuben Clark forkynte:

«Kirkens ungdom hungrer etter det som er av Ånden. De er ivrige etter å lære evangeliet, og de vil ha det direkte, utilsørt ...

«Dere trenger ikke snike dere opp bak dem og hviske religion i øret på dem ... Dere trenger ikke innhulle religiøse sannheter i en kappe av verdslighet, dere kan gi dem disse sannhetene utilsørt» (*Kirkens opptrukne kurs for utdannelse*, rev. utg. [brosjyre], s. 3, 9).

Til lærere for små barn

Eldste Ezra Taft Benson ga dette råd: «Alt vi ber dere om, [er] at dere vil inspirere disse barna som kommer inn under deres omsorg og veiledning, i den grad at ingenting i denne verden vil være kjærere for dem enn evangeliet» («Our First Obligation», *Children's Friend*, okt. 1950, s. 454).

Til alle lærere i evangeliet

Eldste Boyd K. Packer sa følgende:

«Sann lære som forstås, forandrer ens holdninger og adferd.

Et studium av evangeliets læresetninger vil forbedre ens adferd raskere enn et studium av adferd vil forandre adferden» (i *Lys over Norge*, jan. 1987, s. 13).

Vi skulle være påpasselige med å undervise i korrekt lære

Sitater og diskusjon

Les følgende uttalelse av president Marion G. Romney:

«Når jeg drikker fra en kilde, liker jeg å ta vannet der det kommer opp av bakken, ikke nede i bekken etterat kyrne har vasset i det ... Jeg verdsetter andres tolkning, men når det gjelder evangeliet, må vi være kjent med hva Herren sier» (sit. av J. Richard Clarke i «Min sjel fryder seg over Skriften», *Lys over Norge*, apr. 1983, s. 21–25).

- Til hvilke kilder skulle vi vende oss for å hjelpe dem vi underviser, til å «bli kjent med hva Herren sier»? (Svarene skulle innbefatte Skriften og læresetninger fra profeter i de siste dager.)
- Hvordan kan vi forsikre oss om at vi underviser i korrekt lære?

Som en del av denne diskusjonen ber du klassemedlemmer lese Lære og pakter 42:12–13 og 52:9. Understrek at vi kan forsikre oss om at vi underviser i korrekt lære ved å holde oss til Skriften og læresetningene fra profeter i de siste dager. La en i klassen lese følgende uttalelse av president Spencer W. Kimball:

Ingen har rett til å fremlegge sine personlige tolkninger når han har blitt invitert til å undervise i Kirkens organisasjoner. Han er en gjest, ... og de han underviser, er berettiget til å anta at han, fordi læreren er blitt utvalgt og oppholdt i behørig orden, representerer Kirken og at hans undervisning er godkjent av Kirken.» (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, red. Edward L. Kimball [1982], s. 532–33.)

Hvis du har tatt med noen av Kirkens leksjonsbøker til klassen, viser du dem frem nå.

Påpek at Kirkens leksjonsbøker inneholder forslag til anvendelsesspørsmål, aktiviteter og audiovisuelt materiell som hjelper oss til å konsentrere undervisningen til Skriften og læresetninger fra profeter i de siste dager.

Herren lover oss store velsignelser når vi lærer og underviser i hans lærdommer.

Sitat

Påpek at vi må studere evangeliets lære før vi kan undervise effektivt i den. Les så følgende uttalelse av president Spencer W. Kimball:

«Det er vanlig å ha til vår disposisjon noen få skriftsteder som på en måte flyter rundt i vår bevissthet, og dermed innbille oss at vi vet ganske meget om evangeliet. På denne måten kan det å ha litt kunnskap virkelig være et problem. Jeg er overbevist om at hver enkelt av oss på ett eller annet tidspunkt i vårt liv selv må oppdage Skriften, og ikke bare oppdage den én gang, men oppdage den på ny, om og om igjen» («Skriften – hvilket sjeldent privilegium å eie den», *Lys over Norge*, des. 1985, s. 3).

Tavle og skriftsteder

Stryk av tavlen og sett opp følgende oversikt. Forklar at oversikten vil vise Herrens løfter til lærere som «gjenoppdager Skriften om og om igjen». Be klassemedlemmene skrive det av i sine notatbøker. (Be dem ikke om å slå opp på denne siden i sine egne bøker.)

<u>Skriftsteder</u>	<u>Hva vi gjør</u>	<u>Velsignelser vi får</u>
Alma 17:2–3		
Lære og pakter 11:21–22		
Lære og pakter 34:85		

La klassemedlemmer lese skriftstedene i oppstillingen. Etter at hvert av skriftstedene er lest, ber du klassen peke på noe vi kan gjøre og velsignelser vi kan få som følge av disse handlingene. Skriv svarene deres i de respektive kolonnene. Oppfordre dem til å skrive dem ned i notatbøkene sine. Noen svar er gitt i oppstillingen på neste side.

<u>Skriftsteder</u>	<u>Hva vi gjør</u>	<u>Velsignelser vi får</u>
Alma 17:2–3	Granske Skriften flittig	Få profetiens og åpenbaringsens ånd
Lære og pakter 11:21–22	Be og faste	Undervise med kraft og myndighet fra Gud
Lære og pakter 34:85	Tilegne oss Guds ord ved studium	Motta Åndens veiledning
	Forberede oss til å undervise ved å «til enhver tid samle livets ord»	Undervise med kraft for å overbevise andre
		Undervise med inspirasjon

Anvendelse

Be klassens medlemmer skrive en konkret ting i notatbøkene sine som de vil gjøre for å følge rådet i disse versene. Be dem også skrive hvordan de mener dette vil hjelpe dem til å motta Herrens velsignelser på deres respektive ansvarsområder innenfor undervisning.

Konklusjon**Vitnesbyrd**

Bær vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse om den kraft som kommer ved å studere og undervise i evangeliets lære.

Oppdrag

Oppfordre klassens medlemmer til å:

1. Studere Skriften flittig hver dag. (Du kan gjerne oppfordre dem til å lese «Sett opp en personlig plan for å studere evangeliet», s. 16–17 i denne boken.)
2. Bestrebe seg på å gjøre én ting i kommende uke for å forbedre sitt personlige studium av evangeliet, i tilknytning til notatbok-oppgaven de fikk under leksjonen. Skrive om sin fremgang mot dette målet.
3. Repetere prinsippene som ble behandlet i denne leksjonen, ved å studere den delen i denne boken som heter «Undervis i læren», s. 49–59).

Leksjon
5**Oppfordre til flid**

Formål	Å hjelpe klassemedlemmene til å forstå at den enkelte har ansvar for å tilegne seg evangeliet, og hjelpe dem å forstå hvordan de som lærere kan hjelpe andre til å ta det ansvaret.
Til læreren	<p>Herren har befalt oss å «søke lærdom ved studium og ved tro» (L&P 88:118). Som president Spencer W. Kimball sa, skulle dette budet adlydes med flid: «Man kan ikke bli en 'ordets gjører' før man blir en 'ordets hører'. Å bli en 'ordets hører' er ikke bare å stå stille og vente på tilfeldig opplysning. Det er å søke, studere, be og forstå.» («Skriften – hvilket sjeldent privilegium å eie den», <i>Lys over Norge</i>, des. 1985, s. 1.)</p> <p>Å beslutte å studere evangeliet med flid er rettferdig bruk av handlefriheten. Lærere som forstår læren om handlefrihet, vil ikke prøve å tvinge andre til å lære evangeliet. I stedet vil de bestrebe seg på å undervise på en måte som vil anspore andre til å legge seg i selen for å lære evangeliet.</p>
Forberedelse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studer med en bønn i hjertet de skriftstedene som er oppgitt i denne leksjonen. Søk å anvende dem på leksjonens formål. 2. Studer delen «Oppfordre til flid» (s. 60–74). Studer også «Omvendelsens prinsipper», s. 300 i heftet «Undervisning og lederskap i evangeliet» av <i>Kirkens instruksjonshåndbok</i>. 3. Be på forhånd tre klassemedlemmer hjelpe deg med å fremføre opplesningsteateret på s. 209. Be en lese forteller-delen, en om å lese zoramittens del og en tredje Almas del. 4. Lag tre store navneskilt til deltakerne i opplesningsteateret. Skriv <i>Forteller</i> på ett, <i>Zoramitt</i> på et annet og <i>Alma</i> på det tredje.
Forslag til fremførelse	Den enkelte har ansvar for å tilegne seg evangeliet
Opplesningsteater	<p>Be deltakerne i opplesningsteateret komme frem. Gi dem hvert sitt navneskilt. Forklar så at disse tre klassemedlemmene har gått med på å fremføre et opplesningsteater. Hensikten er å se nærmere på det ansvar hver enkelt har for å tilegne seg evangeliet.</p> <p>Skriv disse skriftstedhenvisningene på tavlen: <i>Alma 32:27–28, 33, 38, 41</i>. Forklar at disse henvisningene korresponderer med de av Almas læresetninger som vil bli brukt i denne presentasjonen. Oppfordre klassen til å følge med i sine bøker mens Almas del blir lest.</p> <p>Forteller: Mens Alma og hans brødre forkynte blant en apostatgruppe som ble kalt zoramitter, gikk de inn i en av zoramittenes synagoger. Der hørte de zoramittene erklære at «det skal ikke komme noen Kristus» (<i>Alma 31:16</i>).</p>

Etter å ha hørt denne falske læren, skilte Alma og hans brødre lag for å forkynne Guds ord og vitne om Kristus. En stor skare zoramitter kom til Alma, og en av zoramittene henvendte seg til ham. (Se Alma 31:37–38, 32:1.)

Zoramitt: (Les Alma 32:5 fra og med ordene: «Se, hva skal disse mine brødre gjøre».)

Forteller: (Les Alma 32:6.)

Tavle

Skriv følgende på tavlen:

Den enkeltes ansvar
Være rede til å høre Guds ord (være lærevillig).

Påpek at zoramittene reagerte på sine lidelser med å velge å være ydmyke. De søkte en mann som kunne lære dem Guds ord.

Opplesningsteater

Forteller: Da Alma forsto at zoramittene var beredt til å høre Guds ord, fortalte han dem hvordan de virkelig kunne motta ordet og få et vitnesbyrd om at det er sant.

Alma: (Les Alma 32:27–28, 33.)

Tavle

Føy til på listen på tavlen, som vist:

Den enkeltes ansvar
Være rede til å høre ordet (være lærevillig).
Gi rom for ordet.

Opplesningsteater

Forteller: På slutten av sin tale forklarte Alma zoramittene at etter at de hadde fått et vitnesbyrd om ordet, gjensto det noe mer. Da han ga forklaringen på det, sammenlignet han ordet med et tre som hadde vokst fra et frø.

Alma: (Les Alma 32:38, 41.)

Tavle Føy til på listen på tavlen, som vist:

Den enkeltes ansvar
 Være rede til å høre ordet (være lærevillig).
 Gi rom for ordet.
 Pleie ordet.

La deltakerne i opplesningsteateret gå tilbake til plassene sine.

Læreren Forklar at Alma fortalte zoramittene at hver enkelt av dem hadde ansvar for å tilegne seg evangeliet. Vi er alle individuelt ansvarlige for å tilegne oss evangeliet. Personer som så vidt begynner å akseptere dette ansvaret, er «beredt til å høre ordet» (se Alma 32:6). Andre eksperimenterer med ordet og gir rom for at ordet kan bli sådd i deres hjerte (se Alma 32:27–28). Atter andre gir allerede næring til ordet ved tro, flid og tålmodighet (se Alma 32:41).

Vi lærer evangeliet ved tro, flid og tålmodighet.

Diskusjon

- Hva kan folk konkret gjøre for å «pleie ordet»? (Skriv klassens svar på tavlen. Legg merke til at noen svar er oppgitt nedenfor.)
  - a. Studere og grunne på Skriften daglig.
  - b. Granske Skriften for å finne konkrete svar på spørsmål.
  - c. Studere taler fra generalkonferansene.
  - d. Studere artikler i *Liahona*.
  - e. Faste og be for å få forståelse.
  - f. Søke å forstå mens man utfører tempelarbeid.
  - g. Drøfte evangeliets prinsipper med familiemedlemmer og venner.
  - h. Følge Åndens veiledning.
  - i. Strebe trofast etter å adlyde budene.

- Hvilke velsignelser har du fått fordi du har studert evangeliet flittig?

Lærere skulle hjelpe den enkelte å bruke sin handlefrihet til å tilegne seg og etterleve evangeliet.

Læreren Minn klassen på at Gud har gitt oss handlefrihet– evnen til å velge mellom godt og ondt (se L&P 29:35). Vi bruker vår handlefrihet når vi velger hvorvidt vi vil tilegne oss og etterleve evangeliet eller ikke.

Sitat Les følgende uttalelse av eldste James E. Faust:

«Handlefriheten, som vi har fått ved vår Faders plan, er det store alternativ til Satans plan om å bruke tvang. Med denne gode gaven kan vi vokse, forbedre oss, gå fremover og søke mot fullkommenhet» («Den store bedrageren», *Lys over Norge*, jan. 1988, s. 31).

Diskusjon

- Hvilken forskjell gjør det for vår undervisning at vi forstår at alle mennesker har handlefrihet og er ansvarlige for sin egen læring? (Skriv gjerne klassens svar på tavlen.)

Hjelp klassemedlemmene til å forstå at de skulle rette oppmerksomheten mot dem de underviser, og ikke bare på sin undervisning. Effektive lærere i evangeliet er ikke bare opptatt av det de skal undervise. De spør seg selv: «Hvordan kan jeg hjelpe dem jeg underviser, til å få et ønske om å lære og å oppdage hva de trenger å lære?» Ved å gjøre det, respekterer lærerne elevenes handlefrihet og hjelper dem til å finne glede i å påta seg ansvar for selv å lære.

Påpek at når vi anstrenger oss for å hjelpe andre til å påta seg ansvar for å tilegne seg evangeliet, skulle vi innby og oppmuntre dem fremfor å dytte noe på dem. Vi skulle grunne på og be angående planene vi har for å hjelpe den enkelte av dem vi underviser.

Vi skulle ikke gjøre noe som kan svekke andres ønske om å lære evangeliet.

Diskusjon

- Nevn noe lærere kan gjøre som kan svekke folks ønske om å lære evangeliet. (Gi klassemedlemmene tid til å tenke på og diskutere dette spørsmålet. Oppfordre dem til å drøfte spørsmålet generelt og ikke kritisere enkelte lærere. Vær oppmerksom på at noen forslag er gitt nedenfor.)
  - a. Lese leksjonen for dem fra boken.
  - b. Bruke det meste av leksjonsperioden til å forelese.
  - c. Forsøke å gjøre inntrykk på dem med kunnskap eller undervisningsferdigheter.
  - d. Kritisere eller ta lett på spørsmål som kunne undergrave deres tro.
  - e. Gi kommentarer eller stille spørsmål som kan undergrave deres tro.
  - f. Bruke et språk eller eksempler som kunne få Ånden til å trekke seg bort.
  - g. Unnlate å konsentrere leksjoner om evangeliets sannheter.

Sitat

Avslutt denne diskusjonen med å la en i klassen lese følgende uttalelse av eldste Dallin H. Oaks:

«Enhver god lærer som søker å følge Mesteren, vil *konsentrere all sin oppmerksomhet om andre og aldri om seg selv*. Satan sa: 'Send meg, ... jeg vil forløse hele menneskeslekten, ... og jeg vil visselig gjøre det. Gi meg derfor din ære.' Se dette forslaget i motsetning til Frelserens eksempel, som sa: 'Fader, din vilje skje, og herligheten være din evindelig' (Moses 4:1–2). En lærer i evangeliet vil konsentrere sin undervisning om fårenes behov og Mesterens herlighet. Han vil unngå rampelyset. Han vil lære hjorden at de alltid skulle se hen til Mesteren. Han vil aldri hindre at de vil se Mesteren ved å stille seg i veien eller ved å kaste skygge i form av selvforherligelse eller egeninteresse.» (Tale holdt 31. mars 1998.)

Vi kan gjøre mye for å oppfordre til å lære med flid.

Notatbøker

Be klassemedlemmene slå opp på side 60 i denne boken. Be en om å lese høyt uttalelsen som står på den siden. Uttalelsen inneholder tre generelle ting vi kan gjøre for å oppfordre til å lære med flid. Påpek at innenfor hvert av disse områdene er det mange enkle, konkrete ting vi kan gjøre.

Be klassemedlemmene lese følgende liste i sine egne bøker. Oppfordre dem til å velge én idé fra listen som de vil bruke i en kommende anledning til å undervise. Hvis tiden tillater det, kan du la dem skrive i korte trekk i notatbøkene sine om

hvordan de vil bruke idéen. Du kan også be dem fortelle andre klassemedlemmer om planene sine. Hvis det ikke er tid til å la dem skrive i notatbøkene og diskutere planene sine, oppfordrer du dem til å skrive det i notatbøkene sine hjemme.

- a. Be en om å forberede seg på å hjelpe til med en leksjon. Hjelpe ham eller henne med forberedelsen.
- b. Be en om å forberede en konkretisering.
- c. Fortelle om en personlig erfaring når det er på sin plass.
- d. Be dem du underviser, om å tenke over hvilke velsignelser Herren har gitt dem og deres familie.
- e. Undervise om hvordan man kan lese Skriften med forståelse.
- f. Anerkjenn den enkeltes bidrag til leksjonen. Lytte og bruke idéer som fremkommer under diskusjoner.
- g. Stille spørsmål som stimulerer til å tenke, og innby til å bidra i diskusjoner.
- h. Når noen stiller et spørsmål, oppfordre andre til å svare.
- i. Be dem du underviser, å tenke på hvordan de kan anvende det de har lært.

Konklusjon

Minn klassemedlemmene på at lærere i evangeliet skulle være eksempler på flittig studium av evangeliet. Oppmuntre dem til å vurdere sine egne anstrengelser for å tilegne seg evangeliets læresetninger. Oppfordre dem til å finne ut hva de kan gjøre for å følge Almas råd om å pleie ordet med tro, flid og tålmodighet (se Alma 32:37, 41–42).

Oppmuntre klassen til å huske at den enkeltes handlefrihet er hellig. Les så følgende uttalelse av president Spencer W. Kimball:

«Skattene i både verdslig og åndelig kunnskap er skjulte skatter – men skjulte for dem som ikke på riktig måte leter og streber etter å finne dem . . . Åndelig kunnskap kan man ikke få bare ved å spørre, selv bønner er ikke nok. Det kreves utholdenhet og innvielse av ens liv» (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, red. Edward L. Kimball [1982], s. 389–90, sitert i «Skaff deg åndelig kunnskap», *Lys over Norge*, jan. 1994, s. 87.)

Vitnesbyrd

Bær ditt vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse.

Oppdrag

Oppfordre klassens medlemmer til å:

1. Skrive i notatbøkene sine om erfaringer de gjør når de iverksetter planene om å innby til å lære med flid (se «Notatbøker», ovenfor.) Snakke om disse erfaringene med en leder, et annet klassemedlem eller et familiemedlem, slik det passer.
2. Repetere de prinsippene som er gjennomgått i denne leksjonen, ved å studere delen med overskriften «Oppfordre til flid» (s. 60–74 i denne boken).

Skap en god atmosfære for læring Del 1

Leksjon 6

Formål	Å hjelpe klassens medlemmer til å forstå hvordan lærere og elever sammen kan skape en god atmosfære for å lære evangeliet.
Til læreren	<p>I leksjon 5 drøftet klassemedlemmene den enkeltes ansvar for å være flittig når det gjelder å lære evangeliet. Denne ukens leksjon tar for seg et ansvar som lærere og elever har felles: å skape en god atmosfære for læring. Den vil hjelpe klassemedlemmene å anvende evangeliets prinsipper til å forebygge forstyrrelser i klasserommet og bidra til å løse disiplinproblemer som allerede måtte finnes.</p> <p>Med denne leksjonen som grunnlag vil klassemedlemmene være klare til å foreslå løsninger på spesielle problemer. Det vil foregå som en del av leksjon 7.</p>
Forberedelse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studer med en bønn i hjertet de skriftstedene som er oppgitt i denne leksjonen. Søk å anvende dem på leksjonens formål. 2. Gjør deg kjent med historiene i leksjonen. Øv på å lese dem på en måte som vil holde på medlemmenes interesse. 3. Ta med følgende til klassen: <ol style="list-style-type: none"> a. Et stort stykke papir (eller flere små). b. Tre merkepenner. 4. Studer delen «Skap en god atmosfære for læring» (s. 75–87) i denne boken.
Forslag til fremførelse	Profetenes skole er et eksempel på hvordan man kan skape en god atmosfære for å lære evangeliet
Sitater	<p>Gi klassen del i følgende uttalelse:</p> <p>«I denne evangelieutdelings tidligste tid befalte Herren brødrene å 'lære hverandre rikets lærdommer'. De skulle lære alt henhørende til evangeliet og Guds rike som det var gavnlig for dem å vite, også ting henhørende til kunstarter og vitenskap, og om riker og nasjoner. De skulle 'søke lærdom ved studium og ved tro', og de skulle bygge et hellig tempel i Kirtland, som bl.a. skulle være 'et lærdommens hus' (L&p 88:74–81, 118–122).</p> <p>Som en del av den allerede eksisterende ordning med å oppfylle disse befalingene, påbød Herren at de skulle opprette <i>profetenes skole</i> (L&p 88:122, 127–141).» (Bruce R. McConkie: <i>Mormon Doctrine</i>, 2. utgave [1966], s. 679.)</p> <p>Forklar at hensikten med profetenes skole var «å forberede utvalgte medlemmer av prestedømmet til å forkynne Jesu Kristi evangelium til hele verden» (Ezra Taft Benson, i «Et prinsipp med et løfte», <i>Lys over Norge</i>, okt. 1983, s. 90). Herren lærte skolens medlemmer ved åpenbaring hvordan de skulle lede seg selv. Tre elementer i Hans instruksjoner kan hjelpe familier og klasser i Kirken til å skape en god atmosfære for læring.</p>

Tavle

Skriv følgende liste på tavlen:

1. Alle bidrar.
2. Det hersker et vennskapsbånd som forener alle som er til stede.
3. Hver enkelt er oppmerksom og rede til å lytte til andres bidrag.

Skriftsted

Be klassemedlemmene slå opp på L&p 88:122–23, 125. Forklar at de tre elementene du har skrevet på tavlen, fremsettes i dette skriftstedet. La klassemedlemmer lese det høyt. Be dem se etter bud fra Herren mens de leser, som kan hjelpe oss å bevare de tre elementene som en atmosfære for læring består av.

Understrek at når folk kommer sammen for å lære evangeliet, har hver enkelt noe verdifullt å bidra med. De kan alle bli tilskyndet av Ånden til å fortelle om innsikt og erfaringer som vil oppbygge de andre. Alle tilstedeværende skulle lytte til hverandre så «alle må være oppbygget av hverandre» (L&p 88:122).

Lærere og elever har samme ansvar for å skape en god atmosfære for å lære evangeliet.

Læreren og skriftsted

Påpek at de første fem leksjonene i dette kurset inneholdt diskusjoner om lærernes ansvar. En leksjon, leksjon 5, inneholdt også en diskusjon om den enkeltes ansvar for selv å tilegne seg evangeliet. I dag er leksjonen rettet mot et ansvar som deles av både lærere og elever: ansvaret for å skape en god atmosfære for å lære evangeliet sammen. For å oppfylle dette ansvaret må lærere og elever hjelpe hverandre og ha den samme målsetning.

Forklar at Alma snakket om slik enhet da han underviste folket som hadde blitt døpt i Mormons vann. La en i klassen lese Mosiah 18:18–22.

Historie

Fortell følgende historie, som ble fortalt av en kvinne som var bekymret over Søndagsskole-klassen hun gikk i. Be klassemedlemmene lytte for å finne ut hvordan klassemedlemmene og læreren i historien samarbeidet for å skape en god atmosfære for læring.

«I det nye wardet vårt oppdaget min mann og jeg at klassen 'Evangeliets lære' ikke var særlig effektiv. Mens læreren snakket, leste noen i Skriften, andre bare satt med bøyet hode. Jeg forsto at dette plaget læreren. En gang spurte han også: 'Er det noen som hører etter?'

Vi fikk snart vite at flere i wardet gikk i klassen 'Evangeliets prinsipper' istedenfor 'Evangeliets lære'. Vi hørte at læreren der var fremragende. Vi gikk til klassen og oppdaget at den var livlig, innsiktsfull og oppbyggende. Men da vi en dag gikk hjem fra Kirken, betrodde vi hverandre at vi begge følte at det vi gjorde, ikke var helt riktig. Vi burde støtte biskopen vår ved å støtte læreren han hadde kalt til å undervise

oss. Så vi begynte å snakke om hva vi kunne gjøre for å berike klassen «Evangeliets lære». Vi innså at vi hadde lagt alt ansvar på læreren for å skape en god klasse, som om vi overlot til ham å vekke vår oppmerksomhet og holde på vår interesse.

Gjennom uken ba vi om veiledning og gikk til klassen «Evangeliets lære» med en annen ånd på søndagen. Et stykke ut i leksjonen stilte min mann et spørsmål, og læreren innbød andre klassemedlemmer til å svare. Det ble en god diskusjon som flere klassemedlemmer bidro til. Senere i leksjonen kom læreren med et poeng som jeg ikke helt forsto, så jeg ba ham hjelpe meg å forstå det. Han svarte ved å vise til et skriftsted som jeg aldri før hadde lagt merke til. Så fortalte en søster en historie som understreket dette poenget, og et annet klassemedlem viste til et annet skriftsted. Vi følte Åndens innflytelse i klasserommet. Læreren ble mer avslappet. Jeg kunne se at han fant styrke og selvtillit i de enkle tegnene på vår interesse og deltakelse. Leksjonen ble avsluttet med en takknemlig bønn og et høyt 'amen' fra klassen.

Siden den dagen har de fleste klassemedlemmene deltatt med større interesse. Læreren vår virker mer entusiastisk på grunn av deres interesse, og han gir ofte uttrykk for takknemlighet for den støtten han føler. Søndagsskolen blir bare bedre og bedre.»

Gruppediskusjon

Del klassen i tre grupper. Gi hver gruppe en merkepenn og et stort stykke papir (eller flere små). Be hver gruppe velge en person til skriver. Gi så hver gruppe ett av følgende spørsmål:

1. Hva kan lærere og elever gjøre for å oppmuntre alle til å bidra?
2. Hva kan lærere og elever gjøre for å utvikle vennskap seg i mellom?
3. Hva kan lærere og elever gjøre for å hjelpe alle til å være oppmerksomme og lytte til hverandre?

Opplys gruppene om at de har tre minutter til å diskutere spørsmålene. Samtidig skulle de overveie egne erfaringer og den historien du nettopp har fortalt. Skriveren i hver gruppe skriver ned gruppens forslag på det store arket. Deretter skal han eller hun holde det frem så alle kan se det.

Når 2–3 minutter har gått, ber du dem vise frem listene sine. Gjennomgå kort forslagene på listene. Oppfordre klassemedlemmene til å skrive ned forslagene i notatbøkene sine.

Hvis klassemedlemmene ikke har fått med følgende forslag på listene sine, kan du nevne dem:

1. Hva kan lærere og elever gjøre for å oppmuntre alle til å bidra?
  - a. Lærere og elever skulle anvende de prinsippene de drøfter.
  - b. Der det er mulig – f.eks. i klasser i Det melkisedekske prestedømme, Hjelpeforeningen og Evangeliets lære – skulle klassemedlemmene lese leksjonene før de kommer til klassen.
  - c. Klassemedlemmene skulle være villige til å bidra til diskusjoner. De skulle rekke opp hånden så læreren kan se at de ønsker å stille spørsmål eller komme med en bemerkning.
  - d. Det enkelte klassemedlem skulle være påpasselig med ikke å dominere diskusjoner.
  - e. Klassemedlemmene skulle fullføre oppdrag med flid.

2. Hva kan lærere og elever gjøre for å utvikle vennskap seg i mellom?
  - a. Lærere og elever skulle være klar over hverandres evner og behov.
  - b. De skulle støtte hverandre i og utenfor klassen.
  - c. Når det passer slik, skulle de fortelle med ord at de føler omtanke for hverandre og er glad i hverandre.
2. Hva kan lærere og elever gjøre for å hjelpe alle til å være oppmerksomme og lytte til hverandre?
  - a. Lærere og elever skulle lytte oppmerksomt og med respekt til hverandre.
  - b. Lærere og elever skulle komme presis til klassen.
  - c. De skulle være oppmerksomme og fokusert på leksjonen.
  - d. Elevene skulle stille aktuelle spørsmål når de ikke forstår det som sies.
  - e. Elevene skulle, i den grad det er mulig, være til stede gjennom hele leksjonen.

Lærere hjelper elever å forstå og oppfylle sitt ansvar for å skape en god atmosfære for læring.

Historier
og diskusjon

Forklar at du vil fortelle to historier. Be klassens medlemmer tenke på hvordan lærerne i disse historiene hjalp andre til å bidra til en god lære-atmosfære. Fortell deretter denne historien som president Thomas S. Monson har fortalt:

«En vinterdag tenkte jeg tilbake på en opplevelse jeg hadde som gutt. Jeg var såvidt fylt elleve år. Vår Primær-president, Melissa, var en eldre, kjærlig og gråhåret dame. En dag jeg var i Primær, ba Melissa meg bli igjen. Hun ville gjerne snakke litt med meg. Så satte vi oss i den nå tomme kirkesalen. Hun la armen rundt skulderen min og begynte å gråte.

Jeg ble veldig forbauset og spurte hvorfor hun gråt.

Hun svarte: 'Jeg er så lei meg fordi jeg ikke klarer å få Stifinnerne til å være ærbødige under åpningen av Primær. Tror du at du kunne hjelpe meg, Thomas?'

Jeg lovet Melissa at jeg skulle gjøre mitt beste. Stor var min forbauselse, men ikke Melissas, da det plutselig var slutt på ærbødighetsproblemet i Primær. Hun hadde gått til problemets kilde – meg.» («En dør som heter kjærlighet», *Lys over Norge*, jan. 1988, s. 64.)

- Hva gjorde Primær-presidenten i denne historien for å hjelpe til med å skape en god atmosfære for læring? (Hun hjalp unge Tommy Monson å forstå sitt ansvar og påta seg det.)
- Har dere lyst til å føye til flere forslag på listen deres etter å ha hørt denne historien? (Du kan også foreslå at klassemedlemmene tilføyer disse forslagene i notatbøkene sine.)

Historie
og diskusjon

Si at du nå vil fortelle en historie om en lærer i Unge kvinners organisasjon:

«Bli med meg til et klasserom med 12- og 13-årige unge kvinner. Lytt etter hvordan elevene oppdager læresetninger. Legg merke til erfaringen læreren gir elevene så de kan forbinde læresetningen med sitt virkelige liv. Føl Åndens ledsagende vitnesbyrd:

Vår lærer flytter stolen sin nærmere halvskiven med fem piker. 'Vi har en gjest som venter utenfor,' begynner hun. 'Det er søster Jonas. Hun har lovet å vise oss den lille babyen sin og fortelle oss hva hun føler for å være nybakt mor. Legg også

merke til moren mens dere ser på det lille barnet, hvordan hun behandler barnet, hva hun gjør og hva hun sier. Vi skal snakke om besøket når hun har gått.'

Søster Jonas kommer inn og blir der 7–8 minutter og snakker om babyen sin og svarer på spørsmål. Pikene takker henne, og hun går ut av rommet.

'Babyen var søt, ikke sant?' bryter læreren inn i klassens glade summing. 'Men hva la dere merke til hos moren?'

Det var stille et øyeblikk, og så kom svaret: 'Jo, hun var lykkelig.' Et annet: 'Hun vugget frem og tilbake hele tiden mens hun holdt ham.' Noen svar til, og så begynner Katie langsomt: 'Hun – umm – hun snakket så dempet.'

'Kan du si mer om det?' oppmuntrer læreren.

'Vel, stemmen hennes minnet meg om min mors stemme da hun ringte fra sykehuset i fjor for å fortelle oss at vi hadde fått en ny lillesøster.'

Læreren snur seg mot de andre pikene. 'Hva synes dere? La noen andre merke til stemmen hennes?'

Pikene blir mer tankefulle og begynner å svare med ord som ærbødighet, himmelen og kjærlighet.

Læreren: 'Jeg tror jeg forstår. Jeg tror vi tenker på disse ordene fordi vi gjenkjenner en stor gave fra vår himmelske Fader. Han elsker oss og stoler så på oss at han er villig til å gi oss del i sin skaperkraft. Vi føler slik takknemlighet og ærbødighet for denne tilliten. Det å være mor er en *guddommelig* rolle.'

Etter denne klare stadfestelsen av lære og vitnesbyrd går vår lærer videre til en aktivitet der pikene kartlegger egenskaper deres egne mødre legger for dagen som viser forståelse av at moderskapet er guddommelig. 'Kan hver enkelt av dere forberede dere til moderskap nå ved å praktisere en av nettopp disse dydene – kanskje være mer tålmodig, mer god eller mer positiv denne uken?'

Hver av pikene snakker om sitt valg. Vår lærer bærer personlig vitnesbyrd. Avslutningsbønn blir bedt.» (Virginia Pearce: «Et vanlig klasserom – et mektig sted for stabil og fortsatt vekst», *Lys over Norge*, jan. 1997, s. 13.)

- Hva gjorde læreren i denne historien for å skape en god atmosfære for læring? (Svarene kan omfatte at hun inviterte en gjest til å fortelle om en personlig erfaring, stilte innsiktsfulle spørsmål, lyttet oppmerksomt, fulgte opp klassemedlemmenes kommentarer med spørsmål, underviste i læren og hjalp de unge kvinnene å anvende læren på seg selv.) Hva gjorde klassemedlemmene? (Svarene kan omfatte at de lyttet og deltok med ettertanke.)
- Hvordan kunne atmosfæren som ble skapt i dette klasserommet, bidra til å forebygge fremtidige vanskeligheter?
- Har dere forslag å tilføye til listen deres etter å ha hørt denne historien? (Du kan også foreslå at klassemedlemmene tilføyer disse forslagene til listen i notatbøkene sine.)

Når vi hjelper elevene til å bli engasjert i å skape en god atmosfære for læring, lærer vi dem å følge Jesus Kristus.

Læreren

Påpek at de historiene du har fortalt, viser noen måter å både forebygge og løse problemer på. Be klassemedlemmene slå opp på delen «Skap en god atmosfære for læring», som begynner på s. 75 i denne boken. Påpek at s. 76–83 omhandler hvordan man kan skape en god atmosfære og forebygge forstyrrelser, og at s. 84–87 gir konkrete forslag til hvordan man kan ta hånd om forstyrrelser hvis de oppstår. Forklar at enten vi søker å forebygge problemer eller løse dem, skulle målet være det samme: å undervise i Jesu Kristi evangelium og hjelpe klassemedlemmene til å forstå og oppfylle det ansvar også de har for å skape en god atmosfære for læring.

Denne målsetningen er nøkkelen til disiplin i klasserommet. Når vi har den klart for oss, korrigerer vi ikke bare adferd eller bevarer ro i klasserommet, men lærer andre å følge Jesus Kristus.

Noen ganger tror lærere at de mislykkes hvis de ikke raskt klarer å finne en måte å skape en god atmosfære for å lære evangeliet. Men en slik atmosfære skaper man sjelden raskt. Folk utvikler seg trinn for trinn – linje på linje og bud på bud (se 2. Nephi 28:30). Det krever stadige anstrengelser. Det er viktig å arbeide trofast, flittig og tålmodig, og alltid ha sanne prinsipper som rettesnor.

Konklusjon

Vitnesbyrd

Bær vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse.

Oppdrag

Informer klassen om at neste ukes leksjon vil omhandle en rekke forskjellige ting som lærere kan gjøre for å forebygge forstyrrelser og løse disiplinærproblemer. Be dem tenke på en situasjon som kan svekke læreatmosfæren, og tenke ut en mulig løsning. Løsningen må være konkret og praktisk gjennomførbar. De skulle skrive om både situasjonen og løsningen i notatbøkene sine og være forberedt på å bruke 2–3 minutter i klassen neste uke til å fortelle hva de har skrevet.

Samtidig som klassemedlemmene overveier mulige løsninger, skulle de studere «Skap en god atmosfære for læring» (s. 75–87) i denne boken.

Skap en god atmosfære for læring Del 2

Leksjon 7

Formål	Å hjelpe klassemedlemmene til å anvende prinsippene de lærte i leksjon 6.
Til læreren	<p>Da du avsluttet leksjon 6, ba du klassemedlemmene forberede seg til å si litt om måter å forebygge forstyrrelser og løse disiplinærproblemer på (se s. 218). Fordi lærere ønsker å få praktiske, konkrete måter å håndtere slike problemer på, skulle du planlegge denne leksjonen slik at dere vil bruke det meste av klasseperioden på denne anvendelsesaktiviteten.</p> <p>Når du leder diskusjonene i denne leksjonen, så hjelp klassemedlemmene til å få større tillit til at de klarer å skape en god atmosfære for læring.</p>
Forberedelse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studer med en bønn i hjertet Lære og pakter 12:8. Søk å anvende det på leksjonens formål. 2. Forbered deg til å snakke om hvordan man kan forebygge eller løse et spesielt problem med forstyrrelse eller disiplin. Sørg for å gjøre løsningen praktisk gjennomførbare. 3. Forviss deg om at også klassemedlemmene er klare til å snakke om hvordan man kan forebygge forstyrrelser og løse disiplinærproblemer (se oppdraget på s. 218). Minn dem på å gjøre løsningene konkrete og gjennomførbare. 4. Fortsett å studere «Skap en god atmosfære for læring» (s. 75–87) i denne boken.
Forslag til fremførelse	Hvor godt vi lykkes med å påvirke andre, er betinget av vår ydmykhet og kjærlighet.
Læreren og skriftsted	<p>Minn klassemedlemmene på at de i leksjon 2 drøftet betydningen av å ha kjærlighet til dem vi underviser. Dette prinsippet skulle ligge til grunn for alt vi gjør for å skape en god atmosfære for læring, og spesielt når vi arbeider med klassemedlemmer individuelt.</p> <p>La en i klassen lese Lære og pakter 12:8.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvorfor er ydmykhet og kjærlighet viktig når det gjelder å påvirke andre til det gode? <p>Foreslå at når klassemedlemmene snakker om hvordan man kan forebygge forstyrrelser og løse disiplinærproblemer, skulle de ha betydningen av dette prinsippet klart for seg.</p>
Sitat	<p>Gjengi følgende uttalelse av president Howard W. Hunter:</p> <p>«Guds viktigste handlemåte er overtalelse, tålmodighet og langmodighet, ikke tvang og krass konfrontasjon. Han handler ved mild appell og vennlig innbydelse. Han handler alltid med usvikelig respekt for den frihet og uavhengighet vi har. Han ønsker å hjelpe oss og ber inntrengende om å få anledning til å hjelpe oss,</p>

men han vil ikke krenke vår handlefrihet for å gjøre det. Han elsker oss for høyt til å gjøre det.» («Valgets gylne tråd», *Lys over Norge*, jan. 1990, s. 16.)

Vi kan hjelpe andre å forstå og påta seg sitt ansvar for å bidra til en god atmosfære for læring.

Læreren	<p>Vis til oppdraget du ga klassemedlemmene forrige uke. Fortell at du også har arbeidet med dette oppdraget. Fortell så hvilket problem du har sett nærmere på, og hvilken løsning du har funnet. Angi hvilket av de tre elementene i en god læreatmosfære som vil bli styrket ved din løsning (se s. 214 for å repetere elementene). Når du har gitt dem løsningen, stiller du følgende spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hva gjør denne løsningen virkningsfull? ▪ Hvilke forholdsregler bør tas når man bruker denne løsningen? ▪ Hvilke andre mulige løsninger kan dere tenke dere?
Klassemedlemmene	<p>La klassemedlemmene etter tur fortelle om de problemene de har sett nærmere på, og hvilke løsninger de har på dem. Sørg for at alle klassemedlemmene får anledning til å gi sitt bidrag. I den grad tiden tillater det, følger du opp hver presentasjon med de tre spørsmålene ovenfor.</p>
Læreren	<p>Forklar at når det gjelder å forebygge forstyrrelser og løse disiplinærproblemer, er det ofte nødvendig å arbeide med klassemedlemmene en for en. Men vi kan også lære dem samlet hvilket ansvar de har. En fin måte å gjøre dette på, er å begynne med å fortelle om vårt kall og ansvar som lærere. Deretter kan vi forklare klassemedlemmenes ansvar og de tre elementene i en læreatmosfære som ble drøftet i forrige ukes leksjon (se s. 214). Til slutt kan vi understreke at vi trenger deres hjelp fordi en klasse kan bare bli god hvis læreren og elevene samarbeider. (Se eksemplet på en slik presentasjon i historien på s. 78 i denne boken. Du kan gjerne lese historien for klassen.)</p> <p>Vi skulle finne måter å redusere forstyrrelser på.</p>
Konkretisering	<p>Be et klassemedlem stille seg foran klassen og strekke ut armene. Legg en tung bok eller annen gjenstand i hver av hendene hans/hennes. Be ham/henne under vise de andre klassemedlemmene om Det første syn mens han/hun holder gjenstandene i denne stillingen. Når vedkommendes armer begynner å sige, minner du ham/henne om å holde dem oppe. Etter ca. 30 sekunder ber du ham/henne legge fra seg gjenstandene og gå tilbake til plassen sin.</p> <p>Påpek at klassemedlemmene ikke konsentrerte seg helt og fullt om det som ble sagt mens vedkommende forsøkte å undervise. Oppmerksomheten deres var rettet mot at vedkommende forsøkte å holde gjenstandene oppe.</p>
Læreren	<p>Understrek at i tillegg til problemer vi allerede har snakket om, kan også de fysiske omgivelsene virke forstyrrende på undervisningen og læringen. Når klassemedlemmene kommer inn i et klasserom eller undervisningsområde som er rotete eller ukomfortabelt, er det mindre sannsynlig at de vil vie leksjonens budskap full oppmerksomhet.</p> <p>Ved å planlegge de fysiske omgivelsene nøye kan man redusere forstyrrende elementer. For eksempel: Vi kan sette stolene slik at elevene kan se oss, tavlen og hverandre. En slik ordning av klasserommet øker lærerens evne til å undervise</p>

og elevenes evne til å delta og lære. Ved å regulere temperaturen i rommet, hvis det lar seg gjøre, kan alle føle seg vel. Det finnes flere forslag til forandringer av de fysiske omgivelsene under «Forberedelse av klasserommet», på s. 76 i denne boken.

Vi kan forebygge og løse disiplinærproblemer ved å følge grunnleggende prinsipper for undervisning i evangeliet.

Læreren

Påpek at når vi skaper og opprettholder en god atmosfære for læring, bidrar vi til å forebygge forstyrrelser og løse disiplinærproblemer. Det viktigste vi kan gjøre for å få til det, er å ta i bruk prinsippene for undervisning i evangeliet som behandles i dette kurset:

1. Ha kjærlighet til dem du underviser.
2. Undervise ved Ånden.
3. Undervise i læren.
4. Oppfordre til å lære med flid.
5. Forberede alt som er nødvendig.
6. Bruke effektive teknikker.

Som lærere skulle vi med jevne mellomrom granske oss selv og vår undervisning for å forvise oss om at vi anvender alle disse prinsippene.

Konklusjon

Vitnesbyrd

Bær vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse.

Oppdrag

Oppfordre klassemedlemmene til å:

1. Fortsette å studere «Skap en god atmosfære for læring» (s. 75–87) i denne boken. Vurdere sin egen undervisning og finne ut hva de kan gjøre for å bidra til å skape en god læreatmosfære.
2. Gjennomgå listen på s. 210 om hvordan man oppmuntrer til å lære med flid. Velge ett punkt på listen og anvende det i en kommende anledning til å undervise. Skrive om erfaringen i notatbøkene sine.

Leksjon
8

Bruk effektive teknikker

Del 1

Formål	Å hjelpe klassemedlemmene å velge undervisningsteknikker og bruke dem effektivt.
Til læreren	<p>Kvaliteten på undervisning og læring i evangeliet heves hvis man velger teknikker med omhu og bruker dem effektivt. Lærerne skulle velge teknikker som (1) hjelper dem de underviser, til å få en klar og minneverdig forståelse av evangeliets læresetninger og prinsipper, og (2) som passer til leksjonens innhold og den aldersgruppen de underviser.</p> <p>I denne leksjonen og leksjon 9 vil klassemedlemmene lære om følgende grunnleggende undervisningsteknikker: Bruk av konkretisering, sammenligninger og tavle, historiefortelling, spørsmål og diskusjoner.</p>
Forberedelse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gjennomgå delen «Bruk effektive teknikker» (s. 88–95) i denne boken. Les også del F, «Undervisningsteknikker» (s. 157–84). 2. Ta med til klassen en kopp som er ren utenpå og inni, og en lignende som er ren utenpå, men skitten inni. 3. Forbered en demonstrasjon der du bruker tavlen for å undervise om et prinsipp i evangeliet. Bruk gjerne et av eksemplene på s. 180, eller du kan selv lage et eksempel.
Forslag til fremførelse	Vi skulle bruke undervisningsteknikker som hjelper den enkelte til å forstå, huske og anvende evangeliets prinsipper.
Historie	<p>Fortell følgende historie. Forklar at dette er en erfaring president Boyd K. Packer og hans kone gjorde da han var misjonspresident.</p> <p>«Vi planla sonekonferanser. Til hver av dem bakte søster Packer en tre-etasjes kake ... nydelig pyntet – tykke, fargerike lag med glasur og vakker pynt og med påskriften 'Evangeliet' på det øverste laget. Da misjonærene var samlet, bragte vi kaken inn med en viss seremoni. Det var et flott skue!</p> <p>Når vi påpekte at kaken representerte evangeliet, spurte vi: 'Hvem vil ha et stykke?' Det var alltid en sulten eldste som ivrig meldte seg. Vi ba ham komme frem og sa: 'Vi vil servere deg først.' Deretter kjørte jeg fingrene ned i toppen av kaken og rev ut et stort stykke. Jeg passet på å knytte neven etter at jeg hadde revet ut biten, så kaken tøv ut mellom fingrene mine, og mens eldstene stirret fullstendig vantro, slengte jeg kakestykket bort til eldsten så noe av glasuren sprutet på dressen hans. 'Vil noen andre ha et stykke kake?' spurte jeg. Av en eller annen grunn ville ingen ha.</p> <p>Deretter fant vi frem en krystallasjett, en sølvgaffel, en linserviett og en nydelig kakespade i sølv. Med stor verdighet skar jeg forsiktig av et kakestykke fra den andre siden, la det forsiktig på krystallasjetten og spurte: 'Vil noen andre ha et stykke kake?'</p>

Leksjonen var tydelig. Det var den samme kaken i begge tilfellene, den samme smaken, det samme næringsinnholdet. Serveringsmåten gjorde kaken innbydende, til og med fristende, eller lite innbydende, endog vemmelig. Vi minnet misjonærene om at kaken representerte evangeliet. Hvordan fremla de det?

Etter demonstrasjonen hadde vi ingen vanskeligheter – det ble faktisk betydelig entusiasme – for å forbedre fremleggelsen av diskusjonene. Noen måneder senere tenkte jeg at misjonærene ville ha godt av å bli minnet om leksjonen, så jeg sendte ut en bulletin med en tegning av kaken.

Da jeg kom sammen med misjonærene igjen, sa jeg: 'Dere fikk bulletinen, ikke sant?'

'Ja, det skal være sikkert og visst.'

'Og hva sa den?'

Uten unntak sa misjonærene: 'Den minnet oss om å skjerpe oss når det gjelder presentasjon av diskusjonene og studere mer, lære diskusjonene grundig og hjelpe hverandre med å fremlegge dem.'

'Fikk dere alt det ut av et bilde?'

'Ja, det var en lærepenge vi ikke kommer til å glemme så snart!'

Jeg burde selvfølgelig tilføye at jeg med stor glede betalte for rensing av eldstens dress!» (*Teach Ye Diligently*, rev. utg. [1992], s. 270–71).

Merk: Hvis du ønsker å bruke president Packers konkretisering selv, bør du vurdere å servere kaken ved å gripe et stykke med hånden og klemme det ned på en asjett, fremfor å kaste det på et klassemedlem.

Diskusjon

- Hva kan vi lære av denne historien om hvordan vi skulle fremlegge evangeliet?
- Hva forteller oss at president Packers leksjon var effektiv?

Understrek at misjonærene i president Packers misjon *forsto* leksjonen, *husket den og anvendte* den på seg selv. Det er ikke nok å hjelpe dem vi underviser, til bare å forstå prinsipper i evangeliet. Vi må også hjelpe dem til å huske dem og anvende dem.

Be klassemedlemmene slå opp på s. 158 i denne boken. Forklar at denne siden har en liste over undervisningsteknikker som kan brukes til å undervise i evangeliet. Dagens og neste ukes leksjon vil inneholde demonstrasjon av noen av teknikkene på listen. Få frem at vi skulle velge teknikker som oppbygger dem vi underviser, og som ikke svekker de prinsippene vi underviser i.

Bruk av konkretisering

Demonstrasjon og diskusjon

Påpek at i historien du fortalte, brukte president Packer en konkretisering for å minne misjonærene om å undervise effektivt. Vi kan bruke konkretiseringer i en lang rekke leksjoner om prinsipper i evangeliet.

Vis frem to kopper – en som er ren både utenpå og inni, og en som er ren utenpå, men skitten inni. Still så spørsmålet:

- Hvilken av disse to koppene ville du helst drikke av?

Forklar at Jesus en gang sammenlignet en gruppe mennesker med en kopp som er ren utenpå, men skitten innvendig. Be en lese Matteus 23:25–26.

- Hvilket prinsipp i evangeliet lærer denne konkretiseringen oss? (Det er ikke nok å *se ut som* man er rettferdig, vi må være rettferdige og rene i hjertet.) Hva mener dere er spesielt effektivt ved denne konkretiseringen?

Læreren

Påpek at side 175–76 i denne boken inneholder materiale som kan hjelpe lærere å utføre effektive konkretiseringer. Be klassen slå opp på side 170. Gjennomgå forslagene til hvordan man kan lage og bruke konkretiseringer. Fortell deretter om andre forslag du selv måtte ha til bruk av konkretiseringer.

Gjør sammenligninger

Sitater

Få frem at konkretiseringer er effektive fordi de knytter åndelige prinsipper til kjente, fysiske gjenstander. Vi kan også oppnå det ved hjelp av enkle sammenligninger.

La forskjellige klassemedlemmer lese følgende sammenligninger (flere sammenligninger står på side 175–76 i denne boken):

President Gordon B. Hinckley har sagt:

«Tro er som muskelen i armen min. Hvis jeg bruker den, hvis jeg gir den næring, vokser den seg sterk. Den kan utrette mye. Men hvis jeg stikker den inn i en fatle og ikke gjør noe med den, vil den bli svak og ubrukelig.» («Ord fra den levende profet», *Lys over Norge*, apr. 1999, s. 18.)

Eldste Russell M. Nelson har sagt:

«Ordet *inokulere* ... betyr bokstavelig 'å sette et øye inni' – å overvåke mot skade.

En sykdom som polio kan forkrøple eller ødelegge legemet. En sykdom som synd kan forkrøple eller ødelegge ånden. Polioangrep kan nå forebygges ved vaksinasjon, men syndens angrep krever andre forebyggende midler. Leger kan ikke gjøre noen immun mot ugudelighet. Åndelig beskyttelse kommer kun fra Herren – og på hans egen måte. Jesus velger ikke å inokulere, men å innpode.» (i «Paktens barn», *Lys over Norge*, juli 1995, s. 32.)

Eldste Joseph B. Wirthlin har sagt:

«Kjempestore eiketrær ... har et dypt rotsystem som kan strekke seg ut til to og en halv gang treets høyde. Slike trær blåser sjelden ned uansett hvor sterk vinden er.

Trofaste medlemmer av Kirken skulle være som eiketrærne og feste sine røtter dypt ned i den fruktbare jord som evangeliets grunnleggende prinsipper er.» (i «Dype røtter», *Lys over Norge*, jan. 1995, s. 73.)

Skriftsted

Be en i klassen lese Matteus 13:44.

- Hva kan vi lære av denne sammenligningen?

Læreren

Understrek at sammenligninger er effektive bare når vi refererer til noe som er kjent for dem vi underviser. Påpek at side 175–76 i denne boken inneholder materiale som kan hjelpe lærere å lage effektive sammenligninger.

Bruk av tavlen

Demonstrasjon

Forklar at tavlen kan brukes på en effektiv måte til å understreke hovedpoeng, rette klassens oppmerksomhet mot noe og til å forenkle vanskelige begreper. Fortell klassemedlemmene at du vil demonstrere hvordan tavlen kan brukes. Utfør så den demonstrasjonen du har forberedt (se «Forberedelse», punkt 3).

Diskusjon

Still klassen følgende spørsmål:

- Hva lærte dere av denne demonstrasjonen? Hvordan hjalp bruk av tavle dere til å lære disse tingene?
- Hva lærte dere av denne demonstrasjonen om hvordan vi skulle bruke tavlen som et hjelpemiddel i undervisningen?

Hvis klassen ikke nevner følgende forslag, nevner du dem selv:

1. Skrive tydelig og stort nok til at alle kan lese det. Det er vanligvis bedre å skrive noen få nøkkelord enn hele setninger.
2. Snakke mens du skriver. Det vil hjelpe deg å holde på klassemedlemmenes oppmerksomhet.
3. Unngå å bruke lang tid ved tavlen.
4. Planlegge på forhånd. Tegne eventuelle figurer, kart eller diagrammer du har tenkt å bruke.
5. Ikke be om unnskyldning for håndskriften din eller manglende kunstnerisk evne.
6. Bruke enkle strekfigurer og former for å illustrere historier eller begreper.
7. Av og til la klassens medlemmer skrive på tavlen. Det kan bidra til økt deltakelse.

Påpek at klassemedlemmene kan finne flere forslag på s. 180 i denne boken.

Vi kan velge blant mange forskjellige undervisningsteknikker mens vi forbereder undervisningen.

Læreren

Påpek at flere forskjellige teknikker kan høyne og gi liv til undervisning og læring. Men vi skulle ikke bruke forskjellige teknikker bare for variasjonens skyld. Vi skulle velge teknikker som (1) hjelper dem vi underviser, til å få en klar og minneverdig forståelse av evangeliets lære og prinsipper og (2) passer med leksjonens innhold og den aldersgruppen vi underviser.

Anvendelse

Be et klassemedlem fortelle om en spesiell læresetning eller et prinsipp fra en leksjon som han eller hun forbereder seg på å undervise om. Be deretter klassen om å slå opp på side 158 og lese listen over teknikker. Oppfordre dem til å foreslå teknikker som kan brukes for å undervise effektivt i denne læresetningen eller dette prinsippet. Etter hvert som klassemedlemmene foreslår spesielle teknikker, ber du dem forklare hvorfor de har valgt nettopp de teknikkene.

Konklusjon

Sitat

La en i klassen lese følgende uttalelse av eldste Boyd K. Packer:

«Når vi underviser om moralske og åndelige verdier, underviser vi om noe som er u håndgripelig. Ingen undervisning er kanskje vanskeligere, og heller ikke så berikende når vi lykkes med den. Det finnes teknikker å ta i bruk og hjelpemidler å bruke. Det er ting lærere kan gjøre for å forberede seg selv og sine leksjoner slik at deres elever ... kan bli undervist, og deres vitnesbyrd kan formidles fra en person til en annen.» (*Teach Ye Diligently*, s. 62.)

Understrek at teknikker er viktige, men at de ikke skulle utgjøre det sentrale ved de leksjonene vi underviser i. De er virkemidler til å hjelpe dem vi underviser til å rette oppmerksomheten mot evangeliets frelsende læresetninger og anvende dem på seg selv.

Vitnesbyrd

Bær vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse.

Oppdrag

Oppfordre klassemedlemmene til å:

1. Overveie teknikker de kan bruke for å undervise mer effektivt om evangeliets prinsipper.
2. Skrive i notatbøkene sine om erfaringene med å velge og bruke forskjellige undervisningsteknikker.
3. Lese «Bruk effektive teknikker» (s. 88–95) i denne boken. Også lese del F, «Undervisningsteknikker» (s. 157–84).

Bruk effektive teknikker

Leksjon

9

Del 2

Formål	Å hjelpe klassemedlemmene å anvende de prinsippene de lærte i leksjon 8.
Til læreren	Denne leksjonen er en fortsettelse av leksjon 8. Når du forbereder denne leksjonen, vil du innby noen klassemedlemmer til å undervise i prinsipper i evangeliet ved hjelp av følgende teknikker: fortelle historier, stille spørsmål og lede diskusjoner (se «Forberedelse», punkt 1, nedenfor). Du skulle sørge for at denne erfaringen blir oppløftende for dem, og at den hjelper dem til å få tillit til sine evner til å velge forskjellige undervisningsteknikker. Du skulle være spesielt følsom overfor følelser og behov hos klassemedlemmer som er mindre erfarne som lærere.
Forberedelse	<ol style="list-style-type: none"> Snakk med tre klassemedlemmer på forhånd, og be hver av dem forberede en av demonstrasjonene nedenfor. Oppfordre dem til å lese i Skriften og <i>Evangeliets prinsipper</i> (31110 170) for å få hjelp med emnet demonstrasjoner, og i denne boken for å lære hvordan de kan bruke teknikkene de har fått tildelt. <ol style="list-style-type: none"> demonstrasjon: Fortell en sann historie for å undervise om kraften i personlig bønn. Forbered deg på å fortelle litt om hvordan man kan gjøre effektiv bruk av historier når man underviser i evangeliet. demonstrasjon: Bruk spørsmål for å undervise om velsignelsene ved å helligholde sabbatsdagen. Forbered deg på å fortelle litt om hvordan man kan gjøre effektiv bruk av spørsmål når man underviser i evangeliet. demonstrasjon: Led en diskusjon for å undervise om hvorfor vi skulle være villige til å ofre. Forbered deg på å fortelle litt om hvordan man på en effektiv måte kan lede diskusjoner når man underviser i evangeliet. Hjelp om nødvendig de klassemedlemmene som har fått oppdragene, med å forberede demonstrasjonene.
Forslag til fremførelse	<p>Minn klassemedlemmene på at de i den foregående leksjonen så hvordan man bruker konkretiseringer, sammenligninger og tavle for å undervise i evangeliets prinsipper. I dag vil de se demonstrasjoner hvor klassemedlemmer, som har fått det i oppdrag, vil undervise i evangeliets prinsipper ved å fortelle en historie, stille spørsmål og lede en diskusjon.</p> <p>Historier</p>
Demonstrasjon og diskusjon	<p>Innby det klassemedlemmet som har fått oppdraget, til å presentere den første demonstrasjonen (se «Forberedelse», punkt 1). Etter demonstrasjonen lar du klassemedlemmene diskutere følgende spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan hjalp bruken av denne historien deg til å forstå kraften i personlig bønn bedre?

Læreren	<p>La vedkommende fortelle litt om hva han eller hun har lært om hvordan historier kan brukes når man underviser om prinsipper i evangeliet.</p> <p>Be klassemedlemmene slå opp på «Historier» på side 167–69. Les «Retningslinjer for å fortelle en historie», s. 168.</p>
Demonstrasjon og diskusjon	<p>Stille spørsmål</p> <p>La den som har fått oppdraget, presentere demonstrasjon nummer 2 (se «Forberedelse», punkt 1). Etter denne demonstrasjonen lar du klassemedlemmene diskutere følgende spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ På hvilke måter hjalp denne demonstrasjonen dere til å forstå velsignelsene ved å helligholde sabbatsdagen bedre? <p>La klassemedlemmet fortelle hva han eller hun har lært om hvordan spørsmål kan brukes når man underviser om prinsipper i evangeliet.</p>
Læreren	<p>Hjelp klassemedlemmene å forstå at de spørsmålene vi bruker som undervisningshjelpemiddel, skulle:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stimulere til ettertanke og diskusjon. For å finne ut hva folk vet, tenker eller føler, kan vi stille spørsmål som begynner med <i>hva</i>, <i>hvor</i>, <i>når</i>, <i>hvorfor</i>, <i>hvordan</i> eller <i>på hvilken måte</i>. I alminnelighet vil spørsmål som kan besvares med <i>ja</i> eller <i>nei</i>, ikke være effektive med mindre de leder til andre spørsmål eller forpliktelser. 2. hjelpe klassemedlemmene til å se hvordan de kan anvende evangeliets prinsipper i sitt liv. 3. Oppmuntre klassemedlemmene til å fortelle hva de selv vet og har erfaring med, som har tilknytning til de prinsippene det undervises om. <p>Påpek at vi ikke skulle bli bekymret fordi om de vi underviser, er tause et øyeblikk etter at vi har stilt et spørsmål. De trenger kanskje tid til å tenke på hva de skal svare.</p> <p>Forklar at klassemedlemmene kan finne flere forslag i «Undervis ved hjelp av spørsmål» på s. 68–70 i denne boken.</p>
Demonstrasjon og diskusjon	<p>Hvordan lede diskusjoner</p> <p>La vedkommende som har fått oppdraget, presentere den tredje demonstrasjonen (se «Forberedelse», punkt 1). Etter demonstrasjonen lar du klassemedlemmene diskutere følgende spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvordan hjalp denne diskusjonen dere å forstå bedre hvorfor vi skulle være villige til å ofre? <p>La klassemedlemmet fortelle hva han eller hun har lært om hvordan diskusjoner skal ledes.</p>
Læreren	<p>Hjelp klassemedlemmene å forstå at når vi skal lede diskusjoner, skulle vi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hjelpe elevene til å føle seg fortrolig med å gi andre del i sitt vitnesbyrd, sin innsikt, sine erfaringer, spørsmål og idéer. 2. Anerkjenne deres bidrag med takknemlighet og respekt.

3. Være forsiktige overfor elever som nøler med å delta. Det kan være lurt å snakke med dem på tomannshånd for å finne ut hva de føler for å lese høyt eller delta i klassen. Det kan også være nyttig å la dem forberede seg på klassesdiskusjoner ved å gi dem skriftsteder som de kan lese og grunne på før klassen begynner.

4. Omdirigere elevers kommentarer og spørsmål så andre elever kan svare.

Påpek at klassemedlemmene kan finne flere forslag i «Hvordan lede diskusjoner», s. 63–65 i denne boken.

Konklusjon

Oppsummering	<p>Gi uttrykk for at du satte pris på klassemedlemmenes demonstrasjoner.</p> <p>Minn klassen på at undervisningsteknikker er viktige, men de skulle ikke ta oppmerksomheten fra leksjonen vi underviser i. De er hjelpemidler til å få dem vi underviser, til å rette oppmerksomheten mot evangeliets frelsende læresetninger og anvende dem på seg selv.</p> <p>Påpek at vår entusiasme over å undervise vil øke når vi søker å bli dyktigere til å bruke flere forskjellige teknikker. Vi er kanskje litt redde og utilpass når vi skal prøve noe nytt, men det kan vi overvinne.</p>
Sitat	<p>President Heber J. Grant siterte ofte Ralph Waldo Emerson, som sa: «Det vi vedblir å gjøre, blir lettere å utføre, ikke fordi det i seg selv forandres, men fordi vår evne til å utføre det blir bedre.» (<i>I Gospel Standards</i>, red. G. Homer Durham [1941], s. 335.)</p>
Vitnesbyrd	Bær vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse.
Oppdrag	<p>Oppfordre klassemedlemmene til å:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prøve nye teknikker for å undervise i evangeliets prinsipper. Be dem skrive om sine erfaringer i notatbøkene. 2. Komme forberedt til klassen neste uke til å lage en plan over en leksjon de snart skal undervise i. Leksjonen kan være en del av et familiens hjemmeaftenoppdrag eller en annen anledning til å undervise. Ta med leksjonsmateriale som Skriften og leksjonsbøker.

Leksjon
10**Forbered alt som er nødvendig**

Formål Å hjelpe klassens medlemmer med å forberede effektive leksjoner.

Til læreren Lærere i evangeliet skulle stille seg selv tre spørsmål mens de forbereder leksjoner:

1. Hva skulle finne sted i livet til dem jeg underviser, som følge av denne leksjonen?
2. Hvilke konkrete prinsipper skal det undervises i?
3. Hvordan bør jeg undervise i dem?

Det første av spørsmålene hjelper læreren å rette leksjonen mot klassemedlemmenes behov. Med dette klart for seg kan læreren ta stilling til hva han skal fremlegge. Dette er en viktig avgjørelse, spesielt fordi leksjoner ofte inneholder mer stoff enn lærerne klarer å dekke i løpet av én klasseperiode. Når læreren skal ta stilling til hvordan han skal fremlegge leksjonen, skulle han/hun velge teknikker som utfyller stoffet, som er i overensstemmelse med Ånden, og som innbyr til å lære flittig.

Når du fremlegger denne leksjonen, skulle du hjelpe klassemedlemmene til å forstå hvordan de kan forberede leksjoner effektivt og med Åndens veiledning. Husk at din forberedelse til denne leksjonen kan tjene som et eksempel for klassemedlemmene når de selv skal forberede seg til å undervise.

- Forberedelse**
1. Studer delen «Forbered alt som er nødvendig», s. 96–105 i denne boken.
  2. Minn klassemedlemmene på å komme forberedt til å sette opp en plan over en leksjon de snart skal undervise i. Oppfordre dem til å ta med seg leksjonsmateriale, som Skriften og leksjonsbøker. (Dette oppdraget ble gitt ved avslutningen av leksjon 9.)
  3. Ta med til klassen en av Kirkens leksjonsbøker som er i bruk, f.eks. en Primær-bok eller leksjonsboken for Evangeliets lære, der leksjonene inneholder en formåls-
presisering og forslag til undervisningsteknikker.
  4. Skriv følgende oversikt på tavlen før klassen:

1. Hva skulle finne sted i livet til dem jeg underviser, som følge av denne leksjonen?

2. Hvilke konkrete prinsipper skal det undervises i?

3. Hvordan bør jeg undervise i dem?

Forslag til fremførelse	Personlig forberedelse er avgjørende for å kunne undervise i evangeliet.
Sitat	La et klassemedlem lese eldste Dallin H. Oaks' uttalelse på s. 96.
Tavle og læreren	<p>Henled klassemedlemmenes oppmerksomhet på oversikten du har skrevet på tavlen. Be dem skrive den av i sine notatbøker.</p> <p>Forklar at dette er tre viktige spørsmål vil skulle stille oss selv mens vi forbereder en leksjon.</p> <p>Forklar at under denne leksjonen skal klassemedlemmene svare på disse spørsmålene i tilknytning til det leksjonsmaterialet de har tatt med seg.</p> <p>1. Ta stilling til hva som skulle finne sted i livet til dem vi underviser, som følge av leksjonen.</p>
Notatbøker og læreren	<p>Be klassemedlemmene finne frem leksjonsmaterialet de har tatt med til klassen. Be dem skrive leksjonens emne øverst på oversikten. Hvis de skal undervise fra en skriftstedbolk, ber du dem notere kapittel og vers i notatbøkene sine.</p> <p>Forklar at når vi har emnet klart for oss, kan vi avgjøre hvordan leksjonen skulle påvirke dem vi underviser. For eksempel: Hvis vi skal undervise i en leksjon om tiende, kan en Primær-lærer bestemme at målsetningen er at barna skal forstå hva tiende er, og hvorfor vi betaler tiende. Når en mor eller far skal undervise om templet, kan de bestemme at målsetningen er at barna får et ønske om å leve verdig til å gifte seg i templet. Når eldstenes quorums-president skal undervise i en leksjon om familiens hjemmeaften, kan han bestemme at målsetningen er å inspirere quorums-medlemmene til å avholde en meningsfylt familiens hjemmeaften hver uke.</p> <p>Påpek at i mange av Kirkens leksjonsbøker har leksjonene en formålserklæring. Vis frem den boken du har tatt med til klassen, og vis klassemedlemmene formålet i en av leksjonene. Forklar at vi skulle bruke disse formålene som en rettesnor mens vi forbereder leksjoner.</p> <p>Oppfordre klassemedlemmene til å tenke over hvilke behov de personene de skal undervise, har. Spør så:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hva føler du skulle finne sted i livet til dem du underviser, som et resultat av denne leksjonen? <p>Forklar at en lærers svar på dette spørsmålet kan være hva folk skulle forstå, føle, ønske eller gjøre som resultat av en leksjon. Gi så klassemedlemmene tid til å tenke over spørsmålet. Be dem skrive svarene på oversikten i notatbøkene sine.</p>
Diskusjon	<p>Etter at klassemedlemmene har hatt tid til å skrive ned svarene sine, kan du innby noen av dem til å fortelle hva de har skrevet og grunnen til at de svarte som de gjorde.</p> <p>Understrek at når vi forbereder en leksjon, skulle vi overveie hvilke behov de vi underviser, har. Ved Åndens veiledning kan vi få vite hvordan leksjonen skulle påvirke dem vi underviser. Kunnskap om det vil hjelpe oss å avgjøre hva vi skal fremlegge og hvordan.</p>

2. Ta stilling til hva vi skal fremlegge av leksjonen.

Læreren

Påpek at vi ofte har mer stoff enn vi kan klare å dekke på den tilmålte tiden. Slik er det enten vi underviser fra bøker med ferdig utarbeidede leksjoner, eller fra andre kilder, som artikler fra *Liahona* eller taler fra generalkonferansene. I slike tilfeller skulle vi ved bønn velge det stoffet som de vi underviser, vil ha størst nytte av.

Understrek at når vi underviser i evangeliet, skulle vi gjøre noe mer enn bare å fremlegge opplysninger. Det er ikke mengden stoff vi dekker som er det viktige, det er den påvirkning leksjonen har på dem vi underviser.

Tavle og diskusjon

- Hva kan vi gjøre for å få hjelp til å avgjøre akkurat hvilke punkter vi skal fremlegge? (Uten å stryke av tavlen skriver du klassemedlemmenes svar på tavlen. Vær oppmerksom på at noen viktige poenger er gitt nedenfor. Nevn disse hvis ikke klassemedlemmene gjør det.)
  - a. Ved bønn studere leksjonens innhold.
  - b. Notere hvilke viktige prinsipper leksjonen omhandler.
  - c. Alltid ha klassemedlemmenes behov og bakgrunn i tankene.
  - d. Følge Åndens veiledning.

Oppmuntre klassemedlemmene til å begynne forberedelsene av en leksjon minst én uke før de skal undervise. Det vil gi dem tid til å grunne på og be angående stoffet, forstå det og komme frem til tiltalende måter å fremlegge det på.

Notatbøker

Be klassemedlemmene igjen å slå opp i det leksjonsmaterialet de har tatt med til klassen. Oppmuntre dem til å fortsette å overveie behovet til dem de underviser, ved å besvare følgende spørsmål. Oppmuntre dem også til å overveie hva de som de underviser, er rede til å ta imot.

- Hva er viktigst i denne leksjonen for dem du underviser?

Gi klassen tid til å grunne på dette spørsmålet. Be dem skrive svarene i oversikten i notatbøkene sine under «Hvilke konkrete prinsipper skulle det undervises i?»

Diskusjon

Når klassemedlemmene har hatt tid til å skrive ned svarene sine, oppfordrer du noen av dem til å fortelle hva de har svart, og grunnen til at de svarte det de gjorde.

3. Ta stilling til hvordan du vil fremlegge leksjonen.

Diskusjon

Forklar at når vi har tatt stilling til hva vi skal fremlegge, skulle vi bestemme måten å fremlegge det på. Det innebærer valg av undervisningsteknikker som vil hjelpe folk å forstå de prinsippene vi underviser om.

- Hvilke undervisningsteknikker kan vi bruke for å undervise i evangeliet? (Hjelp klassemedlemmene å komme på hvilke teknikker som ble demonstrert i leksjon 8 og 9. Minn dem også på listen over undervisningsteknikker på s. 158 i denne boken.

Minn klassemedlemmene på at undervisningsteknikker skal oppløfte dem vi underviser, innby til å lære flittig og hjelpe klassemedlemmene til å forstå og anvende evangeliets prinsipper.

Notatbøker

Be klassemedlemmene om å se på oversikten i notatbøkene sine igjen. Be dem overveie et prinsipp de har skrevet under «Hvilke konkrete prinsipper skulle det undervises i?» Gi dem noen minutter til å finne ut hvilken teknikk de kan bruke for å undervise om det prinsippet, og så føye det til på oversikten sin.

Vis frem leksjonsboken som du har tatt med. Påpek at noen leksjonsbøker inneholder forslag til hvordan man kan undervise i visse prinsipper. Lærerne kan bruke disse forslagene, eller de kan finne sine egne på grunnlag av det behov elevene har.

Etter at klassemedlemmene har fått tid til å skrive i notatbøkene sine, oppfordrer du noen av dem til å fortelle hva de har foreslått.

Konklusjon

Sitat

Les følgende uttalelse av president David O. McKay:

«Tre ting må være en rettesnor for alle lærere: For det første: gjør deg kjent med emnet . . . , for det annet: gjør det til en del av deg selv, for det tredje: forsøk å lede [dem du underviser] til å gjøre det til en del av seg selv – ikke ved å overøse dem med det, men ved å lede dem til å se det du ser, vite det du vet, føle det du føler.»
(*Gospel Ideals* [1953], s. 424.)

Oppmuntre klassemedlemmene til å anvende de prinsippene dere har snakket om i denne leksjonen. Forsikre dem om at hvis de gjør det med bønnens hjelp, vil de være i stand til å planlegge leksjoner som vil hjelpe andre til å tilegne seg evangeliets prinsipper og anvende dem på seg selv.

Vitnesbyrd

Bær vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse.

Oppdrag

Oppfordre klassemedlemmene til å:

1. Gjøre ferdig den leksjonsforberedelsen de har begynt på i klassen. Skrive i notatbøkene sine om de erfaringene de gjør mens de forbereder og underviser i leksjonen.
2. Gjennomgå de prinsippene som er blitt behandlet i denne leksjonen, ved å studere delen «Forbered alt som er nødvendig» (s. 96–105) i denne boken.
3. Forberede seg til neste ukes leksjon ved å studere Matteus 7:1–5. Overveie om de selv eventuelt bidrar til de utfordringene de har som lærere. Tenke på forandringer de kan gjøre. Når de gjør det, skulle de overveie Herrens råd i Ether 12:27, 37 angående de velsignelsene vi kan få hvis vi ydmykt erkjenner våre svakheter.

Leksjon
11

Utvikle dine talenter

Formål Å hjelpe klassemedlemmene til å forstå hvordan de stadig kan forbedre seg som lærere.

Til læreren Mens Enok vandret omkring blant sitt folk, hørte han en røst fra himmelen som befalte ham å forkynne omvendelse til folket. «Og da Enok hadde hørt disse ord, bøyet han seg til jorden for Herren, og han talte til Herren og sa: Hvorfor har jeg funnet nåde for dine øyne? Jeg er kun en gutt og alt folket hater meg, og jeg er tung i tale; hvorfor er da jeg din tjener?» (se Moses 6:26–31).

«Og Herren sa til Enok: Gå frem og gjør som jeg har befalt deg ... Opplatt din munn, og den skal bli fylt, og jeg vil gi deg evnen til å tale ... Se min Ånd hviler på deg, og derfor vil jeg rettferdiggjøre alle dine ord; ... og du skal forbli i meg og jeg i deg; derfor, følg meg» (Moses 6:32, 34).

Enok gikk frem som han var befalt, og Herren velsignet ham med evne til å tale med kraft.

Noen klassemedlemmer føler kanskje noe i likhet med Enok da han fikk sitt kall til å forkynne – at de er klar over sine svakheter og usikre på sine evner. Denne leksjonen er beregnet på å hjelpe dem å forstå hvordan de kan forbedre seg som lærere. Leksjonen er rettet mot alt som er tilgjengelig av hjelp fra ressurser som Kirkens undervisningsmaterieell, lederstøtte og lærerutviklingsmøter. Men det er viktig at du minner dem på at Herren er deres viktigste kilde til hjelp. Når de ydmyker seg og har tro på Herren, vil han «la det svake bli styrket for dem» (Ether 12:27).

Forberedelse

1. Be på forhånd et klassemedlem eller en leder i wardet om å forberede seg på å lese Brigham Youngs uttalelse på s. 235. Be også vedkommende forberede seg på å fortelle om en erfaring hvor han/hun har sett at denne uttalelsen medfører riktighet.
2. Be en lærer fra prestedømmet eller en av hjelpeorganisasjonene komme til klassen og snakke i 3–5 minutter om hvordan støtte fra en leder har hjulpet ham/henne.
3. Be en leder i prestedømmet eller en hjelpeorganisasjon komme til klassen og snakke i 3–5 minutter om hvordan ledere kan støtte lærerne i deres arbeid. Be vedkommende om å basere presentasjonen på opplysningene på s. 28 i denne boken. Forsikre deg om at vedkommende forbereder å snakke om viktigheten av at lærerne tar kontakt med lederne for å fortelle om sine erfaringer, drøfte behovene til enkeltpersoner i quorumet eller klassen og søker hjelp og råd. (Det kan være nyttig å spørre en leder som virker sammen med læreren som skal gi den presentasjonen som er angitt i punkt 2.)
4. Studer delen «Utvikle dine talenter» (s. 21–28) i denne boken.

5. Gjennomgå det som står om lærerutviklingsmøter på s. 7–9 i *Bedre undervisning i evangeliet, retningslinjer for ledere*. Forbered å tale i 3–5 minutter om hvordan lærerutviklingsmøter kan bidra til å dekke de enkelte læreres behov. Som en del av denne presentasjonen forteller du klassemedlemmene når de neste lærerutviklingsmøtene vil bli avholdt, og hvem som skal være med på dem. (Hvis du ikke er koordinator for lærerutviklingen, kan du be ham eller henne om å foreta denne presentasjonen.)
6. Vær forberedt til å fortelle om et par punkter som du vil føye til på oversikten på s. 25.
7. Lag en liten utstilling før klasseperioden av undervisningsmaterieell fra Kirken som er tilgjengelig i deres område. Vær forberedt på å bruke 3–5 minutter til å beskrive materiellet. Hvis materiellet som står på side 105 finnes, tar du det med i utstillingen.

Forslag til fremførelse

Vi skulle stadig strebe etter å forbedre vår evne til å nå frem til hver enkelt vi underviser.

Innledning

La den i klassen som har fått oppdraget, lese følgende uttalelse:

President Brigham Young sa at Herren «gir sine ydmyke følgesvenner litt i dag, og hvis de forbedrer seg på grunn av det, vil han gi dem litt mer i morgen, og neste dag enda litt mer. Han føyer ikke noe til det de ikke forbedrer seg på.» (*Discourses of Brigham Young*, red. John A. Widtsoe [1941], s. 90.)

Be den som har fått oppdraget, fortelle om en erfaring med at dette utsagnet medfører riktighet.

Læreren

Påpek at dette prinsippet som president Young lærte oss, angår vår innsats som lærere i evangeliet. Vi får Herrens hjelp så lenge vi fortsetter å forbedre oss ved det han har gitt oss. Denne leksjonen retter søkelyset mot ting vi kan gjøre for å forbedre vår undervisning. Den omhandler også ressurser som finnes i Kirken til å hjelpe oss med det.

Kirken sørger for ressurser til å hjelpe oss å bli bedre lærere.

Rapporter

Møtehusets bibliotek

Forklar at Kirken har produsert materieell som kan hjelpe oss å fremlegge effektive leksjoner. Henled klassemedlemmenes oppmerksomhet på utstillingen du laget for klassen (se «Forberedelse», punkt 7). Bruk noen minutter på å beskrive materiellet, og gi klassemedlemmene anledning til å stille spørsmål om det. Oppfordre dem til å gå på møtehusets bibliotek og lære mer om materiellet og andre ting som kan være dem til hjelp i forbindelse med leksjonene.

Forklar at Kirken i tillegg til undervisningsmaterieell utarbeider andre ressurser for å hjelpe oss å bli bedre lærere. Drøft disse hjelpemidlene som vist nedenfor.

Lederstøtte til lærerne

Be lederen og læreren som har fått oppdraget, om å gi sine presentasjoner om lederstøtte til lærere (se «Forberedelse», punkt 2 og 3).

Etter denne presentasjonen innbyr du klassemedlemmene til å stille spørsmål angående lederstøtte til lærerne. Oppfordre dem også til å drøfte på hvilke måter slik støtte kan hjelpe dem å bli bedre ledere og lærere.

Gi uttrykk for hva du mener om viktigheten av lederstøtte til lærere.

Lærerutviklingsmøter

Fortell klassemedlemmene om lærerutviklingsmøter (se «Forberedelse», punkt 5).

Kurset Undervisning i evangeliet

Påpek at dette kurset er enda en ressurs som Kirken tilrettelegger for å hjelpe oss å bli bedre lærere.

Vi skulle stadig være opptatt av vår effektivitet som lærere.

Notatbøker

Forklar at vi stadig skulle være opptatt av hvordan våre bestrebelser hjelper dem vi underviser. Be deretter klassemedlemmene slå opp på oversikten på s. 25 i denne boken. Be dem skrive den av i notatbøkene sine.

Be dem tenke tilbake på de ukene som har gått siden de begynte på kurset. Be dem tenke på oppdrag fra tidligere leksjoner. Hjelp dem å vurdere i korte trekk sin fremgang som lærere ved hjelp av oversikten. Be dem skrive ned én sterk sideyrke de har som lærer, og én svakhet. Oppfordre dem til å skrive ned én ting de kan gjøre nå for å forbedre seg, og én ferdighet de trenger å utvikle. (Se eksemplet på s. 25, hvor det forklares hvordan man foretar evalueringen.)

Forklar at dette vil hjelpe dem å komme i gang. Oversikten skal de gjøre ferdig på egen hånd. I forbindelse med det kan de repetere «Legg en plan for å forbedre din undervisning» på s. 24–27 i denne boken.

Læreren

Etter at klassemedlemmene har fått tid til å skrive på oversiktene sine, forteller du om ditt eget ønske om å bli en bedre lærer. Fortell klassemedlemmene om et par ting du selv ville ta med på denne oversikten (se «Forberedelse», punkt 6).

Sitat

Forsikre klassemedlemmene om at Herren vil hjelpe dem i deres bestrebelser for å forbedre seg. La en lese uttalelsen av president James E. Faust på side 21 i denne boken.

Konklusjon

Læreren

Gjenta president Brigham Youngs uttalelse. Si hva du føler for betydningen av prinsippet. Hvis tiden tillater det, forteller du beretningen om Enok slik den står under «Til læreren» på side 234.

Vitnesbyrd

Bær vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse.

Oppdrag

Oppfordre klassemedlemmene til å:

1. Ta kontakt med sine respektive ledere i sine organisasjoner for å fortelle om erfaringer, drøfte behovene til det enkelte klasse- eller quorumsmedlem og søke hjelp og råd. (Hvis klassemedlemmer ikke har et kall som lærer, kan du oppfordre dem til å snakke med et familiemedlem, koordinatoren for lærerutvikling eller med deg, for å diskutere det de har lært på dette kurset.)

2. Repetere de prinsippene som er gjennomgått i denne leksjonen ved å studere delen «Utvikle dine talenter» (s. 21–28). Fortsette å arbeide med planen om å forbedre seg som lærere.
3. Komme forberedt til klassen neste uke til å gi en presentasjon av det de har lært, eller hvordan de har vokst i forbindelse med dette kurset. Presentasjonene skulle vare 3–5 minutter, avhengig av antallet klassemedlemmer. De skulle inneholde tilbakemeldinger om (a) hvordan de har forandret seg som lærere på grunn av det de har lært, og (b) hva de planlegger å gjøre for stadig å forbedre seg som lærere.

Leksjon
12**Gå i gang med å undervise**

Formål Å gi klassemedlemmene anledning til å styrke hverandre i sine bestrebelser på å bli bedre lærere.

Til læreren Herren ga oss et viktig prinsipp for undervisning i evangeliet da han sa: «Velg en lærer iblant eder, og la ikke alle tale på en gang; men la én tale ad gangen og la alle lytte til det han sier, så at når alle har talt, alle må være oppbygget av alle, og enhver må ha det samme privilegium» (L&p 88:122).

Dagens leksjon, den siste i kurset Undervisning i evangeliet, gir klassemedlemmene anledning til å undervise og oppbygge hverandre ved at de forteller hva de føler for læresetningene, prinsippene, ferdighetene og teknikkene de har lært i løpet av dette kurset. Strukturer leksjonen nøye så alle klassemedlemmene får tid til å delta.

Forberedelse

1. Minn på forhånd klassemedlemmene på oppdraget de fikk om å forberede seg til denne leksjonen (se oppdrag 3 på s. 237).
2. Overvei hvilke fremskritt det enkelte klassemedlem har gjort gjennom kurset, og hva du har lært av hver av dem. Forbered deg på å dele noen av disse tankene med dem som en del av leksjonen.

Forslag til fremførelse Bær kort ditt vitnesbyrd om viktigheten av å undervise i evangeliet og om hvilket privilegium det er å være lærer. Les deretter nedenstående uttalelse av eldste Jeffrey R. Holland og be klassemedlemmene lytte nøye etter for å se hvordan uttalelsen kan tjene som en oppsummering av dette kurset:

«Enten vi lærer våre barn hjemme eller står foran en forsamling i kirken, så la oss *aldri* gjøre vår tro vanskelig å forstå. Husk, vi skal være lærere 'kommet fra Gud'. Så aldri tvilens frø. Unngå forsøk på å markere deg selv, og unngå forfengeligheit. Forbered leksjonene godt. Hold taler basert på Skriften. Undervis i den åpenbarte lære. Bær vitnesbyrd som kommer fra hjertet. Be og øv deg og prøv å forbedre deg. La oss på våre styremøter både 'belære og oppbygge' slik det står i åpenbaringene, slik at vår undervisning også på disse møtene til syvende og sist kommer 'fra det høye'. Kirken vil bli desto bedre på grunn av det, og det vil dere også, for det er slik Paulus sa til romerne: 'Du som altså lærer en annen, lærer du deg selv?'» (i «En lærer kommet fra Gud», *Lys over Norge*, juli 1998, s. 27).

Innby klassemedlemmene etter tur til å gi sin presentasjon (se «Forberedelse», punkt 1).

Konklusjon

- Observasjoner Fortell, slik tiden tillater, hva du har observert av klassemedlemmenes fremskritt gjennom kurset (se «Forberedelse», punkt 2). Fortell noe du selv har lært av klassemedlemmene.
- Vitnesbyrd Bær vitnesbyrd etter Åndens tilskyndelse. Du kan også gi uttrykk for tillit, oppmuntring og støtte når klassemedlemmene nå skal gå i gang med å undervise i evangeliet.

EMNEREGISTER

A

- Adam og Eva, befalt å undervise sine barn, 3, 190
Advarsel, til lærere om å bevare læren ren, 52–53
Aktiviteter
    forenkling av, for yngre barn, 117
    gruppe-, for å undervise ungdom, 121–22
    retningslinjer for å planlegge, 121–22
    skulle gi undervisning og opplyse, 117
Aktivitetsark. *Se* Arbeidsark
Aktivitetsvers, 159
Aldersgrupper, undervisning av barn i blandede, 117
Alderskjennetegn, beskrivelse av barns, 110–16
Ansvar, individuelt, for å lære evangeliet. *Se* Flid, lære ved
Anvendelse
    læreres ansvar for å oppmuntre til, 74
    undervisningsteknikker som oppmuntrer til, 74,
    159–60
Arbeidsark, 160–61
Archibald, Dallas N., når vi underviser med kjærlighet,
    åpnes tilhørernes sjel, 31
Atten måneder gamle barn, særlige kjennetegn, 110
Audio-opptak. *Se* Audiovisuelt materiale
Audiovisuelt materiale
    forslag til bruk av, 162
    Kirkens retningslinjer for bruk av, 162

B

- Ballard, M. Russell
    aktiviteter skulle gi undervisning og opplyse, 117
    læring av evangeliet i hjemmet, 128
    søk å øke den åndelige kunnskap, 16
    tillit gitt lærere for barn, 108
Barn
    alderskjennetegn, 110–16
    effektive teknikker for å undervise, 59, 80–81
    foreldres undervisning ved fortrolige samtaler, 139
    foreldres undervisning ved ikke-planlagte
        undervisningsøyeblikk, 140–41
    forslag angående fortelling av historier til, 167–68
    hva foreldre skulle lære sine, 127–28

- hvordan oppfordre b. til å delta, 81
    kan lære foreldre mange ting, 143
    måter å skape en god atmosfære for læring, 80–81, 87
    retningslinjer angående å forstå og undervise, 80–81,
        108–17
     snakke i en positiv tone til barn, 80–81
    trenger å lære evangeliets sannheter, 127
    undervis fra Skriften, 59, 127, 137–38
    undervisning ved mønstre for etterlevelse av
        evangeliet, 6, 135–36
Begynne en leksjon
    effektivt, bidrar til god læreatmosfære, 79
    eksempler på å. 93
    retningslinjer angående, 93
Benson, Ezra Taft
    advarer mot å gjentolke Kirkens historie, 53
    formålet med profetenes skole, 213
    forslag for hjemmelærere, 145
    fedres rettferdige lederskap, 129–30
    først tilegne seg Herrens ord, 14
    Herren forøker sine tjenere, 20
    lær barna å sette pris på evangeliet, 205
    mødres undervisnings innflytelse, 131–32
    rettferdige tradisjoner forener familien, 135–36
    studer Skriften daglig, 15
    undervis fra Skriften og profeter i de siste dager, 52, 54
    Ånden har størst betydning, 198–99
    Åndens virkning, 13
Beskikkelse
    gir styrke og veiledning, 20
    nødvendig for å fullføre et formelt kall, 20
Besteforeldre, deres undervisnings innflytelse, 142
Besøk. *Se* Klasseromsbesøk av ledere
Besøkende lærerinner
    deres ansvar, 147–48
    viktige i medlemmenes liv, 147, 192
Besøkende lærerinner undervisning
    forberedelse og fremleggelse av budskapene, 148
    valg av budskap, 147–48
Bibelordbok, som studiehjelp til Skriften, 56
Bibliotek, møtehus-, 105, 235

Bilder, 162
 Brødre og søstre, deres undervisning har innflytelse, 142–43
 Bønn
 nødvendig for vitnesbyrd, 44
 familie-, anledninger til å undervise under, 128, 137
 innby Ånden ved hjelp av, 45, 199, 200
 nødvendig for å motta Herrens ord, 14–15
 nødvendig for å motta nestekjærlighet, 12

C

Caldwell, C. Max, Ånden leder oss i forberedelse av leksjoner, 48
 Clark jr., J. Reuben
 Kirkens president mottar åpenbaring for Kirken, 53
 undervisning om evangeliet har uvurderlig verdi, 2
 ungdom ivrige etter å lære evangeliet, 6, 205
 Cook, Gene R.
 Ånden er den virkelige lærer, 41

D

Deltakelse
 individuelt ansvar for, 72
 oppmuntring til, i kurset Undervisning i evangeliet, 187
 teknikker for å oppmuntre til, 71–72
 Demonstrasjoner, 162–63
 Diorama, 163
 Disiplin, i klasserommet, lettes ved en god læreatmosfære, 218
 Diskusjoner
 fordeler ved, 54, 63
 konklusjoner på, 65
 nyttig for å vurdere elevens forståelse, 63, 73
 retningslinjer for å lede, 63–65, 228–29
 Dramatiseringer
 advarsler i forbindelse med, 164
 bruk av, 164
 Dukker, 164–65

E

Eksempel
 krever personlig forpliktelse, 18–19
 mektig undervisningshjelp, 18–19, 121, 128, 192
 Eksempler, som en undervisningsteknikk, 165–66
 Elleve år gamle barn, særlige kjennetegn, 116
 Emneregister, studiehjelpemiddel, 57
 Entusiasme, bidrar til en god læreatmosfære, 80
 Erfaringer
 å fortelle om passende, bidrar til en god læreatmosfære, 80
 å fortelle om, innbyr Ånden, 45

Evaluer dine leksjonsfremførelser, 103–4
 Eyring, Henry B.
 enhet og kjærlighet vesentlig for å lære, 77
 ydmykhet leder til å stole på Ånden, 200

F

Familie
 mønstre for etterlevelse av evangeliet etableres i, 135–36
 undervisning skulle styrke, 109, 119, 127
 Familiebønn, undervisningsanledninger under, 128, 137
 Familiemåltider, undervisningsanledninger under, 138–39
 Familiens hjemmeaften, undervisning under, 138
 Familiens skriftstudium, undervisningsanledninger under, 15, 127, 137–38
 Familieråd, undervisningsanledninger i, 139
 Faste, for å tilegne seg Herrens ord, 14–15
 Faust, James E.
 handlefrihetens gave, 211
 Herren arbeider gjennom de ydmyke og flittige, 21
 Fedre
 ansvar for å undervise, 129–30
 forslag angående rettferdig lederskap, 129–30
 Feilsitering, unngå, for å bevare læren ren, 53
 Feil svar, forslag til respons på, 64–65, 69
 Fem år gamle barn, særlige kjennetegn, 112
 Fire år gamle barn, særlige kjennetegn, 111–12
 Flanelltavle, 166
 Flid, lære ved
 den enkelte har ansvar for å, 61–62, 208–10
 forslag til hvordan man kan oppmuntre til å, 62, 211–12
 lærers ansvar for å oppmuntre til å, 61–62, 208–12
 Forbedring
 lag en plan for, 24–27
 med Herrens hjelp, 26–27
 oversikt til planlegging, 25
 sett mål for, 25
 Forbedringsmøter. *Se* Lærerutviklingsmøter
 Forberedelse, klasserommet. *Se* Klasserommet, forberedelse av
 Forberedelse, leksjon. *Se* Leksjon, forberedelse av
 Forberedelse, personlig. *Se* Personlig forberedelse
 Forberedelse, åndelig. *Se* Åndelig forberedelse
 Foredle, definisjon på, 20
 Foreldre
 arbeide sammen med sine barn, 86, 87
 forslag ang. etablering av mønstre for etterlevelse av evangeliet, 135–36
 forslag til, om hvordan undervise barn, 127–41
 hjelpe barn å gjenkjenne Ånden, 141
 partnere mht. undervisning, 133–34

ta tid til å planlegge sammen som, 133
 undervisningsansvar, 127–28
 undervisningshjelpemidler tilgjengelig for, 105
 undervisningssituasjoner i familien, 140–41
 viktig med enhet mellom, ved undervisning av barna, 134

Forelesning, som undervisningsteknikk, 166

Forstyrrende oppførsel, reaksjon på, 84–87

Forstyrrelser
 forslag til hvordan man kan redusere, 220–21
 kan ofte forebygges ved å bevare en god læreatmosfære, 220–21

Forståelse
 vurdering av elevenes, 73
 økt, ved hjelp av diskusjoner, 63

Fotnoter, som studiehjelp til Skriften, 56

Funksjonshemmelse. *Se* Medlemmer med funksjonshemmelse

Førjordske eksistens, den første undervisning fant sted i, 3, 190

G

Gjestetalere, 166–67

Grant, Heber J., undervis ved eksempel, 18

Gruppeaktiviteter, for undervisning av ungdom, 121–22

Guds ord
 Almas eksempel mht. å bruke, 5
 i Skriften og siste-dagers profeters ord, 51
 kraften i, 50–51
 tilegne seg. *Se* Tilegne seg ordet

H

Hales, Robert D.
 foreldre skulle hjelpe barna å gjenkjenne Ånden, 141
 foreldre skulle undervise med ydmykhet, tro, bønn, 128

Handlefrihet
 en stor gave fra Herren, 211
 følge Herrens eksempel på å respektere, 211
 undervisning gir alle som lærer, full anledning til å utøve, 3, 210–11

Hellige ånd, Den. *Se* Ånden

Hinckley, Gordon B.
 bevar læren ren, 52
 definisjon på *foredle*, 2
 definisjon på *saktnodighet*, 201
 effektiv undervisning er selve kjernen i lederskap, 150, 191
 fedres ansvar overfor familien, 129
 fundamentalt viktig å undervise om evangeliet, 3
 hjemmeundervisning og besøkende lærerinner arbeid, 144

irettesett med kjærlighet, 84
 musikk har makt til å innby Ånden, 170
 mødres hellige ansvar, 132
 nye medlemmers behov, 37
 tro er som en muskel, styrkes ved bruk, 224
 undervis i læren fra standardverkene, 54
 undervis med hjertet, 189
 verden hungrer etter åndelig føde, 5, 192
 vi kan gjøre det bedre, 189

Historier
 bruk historier fra Skriften, 55
 fortelle, til små barn, 169
 retningslinjer for tilretteleggelse og fortelling, 181
 retningslinjer for valg, 167–68
 typer, 167–68
 unngå sensasjonspregede, 53, 168

Hjemmelærere
 deres plikter, 145–46
 viktige i medlemmenes liv, 145–46, 192

Hjemmet, undervisning i, 125–48

Hjemmeundervisning
 forberedelse og fremleggelse av budskapet, 146
 kreative idéer til, 145
 valg av budskap, 145

Holland, Jeffrey R.
 intet større kall enn å undervise, 3, 190
 mødres vitale rolle, 132
 undervisning på lederskapsmøter, 152
 vær lærere «kommet fra Gud», 238

Hunter, Howard W.
 bruk studiehjelpemidler til Skriften, 56
 Gud handler ved overtalelse, tålmodighet, langmodighet, 219
 sett av regelmessig tid for skriftstudium, 16
 Ånden tilkjenner seg på mange måter, 47

I

Idédugnad
 for å stimulere til idéer, 169–70
 hvordan bruke, 169–70

Idéer, samle og skriv ned, 23

Interesse, økt ved hjelp av diskusjoner, 63

Intervjuer, ledere underviser under, 153

J

Jack, Elaine L., tjene Herren som besøkende lærerinner, 47

Jesu Kristi ord
 be alltid, 45
 be til Faderen i deres familier, 137
 den som drikker av det vann jeg vil gi ham, skal aldri i evighet tørste, 5–6

- den som taler og den som mottar, fryder seg sammen, 9, 47
- det som kommer ovenfra er hellig, 91
- dette er min gjerning og min herlighet, 4
- disse ord er ikke av mennesker, men av meg, 45
- elsk hverandre, 12, 79
- enten ved min egen røst eller ved mine tjeneres røst, 20
- forkynn godt budskap, med all ydmykhet, 41
- forkynn mitt evangelium ved Ånden, 9
- fø mine får, 5
- hvis I ikke mottar Ånden, skal I ikke undervise, 9, 198
- I går Herrens ærend, 8
- ikke enhver som sier Herre, Herre, skal komme inn i himmelens rike, 74
- ingen kan bidra til verket uten at han er ydmyk og fylt av kjærlighet, 31, 85, 194
- jeg er det lys dere skal holde opp, 3
- jeg er livets brød, 5
- jeg vil gjøre det svake sterkt, 24, 234
- kraft opprettholdes kun ved overtalelse, langmodighet, mildhet og ydmykhet, 86
- lær hverandre og oppbygg hverandre, 152
- om noen vil gjøre hans vilje, skal han kjenne om læren er av Gud, 14, 19
- ransak skriftene, 8
- sjeler er av stor verd i Guds øyne, 35, 84
- søk først å få mitt ord, 8, 14
- søk lærdom ved studium og tro, 14
- tenk over hva jeg har sagt, 97
- til enhver tid samle livets ord i eders sinn, 14, 153
- uenighetens ånd er ikke av meg, 70
- undervis barna i evangeliet, 127
- undervis i det som profeter og apostler har skrevet, 8
- undervis i mitt evangeliums prinsipper som de er i Bibelen og Mormons bok, 9
- undervis i rikets lærdommer, 203
- undervis med all flid, og min nåde skal være med dere, 8
- velg en lærer iblant eder, 77, 238
- Jesus Kristus
- det overordnede eksempel på en leder, 150–51
- kilde til varig næring, 5
- komme til, det høyeste formål med menneskets eksistens, V, 3, 190
- undervise om, bidrar til en god læreatmosfære, 80
- K**
-
- Kall
- beskikkelse gjør kallet fullstendig, 20
- en anledning til å tjene, 20
- foredle ditt, 20
- Jakob og Josef eksempler på å foredle sitt, 20
- kommer fra Herren, 20
- oppholdelse er en del av å gi, 20
- Kapitteloverskrifter, som studiehjelp til Skriften, 56
- Kart
- bruk av, for å undervise, 170
- som studiehjelpemiddel til Skriften, 57
- Kimball, Spencer W.
- betydningen av å bli beskikket, 20
- etterlev det du underviser om, 18
- evaluering av vår undervisning, 103
- gjenoppdag Skriften om og om igjen, 206
- hvordan beskytte barn mot falsk lære utenfra, 6
- innflytelse fra hjemmet og besøkende lærerinner, 192
- unngå uortodokse læresetninger, 53, 205
- studium er nødvendig for å oppdage skjulte sannheter, 212
- ærbødighet er en kraft til det gode, 82
- Kirkens historie, advarsel mot å omforme eller gjentolke, 53
- Kjæpphester
- definert, 53
- unngå k. i undervisningen, 53
- Kjærlighet
- bidrar til læreatmosfæren, 77
- innbyr Ånden, 46
- påvirker undervisningen, 12, 30–32, 194–95
- til dem vi underviser, og Herren, en nødvendig egenskap, 12, 31–32, 194–97
- vise, for dem vi underviser, 30–39, 194–97
- Klasserommet, forberedelse av
- bidrar til en god læreatmosfære, 76
- forslag til, 76
- Klasseromsbesøk av ledere, 28
- Konferansetaler, utarbeidelse av leksjoner på grunnlag av, 100–101
- Konkludere en leksjon
- avsett tid til å, 94
- beskrivelse av effektive konklusjoner, 94
- eksempler på å, 94–95
- Konkretiseringer, 170, 175–76, 223–24
- Kontakter. *Se* Lærer – leder-kontakt
- Kristus. *Se* Jesus Kristus
- Krysshenvisninger, som studiehjelp til Skriften, 56
- L**
-
- Ledere
- ansvar for å hjelpe nye lærere, 28
- ansvar for å støtte lærere, 28, 154–55, 235–36
- ansvar for å undervise, 28, 150–55
- forslag til, for å undervise på lederskapsmøter, 152
- forslag til, for å undervise lærere, 28, 154–55
- klasseromsbesøk av, 28
- lærere tar kontakt med, 28

- prinsipper for å undervise ved intervjuer, 153
tilgjengelige undervisningshjelpemidler for, 105
- Lee, Harold B.
forviss deg om at ingen misforstår evangeliet, 52
nødvendige kvaliteter for lærere, 26
- Leksjoner
evaluering av presentasjon, 103–4
finne lærdom i daglidagse ting, 22–23
måter å avslutte på, 94–95
måter å innlede på, 93
tilpasning av, 102
- Leksjonsforberedelse
bruk av konferansetaler og andre ressurser, 100–101
bruk materiale Kirken har utarbeidet, 105
finne glede i, 97
ta deg tid til, 23, 97
tilpasse, til dem du underviser, 23, 33–34, 102
viktige veiledende spørsmål, 98–99, 230–33
Åndens veiledning i, 48
- Lesekor, 170, 172
- Lydighet
nødvendig for å motta Herrens ord, 14
nødvendig for å undervise ved Ånden, 13, 19
- Lytte
forslag for lærere, 66–67
følge Frelserens eksempel, 67
viktigheten av å, i undervisning, 64–67
- Lære
advarsler om å bevare læren ren, 52
dens kraft, 50–51, 203–7
gir åndelig beskyttelse, 51, 224
læreres ansvar for å undervise i ren lære, 52–53, 203–7
sann, forandrer holdninger og oppførsel, 51, 205
- Læreatmosfære
forslag til hvordan man kan skape, 76–87
hva som kjennetegner, 77, 214
hver enkelt ansvarlig for, 77–78, 214–18
hvordan lære andre å skape, 77–78, 215–21
hvordan skape, med barn, 80–81, 87
høynes ved å forberede klasserommet, 76
læreres ansvar for, 79–87, 213–21
nøkkelen til disiplin i klasserommet, 75, 221
profetenes skole et eksempel, 213–14
styrkes ved diskusjoner, 63
- Lærere
advarsler til, 52–53
bidrar til å skape god læreatmosfære, 75–87, 213–21
deres innflytelse, 2–4, 190–92
egenskaper som har størst betydning hos, 26
forstå dem de underviser, 33–34
gir sjelen næring, 5–7
Herrens representanter, 8
kontakter sine ledere, 28
oppmuntrer til flid, 60–74, 208–12
redskaper i Herrens hender, 41
ressurser som er tilgjengelige for, 105, 235–36
strekke seg ut til andre, 35–36
styrke familier, 109
undervise i den rene lære, 52–53, 203–7
- Lærer-leder-kontakt
idéer til samtaler, 28
retningslinjer for, 28
- M**
- Marg-notater, i Skriften, 58–59
- Maxwell, Neal A., individuelle behov hos dem du underviser, 33–34
- McConkie, Bruce R.
anvende evangeliets prinsipper på tilhørernes behov, 9–10
bær vitnesbyrd om læresetninger, 10, 43
individuell ansvar for å lære evangeliet, 61
ingen pris for høy for å motta Ånden, 13
kraften i et vitnesbyrd, 43
lærere er Herrens representanter, 8
lærerens guddommelige oppgave, 8–9
overføre Skriften på våre erfaringer, 159–60
profetenes skole, 213
undervis fra standardverkene, 8–9
undervis i evangeliets prinsipper, 8–9
undervis i frelsens læresetninger, 5
undervis ved Den hellige ånds kraft, 9
være tapre i sitt vitnesbyrd om Jesus, 18
- McConkie, Joseph F., advarsler for lærere i evangeliet, 52–53
- McKay, David O.
definisjon av ærbødighet, 82
hvordan få elevene til å vite og føle det samme som deg, 233
lærerens ansvar for å velge den beste fremgangsmåten, 89
vitnesbyrd gir undervisningen liv, 44
- Medlemmer med funksjonshemmelser
Frelserens kjærlighet til, 38
hørselsvekkede, 38
lesevansker, 39
mentalt funksjonshemmet, 39
ressurser for, 39
språk- og talehemmet, 39
synshemmede, 39
- Medlemmer, funksjonshemmede. *Se* Funksjonshemmede medlemmer
- Medlemmer, mindre aktive. *Se* Mindre aktive medlemmer
- Medlemmer, nye. *Se* Nye medlemmer
- Menneskers filosofier, unngå å undervise i, 204
- Merking av skriftsteder, 57–59

- Mindre aktive medlemmer, hjelp, 37
- Monson, Thomas S.
 eksemplets makt, 18
 foreldres ansvar for å undervise sine barn, 127
 gjør noe for å hjelpe andre, 36
 Gud styrker dem som blir kalt, 20, 202
 historie fra barndommen om å hjelpe til med å skape
 en læreatmosfære, 216
 lederes undervisning har innflytelse, 151
 undervisning i Kirkens klasserom, 190, 191
 undervisning under intervjuer, 153
- Musikk
 bruk av, i undervisning av barn, 171
 bruk av, som undervisningshjelpemiddel, 45–46,
 170–72
 forslag til dirigering av sanger, 171–72
 fremmer ærbødighet, 83
 passende, innbyr Ånden, 45–46, 83, 170
 valg og tilretteleggelse av, 171
- Mødre
 deres ansvar for å undervise, 131–32
 deres guddommelige rolle, 131
 forslag til, om å undervise barn, 131–32
- Møtehusets bibliotek, 105, 233
- Møter, undervisning på lederskapsmøter, 152
- Mål, sette, for forbedring, 25
- N**
-
- Nelson, Russell M.
 barns evne til å lære hverandre, 143
 evangeliets læresetninger en beskyttende innflytelse,
 51, 224
- Nestekjærlighet
 definert, 12, 32
 få nestekjærlighetens gave, 12
- Ni år gamle barn, særtrekk hos, 115–16
- Notatbøker, nyttig for å skrive ned ny kunnskap, 17, 23,
 99
- Nye medlemmer, deres behov, 37
- Næring
 Jesus Kristus den sanne kilde til, 5
 læreres ansvar overfor dem som hører på, 5–7
 utfordringer mht. å gi åndelig, 5–7
- O**
-
- Oaks, Dallin H.
 forberedelse en forutsetning for å bli veiledet av
 Ånden, 96
 gjenkjenn Ånden, 47
 konsentrer undervisningen om andre fremfor å
 fokusere på deg selv, 211–12
 lydighet nødvendig for å undervise ved Ånden, 13
- salmer er en viktig ressurs, 170
 studer Skriften daglig, 14
 undervis ved Ånden, 40
 ærbødig bruk av Guddommens navn, 82
- Oppholdende stemme, fra forsamlingen, gir styrke, 20
- Opplesningsteater, 172
- Oppmerksomhet
 innby til, ved hjelp av effektive innledninger, 93
 legg merke til elevenes, 71
 måter å bevare elevenes o. på, 71–72
 økt, ved hjelp av diskusjoner, 63
- Oppførsel, problemer med. *Se* Forstyrrende oppførsel
- Oppmerksomhetsvekkere, 172
- Overføre/anvende på, som undervisningsteknikk, 159–60
- Overhead-prosjektorer, 173
- P**
-
- Packer, Boyd K.
 foreldre er partnere når det gjelder undervisning, 133
 formålet med å undervise i evangeliet er å forene
 familien, 127
 grunnleggende godhet i mennesker, 84
 Gud tiltales som Fader, 130
 historie om å undervise av en ung kvinne med
 talevansker, 38
 Jesus er den eksemplariske leder, 151
 Kirkens medlemmers ansvar krever læring og
 undervisning, 193
 ledere er lærere, 150
 musikk skaper en andaktsfull atmosfære, 83
 musikk underviser og rører sjelen, 46
 sammenligner undervisning i evangeliet med å servere
 kake, 222–23
 sann lære forandrer adferd, 51, 205
 Skriften kan besvare ethvert spørsmål, 51
 undervisning om u håndgripelige begreper, 92, 175,
 226
 vurder elevenes forståelse, 73
 ærbødighet innbyr til åpenbaring, 82
 åndelighet er noe skjørt, 13
- Paneldiskusjoner, 173
- Papirfigurer, 173
- Pearce, Virginia H.
 historie om å hjelpe unge kvinner å skape en
 læreatmosfære, 217
 oppmuntrer til å lære med flid, 61–62
- Perry, L. Tom
 foreldres ansvar for å undervise barna, 128
 ærbødighet viser respekt for Gud, 82
- Personlig forberedelse
 forslag til, 12–20
 ta deg tid til, 97

Personlig samtale med barna, undervisningsanledninger for foreldrene, 139

Profeter

deres ord innbyr Ånden, 45

kalt til å undervise, 3

siste dager, studer læresetningene til, 16

R

Representanter, lærere er Herrens, 8

Respekt, bidrar til god læreatmosfære, 80

Ressurser, til hjelp for foreldre, ledere og lærere, 105, 235–36

Rollespill, 174

Romney, Marion G., unngå personlige fortolkninger av evangeliet, 205

Rulle-esker, 174–75

S

Saktmodighet, undervis med, 201–2

Sammenheng, nyttig for å forstå skriftsteder, 54–55

Sammenligninger, bruk, som undervisningsteknikk, 175–76, 224–25

Sanger. *Se* Musikk

Sang med fortelling, 176–77

Scott, Richard G.

etterlev Frelserens læresetninger, 19

hjelp tilhørerne å gjenkjenne Ånden, 48

ydmukhet nødvendig for å undervise ved Ånden, 41–42

Seks år gamle barn, karakteristiske særtrekk hos, 113

Selvhjulpenhet, i undervisning i evangeliet.

Se Flittig læring

Situasjonsstudier, 73, 177

Sjelen, undervisningen skulle gi s. næring, 5–7

Skriften

gir svar på ethvert spørsmål, 51

hvorfor den ble bevart, 52

idéer til undervisning fra, 54–59

merking av, 57–59

notater i margin i, 58–59

skriftstedkjeder, 58

studiehjelpemidler i, 56–57

studie av, som familie, 15, 128, 137–38

undervis barn fra, 59, 127

undervisning fra, innbyr Ånden, 45, 199

viktig å undervise fra, 54

Skriftstedkjeder, 58

Slektninger, deres undervisnings innflytelse, 142–43

Smith, Hyrum, rådet til først å tilegne seg Herrens ord, 14

Smith, Joseph

bruk av sammenheng for å forstå Skriften, 54

kraften i ømhet og kjærlighet, 30

Smith, Joseph F.

undervis i frelsende sannheter, 49

unngå kjepphester innen evangeliet, 53

unngå spekulasjon, 53

Smith, Joseph Fielding

lydighet nødvendig for å undervise ved Ånden, 19

unngå å undervise i mennesker filosofier, 204

Ånden formidler sannhet med større kraft enn

himmelske syner, 41

Snow, Lorenzo, eksemplet makt i undervisning, 192

Spekulasjon, unngå, bevar læren ren, 52–53

Spill

retningslinjer for å velge, 177–78

som undervisningsteknikk, 177–78

Spørsmål

effektivt for å inspirere til diskusjon, 63

fakta-, 68

forbered tilhørerne på å svare, 69

for å anspore til dypere tenkning, 68–69

for å oppfordre til anvendelse, 69

for å styre forberedelse av leksjoner, 123–24, 230–33

følg Frelserens eksempel, 68

ja/nei-, 68

kreativ bruk av 70

oppfølgings-, 69

retningslinjer for bruk av, 68–70, 228

unngå kontroversielle, 69

Stasjoner

bruk av, som undervisningsteknikk, 179

nyttig for å undervise forskjellige aldersgrupper, 117

Studiehjelpemidler, i Skriften, 56–57

Studium

idéer til bedre, 17

legg en personlig plan for, 16–17

nødvendig for å tilegne seg Guds ord, 14

påkrevet for å oppdage skjulte sannheter, 14

sett av tid til, 16

Skriften og siste-dagers profeters ord, 14–17

Styrke, vurder din egen styrke, 24

Summegrupper, 179–80

Svakhet

Herren vil hjelpe deg å få styrke, 24, 26–27

legg en plan for å vende den til styrke, 25

vurder din egen, 24–25

Svar, hvordan reagere på feil svar, 64–65. 69

Syng en historie. *Se* Musikk med fortelling

Syv år gamle barn, karakteristiske særtrekk hos, 114

Søsken, deres innflytelse når det gjelder undervisning, 142–43

T

Talenter

Herren kan foredle dine, 234, 235

utvikle dine talenter, 21–28, 234–36

Tavle, bruk av, 180, 225
 Taylor, John, vitne til Joseph og Hyrum Smiths martyrdød, 52
 Tegneaktiviteter, 180
 Tid, holde styring på tiden i klassen, 94
 Tilegne seg ordet
   nødvendig for å undervise med kraft, 14–15
   råd til Hyrum Smith, 14
   ved bønn og faste, 14–15
   ved lydighet, 14
   ved studium og ved tro, 14
 Tilpasning av leksjoner
   basert på aldersgruppers behov, 33
   eksempler på, 102
 Ti år gamle barn, karakteristiske kjennetegn, 116
 Tjeneste, viktig å få kjærlighetens gave, 12
 Tolkinger, advarsler mot personlige og uortodokse, 53, 205
 To år gamle barn, karakteristiske kjennetegn, 110–11
 Tradisjoner, rettfærdige, forener familien, 135–36
 Tre år gamle barn, karakteristiske kjennetegn, 116
 Tro, nødvendig for å motta Herrens ord, 14

U

Underholdning, utilstrekkelig som næring for sjelen, 6

Undervisning

  barns evne til å undervise, 143
   begynte i foruttlivverelsen, 3, 190
   besteforeldres innflytelse mht., 142
   dens rolle i vår himmelske Faders plan, 2–4, 189–92
   ethvert medlems ansvar, 3–4, 191–92
   gjennom familiebønn, 128, 137
   gjennom familiens skriftstudium, 128, 137–38
   i familieråd, 139
   i hjemmet, 125–48
   i intervjuer, 153
   i lederskapsmøter, 152
   i personlige samtaler med dine barn, 139
   i ikke-planlagte situasjoner, 122, 128, 140–41
   Kirkens ressurser, 105
   med høytidelighet og saktmodighet, 201–2
   med ydmykhet og kjærlighet, 12, 31–32, 46, 194–97
   næring til sjelen, 5–7
   nødvendig for rettfærdig utøvelse av handlefrihet, 3, 211
   når man ikke har leksjonsbok, 100–101
   på familiens hjemmeaften, 128, 138
   regulære anledninger til, i hjemmet, 128, 137–39
   slektingers innflytelse, 142–43
   søskens innflytelse, 142–43
   ved eksempel, 18–19, 121, 128, 192
   ved familiens måltider, 138–39
   ved Ånden, 40–48, 198–202
   viktigheten av, 2–4, 189–93

Undervisning i evangeliet, kurset
   forberede å undervise i, 186
   formål og oversikt, 186–87
   leksjoner, 189–39
 Undervisningsteknikker
   aktivitetsvers, 159
   anvendelsesteknikker, 160
   arbeidsark, 160–61
   audiovisuelt materiale, 162
   bilder, 162
   bruk av variasjon, 72, 80, 89–90, 225
   demonstrasjoner, 162–63
   diorama, 163
   dramatiseringer, 164
   dukker, 164–65
   eksempler, 165–66
   flanelltavle, 166
   forelesning, 166
   gjestetalere, 166–67
   historier, 167–69, 227–28
   hvordan velge, 91–92
   idédugnad, 169–70
   kart, 170
   lesekor, 170, 172
   musikk, 170–72
   opplesningsteater, 172
   oppmerksomhetsvekker, 172
   overhead-prosjektor, 173
   oversikt over, 90
   paneldiskusjon, 173
   papirfigurer, 173–74
   rollespill, 174
   rulle-esker, 174–75
   sammenligne/anvende på, 175–76
   sammenligninger og konkretisering, 175–76, 223–25
   sang med fortelling, 176
   situasjonsstudier, 177
   skulle hjelpe elevene å forstå, huske og anvende
     prinsipper, 88, 99, 222–23
   spill, 177–78
   stasjoner, 117, 179
   summegrupper, 179
   tavle, 180
   tegning, 181
   utenatføring, 181
   visuelle hjelpemidler, 182–83
 Undervisningsøyeblikk, ikke planlagte, 122, 128, 140–41
 Ungdom
   hva de trenger fra voksne, 120
   ivrige etter å lære evangeliet, 6, 205
   lær å forstå, 118–20
   trenger evangeliets næring mer enn underholdning, 6
   undervisning ved gruppeaktiviteter, 121–22
 Utenatføring, som undervisningsteknikk, 181–82
 Uærbødighet. *Se* Forstyrrende oppførsel

V

Variasjon

- av undervisningsteknikker, bidrar til god læreatmosfære, 72, 80
- oversikt for å holde rede på bruk av, 90
- undervis ved hjelp av, 89–90, 225

Videokassetter. *Se* Audiovisuelt materiale

Visuelle hjelpemidler, 182–83

Vitnesbyrd

- bidrar til læreatmosfæren, 80
- definert, 43
- dets kraft, som en del av undervisningen, 10, 43–44
- eksempler på, 43–44
- hvordan få og bevare et, 44
- innbyr Ånden, 43–44, 45
- styrkes ved erfaringer, 45

Voksne

- individuelle forskjeller blant, 124
- undervisning av, 123–24
- vanlige karakteregenskaper, 123–24

W

Warner, Susan L.

- barn husker det de lærer i familien, 6
- besteforeldres innflytelse mht. undervisning, 142

Wirthlin, Joseph B.

- kjærlighet er kjernen i evangeliet, 197
- trofaste medlemmer av Kirken sammenlignes med kjempeik, 224

Y

Ydmykhet

- nødvendig for å få Herrens hjelp, 200
- påvirke andre ved, 41–42, 219

Young, Brigham

- barn lærer av tradisjoner, 135
- irrettesett med kjærlighet, 86
- søk stadig mer kunnskap fra Herren, 235
- vitnesbyrdets kraft, 43

Æ

Ærbødighet

- definert, 82
- foregå med eksempel på, 82–83
- kommer med respekt for guddommen, 82
- måter å undervise om, 83
- viktigheten av, 82–83, 152

Ø

Øyenkontakt, for å øke elevenes oppmerksomhet, 71

Å

Ånden

- dens innflytelse på oss, 13
- den virkelige læreren, 41–42
- forberedelse av leksjoner ved, 48, 97, 99
- formidler sannhet, 41
- gjenkjenne, 47–48
- hvordan hjelpe andre til å gjenkjenne, 48, 141
- hvordan oppnå, 13, 200–202
- leve verdig til å ha, 13, 19, 200–202
- måter å innby Ånden på, 45–46, 199
- nødvendig for å undervise effektivt, 41–42
- undervise ved, 40–48, 198–202
- vitne om, oppmuntrer til anvendelse, 74

Åndelig forberedelse

- bidrar til læreatmosfæren, 79
- Mosiahs sønners eksempel, 11

Åndelighet, dens natur, 13

Åtte år gamle barn, særlige kjennetegn, 114–15

JESU KRISTI
KIRKE
AV SISTE DAGERS HELLIGE